

Det internasjonale institutt for Strategiske Studier

ISS

MILITÆR- BALANSEN

**1978-
1979**

Norsk utgave ved Den norske Atlanterhavskomiteé

MILITÆR- BALANSEN 1978- 1979

Utgitt av
Det internasjonale institutt for strategiske studier (London)
Norsk utgave ved Den norske Atlanterhavskomiteé
Redigert av Odd Gunnar Skagestad

OSLO — 1978

Det internasjonale institutt for strategiske studier ble grunnlagt i 1958 som et senter for informasjon og forskning om problemer vedrørende internasjonal sikkerhet, forsvar og rustningskontroll i atomalderen. Instituttet har en internasjonal sammensetning, både når det gjelder Rådet, staben og medlemsmassen. Medlemmene kommer fra over seksti land. Instituttet er uavhengig av regjeringer og står ikke frem som talerør for noen spesielle interesser.

Instituttet er opptatt av strategiske spørsmål – ikke bare med de militære aspekter ved sikkerheten, men også med de sosiale og økonomiske utspring og politiske og moralske implikasjoner ved bruken av og tilstedeværelsen av væpnet makt: Med andre ord med de grunnleggende problemer for fred.

Den norske Atlanterhavskomit  ble stiftet i 1955 og har som oppgave   arbeide for større opplysning om norsk utenriks- og sikkerhetspolitikk, med særlig vekt på atlantiske spørsmål. Med den gledelige utviklingen i retning av større forståelse stormaktene imellom, og mellom  st og vest i det hele, har det v ert naturlig   utvide rammen for komitéens virksomhet til også   gjelde konferansene om rustningskontroll og nedrustning og det samarbeidet som her er instituert.

Arbeidet drives ved hjelp av generell informasjon og analyser på disse områdene som alle har direkte interesse for norske forhold, gjennom konferanser, kortere seminar, studiereiser, ulike publikasjonsprogrammer og et internasjonalt samarbeide, noe også den foreliggende trykksak er et uttrykk for.

  The International Institute for Strategic Studies 1978

  (Norsk utgave) Den norske Atlanterhavskomit  1978

Alle rettigheter forbeholdes. Ingen del av denne publikasjonen kan bli gjengitt, lagret i noe gjengivelses-system eller bli overført i noen form eller på noen måte, det være seg elektronisk, mekanisk, fotokopi, båndopptak eller noen annen måte, uten forh ndstillatelse fra Den norske Atlanterhavskomit . Slike henvendelser rettes til Den norske Atlanterhavskomit , Akersgt. 57, Oslo 1.

ISBN 82-90161-09-3

Innhold

	<i>side</i>
Innledning til den internasjonale utgaven	V
Innledning til den norske utgaven	V
Til leserne	VI
Forkortelser	IX
Nasjons-register (alfabetisk)	X
DE FORENTE STATER OG SOVJETUNIONEN	1
Strategiske styrker	1
Styrker med generelle formål	2
De forente stater	4
Sovjetunionen	9
ALLIANSENE OG EUROPA	14
<i>Warszawa-pakten</i>	14
– Traktater	14
– Organisasjon	14
– Oversikt over de enkelte land	15–19
<i>Den Nord-Atlantiske Traktat</i>	20
– Traktater	20
– Organisasjon	20
– Oversikt over de enkelte land	23–38
<i>Andre europeiske land</i>	39
– Oversikt over de enkelte land	39–44
MIDT-ØSTEN OG MIDDELHAVSOMRÅDET	45
Bilaterale avtaler med utenforstående makter	45
Multilaterale avtaler som omfatter utenforstående makter	45
Tiltak innen selve regionen	46
Oversikt over de enkelte land	46–56
CHINA	57
Kjernefysiske våpen	57
Konvensjonelle styrker	57
Bilaterale overenskomster	58
Bruttonasjonalprodukt	60
Forsvarsutgifter	60

	<i>side</i>
SAMMENLIGNING AV FORSVARSPENGUTGIFTER 1974–1978 (tabell)	62–63
DEN REGIONALE MILITÆRSTRATEGISKE BALANSE I EUROPA	64
<i>Land- og luftstridskrefter</i>	64
– Mannskapsstyrker	65
– Forsterkninger	65
– Utstyr	67
– Forsynings-siden (logistikk)	68
– Styrke i luften	68
– Endringer over tid	70
– Oppsummering	71
ØST–VEST-BALANSEN PÅ HAVET	73
<i>Sammenligningsmetoder</i>	73
– Numerisk sammenligning	73
– Sammenligning av konkurrerende systemer	73
– Sammenligning etter oppgaver	74
Oppgaver	74
Kvalitative faktorer	75
Funksjonelle grupperinger	77
Oppsett av en balanse	78
– Sammenligning av styrker etter oppgaver	79
Konklusjoner	80
STYRKEFORHOLDET I NORD-EUROPA	81
Innledning	81
Nord-Norge/Kola-området	81
Sør-Norge og Østersjøutløpene	83
Forsterkningsmuligheter	84
Sverige og Finland	85
Oversikt over Sovjetunionens Nordflåte og Østersjøflåte	87–90

ILLUSTRASJONER

Illustrasjonene er stilt til rådighet av Folkerepublikken Chinas ambassade, Oslo, NATOs informasjonstjeneste, Kgl. svenske ambassade, Oslo, og er for øvrig hentet fra Atlanterhavskomiteéens billedarkiv.

Fra innledningen til den internasjonale utgaven

Militærbalansen er en årlig, kvantitativ vurdering av de militære styrkeforhold og forsvarsutgiftene for land over hele jorden.

Den vurderer fakta om militære styrkeforhold slik de forholdt seg i juli 1978. Utvikling i styrkenivå og våpenutrustning ut over denne tid er ikke tatt med dersom det ikke uttrykkelig fremgår av teksten. Studien bør ikke anses som en fyldestgjørende veiviser til den militære styrkebalanse; fremfor alt reflekterer den ikke geografi, sårbarhet eller effektivitet, med unntak av der slike spørsmål eksplisitt blir berørt.

For første gang er det tatt med et kapittel om balansen på havet.

Instituttet tar på seg det fulle ansvar for de fakta og vurderinger som er gitt i studien. Man har søkt, og i en rekke tilfeller fått utvirket, et samarbeid med regjeringene i de land som denne studien omhandler. Ikke alle land har vært like samarbeidsvillige, og noen tall har nødvendigvis måttet baseres på anslag. Instituttet skylder å takke et stort antall av sine egne medlemmer og rådgivere som har hjulpet til med å skaffe frem og kontrollere materialet.

London, i september 1978.

Innledning til den norske utgaven

Med dette offentliggjør Den norske Atlanterhavskomiteé den norske utgaven av *Militærbalansen* for 1978–1979 i samarbeid med Det internasjonale institutt for strategiske studier i London.

Det har også denne gangen vært nødvendig å foreta en utvelgelse av stoffet og en har rimeligvis konsentrert seg om de deler som direkte eller indirekte virker inn på norsk sikkerhetspolitikk.

Et kapittel om militærbalansen på havet, som for første gang er trykket i den internasjonale utgaven, gjengis også i årets norske utgave.

Den internasjonale utgaven av *Militærbalansen* inneholder tradisjonelt ingen vurdering av sikkerhetspolitiske forhold i NATO's nordområde. I forståelse med I.I.S.S. er det også i årets utgave tatt med en

slik militærstrategisk vurdering som er utarbeidet i Norge på oppdrag av Den norske Atlanterhavskomiteé.

Vårt ønske er at publikasjonen vil få den mottakelse som alltid kommer den internasjonale utgaven til del og at den foruten ved våre utenriks- og forsvarspolitiske institusjoner og institutter, presse og andre massemedia også vil finne sin anvendelse i annen offentlig og privat sammenheng. Dette gjelder ikke minst i det politiske liv for øvrig, fagbevegelsen og i undervisningssystemet.

Mag. art. O. G. Skagestad har forestått redigeringen av den norske utgaven av *Militærbalansen*, samt oversettelsen i samarbeid med Atlanterhavskomiteéens sekretær, E. Ellingsen.

Oslo, i november 1978.

Til leserne

Regioner og land

De viktigste geografiske regioner, hvorav en del er utelatt i den norske utgaven, er tatt med i innholdsfortegnelsen. En alfabetisk liste som viser hvor opplysningene om hvert enkelt land kan bli funnet, er gjengitt på side X. I den grad variasjonene for hver enkelt nasjon tillater det, følger oversikten for hvert land en felles oppstillingsform: Generell informasjon om befolkning, militærtjeneste, totale militære mannskapsstyrker, bruttonasjonalprodukt (BNP, oppgitt i US dollar) og det nåværende forsvarsbudsjett blir fulgt av separate avsnitt som omhandler de viktigste forsvarsgrener (hær, marine, luftvåpen). Hvert av disse avsnittene inneholder, i de tilfeller opplysninger er for hånden, underavsnitt om reserver og, hvor det er relevant, om deployeringen av styrker av en viss størrelsesorden.

Forsvarspakter og avtaler

En kort orientering om multilaterale og bilaterale pakter og militære støtteavtaler innleder hvert av studiens regionale avsnitt. Forsvarsbistand som er gitt ved mindre formelle arrangementer er også tatt med. Overenskomster som bare dekker økonomisk hjelp er ikke tatt med.

Forsvarsutgifter

Tallene som er oppgitt for forsvarsutgifter er de siste tilgjengelige. En har måttet anslå forsvarsutgiftene for Sovjetunionen og Folkerepublikken China.

Bruttonasjonalprodukt (BNP)

BNP-tallene er vanligvis oppgitt i forhold til nåværende markedspriser (for øst-europeiske land er faktoromkostninger anvendt). Hvor tall ikke har vært tilgjengelige fra offentlige kilder, har en foretatt anslag, og tabellen som er gjengitt på s. 62-63 benytter såvel publiserte som anslagsvise BNP-tall. Der det har vært mulig, har en benyttet De forente nasjoners system for nasjonalregnskaper, og ikke nasjonale tall, for å oppnå en størst mulig grad av

sammenlignbarhet. For Sovjetunionens vedkommende er BNP-anslagene gjort i rubler, og man har fulgt R. W. Campbell's metode som beskrevet i «A Shortcut Method for Estimating Soviet GNP» (*Association for Comparative Economic Studies*, vol. XIV, no. 2, Fall 1972). De øst-europeiske lands BNP ved faktoromkostninger er avledet av Netto-Materiellproduktet, idet man bruker et justerings-parameter fra T. P. Alton, «*Economic Growth and Resource Allocation in Eastern Europe*», Joint Economic Committee, 93rd Congress, 2nd Session (Washington: USGPO, 1974). For Folkerepublikken China er det anslått to tall for BNP i en note på s. 60.

Valutakonvertering

For å gjøre sammenligningen enklere, er nasjonale økonomiske talloppgaver blitt omregnet til US dollar, idet man har brukt valutakursene i annet kvartal for vedkommende år. I samtlige tilfeller er de omregningskursen som er benyttet, oppgitt i forbindelse med oversikten for hvert enkelt land, men kursene vil ikke alltid være anvendbare for kommersielle transaksjoner. For Sovjetunionen er det gjort et unntak, da den offisielle vekslingskurs vanskelig kan brukes når en omgjør BNP-anslaget i rubler. Det er foretatt ulike overslag for å komme frem til en ritkigere omregningskurs, men disse har vært beheftet med så store svakheter at det ikke er forsvarlig å bruke dem her. Den offisielle kurs er imidlertid oppgitt under avsnittet for Sovjetunionen. Ytterligere unntak er visse øst-europeiske land som ikke er medlemmer av IMF samt Romania (som er medlem av IMF). Her har en benyttet konverteringskursen som beskrevet i Alton's ovennevnte studie.

Mannskapsstyrker

Med mindre annet er oppgitt, gjelder de oppgitte tall for mannskapsstyrke stående styrker, regulære og utskrevne. En indikasjon på størrelsen av militær, reserver og paramilitære styr-

ker er også tatt med i oppstillingene for de enkelte land, der dette har vært på sin plass. Med paramilitære styrker mener man her styrker hvis utstyr og trening går ut over det som kreves for sivile politioppgaver, og hvis oppbygning og kontroll antyder at de kan være brukbare til støtte for, eller istedenfor, regulære styrker.

Utstyr

Tallene for militært utstyr for de enkelte land dekker de totale beholdninger, med unntak av kampfly, der en vanligvis viser skvadronstyrken i første linje. Med unntak av tilfeller der det motsatte uttrykkelig er slått fast, er marinefartøyer på mindre enn 100 tonn ikke tatt med. Med kampfly menes bare bombefly, jagerbomberfly, angrepsfly, avskjærings-

fly, rekognoseringsfly, counter insurgency fly og væpnede treningsfly. Helikoptre er ikke inkludert i begrepet.

Styrken på militære enheter

Nedenstående tabell gir den gjennomsnittlige oppsetningsstyrke for de større militære enheter som blir brukt i teksten. Tallene bør bli behandlet som omtrentlige, da organisasjonsmønsteret for militære styrker er fleksibelt og enhetene kan forsterkes eller reduseres. Det er således ikke noe i veien for at bemanningen av enhetene kan være godt i underkant av de nivåer som her oppgis. I den norske oversettelsen har man valgt å ta med hele tabellen selv om ett av landene ikke er behandlet i den foreliggende forkortede utgaven.

	Divisjon					Brigade				Skvadron
	Pansret		Mekanisert		Luftbåren	Pansret		Mekanisert		
	Mann	Stridsvogner	Mann	Stridsvogner		Mann	Mann	Stridsvogner	Mann	Stridsvogner
USA	16 850	324	17 840	216	15 000	4 500	108	4 800	54	12-14
Sovjetunionen	11 000	325 ^{a)}	13 000	266 ^{a)}	7 000	1300 ^{b)}	95 ^{b)}	2 300 ^{b)}	40 ^{b)}	10-14
China	10 000	270	12 000 ^{c)}	30 ^{c)}	9 000	1 200 ^{b)}	90 ^{b)}	2 000 ^{b)}	-	9-10
Storbritannia ^{d)}	8 500	148	-	-	-	-	-	-	-	8-15
Forbundsrep.										
Tyskland	17 000	300	17 500	250	8-9 000	4 500 ^{e)}	108 ^{e)}	5 000 ^{e)}	54 ^{e)}	15-21
India	15 000	200	17 500 ^{c)}	-	-	6 000	150	4 500	-	12-20
Israel	-	-	-	-	-	3 500	80-100	3 500	36-40	15-20
Egypt	11 000	300	12 000	190	-	3 500	96	3 500	36	10-12

a) Disse styrketallene for stridsvogner gjelder sovjetiske divisjoner i Øst-Europa; andre sovjetiske divisjoner har færre.

b) Styrken av et regiment, som er den tilsvarende enhet i den sovjetiske og kinesiske kommando-struktur. (Uttrykket «regiment» blir imidlertid ofte brukt, særlig i vest-europeiske land, for å beskrive en avdeling på bataljons størrelse og blir benyttet på denne måten i *Militærbalansen*.)

c) Infanteridivisjon.

d) Storbritannia har avskaffet brigade-enheten. Styrken på stridsvogndivisjonen vil øke til 11 500 ved mobilisering. Det er blitt opprettet nye infanteriformasjoner på en brigades størrelse, benevnt som Feltstyrke. Opprettelsen varierer etter rollen.

e) Foreslåtte nye panserbrigader vil ha 3 026 mann og 99 stridsvogner, mekaniserte brigader 3 730 mann og 66 stridsvogner.

Divisjonsstyrken dekker bare avdelingen som fast inngår i organisasjonen, og omfatter ikke støtte- og forsyningsavdelinger utenfor divi-

sjonsstrukturen. Warszawapakt-enhetene og -skvadronene har samme styrke som for Sovjetunionen. NATO-enheter og -skvadroner

som ikke er tatt med i tabellen, har tilsvarende tall som for Forbundsrepublikken Tyskland hvis ikke annet fremgår av teksten.

Forkortelser og uttrykk

En liste over en del forkortelser som forekommer i teksten, er oppstillet på neste side. Til hjelp for leserne er dessuten visse viktige forkortelser forklart påny når de dukker opp i teksten.

Hvor intet annet uttrykkelig fremgår, betegner symbolet \$ amerikanske (US) dollar. For tallordene «million» og «milliard» er forkortelsene «mill.» og «mrd.» benyttet.

Betegnelsen «cruise missile» er i tidligere utgaver av *Militærbalansen* oversatt med

«aerodynamisk rakett». Også i årets utgave har en valgt å bruke den førstnevnte betegnelse uoversatt, i betraktning av at den synes å ha vunnet innpass i norske massemedia og faglitteratur.

I den internasjonale utgaven av *Militærbalansen* forekommer en del steder betegnelsen «dual-based» («dual-based brigades», «dual-based formations», «dual-based squadrons»). Det dreier seg her om enheter som normalt er fysisk stasjonert i USA, samtidig som de har et ekstra sett materiell forhånds-lagret i Forbundsrepublikken Tyskland. I mangel av noe bedre uttrykk er «dual-based» her oversatt med «dobbel-basert». Forøvrig viser en til notene.

Forkortelser

AAM	«Air-to-air missile», dvs. luft-til-luft rakett.	MUREFAAMCE	«Mutual reduction of forces and armaments and associated measures in Central Europe», dvs. gjensidige reduksjoner av styrker og rustninger samt ledsagende tiltak i Sentral-Europa.
ABM	«Anti-ballistic missile», dvs. rakett-vern-rakett.	SAGE	«Semi-Automatic Ground Environment», dvs. halvautomatisk bakke-miljø-system.
AEW	«Airborne Early Warning», dvs. fly for tidlig luftvarsling.	SACEUR	«Supreme Allied Commander, Europe», dvs. Den allierte Øverstkommanderende i Europa.
ASM	«Air-to-surface missile», dvs. luft-til-bakke rakett (til lands), evt. luft-til-overflate rakett (til sjøs).	SALT	«Strategic Arms Limitation Talks», dvs. forhandlinger om begrensninger i strategiske våpen.
ASW	«Anti-submarine warfare», dvs. anti-ubåt krigføring.	SAM	«Surface-to-air missile», dvs. bakke-til-luft rakett (til lands), evt. overflate-til-luft rakett (til sjøs).
AWACS	«Airborne Warning and Control System», dvs. luftbårent varslings- og kontrollsystem.	SHAPE	«Supreme Headquarters, Allied Powers in Europe», dvs. det øverste hovedkvarter for de allierte makter i Europa.
BMEWS	«Ballistic Missile Early Warning System», dvs. Tidlig varslingsystem for ballistiske raketter.	SLBM	«Submarine-launched ballistic missile», dvs. ballistisk rakett som leveres fra undervannsbåt.
BUIC	«Back-Up Interceptor Control», dvs. et system for avskjæringskontroll.	SLCM	«Sea-launched cruise missile», dvs. aerodynamisk rakett som leveres fra utskyttingsenhet til sjøs.
DEW	«Distant Early Warning», dvs. tidlig fjernvarsling.	SPADATS	«Space Detection and Tracking System», dvs. system for rom-deteksjon og overvåkning.
ECM	«Electronic counter-measures», dvs. elektroniske mottiltak.	SRAM	«Short-range attack missile», dvs. angrepsrakett med kort rekkevidde.
ICBM	«Intercontinental ballistic missile», dvs. ballistisk langdistanserakett.	SRBN	«Short-range ballistic missile», dvs. ballistisk kortdistanserakett.
IRBM	«Intermediate-range ballistic missile», dvs. ballistisk, mellomdistanse-rakett.	SSBN	Atomdreven undervannsbåt utstyrt med ballistiske raketter.
LRCM	«Long-range cruise missile», dvs. aerodynamisk langdistanserakett.	SSM	«Surface-to-surface missile», dvs. bakke-til-bakke rakett (til lands), evt. overflate-til-overflate rakett (til sjøs).
MARV	«Manoeuvrable re-entry vehicle», dvs. rakettskridshoder som kan styres under sluttfasen.	STOL	«Short take-off and landing», dvs. flytype som behøver kort rullebane.
MAU	«Marine Amphibious Unit», dvs. marine-amfibie avdeling.	UNDOF	«United Nations Disengagement Observation Force», dvs. FN's observasjonsstyrke i Syria.
MBFR	«Mutual balanced force reductions», dvs. gjensidige balanserte styrke-reduksjoner.	UNEF	«United Nations Emergency Force», dvs. FN-styrken i Egypt.
MFR	«Mutual force reductions», dvs. gjensidige styrkereduksjoner.	UNFICYP	«United Nations Force in Cyprus», dvs. FN-styrken på Kypros.
MICV	«Mechanized infantry combat vehicle», dvs. kampkjøretøy for mekanisert infanteri.	UNTSO	«United Nations Truce Supervisory Organization», dvs. FN's organisasjon for våpenstillstandsovervåkning.
MIRV	«Multiple independently-targetable re-entry vehicle», dvs. flermåls uavhengig styrbare rakettskridshoder.	VTOL	«Vertical take-off and landing», dvs. flytype som kan ta av og lande vertikalt (uten rullebane).
MRBM	«Medium-range ballistic missile», dvs. ballistisk mellomdistanserakett.		
MRV	«Multiple re-entry vehicle», dvs. rakettskridsladning bestående av flere skridshoder som vil kunne spres over et visst målområde.		

Nasjonsregister (alfabetisk)

<i>Land</i>	<i>side</i>	<i>Land</i>	<i>side</i>
Albania	39	Libya	52
Algerie	46	Luxembourg	35
Belgia	23	Marokko	53
Bulgaria	15	Nederland	35
Canada	27	Norge	36
China, Folkerepublikken	58	Polen	17
Danmark	28	Portugal	37
Egypt	47	Romania	18
Finland	39	Saudi-Arabia	54
Forente Stater, De	4	Sovjetunionen	9
Frankrike	29	Spania	41
Hellas	32	Storbritannia	24
Irak	48	Sudan	55
Iran	49	Sveits	42
Irland	40	Sverige	43
Israel	50	Syria	55
Italia	33	Tsjekkoslovakia	15
Jordan	51	Tyrkia	37
Jugoslavia	40	Tyske Demokratiske Republikk, Den ..	16
Kuwait	51	Tyskland, Forbundsrepublikken	31
Kypros	52	Ungarn	17
Libanon	52	Østerrike	44

De forente stater og Sovjetunionen

Strategiske styrker

Mens forhandlingene om å begrense offensive styrker fortsatte ved SALT-drøftelsene, har de to supermakter modernisert – og på visse felter utvidet sin slagkraft innen de grenser som ble trukket opp i den femårige Interimavtale av 1972 samt i retningslinjene for en ytterligere avtale som ble oppnådd i Vladivostok i 1974. Interimavtalen, som satte øvre grenser («tak») for antallene sjø- og landbaserte rakettutskytningsenheter, var berammet å skulle utløpe den 3. oktober 1977, men er blitt forlenget for det tidsrom forhandlingsprosessen med hensyn til SALT II måtte vare.

De forente stater konsentrerte seg om forbedringer med hensyn til den eksisterende trio bestående av ICBM, SLBM og bombefly, og fortsatte å bevilge midler til utviklingsprogrammer for nye deployeringssystemer for 1980-årene. Størrelsen av ICBM-styrken – 550 *Minuteman* III interkontinentale ballistiske raketter, hver med 3 stk. MIRV (dvs. flermåls uavhengig styrbare stridshoder), 450 enkelt-stridshoders *Minuteman* II samt 54 enkelt-stridshoders *Titan* II – ble ikke endret. Planene gikk videre med hensyn til å forbedre effekt og nøyaktighet av *Minuteman* III med anskaffelse av det 370 kilotonns MIRV-stridshode Mk 12A samt styringssystemet NS-20. Disse programmene, sammen med forbedringer med hensyn til *Minuteman*'s datateknologi, ville kunne øke nøyaktigheten (målt i CEP; dvs. «circular error probability») fra ca. 450 meter til 200 meter innen slutten av inneværende ti-år, samt øke betraktelig evnen til å ødelegge hordede målobjekter. Utvikling av MARV (dvs. rakettslidshoder som kan styres under slutfasen) er blitt fortsatt, og utvikling av komponenter ble påbegynt med hensyn til en mobil ICBM med 8–10 stk. MIRV – den såkalte MX – for å erstatte

deler av *Minuteman*-styrken i 1980-årene samt ytterligere øke slagkraften mot «harde» målobjekter, men det er ennå ikke blitt fattet noen beslutning om å sette igang produksjon av noen av disse.

På sjøen er styrken av SLBM (dvs. ballistiske raketter som leveres fra undervannstilling) forblitt i operativ stand, og består stadig av 496 *Poseidon*, hver med 10–14 MIRV, i 31 undervannsbåter, samt 160 *Polaris*, hver med 3 MRV (dvs. rakettslidsladninger bestående av flere stridshoder som vil kunne pres over et visst målområde) i 10 undervannsbåter. Bygging av de første fire 24-rørs *Trident* ubåter har fortsatt (det er blitt bevilget midler for innledende finansiering av ytterligere), men det er blitt meldt om forsinkelser i byggingen. Utprøving ble påbegynt med hensyn til raketten C4 *Trident* I, med en rekkevidde på 7400 km. Denne vil også bli installert i 12 SSBN-ubåter som allerede er i tjeneste. C4, som vil bli utrustet med 8 x 100 kilotonns MIRV, vil, når den blir operativ i 1979, nesten fordoble den effektive rekkevidde av amerikanske SLBM samt øke deres treffsikkerhet til en CEP (jfr. ovenfor) på mindre enn 450 meter. En annen-generasjons SLBM for *Trident*-klassen, den såkalte D5 med en rekkevidde på over 11 000 km, med opptil 14 x 150 kilotonns Mk 500 *Evader* manøvrerbare stridshoder, befant seg på et tidlig utviklingstrinn.

I luften er strukturelle og flyvningstekniske forbedringer blitt foretatt med hensyn til B-52G/H bombefly-styrken, og det ble fremsatt planer om å tilpasse ca. 120 B-52G/H bombefly til å kunne føre raketter for levering fra utskytningsenheter i luften (ALCM). Testflyvninger ble foretatt med de tre prototypene av bombeflyet B-1, og en fjerde er under bygging, men planene om anskaffelse av flere fly er blitt kansellert.

Testflyvninger ble også foretatt med versjoner av den såkalte «cruise missile» (dvs. aerodynamisk rakett) for levering fra utskytningsenheter i luften (ALCM) med henblikk på deployering ombord på B-52 og muligens også andre fly. Den terminalstyrte versjon for mulig deployering tidlig i 1980-årene vil kunne ha en maksimal rekkevidde på innpå 2800 km. «Cruise missiles» ble også utprøvet fra andre plattformer. «Cruise missile»-en *Tomahawk* for levering fra utskytningsenheter på sjøen (SLCM) har vært avfyrt fra overflatefartøyer og undervannsbåter, og man har holdt frem med gjennomførbarhetsstudier med henblikk på tilpasning av denne raketten, som har en rekkevidde på 3700 km, til levering fra utskytningsenheter på bakken og i luften. Begrensninger med hensyn til rekkevidde av «cruise missiles» er under drøftelse i SALT II.

Amerikanske ICBM, SLBM og langdistanse-bombefly utgjorde i alt 2142 stk., mer enn 168 færre enn i 1967. Denne styrke hadde imidlertid en leveringsevne på over 11 000 stridshoder, nesten dobbelt så mange som et tiår tidligere. Fremtidige styrke- og evnenivåer vil åpenbart avhenge av utfallet av SALT II.

Forbedringen av de strategiske defensive styrker fortsatte i en langsommere takt. Avskjæringsfly ble holdt på et nivå av seks aktive og ti reserve (luftvåpenets nasjonalgarde) skvadroner. Utviklingen av en avansert varslingsradar for bombefly og rakettangrep fortsatte, men ubåt-kommunikasjonssystemet *Seafarer* har måttet bli modifisert under utviklingsfasen som følge av innenriks politisk press. Det er blitt satt igang flere programmer for å øke satellitters overlevelsessevne, inklusive «herding» av satellitter, manøvrerbarhet samt, muligvis, utvikling av en anti-satellitt kapabilitet.

Sovjetunionen holdt frem med en bred modernisering av sin ICBM-, SLBM- og bombefly-slagkraft. Skjønt det totale ICBM-antall gikk ned til noe over 1400 stk. (idet eldre ICBM ble erstattet med nye SLBM), ble minst 370 nye ICBM – SS-17, SS-18 og SS-19 – deployert i MIRV-utgaver og i

enkelt-stridshode-utgaver. Disse ble sagt å være påtagelig mer treffsikre enn SS-9 og SS-11, idet SS-19 angivelig skulle ha en treffsikkerhet nær opp til hva de eksisterende amerikanske systemer har. Man er klar til å påbegynne deployering av SS-16 i siloer, men den er ennå ikke blitt deployert i mobil versjon eller i siloer i påvente av utfallet av SALT II. Deployering av SS-20 (de to første trinn av SS-16) som en mobil MIRV MRBM er blitt satt igang i det vestlige USSR, og muligens også i det østlige USSR. En ny ICBM-«familie» for mulig deployering i slutten av 1980-årene er blitt rapportert å befinne seg på et tidlig utviklingsstadium.

Sovjetiske SLBM ble øket til 1015 stk. i 90 undervannsbåter. Tretten *Delta II* og *III* undervannsbåter er i tjeneste, de fleste med 16 stk. SS-N-8 med rekkevidde innpå 8900 km. To nye SLBM er blitt testet; nemlig SS-NX-17, en fast-brennstoff erstatning for SS-N-6, samt SS-N-18, en rakett med 3 MIRV til erstatning for SS-N-8. De første raketter av typen SS-N-18 er meldt å være operative på *Delta II* SSBN. Utvikling av en rakett med lengre rekkevidde til erstatning for SS-N-3 SLCM fortsatte.

Deployering av bombeflyet *Backfire B* i et tempo av omkring 25 pr. år har fortsatt, og utviklingen av nye luft-til-overflate raketter ble videreført.

Sammenlignet med 837 stk. i 1967, utgjorde de sovjetiske ICBM, SLBM og langt-rekkende bombefly ca. 2550 stk. Denne styrken kan levere grovt regnet 4500 stridshoder mot De forente stater. I og med utskiftningen av den resterende ICBM-styrke med de nye MIRV-utstyrte raketter, vil dette totaltallet kunne komme opp i over 7500 tidlig i 1980-årene, og de enkelte stridshoder vil ha en betydelig høyere effekt enn de tilsvarende amerikanske.

Såvel luftforsvarets avskjæringsstyrke som bakke-til-luft raketter er blitt modernisert. De 64 ABM-utskytningsanlegg rundt Moskva er forblitt operative, og det er blitt meldt om tester av nye transportable radarer og endo-atmosfæriske raketter. Sivildforsvars-

aktiviteter og satellittavskjæringstester fortsatte.

Styrker med generelle formål

Personellantallet i de amerikanske og sovjetiske væpnede styrker holdt seg på fjorårets nivå på henholdsvis 2,07 millioner og 3,64 millioner, sammenlignet med grovt regnet 3 millioner for hver av partene ved midten av 60-tallet. Begge parter har stadig forbedret sin konvensjonelle slagkraft. En amerikansk infanteridivisjon er også i ferd med å bli mekanisert. Man har konsentrert seg om programmer med hensyn til nye panservernvåpen for direkte og indirekte ildgivning. Anskaffelsen av *TOW* og *Dragon* raketter fortsatte. Kanon-leverte styrte prosjektiler og spredningsbare miner var under utvikling. Dette gjaldt også nye presisjonsstyrte våpen for helikoptre. Anskaffelsen av nye hjelpemidler for overvåking og måloppnåelse fortsatte. Stridsvognsproduksjonen ble økt, men antallet middelstunge stridsvogner (ca. 10 000) forble stort sett det samme som i 1967. Stridsvogneren XM-1 er blitt godkjent for å settes i tjeneste, og de første 110 stridsvogner skal leveres i budsjettåret 1979, etterfulgt av ytterligere 569 i budsjettåret 1980. Planene om å utvikle et nytt kampkjøretøy for mekanisert infanteri (MICV) er blitt droppet. Et mindre kostbart alternativ er under vurdering; som et midlertidig tiltak vil ytterligere 1200 M-113 pansrede personellkjøretøyer bli produsert i budsjettårene 1979 og 1980.

Sovjetunionen fortsatte å øke beholdningene av BMP kampkjøretøyer for mekanisert infanteri samt T-62 og T-72 stridsvogner, og antallet stridsvogner steg til ca. 50 000 sammenlignet med ca. 34 000 i 1967. Likeledes fortsatte deployeringen av helikoptre, bakke-til-luft raketter, styrte panservernvåpen samt selvdrevet artilleri.

I den amerikanske marine ble det lagt planer for å reversere nedgangen i antallet større overflate-kampfartøyer, som har vært fra over 300 til 172 stk. i løpet av ett ti-år. Det ble imidlertid ikke fattet noen beslutning med hensyn til bygging av et nytt

atomdrevet hangarskip, og planlegningen ble konsentrert om en ny klasse mindre hangarskip med konvensjonelt maskineri. Fire angreps-ubåter av 688-klassen er blitt levert, og ytterligere tre skal leveres i budsjettåret 1979. Fortsatt utviklingsarbeide fant sted med hensyn til skipsforsvarssystemet *Aegis* (for deployering ombord på en ny slagkrysser), og man har påbegynt deployering av anti-skips raketten *Harpoon*, sammen med en taktisk versjon av *Tomahawk* SLCM. Videre fortsatte man forskningsarbeidet med henblikk på utvikling av en ny generasjon maritime VTOL-fly samt sjøminer.

Den sovjetiske marine fortsatte sin gradvise vekst med hensyn til størrelse og kvalitet. Det første av tre hangarskip av *Kiev*-klassen er operativt, byggingen av *Kara*- og *Kresta-II*-klasse rakettkryssere fortsatte, og det ble også meldt om utvikling av en klasse rakettkryssere for 1980-årene. Anskaffelsene fortsatte med hensyn til V- og T-klasse atomdrevne og F-klasse dieseldrevne angrepsubåter samt av C-II-klasse «cruise missile» undervannsbåter. Nye antiskips og anti-ubåt raketter var under utvikling og i ferd med å deployeres, og marinens luftvåpen fikk *Forger* VTOL og flyet *Backfire*.

De forente stater fortsatte deployeringen av luftvåpenets F-15 og marinens F-14 jagerfly, begynte å bygge F-16 og fortsatte utvikling av det mindre kostbare F-18 for å gjøre det mulig å holde nivået på kampflystyrken på over 2500 stk. etter som eldre fly blir utrangert. Produksjonen av nærstøtteflyet A-10 fortsatte, og vil være fullført i begynnelsen av 1980-årene. Det ble vedtatt å anskaffe 19 E-3A fly for luftbårent varslings- og kontroll-system (AWACS) (men ingen beslutning om å kjøpe det ble fattet av NATO). Man fortsatte å modifisere F-4C og holdt frem med utviklingsarbeidet med henblikk på å ombygge F-111A for elektronisk krigføring-roller.

Deployeringen av nye sovjetiske jagerfly med forbedret rekkevidde, bæreevne og flyvningstekniske egenskaper ble fortsatt, inklusive Su-17 *Fitter C*, MiG-23 *Flogger B* og

Su-19 *Fencer*. Med innføringen av flere multi-rolle fly har Sovjetunionen over dobbelt så mange jagerfly for angrepsoppdrag mot bakkemål som i 1960-årene, mange av dem med kjernefysisk evne. Det har vært

meldinger om nye luft-til-luft og luft-til-bakke raketter under utvikling, og om arbeid med hensyn til utstyr for elektroniske motiltak med henblikk på å øke fly-gjennomtrengningsevnen.

DE FORENTE STATER

Befolkning: 218 630 000.
 Militærtjeneste: Frivillig.
 Væpnede styrker i alt: 2 068 800 (115 000 kvinner).
 Beregnet BNP 1977: \$ 1890 mrd.
 Forsvarsutgifter 1978-79: \$ 115,2 mrd.¹⁾

Strategiske kjernevåpenstyrker:²⁾

OFFENSIVE:

- (a) *Marinen*: 656 SLBM i 41 SSBN.
 31 SSBN (*Lafayette*-klasse), hver med 16 *Poseidon* C3 (12 skal utstyres med *Trident* C4 raketter).
 10 SSBN (5 *Washington*-, 5 *Allen*-klasse), hver med 16 *Polaris* A3.
 (4 *Ohio*-klasse SSBN, hver med 24 *Trident* C4, er under bygging.)
- (b) *Den strategiske luftkommando* (SAC):
 Ca. 600 kampfly.
ICBM: 1054.
 450 *Minuteman* II, 550 *Minuteman* III,
 54 *Titan* II.
Fly:
 Bombefly: 432.
 66 FB-111A i 4 skvadroner } med 1250
 241 B-52G/H i 15 skvadroner } SRAM³⁾
 75 B-52D i 5 skvadroner.
 Øvingsfly: 50 B-52D/F.
 1 opplag eller reserve: 125, inkl. B-52D/F.
 Tankfly: 487 KC-135 i 30 skvadroner.
 Strategisk rekognosering og kommando:
 10 SR-71A i 2 skvadroner; 10 U-2C/K;
 4 E-4A/B; 19 RC/EC-135.

DEFENSIVE:

Den Nordamerikanske Lufsforsvarskommando (North American Air Defense Command - NORAD), med hovedkvarter i Colorado Springs, er en felles amerikansk-kanadisk organisasjon. USA's styrker under NORAD er i Forsvarskommandoen for Luftrommet (Aerospace Defense Command; ADCOM).

ABM: *Safeguard* system (rakettene er inaktivisert).
Fly (kanadiske og taktiske avdelinger ikke medregnet):

Avskjæringsjagerfly: 331.

(i) Regulære: 6 skvadroner med 141 F-106A.

(ii) Luftvåpenets Nasjonalgarde (ANG):

3 skvadroner med 60 F-101B, 2 med 40 F-4D,
 5 med 90 F-106A.

AEW⁴⁾ fly for tidlig luftvarsling: 1 reserve-skvadron med 10 EC-121.

Varslingssystemer:

(i) *Satellitt-basert system for tidlig varsling*:

3 DSP satellitter, 1 over den Østlige Halvkule, 2 over den Vestlige; overvåknings- og varlings-system for deteksjon av utskytinger fra SLBM, ICBM og fra områder hvor det skytes ut raketter som følger en lav jordbane (FOBS).⁵⁾

(ii) *System for rom-deteksjon og overvåkning* (Space Detection and Tracking System - SPADATS): USAF *Spacetrack* (7 stillinger) og USN *SPASUR* systemene samt sivile organer. Romforsvarssenteret (Space Defense Center) ved hovedkvarteret for NORAD; satellitt-overvåkning, identifikasjon og katalogiseringskontroll.
 (iii) *Tidlig varslingsystem for ballistiske raketter* (Ballistic Missile Early Warning System - BMEWS): 3 stasjoner (Alaska, Grønland og England); radarer istand til å oppdage og overvåke ICBM og IRBM.

(iv) *Tidlig fjernvarslingslinje* (Distant Early

¹⁾ Forventede utgifter for budsjettåret 1979. Budsjettutgifter \$ 125,6 mrd.; det såkalte «Total Obligational Authority» \$ 126,0 mrd.

²⁾ Personellstyrker inngår i forsvarsgrenenes sum.

³⁾ SRAM: «Short-range attack missile», dvs. angrepsrakett med kort rekkevidde (overs. anm.).

⁴⁾ AEW: «Airborne Early Warning», dvs. fly for tidlig luftvarsling.

⁵⁾ FOBS: «Fractional Orbital Bombardment System».

Warning – DEW – Line): 31 stasjoner hovedsakelig langs 70° nordlig bredde.

(v) *Pinetree Line* («Nåletrelinjen»): 24 stasjoner i det sentrale Canada.

(vi) *474N*: 3 stasjoner på USA's østkyst, 1 stasjon på Gulf-kysten og 3 på vestkysten (skal erstattes med 2 *Pave Paw* «phased-array» radarer, henholdsvis 1 på østkysten og 1 på vestkysten); oppdagelses- og varslingsnett mot SLBM.

(vii) *Perimeter-mottaks radar angreps-karakterisasjonssystem* (PARCS): 1 nordvendt «phased-array» 3200 km system i inaktiv ABM-stilling i Nord-Dakota.

(viii) *Cobra Dane Radar*: «Phased array» system i Shemya, Aleutene.

(ix) *Auskjæringskontroll* (Back-up Interceptor Control – BUIC): system for luftforsvar (alle stasjoner unntatt 1 har semi-aktiv status).

(x) *Halvautomatisk bakkemiljø* (Semi-Automatic Ground Environment – SAGE): 6 stillingsområder (2 i Canada); kombinert med BUIC og det Manuelle Kontrollsenter (MCC) i Alaska (skal erstattes av 7 Regionale Operasjonskontrollsentra, 4 i USA, 1 i Alaska, 2 i Canada, som tilsammen vil utgjøre et såkalt Felles Overvåkningssystem – «Joint Surveillance System», fork. JSS); system for koordinering av overvåkning og følgeing av mål i det nordamerikanske luftrom.

(xi) *Bakke-radarstasjoner*: Ca. 51 stasjoner bemannet av Luftvåpenets Nasjonalgarde, i tillegg kommer Den Føderale Luftfartsadministrasjons (FAA) stasjoner (skal erstattes som overvåkningselement under JSS).

Hæren: 774 200 (50 700 kvinner).

4 panserdivisjoner.

5 mekaniserte divisjoner.⁶⁾

5 infanteridivisjoner (1 divisjon skal bli mekanisert i 1979).⁶⁾

1 luftlandedivisjon.

1 luftbåren divisjon.

1 panserbrigade.

1 infanteribrigade.

3 pansrede kavaleriregimenter (dvs. stridsvognsregimenter).

1 brigade i Berlin.

2 brigader med spesialoppdrag.

Hærens flyvåpen: 1 luft-kavaleri kampbrigade samt selvstendige bataljoner tildelt hovedkvarteret for taktiske transport- og sanitetsoppdrag.

1 *Honest John*, 3 *Pershing* og 8 *Lance* bakke-til-bakke rakettbataljoner.

Stridsvogner: Ca. 10 500 middelstunge, inkl. 3300 M-48, 7150 M-60 (540 M-60A2 med *Shillelagh* styrte panservernvåpen); 1600 M-551 *Sheridan* lette stridsvogner med *Shillelagh*.

Pansrede kampkjøretøyer: Ca. 22 000 M-577, M-114 og M-113 pansreed personellkjøretøyer.

Artilleri og raketter: Ca. 2500 105mm og 155mm tauede kanoner/haubitser; 3000 175mm selvdrevne kanoner og 105mm, 155mm og 203mm selvdrevne haubitser; 3000 81mm, 3000 107mm bombekastere; 6000 90mm og 106mm rekylfrie kanoner; *TOW* og *Dragon* styrte panservernvåpen; *Honest John*, *Pershing* og *Lance* bakke-til-bakke raketter.

Luftvernartilleri og bakke-til-luft raketter: Ca. 600 20mm, 40mm tauede og selvdrevne luftvernkanoner; ca. 20 000 *Chaparral/Vulcan* 20mm luftvernrakett-kanon systemer, *Redeye* og *Stinger* bakke-til-luft raketter; *Nike Hercules* og Forbedret *HAWK* bakke-til-luft raketter (skal skiftes ut med *Patriot*). (*Roland* bakke-til-luft raketter er bestilt.)

Fly/Helikoptre: Ca. 500 fly, inkl. 300 OV-10/10, 200 U-8/-21, 40 C-12; 9000 helikoptre, inkl. 1000 AH-1G/Q/S, 4000 UH-1/-19, 15 UH-60A, 700 CH-47/-54, 3600 OH-6A/-58A, H-13 (148 AH-1S helikoptre er bestilt). Øvingsfly omfatter 310 T-41/-42 fly; 700 TH-55A helikoptre.

DEPLOYERING:

Det kontinentale USA

Strategisk reserve: (i) 1 panserdivisjon, 1 mekanisert divisjon, 3 infanteridivisjoner, 1 luftlandedivisjon og 1 luftbåren divisjon. (ii) Forsterkning for Den 7. Armé i Europa: 1 panserdivisjon, 2 mekaniserte divisjoner, 1 pansret kavaleriregiment (dvs. stridsvognsregiment).⁷⁾

(iii) Alaska 1 brigade. (iv) Panama 1 brigade.

Europa: 198 400.

(i) Tyskland: 189 000. Den 7. Armé: 2 korps, inkl. 2 panserdivisjoner, 2 mekaniserte divisjoner, 1 panserbrigade, 2 mekaniserte brigader samt 2 pansrede kavaleriregimenter; 3000 middelstunge stridsvogner.⁸⁾

⁶⁾ En Nasjonalgarde-brigade er inkorporert i 1 mekanisert samt 3 infanteridivisjoner.

⁷⁾ En panserdivisjon, 1 mekanisert divisjon og 1 pansret kavaleriregiment har tungt materiell forhåndslagret i Vest-Tyskland.

⁸⁾ Omfatter de stridsvogner som er forhåndslagret for de strategiske reserveenheter.

- (ii) Vest-Berlin: 4400. Stabselementer og 1 infanteribrigade.
- (iii) Hellas: 800.
- (iv) Italia: 3000.
- (v) Tyrkia: 1200.

Stillehavsområdet

- (i) Syd-Korea: 30 000. 1 infanteridivisjon, 1 luftvernartilleribrigade (blir redusert med 1 brigade i 1978).
- (ii) Hawaii: 1 infanteridivisjon minus 1 brigade.

RESERVER: 556 000.

- (i) Hærens Nasjonalgarde: 366 000; i stand til etter mobilisering å sette opp 2 panserdivisjoner, 1 mekanisert divisjon, 5 infanteridivisjoner, 22 selvstendige brigader⁹⁾ (3 pansrede, 9 mekaniserte og 10 infanteribrigader) og 4 pansrede kavaleriregimenter, samt forsterkninger og støtteavdelinger for å fylle opp de regulære enheter.
- (ii) Hærreserver: 190 000 i 12 øvingsdivisjoner, 3 selvstendige kampbrigader; 49 000 pr. år gjennomgår korte perioder med aktiv tjeneste.

Marinekorpsset: 191 500 (3700 kvinner).

3 divisjoner.

2 bakke-til-luft rakettbataljoner med *Forbedret HAWK*.

575 M-60 middelstunge stridsvogner; 950 LVTP-7 pansrede personellkjøretøyer; 175mm selvdrevne kanoner; 105mm, 155mm haubitser; 155mm, 203mm selvdrevne haubitser; 230 81mm og 107mm bombekastere; 106mm rekylfrie kanoner; *TOW*, *Dragon* styrte panservernvåpen; *Redeye* bakke-til-luft raketter.

3 luftvinger:¹⁰⁾ 364 kampfly.

12 jagerskvadroner for angrep mot bakkemål med 144 F-4N/S med *Sparrow* og *Sidewinder* luft-til-luft raketter.

13 jagerskvadroner for angrep mot bakkemål: 3 med 80 AV-8A *Harrier*, 5 med 60 A-4F/M, 5 med 60 A-6A/E.

1 rekognoseringskvadron med 10 RF-4B, 1 skvadron for elektroniske mottiltak med 10 FA-6B.

2 observasjonsskvadroner med 36 OV-10A.

3 angreps- transport/tankfly-skvadroner med 36 KC-130F.

3 angrepshelikopterskvadroner med 54 AH-1J.

4 lette helikopterskvadroner med 96 UH-1E/N.

9 middelstunge helikopterskvadroner med 162 CH-46F.

6 tunge helikopterskvadroner med 126 CH-53D.

DEPLOYERING:

- (i) *Det kontinentale USA*: 2 divisjoner, 2 luftvinger.
- (ii) *Stillehavsområdet*: 1 divisjon, 1 luftving.

RESERVER: 29 700.

1 divisjon og 1 luftving: 2 jagerskvadroner med 24 F-4N, 5 angrepsskvadroner med 60 A-4E/F, 1 observasjonsskvadron med 18 OV-10A, 1 transport/tankflyskvadron med 12 KC-130, 7 helikopterskvadroner (1 angreps- med 18 AH-1G, 2 tunge med 24 CH-53, 3 middelstunge med 54 CH-46, 1 lett med 21 UH-1E), 2 stridsvognsbataljoner, 1 angreps amfibiebataljon, 1 bakke-til-luft rakettbataljon med *HAWK*, 1 feltartillerigruppe.

Marinen: 532 300 (21 600 kvinner); 172 større overflate-kampfartøyer; 75 angrepsubåter. Ytterligere 38 større overflatekampskip og 4 angrepsundervannsbåter er i reserve.

Angrepsubåter: 70 atomdrevne, 5 dieseldrevne.

Hangarskip: 13; 3 atomdrevne (2 *Nimitz*, 91 400 tonn; 1 *Enterprise*, 89 600 tonn).

8 *Forrestal/Kitty Hawk*-klasse (75/80 000 tonn).
2 *Midway*-klasse (64 000 tonn).

Disse fører normalt hver 1 luftving (85-95 fly, 75 for *Midway*-klassen) bestående av 2 jagerskvadroner med 24 F-14A eller 24 F-4J, 3 angrepsskvadroner (1 allværs) 2 med A-7E, 1 med 10 A-6E; 1 rekognoseringskvadron med 3 RA-5C eller 3 RF-8G; 2 skvadroner for antiubåt-krigføring (1 med 10 S-3A, 1 med 8 SH-3A/D/G/H helikoptre); 1 skvadron for elektroniske mottiltak med 4 EA-6B; 1 skvadron for luftbåren tidlig varsling med 4 E-2B/C; 4 KA-6D tankfly og andre spesial-flytyper.

Andre overflateskip:

7 atomdrevne kryssere med styrte overflate-til-luft raketter og *ASROC*.¹¹⁾ (2 *Virginia*, 2 *California*, 1 *Truxtun*, 1 *Long Beach*, 1 *Bainbridge*).

20 kryssere med styrte overflate-til-luft raketter

⁹⁾ I tillegg er 4 selvstendige brigader og 11 bataljoner inkorporert i aktive hærdivisjoner.

¹⁰⁾ Betegnelsen «Luftving» vil her benyttes for å oversette «Air Wing», som i amerikanske oppsetninger er en enhet som omfatter 3-5 skvadroner. Betegnelsen er lite brukt på norsk da enheten ikke finnes i norske oppsetninger (overs. anm.).

¹¹⁾ ASROC er betegnelsen på en type anti-ubåt raketter (overs. anm.).

- og ASROC, 8 med 1 helikopter, (8 *Belknap*, 9 *Leahy*, 2 *Albany*, 1 *Cleveland*).
- 37 jagere med styrte overflate-til-luft raketter og ASROC (10 *Coontz*, 4 *F.Sherman*, 23 *C.F. Adams*).
- 30 kanon-/antiubåt-jagere, de fleste med overflate-til-luft raketter eller ASROC, (12 *Spruance*, 13 *F.Sherman*, 5 *Gearing*).
- 7 fregatter med styrte overflate-til-luft raketter og ASROC, helikoptre (1 *O.H. Perry*, 6 *Brooke*).
- 58 kanon-fregatter med ASROC (52 med 1 helikopter; 46 *Knox*, 10 *Garcia*, 2 *Bronstein*).
- 6 *Ashville*-klasse patruljekanonbåter, 4 med overflate-til-overflate raketter.
- 1 patruljehydrofoilibåt med raketter.
- 64 amfibiekrigsskip (1 *Raleigh*, 2 *Blue Ridge* kommando-, 2 *Tarawa* amfibieangrepsskip for generelle formål, 7 *Iwo-Jima* landingsplattformskip for helikoptre, 12 *Austin*, 2 *Raleigh* landingsplattformskip med dokk, 5 *Anchorage*, 8 *Thomaston* landgangsskip med dokk, 20 *Newport* landgangsskip for stridsvogner, 5 *Charleston* amfibielasteskip).
- 3 minemottiltaksskip.
- 38 etterforsynings- og 76 depot- og reparasjonskip.
- (13 angrepssubåter/atomdrevne, 1 atomdrevet hangarskip, 1 atomdrevet krysser med styrte våpen, 12 jagere, 7 fregatter med styrte våpen, 3 amfibieangrepsskip for generelle formål under bygging.)

Skip i reserve:

- 4 undervannsbåter, 7 hangarskip, 4 slagskip, 7 kryssere, 2 kommandoskip, 18 amfibiekrigsskip, 8 minemottiltaksskip, 46 logistiske støttekip og 41 troppeskip, lasteskip og tankskip. (239 lasteskip, 162 tankskip vil kunne tas i bruk som hjelpeskip for sjøtransport).

Fly:

- 12 hangarskipsbaserte angreps-luftvinger; ca. 1100 kampfly.
- 26 jagerskvadroner: 14 med 168 F-14A, 12 med 144 F-4.
- 36 angrepsskvadroner: 11 med 110 A-6E, 25 med 300 A-7E.
- 10 rekognoseringskvadroner med 30 RA-5C eller RF-8.
- 24 landbaserte maritime rekognoseringskvadroner med 280 P-3B/C.
- 13 anti-ubåt skvadroner, hver med 10 S-3A.

- 13 skvadroner for luftbåren tidlig varsling, hver med 4 E-2B/C.
- 12 anti-ubåt helikopterskvadroner hver med 8 SH-3A/D/G/H.
- 17 diverse støtteskvadroner med 12 C-130F/LC-130, 7 C-118, 12 C-9B, 12 CT-39, 13 C-131, 6 C-117, 20 C-1, 15 C-2, 36 EA-6A/B fly; 30 RH-53D, CH-46, SH-3, SH-2B/C helikoptre.
- 1 «fiendtlig» øvingsskvadron (skvadronen 'spiller' en fiendeskvadron - o. a.) med 13 F-5E/F.
- 19 øvingsskvadroner med T-1A, T-2B/C, T-28/-29B/-34/-38/-44, TA-4J/F, TA-7C, TS-2A, TE-2 fly; TH-1, UH-1D, TH-57A helikoptre.

DEPLOYERING (gjennomsnittlige styrke av større kampfartøyer; en del skip i Middelhavet og Vestlige Stillehav er oversjøisk baserte, resten roteres fra USA):

- Annen Flåte* (Atlanten): 5 hangarskip, 62 overflate-kampfartøyer.
- Tredje Flåte* (Østlige Stillehav): 4 hangarskip, 65 overflate-kampfartøyer.
- Sjette Flåte* (Middelhavet): 2 hangarskip, 15 overflate-kampfartøyer, 1 marine-amfibieavdeling (MAU).¹²⁾
- Syvende Flåte* (Vestlige Stillehav): 2 hangarskip, 20 overflate-kampfartøyer, 1 marineamfibieavdeling, 1 marine-landgangs-bataljonsgruppe.

RESERVER: 94 1000. Skip i reservestyrken omfatter 28 jagere, 3 patruljekanonbåter, 3 amfibiekrigsskip, 22 minemottiltaksskip.

2 hangarskipsbaserte luftvinger: 6 A-7A/B angrepsskvadroner, 4 F-4N jagerskvadroner, 2 RF-8G rekognoseringskvadroner, 3 EA-6A og EKA-3 skvadroner for elektroniske motiltak, 2 E-2B skvadroner for tidlig luftvarsling.

- 13 maritime rekognoseringskvadroner med P-3A.
- 2 taktiske støtteskvadroner med C-9B, C-118B.
- 2 sammensatte skvadroner med TA-4J.
- 7 helikopterskvadroner: 4 med SH-3A/G for antiubåtkrigføring, 2 lette angrepsskvadroner med HH-1K, 1 søke- og redningskvadron med HH-3A.

¹²⁾ Marineamfibieavdelinger («Marine Amphibious Units» - MAU) er 5-7 amfibiefartøyer med en bataljon marineinfanteri ombord. Bare 1 i Middelhavet og 1 i Stillehavet er fast oppsatt. 1 marine-landgangs-bataljon (dvs. en MAU minus helikoptre) er dessuten deployert i Stillehavet; én settes av og til opp for Atlanten.

Luftvåpenet: 570 800 (39 000 kvinner);

ca. 3400 kampfly.¹³⁾

81 jagerflyskvadroner for angrep mot bakkemål: 48 med 1100 F-4, 2 med 48 F-105G (*Wild Weasel*), 2 med 48 F-4G (*Wild Weasel*), 13 med 282 F-111E/F, 9 med 216 F-15, 4 med 96 A-7D, 3 med 48 A-10A.

9 taktiske rekognoseringskvadroner med 192 RF-4C.

1 skvadron for luftbårent varslings- og kontrollsystem (AWACS) med 3 E-3A (19 er bestilt).

1 skvadron for vurdering av forsvarssystemer med 21 EB-57 (skal bli 2 med 40 EF-111A).

11 taktiske luftkontrollskvadroner: 6 med 88 OV-10 og O-2E, 1 med 7 EC-130E, 1 med 11 EC-135 fly, 3 med 27 CH-3 helikoptre.

5 skvadroner for spesialoperasjoner: 4 med 20 AC-130 fly, 1 med CH-3, UH-1 helikoptre.

4 «fiendtlige» øvingsskvadroner (skvadronene 'spiller' fiendeskvadroner - o. a.) med 55 F-5E.

16 operative konverteringsavdelinger: 7 med F-4, 1 med F-5, 2 med F-15, 2 med F-101/-106, 3 med A-10, 1 med RF-4C.

1 taktisk «drone»-skvadron¹⁴⁾ med 7 DC-130A.

15 taktiske lufttransportskvadroner med 234 C-130.

17 tunge transportskvadroner: 4 med 70 C-5A, 13 med 234 C-141.

5 søke- og redningsskvadroner med 30 HC-130 fly, 76 HH-3/-53, 11 HH-1 helikoptre.

3 sanitetstransportskvadroner med 17 C-9.

3 vær-rekognoseringskvadroner med 14 WC-130, 29 WC-135.

Helikoptre omfatter 138 UH-1N, 21 HH-3E, 51 HH/CH-53.

28 øvingsskvadroner med 113 T-33, 700 T-37, 900 T-38, 135 T-39, 50 T-41, 20 T-43, C-5A, C-130E, C-141A.

DEPLOYERING:

Det kontinentale USA (inkl. Alaska):

(i) Den taktiske luftkommando: 82 000; Det 9. og Det 12. Luftvåpen. 43 jagerskvadroner, 5 taktiske rekognoseringskvadroner.

(ii) Den militære lufttransportkommando

(MAC): 64 500. Det 21. og Det 22. Luftvåpen.

Europa: USA's Luftvåpen i Europa (USAFE):

76 000. Det 3. Luftvåpen (Storbritannia), Det

16. Luftvåpen (Spania; avdelinger i Italia, Hel-

las og Tyrkia), Det 17. Luftvåpen (Tyskland og

Nederland), 1 luftforsvarsskvadron på Island.

25 jagerskvadroner (samt 4 i USA i beredskap)

med 312 F-4C/D/E, 20 F-5E, 72 F-15, 156 F-

111E/F; 3 taktiske rekognoseringskvadroner

(samt 3 i USA i beredskap) med 60 RF-4C; 2

taktiske lufttransportskvadroner (samt 6 i USA i beredskap) med 32 C-130.

Stillehavsområdet: Luftstridskreftene i Stillehavet (PACAF): 31 100. Det 5. Luftvåpen (Japan, Okinawa, 1 luftving i Korea), Det 13. Luftvåpen (Filippinene, Taiwan). 9 jagerskvadroner, 1 taktisk rekognoseringskvadron.

RESERVER: 139 900.

(i) Luftvåpenets Nasjonalgarde: 92 500; ca. 1000 kampfly.

10 avskjæringsjagerskvadroner (under ADCOM, se s. 4); 29 jagerskvadroner (11 med 283 F-100C/D, 3 med 84 F-105B/D, 2 med F-4C, 11 med 256 A-7, 2 med 49 A-37B); 8 rekognoseringskvadroner (1 med 20 RF-101, 7 med 135 RF-4C); 19 taktiske transportskvadroner (18 med 150 C-130A/B/E, 1 med 16 C-7); 6 taktiske luftstøttegrupper med 120 O-2A; 13 tankflyskvadroner med 104 KC-135, 1 skvadron for elektroniske mottiltak med 10 C/EC-121, 1 skvadron for vurdering av forsvarssystemer med 20 EB-57B; 2 søke- og redningsskvadroner med 8 HC-130.

(ii) Luftvåpenets reserve: 47 400; ca. 190 kampfly.

3 jagerskvadroner med 69 F-105D; 4 angrepskvadroner med 91 A-37B; 17 taktiske transportskvadroner (11 med 121 C-130A/B, 4 med 63 C-123K, 2 med 31 C-7); 1 skvadron for luftbåren tidlig varslings med 10 EC-121 (ADCOM), 3 tankflyskvadroner med 24 KC-135; 2 skvadroner for spesielle operasjoner med 10 AC-130, 7 CH-3; 4 søke- og redningsskvadroner (2 med 13 HC-130, 2 med 20 HH-3E, HH-1H); 1 vær-rekognoseringskvadron med 4 WC-130. 18 skvadroner for militær lufttransport av reserve-tilknyttede (kun personell): 4 transportskvadroner for C-5A, 13 transportskvadroner for C-141A, 1 flysanitetsskvadron for C-9A.

(iii) Den sivile reserveluftflåte: 220 langtrekkende kommersielle fly (124 fraktfly/konvertible og 96 passasjerfly).

¹³⁾ Omfatter ikke fly fra Den strategiske luftkommando (SAC) og Den nordamerikanske luftforsvarskommando (NORAD); omfatter fly fra Luftvåpenets Nasjonalgarde (ANG) og Luftvåpenets reserve.

¹⁴⁾ «Drone» vil si fjernstyrte, ubemannede fly (overs. anm.).

SOVJETUNIONEN

Befolkning: 261 310 000.

Militærtjeneste: Hæren og Luftvåpenet 2 år.

Marinen og Grensevaktjenesten 2-3 år.

Væpnede styrker i alt: 3 638 000.¹⁾

Beregnet BNP 1977: 516 mrd. rubler.²⁾

Beregnete forsvarsutgifter 1977: Se s. 12.

Strategiske kjernevåpenstyrker:

OFFENSIVE:

(a) *Marinen*: 1015 SLBM i 90 undervannsbåter.

13 D-II/-III-klasse strategiske undervannsbåter (SSBN), hver med 16 SS-N-8/-18 raketter.

15 D-I-klasse SSBN, hver med 12 SS-N-8.

34 Y-klasse SSBN, 33 med 16 SS-N-6 *Sawfly*, 1 med 12 SS-NX-17.

1 H-III-klasse SSBN med 6 SS-N-8.

7 H-II-klasse SSBN, hver med 3 SS-N-5 *Serb*.

11 G-II-klasse dieseldrevne ubåter, hver med 3 SS-N-5.³⁾

9 G-I-klasse dieseldrevne ubåter, hver med 3 SS-N-4 *Sark*.³⁾

(b) *De strategiske rakettstyrker* (SRF): 375 000.⁴⁾

ICBM: Ca. 1400.

190 SS-9 *Scarp* (ombygges til SS-18).

780 SS-11 *Sego* (ombygges til SS-17 og SS-19).

60 S-13 *Savage*.

60 SS-17.

110 SS-18.

200 SS-19.

IRBM og MRBM: Ca. 690 er deployert (flesteparten i det vestlige USSR, resten øst for Ural).

90 SS-5 *Skean* IRBM.

100 SS-20 IRBM (mobile).

500 SS-4 *Sandal* MRBM.

(c) *Det langtrekkende luftvåpen* (LRAF):

756 kampfly.⁵⁾

Langtrekkende bombefly: 135.

100 Tu-95 *Bear* A.

35 Mya-4 *Bison*.

Bombefly med middels rekkevidde: 491.

305 Tu-16 *Badger* med luft-til-bakke raketter.

136 Tu-22 *Blinder* med luft-til-bakke raketter.

50 Tu- *Backfire* B med luft-til-bakke raketter.

Tankfly: 53.

9 Tu-16 *Badger*.

44 Mya-4 *Bison*.

Fly for elektroniske mottiltak: 94.

94 Tu-16 *Badger*.

Rekognoseringsfly: 36.

4 Tu-95 *Bear*.

22 Tu-16 *Badger*.

10 Tu-22 *Blinder*.

DEFENSIVE:

Luftforsvarsstyrken (PVO-Strany)⁴⁾ 550 000.

Systemer for tidlig varsling og kontroll, med 6000 radarer for tidlig varsling og bakkekontrollavskjæring; avskjæringsjagerskvadroner med bakke-til-luft rakettavdelinger.

Fly: Ca. 2720.

Avskjæringsjagere: Omfatter ca. 80 MiG-17 *Fresco*, 170 MiG-19 *Farmer* B/E, 650 Su-9 *Fishpot* B, Su-11 *Fishpot* C, 320 Yak-28P *Firebar*, 150 Tu-28P *Fiddler*, 850 Su-15 *Flagon* A/D/E/F, 200 MiG-23 *Flogger* B, 300 MiG-25 *Foxbat* A. Fly for luftbåren varsling og kontroll: 12 modifiserte Tu-126 *Moss*.

Øvingsfly omfatter 30 Su-7, 40 Su-11, 120 Su-15, 20 MiG-15, 60 MiG-17, 50 MiG-23, 50 MiG-25, 10 Yak-28.

ABM: 64 ABM-1 *Galosh*, 4 stillinger rundt Moskva, med *Try Add* engasjementsradarer. Målsøking og -følging med *Dog House* og *Cat House* phasedarray radarer, tidlig varsling med *Hen House* phasedarray radar ved sovjetiske grenser. Rekkevidden av *Galosh* antas å være over 320 km, og dens stridshoder er kjernefysiske, formodentlig i megatonnklassen.

SAM: (Bakke-til-luft raketter):

Stasjonære systemer: ca. 10 000 utskyttingsenheter, i over 1000 stillinger. SA-1 *Guild*, SA-2 *Guideline*, SA-3 *Goa*, SA-5 *Gammon*.

Hæren: 1 825 000.

46 stridsvognsdivisjoner.

115 motoriserte infanteridivisjoner.⁶⁾

8 luftbårne divisjoner.

1) Ikke medregnet ca. 750 000 uniformerte sivilister.

2) Se orienteringsavsnittene («Til leserne») foran i *Militærbalansen* (s. VI) m.h.t. hvordan rubelverdien av det sovjetiske bruttonasjonalprodukt er beregnet. Den offisielle vekslingskurs i 1977 var \$ 1 = 0,75 rubler.

3) Disse 60 utskyttingsenheter betraktes ikke som strategiske raketter under SALT-Interimavtalens bestemmelser.

4) SRF («Strategic Rocket Forces») og PVO Strany («Protivo-vozdusjnaja oborona strany», dvs. «Landets antiluftforsvar» (o. a.)) er adskilte forsvarsgrener med egne personellstyrker.

5) Ca. 75 prosent er stasjonert i europeisk USSR, med mesteparten av de resterende i Det Fjerne Østen; dessuten er det mellomlandings- og spredningspunkter i Arktis.

Stridsvogner: 50 000: IS-2/-3, T-10, T-10M tunge, T-54/-55/-62/-64/-72 middelstunge, PT-76 lette (de fleste stridsvogner er utstyrt for å foreta dyp vading).

Pansrede kampkjøretøyer: 55 000: BRDM rekognoseringsvogner; BMP kampkjøretøyer for mekanisert infanteri; BTR-40/-50/-60/-152, MT-LB, BMD pansrede personellkjøretøyer.

Artilleri: 20 000 100mm, 122mm, 130mm, 152mm, 180mm og 203mm feltkanoner/haubitser;

122mm, 152mm selvdrevne kanoner; 7200 82mm, 120mm, 160mm og 240mm bombekastere; 2700 122mm, 140mm og 240mm fler-rørs rakettkastere; 10 800 ASU-57 og ASU-85 selvdrevne, 76mm, 85mm og 100mm panservernkanoner; *Swatter*, *Sagger* styrte panservernvåpen.

Luftvernartilleri: 9000 23mm og 57mm tauede, ZSU-23-4, ZSU-57-2 selvdrevne kanoner.

Bake-til-luft raketter (SAM):

Mobile systemer: SA-4 *Ganef*, SA-6 *Gainful*, SA-7 *Grail*, SA-8 *Gecko*, SA-9 *Gaskin*.

Bakke-til-bakke raketter (SSM) (med kjernefysisk evne): Ca. 1300 utskyttingsramper (avdelingene inngår organisk i oppsetningene), inkl. *FROG*, SS-21 *Scud B*, SS-12 *Scaleboard*.

DEPLOYERING OG STYRKE:

Sentral- og Øst-Europa: 31 divisjoner: 20 (derav 10 stridsvognsdiv.) i Øst-Tyskland, 2 stridsvognsdivisjoner i Polen, 4 (derav 2 stridsvognsdiv.) i Ungarn, 5 (derav 2 stridsvognsdiv.) i Tsjekkoslovakia; 10 500 middelstunge og tunge stridsvogner.⁷⁾

Europeiske USSR (Baltiske, Hviterussiske, Karpatiske, Kiev, Leningrad, Moskva og Odessa Militærdistrikter): 64 divisjoner (derav 22 stridsvognsdivisjoner).

Sentrale USSR (Volga, Ural Militærdistrikter): 6 divisjoner (1 stridsvognsdiv.).

Sydlig USSR (Nord-Kaukasus, Transkaukasia, Turkestan Militærdistrikter): 24 divisjoner (1 stridsvognsdiv.).

Kinesisk-sovjetiske grense (Sentralasiatiske, Sibiriske, Transhajkal og Fjerne Østen Militærdistrikter): 44 divisjoner (ca. 6 stridsvognsdiv.), inkl. 3 i Mongolia.

Sovjetiske divisjoner har tre grader av stridsberedskap: Kategori 1, mellom tre-fjerdedels og full styrke, med komplett utstyr; Kategori 2, mellom halv og tre-fjerdedels styrke, med komplett oppsetning av kampkjøretøyer; Kategori 3, ca én tredjedels styrke, muligens med komplett oppsetning av kampkjøretøyer (hvorav en del forledet).

De 31 divisjonene i Øst-Europa er i Kategori 1. Ca. halvparten av divisjonene i Europeisk USSR og Det Fjerne Østen er i Kategori 1 eller 2. Flesteparten av divisjonene i Sentrale og Sydlige USSR er trolig i Kategori 3. Stridsvognsdivisjoner i Øst-Europa har 325 middelstunge stridsvogner, motoriserte infanteridivisjoner har opp til 266, men andre steder kan beholdningene være lavere.

Marinen: 433 000, inkl. 59 000 i Marinens Luftvåpen, 12 000 i Marineinfanteriet samt 8000 i Kystartilleriet og Raketstyrkene; 243 større overflatekampfartøyer, 243 jagerubåter og «cruise missile»-ubåter (85 atomdrevne og 158 dieseldrevne). Ytterligere 29 større overflatekampfartøyer og 117 angrepsubåter er i reserve.

Undervannsbåter:

Jagerubåter: 40 atomdrevne (12 N, 17 V-I, 5 V-II, 5 E-I, 1 A-klasse), 134 dieseldrevne (60 F-, 10 R-, 10 Z-, 40 W-, 4 B-, 5 T-klasse, 5 kystgående Q-klasse).

«Cruise missile»-ubåter: 45 atomdrevne:

1 P-klasse.

15 C-klasse, hver med 8 SS-N-7.

29 E-II-klasse, hver med 8 SS-N-3 *Shaddock*.

24 dieseldrevne:

16 J-klasse, hver med 4 SS-N-3.

6 *W-Long Bin*-klasse, hver med 4 SS-N-3.

2 *W-Twin Cylinder*-klasse, hver med 2 SS-N-3.

Overflatefartøyer:

1 *Kiev*-klasse hangarskip (40 000 tonu) med overflate-til-overflate raketter, overflate-til-luft raketter, 12 VTOL-fly, 20 helikoptre (1 er på utprøving, 1 er under bygging).

2 *Moskva*-klasse helikopter-kryssere for antiubåtkrigføring, med overflate-til-luft raketter og ca. 20 Ka-25 helikoptre.

6 *Kara*-klasse kryssere for antiubåtkrigføring med overflate-til-luft raketter, 1 helikopter (flere under bygging).

⁶⁾ I originalutgaven er benyttet uttrykket «motor rifle divs», dvs. «motoriserte geværdivisjoner», noe som øyensynlig skyldes at man på russisk benytter adjektivet «strelkovyj» («gevær») om en egen, sovjetisk infanteriavdeling, mens det generelle adjektivet som betegner «infanteri» er «pekhotnyj», som f. eks. brukes for å betegne en vestlig infanteriavdeling (overs. anm.).

⁷⁾ Ikke inkl. stridsvogner i reserve (erstattet av nye, men ikke trukket ut av området).

- 10 *Kresta-II*-klasse kryssere for antiubåtkrigføring med overflate-til-luft raketter, 1 helikopter.
- 4 *Kresta-I*-klasse kryssere for antiubåtkrigføring med overflate-til-overflate raketter, overflate-til-luft raketter, 1 helikopter.
- 4 *Kynda*-klasse kryssere med overflate-til-overflate raketter og overflate-til-luft raketter.
- 10 *Sverdlov*-klasse kryssere (3 med overflate-til-luft raketter, 1 med helikopter).
- 1 øvingskrysser (*Chapaev*-klasse).
- 20 *Krivak-I/-II*-klasse jagere for antiubåtkrigføring med overflate-til-luft raketter (flere bygges).
- 8 *Kanin*-klasse jagere for antiubåtkrigføring med overflate-til-luft raketter.
- 4 *Kildin*-klasse jagere med overflate-til-overflate raketter.
- 19 *Kashin*-klasse jagere for antiubåtkrigføring med overflate-til-luft raketter (5 med overflate-til-overflate raketter).
- 8 modifiserte *Kotlin*-klasse jagere med overflate-til-luft raketter.
- 38 jagere (18 *Kotlin*-, 20 *Skory*-klasse).
- 107 fregatter (20 *Mirka*, 48 *Petya*, 35 *Riga*, 3 *Kola*, 1 *Koni* med overflate-til-luft raketter).
- 1 *Saranha*-klasse patruljeskip med overflate-til-overflate og overflate-til-luft raketter.
- 15 *Nanuchka*-klasse rakett/patruljeskip med overflate-til-overflate raketter og overflate-til-luft raketter (flere bygges).
- 279 ubåtjagere (30 *Turya*, 25 *Pchela* hydrofoilbåter, 30 *Grisha*, 64 *Poti*, 70 *Stenka*, 60 SO-1).
- 70 *Osa-I*-, 50 *Osa-II*-klasse hurtiggående patruljebåter med *Styx* styrte overflate-til-overflate raketter.
- 70 motortorpedobåter (50 *Shershen*, 20 P-6).
- Ca. 435 minesveipere (160 kystgående).
- Ca. 84 amfibieskip, inkl. 14 *Alligator*, 10 *Ropucha* landgangsskip for stridsvogner (flere bygges), 60 *Polnocny* middels landgangsskip.
- 80 landgangsfartøyer.
- 41 luftputefartøyer (5 *Aist*, 11 *Lebed*, 25 *Gus*).
- 38 tankskip, 20 flåte-etterforsyningskip.
- 45 depot- og reparasjonsskip.
- 80 støtteskip.
- 54 etterretnings-innsamlingskip (AGI).
- Skip i reserve:*
- 2 atomdrevne jagerubåter, 10 Z-, 90 W-, 15 Q-klasse undervannsbåter, 2 *Sverdlov*-klasse kryssere, 15 *Skory*-klasse jagere, 12 *Riga*-klasse fregatter, 35 T-43 minesveipere.

MARINENS LUFTVÅPEN: Ca. 770 kampfly.

280 Tu-16 *Badger* middelstunge bombefly med luft-til-overflate raketter.

30 Tu- *Backfire* B middelsunge bombefly med luft-til-overflate raketter.

40 Tu-22 *Blinder* middelstunge bombefly, maritime rekognoseringsfly og fly for elektroniske mottiltak.

Ca. 30 Yak-36 *Forger* VTOL jagerfly for angrep mot overflatemål, 30 *Fitter* G jagerfly for angrep mot overflatemål.

40 Tu-16 *Badger* E/F rekognoseringsfly, 30 Tu-16 fly for elektroniske mottiltak.

210 maritime rekognoseringsfly: 45 Tu-95 *Bear* D, 25 Tu-95 *Bear* F, 50 Il-38 *May* fly, 90 Be-12 *Mail* amfibiefly.

80 Tu-16 *Badger* tankfly.

220 helikoptre for antiubåtkrigføring: Mi-4 *Hound*, Mi-14 *Haze*, Ka-25A/B *Hormone*.

280 diverse transport- og øvingsfly.

MARINEINFANTERIET:

5 marineinfanteriregimenter, hver på 3 infanteri- og 1 stridsvognsbataljon, ett tildelt hver av henholdsvis Nordflåten, Østersjøflåten og Svartehavsflåten, to tildelt Stillehavsflåten. T-54/-55 middels- tung, PT-76 lette stridsvogner, BTR-GOP, BMP-76 pansrede personellkjøretøyer; BM-21 122mm rekylfrie kanoner; ZSU-23-4 selvdrevne luftvernkanoner; SA-9 bakke-til-luft raketter.

KYSTARTILLERIET OG RAKETTSTYRKENE:

Tunge kystartillerikanoner, SS-CI-1B *Sepal* overflate-til-overflate raketter (tilsvarende SS-N-3) for beskyttelse av innløpene til marinebaser og viktige havnebyer.

DEPLOYERING (kun gjennomsnittlig styrke, SSBN ikke iberegnet):

Nordflåten: 120 ubåter, 55 større overflate-kampfartøyer.

Østersjøflåten: 30 ubåter, 50 større overflate-kampfartøyer.

Svartehavsflåten (inkl. Den Kaspiske Flotilje og Middelhavs-eskadren): 25 ubåter, 73 større overflate-kampfartøyer.

Stillehavsflåten: 70 ubåter, 65 større overflate-kampfartøyer.

Luftvåpenet: 455 000; ca. 4650 kampfly.⁸⁾

Det taktiske luftvåpen: Flyene inkluderer 120 Yak-28 *Brewer*, 40 MiG-17 *Fresco*, 260 Su-7 *Fitter* A,

⁸⁾ Ikke medregnet *PVO-Strany* og Det Langtrekkende Luftvåpen.

1300 MiG-23/-27 *Flogger* B/D, ca. 1450 MiG-21 *Fishbed* J/K/L/N, 530 Su-17 *Fitter* C/D, 190 Su-19 *Fencer* A jagerfly for angrep mot bakkemål; ca. 250 *Beagle*, *Brewer*, 150 MiG-25 *Foxbat* B/D, 300 *Fishbed* rekognoseringsfly; 60 *Brewer* E, 6 An-12 *Cub* fly for elektroniske motiltak; 220 transportfly; 3700 helikoptre, inkl. 800 Mi-1/-2 *Hare/Hoplite*, 420 Mi-4 *Hound*, 500 Mi-6 *Hook*, 1660 Mi-8 *Hip*, 10 Mi-10 *Harke*, 310 Mi-24 *Hind*; 1100 taktiske øvingsfly.

Lufttransportstyrken: Ca. 1300 fly: 50 An-8, 735 An-12 *Cub*, 20 An-24/-26 *Coke/Curl*, 235 Il-14 *Crate*, 15 Il-18 *Coot*, 2 Il-62 *Classic*, 80 Il-76 *Candid*, 100 Li-2 *Cab*, 10 Tu-104 *Camel*, 8 Tu-134 *Crusty* middelstunge, 50 An-22 *Cock* tunge. 1300 sivile Aeroflot middels- og langtrekkende fly tilgjengelige for å supplere militær lufttransport.

DEPLOYERING:

16 Taktiske Luft-Arméer: 4 (1700 fly) i Øst-Europa og 1 i hvert av 12 Militærdistrikter i USSR.

RESERVER (alle tjenestegrener):

Sovjetiske vernepliktige har status i reserven inntil de når 50 års alder. Totalt antall reservister tør muligens være 25 000 000, hvorav ca. 6 800 000 har tjenestegjort i løpet av de siste fem år.

Paramilitære styrker: 450 000.

200 000 KGB⁹⁾ grensetropper, 250 000 MVD¹⁰⁾ sikkerhetstropper. Grensetroppene oppsatt med stridsvogner, selvdrevne kanoner, pansrede kampkjøretøyer, fly og skip; MVD med stridsvogner og pansrede kampkjøretøyer. Den deltids militære øvingsorganisasjon DOSAAF¹¹⁾ forestår slike virksomheter som idrett, skyting, fallskjermhopping samt før-militær opplæring av personer fra 15 år og oppover i skolen, høyskoler og arbeidssentra. Angivelig antall aktive medlemmer 80 millioner, med 5 millioner instruktører og aktivister; effektive medlemmer trolig langt færre.

Sovjetiske forsvarsutgifter

Det kan ikke gis noe enkelt tall for sovjetiske forsvarsutgifter med noen nøyaktighet med de kunnskaper vi har i dag. Det oppgitte sovjetiske forsvarsbudsjettet er antatt å utelukke flere elementer slik som militær forskning og utvikling, beredskapslagring og sivilforsvar. Noen hevder til og med at budsjettet bare dekker de operasjonelle og militære konstruksjonsutgifter for de væpnede styrker. Problemet med å komme frem til et korrekt

budsjett-tall ble diskutert i den internasjonale utgaven av Militærbalansen 1973–1974, samt i 1976–1977 utgaven.

Videre er sovjetisk prisfastsettingspraksis ganske ulik den vi har i Vesten. Målene fastsettes reelt uten krav om at prisene målt i penger skal falle sammen med de reelle omkostningene for varer og tjenester. Rubelkostnaden for forsvarsutgiftene vil derfor muligens ikke reflektere den virkelige kostnaden for alternativ produksjon som det er gitt avkall på, og, i sin tur, en rubelverdi av forsvaret uttrykt som et prosenttall av sovjetisk BNP målt i rubler trenger ikke reflektere den virkelige byrde.

Dersom anslaget i rubler deretter blir konvertert til dollar for å lettere gjøre internasjonale sammenligninger, blir ikke vanskelighetene mindre fordi den valgte vekslingskursen skulle gi oss forholdet mellom kjøpekraften for en rubel i Sovjetunionen og kjøpekraften for en dollar i USA. Den offisielle vekslingskursen blir sett på som utilstrekkelig for dette formål, og det er ingen enighet om noe alternativ.

En alternativ fremgangsmåte – idét en anslår hvor mye det ville koste å produsere og bemanne det tilsvarende av den sovjetiske forsvarsanstrengelsen i USA – gir oss problemet med indekstall: dvs. ansikt til ansikt med den amerikanske prisstrukturen ville Sovjetunionen muligens legge an et mønster for forbruk annerledes enn det nåværende. Denne spesielle metoden tenderer å overdrive den sovjetiske forsvarsanstrengelsen i forhold til USA's. Følgelig blir anslagene, som er bygget på flere metoder, gitt nedenfor såvel i rubler som i dollar, sammen med de offisielle tallene for forsvarsbudsjettet som er publisert i Sovjetunionen. Anslag som er fremlagt av China blir også gitt, men deres grunnlag er ikke kjent.

⁹⁾ KGB: «Komitet gosudarstvennoj bezopasnosti», dvs. «Komitéen for den statlige sikkerhet», altså det sovjetiske hemmelige politi m. m. (overs. ann.).

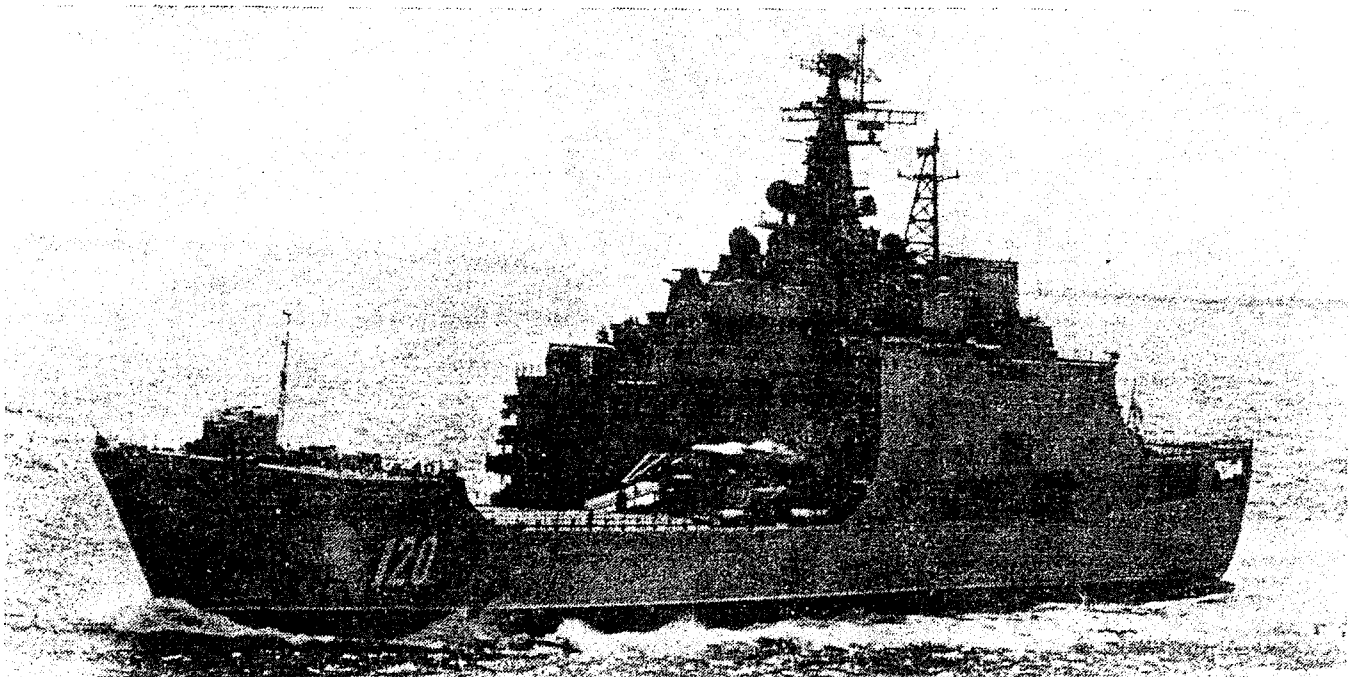
¹⁰⁾ MVD: «Ministerstvo vnutrennikh del», dvs. «Ministeriet for innenrikske saker» (overs. ann.).

¹¹⁾ DOSAAF: «Dobrovol'noe obsjtsjestvo sodejstvija armii, aviatsii i flotu», dvs. «Det frivillige selskap for samarbeide med hæren, luftvåpenet og marinen» (overs. ann.).

SOVJETUNIONEN

Kilde	Prisgrunnlag	Forsvarsutgifter			1970-1977	
		1970	1975	1977	% årlig vekstrate	Byrde (% av BNP)
<i>Milliarder rubler</i>						
CIA (1)	1970	40-45	50-55	53-58	4,5	11-13
Lee (2)	1970	43-49	72-79	84-93	8-10	14-15
Lee (2)	Nåværende	43-49	67-76	81-91	-	-
China (3)	Nåværende	49	72,5	85,5	8,26	15+
USSR (4)	Nåværende	17,9	17,4	17,2	ikke oppgitt	ikke oppgitt
<i>Milliarder dollar</i>						
CIA (5)	1977	105	120	130	4,5	-
CIA (6)	Nåværende	66-99	105-108	130	-	-
Lee (7)	1970	80-105	97-133	110-147	5	-

- (1) *Estimated Soviet Defense Spending in Roubles*, CIA SR 78-10121, juni 1978.
- (2) W. T. Lee, «Soviet Defense Expenditures in the 10th FYP», *Osteuropa Wirtschaft*, Nr. 4, 1977; W. T. Lee, *The Estimation of Soviet Defense Expenditures, 1955-75: An Unconventional Approach* (New York: Praeger, 1977).
- (3) *Peking Review*, november 1975, januar 1976. Ekstrapolasjon til 1977 ved å bruke vekstraten.
- (4) Offisielt oppgitt budsjett.
- (5) *A Dollar Cost Comparison of Soviet and US Defense Activities 1966-1977*, CIA SR 78-10002, januar 1978. 1970- og 1975-tallene er tatt fra diagram.
- (6) *Ibid.*; 1977-priser omgjort til nåværende ved å bruke prisindeksen for omsetningsleddet før detaljist.
- (7) W. T. Lee, «Soviet Defense Expenditures» i W. Schneider og F. P. Hoerber (redaktører), *Arms, Man & Military Budgets, Issues for Fiscal Year 1977* (New York: Crane Russak, 1976). 1977-tallene er en kommet frem til ved ekstrapolasjon.

Sovjetunionens siste type landgangsskip, «IVAN ROGOV», (se side 90).

Alliansene og Europa

WARSZAWA-PAKTEN

Traktater

Warszawa-pakten er en multilateral militærallianse som ble dannet gjennom «Traktaten for vennskap, gjensidig assistanse og samarbeid» som ble undertegnet i Warszawa 14. mai 1955 av regjeringene fra Sovjetunionen, Albania, Bulgaria, Tsjekkoslovakia, Øst-Tyskland, Ungarn, Polen og Romania; Albania trakk seg ut av pakten i september 1968. Pakten er forpliktet til forsvar kun av medlemsstatenes europeiske territorier.

Sovjetunionen er også knyttet til Bulgaria, Tsjekkoslovakia, Øst-Tyskland, Ungarn, Polen og Romania gjennom bilaterale traktater om vennskap og gjensidig assistanse. Warszawa-paktens medlemsstater har tilsvarende bilaterale traktater med hverandre. De øst-europeiske forsvarsarrangementers vesentlige innhold er derfor ikke avhengig av Warszawa-pakten som sådan. Sovjet-Unionen sluttet troppestatusavtaler med Polen, Øst-Tyskland, Romania og Ungarn mellom desember 1956 og mai 1957 og med Tsjekkoslovakia i oktober 1968. Alle avtalene er fortsatt i kraft, bortsett fra avtalen med Romania, som utløp i 1958 da de sovjetiske tropper forlot Romania.

Organisasjon

Samlet til full sesjon består Den politiske konsultative komité av førstesekretærene i kommunistpartiene, regjeringssjefene samt utenriks- og forsvarsministrene fra medlemslandene. Komitéen har et Fellessekretariat under ledelse av en sovjetisk høyere tjenestemann og bestående av en representant fra hvert land, samt en Permanent Kommissjon, som har til oppgave å fremme anbefalinger vedrørende generelle utenrikspolitiske spørsmål for paktens medlemmer. Begge disse organer er plasert i Moskva.

Siden reorganiseringen av pakten i 1969 er de ikke-sovjetiske forsvarsministre ikke lenger direkte underordnet paktens Øverstkommanderende, men utgjør sammen med den sovjetiske minister Forsvarsministerrådet, som er det høyeste militære organ i pakten. Det andre militære organ, Den Felles Overkommando, har i henhold til traktaten til oppgave «å styrke Warszawa-paktens defensiv evne, å utarbeide militære planer i tilfelle av krig og å ta beslutninger med hensyn til deployering av styrker». Overkommandoen består av en Øverstkommanderende og et Militær råd. Dette rådet trer sammen til møter under ledelse av Øverstkommanderende, og omfatter stabssjefen og permanente militære representanter fra hver av de allierte væpnede styrker. Rådet er øyensynlig den viktigste kommunikasjonskanal hvor i gjennom paktens ordrer blir formidlet til dens væpnede styrker i fredstid, og hvor i gjennom de øst-europeiske væpnede styrker er i stand til å gjøre sine synspunkter gjeldende overfor Øverstkommanderende.

Pakten har også en Militærstab, som omfatter ikke-sovjetiske høyere offiserer. Stillingene som Øverstkommanderende og stabssjef ved Den Felles Overkommando har imidlertid alltid vært bekleddt av sovjetiske offiserer, og de fleste nøkkelstillinger er fremdeles i sovjetiske hender.

I tilfelle av krig vil styrkene fra de øvrige av paktens medlemsstater bli operativt underlagt den Sovjetiske Overkommando. Kommandoen over det luftforsvarssystem som dekker hele Warszawa-pakt-området er nå sentralisert i Moskva og blir ledet av Øverstkommanderende for de sovjetiske Luftforsvarsstyrker. De sovjetiske militære hovedkvarterer i Warszawa-pakt-området omfatter Den Nordlige Styrkegruppe i Legnica i Polen; Den Sydlige Styrkegruppe i Budapest;

Den Sovjetiske Styrkegruppe i Tyskland i Zossen-Wünsdorf nær Berlin; samt Den Sentrale Styrkegruppe i Milovice, nord for Praha. Sovjetiske taktiske luftenheter er stasjonert i Polen, Øst-Tyskland, Ungarn og Tsjekkoslovakia.

Sovjetunionen har deployert utskyttingsramper for kortdistanse bakke-til-bakke raketter (SSM) og fly som kan bringe atomvåpen i Øst-Europa. De fleste øst-europeiske land har også egne utskyttingsramper for kortdistanse bakke-til-bakke raketter, men det er ikke påvist at det er blitt levert kjernefysiske stridshoder for disse rakettenes. De mer langtrekkende sovjetiske bakke-til-bakke raketter og fly er alle stasjonert i Sovjetunionen.

BULGARIA

Befolkning: 8 850 000.

Militærtjeneste: Hæren og Luftvåpenet 2 år,

Marinen 3 år.

Væpnede styrker i alt: 150 000 (94 000 vernepliktige).

Beregnet BNP 1977: \$ 18,6 mrd.

Forsvarsutgifter 1978: 518 mill leva

(\$ 432 mill.).

\$ 1 = 1,2 leva.

Hæren: 115 000 (75 000 vernepliktige).

8 motoriserte infanteridivisjoner.¹⁾

5 stridsvognsbrigader.

1 luftbårent regiment.

3 bakke-til-bakke raketbrigader med *Scud*.

4 artilleri-, 3 luftvernartilleriregimenter.

1 fjell-bataljon.

2 oppklaringsbataljoner.

125 T-34, 1800 T-54/-55 middelstunge stridsvogner; 290 BRDM-1/-2 patruljevogner; 1500 BTR-60, 35 OT-62 pansrede personellkjøretøyer; 200 85mm, 400 122mm, 95 152mm kanoner/haubitser; 82mm, 350 120mm, 160mm bombekastere; BM-21 122mm rakettkastere; 36 *FROG-7*, 20 *Scud* bakke-til-bakke raketter; 76mm panservernkanoner; 130 82mm rekylfrie kanoner; *Sagger*, *Snapper* styrte panservernvåpen; 57mm, 85mm luftvernkanoner; SA-6/-7 bakke-til-luft raketter.

Reserver: 200 000.

Marinen: 10 000 (6000 vernepliktige).

4 undervannsbåter (flv. sovjetiske, 2 W- og 2 R-klasse).

2 *Riga*-klasse eskortefartøyer.

3 *Poti*-, 6 SO-1-klasse kystgående eskortefartøyer.

4 *Osa*-I-klasse hurtiggående patruljebåter med *Styx* styrte overflate-til-overflate raketter.

4 *Shersten*- og 4 P-4-klasse motortorpedobåter.

6 minemottiltakskip (2 T-43-, 4 *Vanya*-klasse).

24 PO-2-klasse små patruljebåter/minesveipere.

20 landgangsfartøyer (10 *Vydra*-, 10 MFP-klasse).

6 Mi-4 helikoptre for antiubåtfrigøring.

Reserver: 15 000.

Luftvåpenet: 25 000 (13 000 vernepliktige);

263 kampfly.

6 jagerskvadroner for angrep mot bakkemål med 72 MiG-17, noen MiG-23/-27.

10 avskjæringsjagerskvadroner: 4 med 53 MiG-21, 1 med 20 MiG-19, 5 med 64 MiG-17.

3 rekognoseringskvadroner med 10 MiG-21, 24 MiG-15.

1 transportregiment med 6 Il-14, 4 Il-18, 4 An-24, 2 Tu-134.

1 helikopterregiment med 30 Mi-4, 30 Mi-2 og Mi-8.

Operative øvingsfly omfatter 20 MiG-21U; andre øvingsfly omfatter 80 L-29, Yak-11/-18, 50 MiG-15/-17/-21UTI.

AA-2 *Atoll* luft-til-luft raketter.

26 SA-2, 8 SA-3 bakke-til-luft raketbataljoner.

1 fallskjermregiment.

Reserver: 20 000.

Paramilitære styrker: 15 000 grensevakttropper med pansrede kampkjøretøy; 12 000 bygg- og anleggstropper; 12 000 sikkerhetspolititi; 150 000 i en frivillig Folkemilits.

TSJEKKOSLOVAKIA

Befolkning: 15 070 000.

Militærtjeneste: 2 år.

Regulære styrker i alt: 186 000 (110 000 vernepliktige).

¹⁾ Øst-Europeiske Warszawapakt-divisjoner faller i tre kategorier med forskjellig bemanningsnivå (og følgelig forskjellig beredskapsnivå). Kategori 1 oppsetninger er på opptil tre fjerdedeler av full styrke; Kategori 2 på opptil halv styrke; Kategori 3 er på litt mer enn kadre-nivå.

Beregnet BNP 1977: \$ 49,6 mrd.
 Forsvarsutgifter 1978: 19,45 mrd. koruny
 (\$ 1,82 mrd.).
 \$ 1 = 10,7 koruny.

Hæren: 140 000 (95 000 vernepliktige).
 5 stridsvognsdivisjoner.¹⁾
 5 motoriserte infanteridivisjoner.¹⁾
 1 luftbårent regiment.
 3 bakke-til-bakke rakettbrigader med *Scud*.
 2 panservernregimenter.
 2 artilleribrigader.
 2 luftvernartilleribrigader.
 3400 T-54/-55 middelstunge stridsvogner; 680 OT-65, BRDM patruljevogner; 200 BMP kampkjøretøyer for mekanisert infanteri; 2000 OT-62/-64/-810 pansrede personellkjøretøyer; 300 100mm, 600 122mm, 50 130mm, 120 152mm kanoner/haubitser; 122mm selvdrevne kanoner; 81mm, 120mm bombekastere; 250 RM-70 122mm, M-51 130mm rakettkastere; 40 *FROG*, 27 *Scud* bakke-til-bakke raketter; 125 82mm rekylfrie kanoner; 125 *Sagger* styrte panservernvåpen; 200 57mm tauede, M 53/59 30mm selvdrevne luftvernkanoner; SA-4/-6/-7 bakke-til-luft raketter.

Reserver: 300 000.

Luftvåpenet: 46 000 (15 000 vernepliktige);
 613 kampfly.
 13 jagerskvadroner for angrep mot bakkemål med 80 Su-7, 36 MiG-15, 42 MiG-21, 12 MiG-23.
 18 avskjæringsjagerskvadroner med 240 MiG-21, 7 MiG-15.
 6 rekognoseringsskvadroner med 24 MiG-21R, 48 L-29.
 Transportfly omfatter 6 An-24, 53 Il-14, 1 Tu-134.
 Helikoptre omfatter 90 Mi-1/-2, 100 Mi-4, 20 Mi-8.
 Operative øvingsfly omfatter 6 Su-7B, 34 MiG-21U, 60 L-29, 24 L-39.
 AA-2 *Atoll* luft-til-luft raketter.
 28 SA-2/-3 bakke-til-luft rakettbataljoner.

Reserver: 50 000.

Paramilitære styrker: 10 000 grensetropper, en del pansrede kampkjøretøyer, 82mm rekylfrie kanoner; ca. 120 000 i en deltids Folkemilits, 2500 Sivilforsvarstropper.

DEN TYSKE DEMOKRATISKE REPUBLIKK

Befolkning; 16 830 000.
 Militærtjeneste: 18 måneder.
 Regulære styrker i alt: 157 000 (92 000 vernepliktige).
 Beregnet BNP 1977: \$ 54,6 mrd.
 Forsvarsutgifter 1977: 11,02 mrd. Ostmark
 (\$ 3,15 mrd.).
 \$ 1 = 3,5 Ostmark.

Hæren: 105 000 (67 000 vernepliktige).
 2 stridsvognsdivisjoner.¹⁾
 4 motoriserte infanteridivisjoner.¹⁾
 2 bakke-til-bakke rakettbrigader med *Scud*.
 2 artilleriregimenter.
 2 luftvernartilleriregimenter.
 1 luftbåren bataljon.
 2 panservernbataljoner.
 Ca. 2500 T-54/-55 middelstunge stridsvogner (600 T-34 i opplag); ca. 120 PT-76 lette stridsvogner; 880 BRDM-1/-2, FUG-66 patruljevogner, 1500 BMP kampkjøretøyer for mekanisert infanteri, BTR-50P/-60P/-152 pansrede personellkjøretøyer; 335 122mm, 100 130mm, 72 152mm kanoner/haubitser; 250 120mm bombekastere; 108 BM-21 122mm, RM-70 122mm rakettkastere; 24 *FROG-7*, 16 *Scud* B bakke-til-bakke raketter; 100mm panservernkanoner; *Sagger*. *Snapper* styrte panservernvåpen; 130 57mm, 65 100mm tauede, 105 ZSU-23-4 selvdrevne luftvernkanoner; SA-4/-7 bakke-til-luft raketter.

Reserver: 250 000.

Marinen: 16 000 (10 000 vernepliktige).
 1 *Riga*-klasse fregatt.
 4 SO-1- og 14 *Hai*-klasse ubåtjagere.
 12 *Osa*-I-, 3 *Osa*-II-klasse hurtiggående patruljebåter med *Styx* styrte overflate-til-overflate raketter.
 45 motortorpedobåter (18 *Shershen*-, 27 *Libelle*-klasse).
 24 kystgående patruljefartøyer (kystvakt).
 34 *Kondor*-klasse kystgående minesveipere.
 5 *Frosch*-, 3 *Robbe*-klasse landgangsskip for stridsvogner, 7 *Labo*-klasse landgangsfartøyer.
 2 *Kondor*-klasse etterrettingsinnsamlingsfartøyer (AGI).
 1 helikopterskvadron med 8 Mi-4, 5 Mi-8.

Reserver: 25 000.

¹⁾ Se foregående fotnote.

Luftvåpenet: 36 000 (15 000 vernepliktige);

362 kampfly.

3 jagerskvadroner for angrep mot bakkemål med 35 MiG-17.

18 avskjæringsjagerskvadroner med 270 MiG-21.

1 rekognoseringskvadron med 12 MiG-21, 4 Il-14.

2 transportskvadroner med 20 Il-14, 3 Tu-124, 8 Tu-134.

6 helikopterskvadroner med 46 Mi-1, 18 Mi-4, 40 Mi-8 helikoptre.

41 MiG-21U, L-39 øvingsfly.

AA-2 *Atoll* luft-til-luft raketter.

5 luftforsvarsregimenter med 120 57mm og 100mm luftvernkanoner.

2 bakke-til-luft rakettbataljoner med 22 SA-2, 4 SA-3.

2 fallskjerm bataljoner.

Reserver: 30 000.

Paramilitære styrker: 71 500. 46 500 grensevaktropper, en del stridsvogner, pansrede kampkjøretøyer, 24 kystgående fartøyer; 25 000 sikkerhetstropper, 500 000 i Arbeidermilitsen.

UNGARN

Befolkning: 10 670 000.

Militærtjeneste: 2 år (inkl. Grensevakten).

Regulære styrker i alt: 114 000 (78 000 vernepliktige).

Beregnet BNP 1977: \$ 25,2 mrd.

Forsvarsutgifter 1978: 14,41 mrd. forint
(\$ 658 mill.).

\$ 1 = 21,9 forint.

Hæren: 91 000 (70 000 vernepliktige).

1 stridsvognsdivisjon.¹⁾

5 motoriserte infanteridivisjoner.¹⁾

1 bakke-til-bakke rakettbrigader med *Scud*.

3 artilleriregimenter.

2 luftvernartilleriregimenter.

1 bakke-til-luft rakettregiment med SA-6.

1 luftbåren bataljon.

Donau-flotiljen.

Ca. 1000 T-54/-55 middelstunge, 100 PT-76 lette stridsvogner; ca. 600 FUG-65/-66 patruljevogner; 1500 PSZII pansrede personellkjøretøyer; 250 122mm, 36 152 mm kanoner/haubits; 300 82mm, 100 120mm bombekastere; 75 BM-21 122mm rakettkastere; 24 *FROG*, 12 *Scud* bakke-til-bakke raketter; 300 57mm og 85mm panservernkanoner; 75 *Sagger*, *Snapper* styrte panser-

vernåpen; 200 57mm og 100mm tauede, 40 ZSU-23-4 og ZSU-57-2 selvdrevne luftvernkanoner; 20 SA-6, SA-7, 50 SA-9 bakke-til-luft raketter 10 100-tonns patruljefartøyer, elvegående minemottiltakfartøyer, 5 små landgangsfartøyer.

Reserver: 130 000.

Luftvåpenet: 23 000 (8000 vernepliktige);

180 kampfly.

6 avskjæringskvadroner med 116 MiG-21.

Ca. 20 An-2/-24/-26, 10 Il-14, 10 Li-2 transporfly.

Ca. 30 Mi-1/-2, 35 Mi-8, Ka-26 helikoptre.

53 MiG-15UTI, 11 MiG-21U, Yak-11/-18, 20 L-29/-39 øvingsfly.

AA-2 *Atoll* luft-til-luft raketter.

14 bakke-til-luft rakettbataljoner med SA-2.

Reserver: 130 000.

Paramilitære styrker: 15 000 grensevaktropper (11 000 vernepliktige) med lette infanterivåpen; 60 000 i en deltids Arbeidsmilits.

POLEN

Befolkning: 34 950 000.

Militærtjeneste: Hæren, de interne sikkerhetsstyrker og Luftvåpenet 2 år; Marinen, spesialtjenestegrener 3 år.

Regulære styrker i alt: 306 500 (190 000 vernepliktige).

Beregnet BNP 1977: \$ 86,1 mrd.

Forsvarsutgifter 1978: 58,8 mrd. zloty
(\$ 2,55 mrd.).

\$ 1 = 23,1 zloty.

Hæren: 222 000 (166 000 vernepliktige).

5 stridsvognsdivisjoner.¹⁾

8 motoriserte infanteridivisjoner.¹⁾

1 luftbåren divisjon.¹⁾

1 amfibie-angreps-divisjon.¹⁾

4 bakke-til-bakke rakettbrigader med *Scud*.

3 artilleribrigader, 1 artilleriregiment.

6 luftvernartilleriregimenter.

3 panservernregimenter.

3800 T-34/-54/-55 middelstunge, 300 PT-76 lette stridsvogner; 2000 OT-65 og BRDM-1/-2 patruljevogner; BMP kampkjøretøyer for mekanisert infanteri; OT-62/-64 pansrede personellkjøretøyer; 400 76mm, 85mm, 700 122mm, 150

¹⁾ Se foregående fotnote.

152mm kanoner/haubitser; 122mm selvdrevne kanoner; 600 82mm, 120mm bombekastere; 250 BM-21 122mm, 140mm rakettkastere; 52 *FROG*-3/-7, 36 *Scud* bakke-til-bakke raketter; 76mm, 85mm tauede, ASU-85 selvdrevne panservernkanoner; 73mm, 82mm, 107mm rekylfrie kanoner; *Sagger* styrte panservernvåpen; 400 23mm, 57mm, 85mm, 100mm tauede, ZSU-23-4, 24-ZSU-57-2 selvdrevne luftvernkanoner; SA-6/-7/-9 bakke-til-luft raketter.

DEPLOYERING: *Egypt* (UNEF): 957; *Syria* (UNDOF): 90.

Reserver: 500 000.

Marinen: 22 500, inkl. marineinfanteritropper og 6000 vernepliktige.

4 W-klasse undervannsbåter.

1 *Kotlin*-klasse jager med 2 *Goa* overflate-til-luft raketter.

13 *Osa*-klasse hurtiggående patruljebåter med *Styx* styrte overflate-til-overflate raketter.

22 store patruljefartøyer (noen kystvaktfartøyer).

21 motortorpedobåter (15 *Wisla*-, 6 P-6-klasse).

12 *Krogulec*-, 12 T-43-klasse havgående minesveipere, 20 K-8-klasse minesveipere).

23 *Polnocny*-klasse landgangsfartøyer for stridsvogner og 15 landgangsfartøyer.

2 øvelsesskip.

1 marine-luftregiment (60 kampfly):

1 lett bombefly-rekognoseringsskvadron med 10 Il-28.

4 jagerskvadroner med 12 MiG-15, 38 MiG-17.

2 helikoperskvadroner med ca. 25 Mi-1/-2/-4.

Reserver: 45 000.

Luftvåpenet: 62 000 (18 000 vernepliktige);

725 kampfly.

1 lett bombeflyskvadron med 6 Il-28.

15 jagerskvadroner for angrep mot bakkemål: 14 med 160 MiG-17 og 30 Su-7, 1 med 28 Su-20.

33 avskjæringsskvadroner med 80 MiG-17, 340 MiG-21.

6 rekognoseringsskvadroner med 72 MiG-15/-21, 5 Il-28, 4 Il-14.

Ca. 50 transportfly, inkl. 22 An-12/-24/-26, 21 Il-14/-18/-62, 4 Tu-134, 5 Yak-40.

165 Mi-1/-2, 19 Mi-4, 26 Mi-8 helikoptre.

300 øvingsfly, inkl. *Iskra*, MiG-15/-17/-21UTI, Il-28.

AA-2 *Atoll* luft-til-luft raketter.

36 SA-2, 12 SA-3 bakke-til-luft raketttataljoner.

Reserver: 60 000.

Paramilitære styrker: 95 000: 18 000 Grensetropper (Innenriksministeriet), 77 000 i Intern Sikkerhet og Territorialforsvaret (inkl. 21 000 bygg- og anleggstropper). Noen stridsvogner, pansrede kampkjøretøyer og panservernkanoner; 34 små båter som opereres av kystvakten; 350 000 i Borgermilitsen.

ROMANIA

Befolkning: 21 670 000.

Militærtjeneste: Hæren og Luftvåpenet 16 måneder, Marinen 2 år.

Regulære styrker i alt: 180 500 (110 000 vernepliktige).

Beregnet BNP 1977: \$ 51,4 mrd.

Forsvarsutgifter 1978: 12,0 mrd. lei

(\$ 923 mill.).

\$ 1 = 13,0 lei.

Hæren: 140 000 (95 000 vernepliktige).

2 stridsvognsdivisjoner.¹⁾

8 motoriserte infanteridivisjoner.¹⁾

2 fjellbrigader.

1 luftbårent regiment.

2 bakke-til-bakke raketttbrigader med *Scud*.

2 artilleribrigader.

3 artilleriregimenter.

2 panservernregimenter.

2 luftvernartilleriregimenter.

200 T-34, 1500 T-54/-55 middelstunge stridsvogner; 1000 BRDM patruljevogner; BTR-50/-60, TAB-70/-72 (BTR-60) pansrede personellkjøretøyer; 60 76mm, 50 85mm, 600 122mm, 150 152mm kanoner/haubitser; 130 SU-100 selvdrevne kanoner; 1000 82mm, 200 120mm bombekastere; 122mm, 150 130mm rakettkastere; 30 *FROG*, 20 *Scud* bakke-til-bakke raketter; 57mm panservernkanoner; 260 76mm og 82mm rekylfrie kanoner; 120 *Sagger*, *Snapper* styrte panservernvåpen; 300 30mm, 37mm, 250 57mm, 85mm, 100mm luftvernkanoner; SA-6/-7 bakke-til-luft raketter.

Reserver: 300 000.

¹⁾ Se foregående fotnote.

Marinen: 10 500 (5000 vernepliktige).

6 kystgående eskortefartøyer (3 *Poti*-, 3 *Kronstadt*-klasse).

5 *Osa*-klasse hurtiggående patruljebåter med *Styx* styrte overflate-til-overflate raketter.

13 P-4-klasse motortorpedobåter, 12 *Hu Chwan*-klasse hydrofoilbåter.

18 *Shanghai*-klasse motorkanonbåter.

28 patruljefartøyer (19 kystgående, 9 elvegående under 100 tonn).

30 minemottiltakfartøyer.

4 Mi-4 helikoptre.

Reserver: 20 500.

Luftvåpenet: 30 000 (10 000 vernepliktige);

437 kampfly.

5 jagerskvadroner for angrep mot bakkemål med 75 MiG-15/-17.

12 avskjæringsskvadroner med 27 MiG-15/-19, 210 MiG-21.

1 rekognoseringskvadron med 15 Il-28.

2 transportskvadroner med ca. 4 Il-14, 4 Il-18, 1 Il-62, 10 An-24, 2 An-26, 12 Li-2, 1 Boeing 707.

6 Mi-4, 20 Mi-8, 45 *Alouette* III helikoptre.

Øvingsfly omfatter 50 L-29, 50 MiG-15UTI, 10 MiG-21U, 60 IAR-823.

AA-2 *Atoll* luft-til-luft raketter.

108 SA-2 *Guideline* i omkring 18 bakke-til-luft raketstillinger.

Reserver: 25 000.

Paramilitære styrker: 37 000: 17 000 grensetropper, 20 000 sikkerhetstropper med pansrede kampkjøretøyer og panservernkanoner. Ca. 700 000 i Den patriotiske Garde.

DEN NORD-ATLANTISKE TRAKTAT

Traktater

Den Nord-Atlantiske Traktat ble undertegnet i 1949 av Belgia, Storbritannia, Canada, Danmark, Frankrike, Island, Italia, Luxembourg, Nederland, Norge, Portugal og De forente stater; Hellas og Tyrkia kom med i 1952 og Vest-Tyskland i 1955. Traktaten forener Vest-Europa og Nord-Amerika i en forpliktelse til å konsultere hverandre hvis sikkerheten til et hvilket som helst av medlemslandene er truet, og til å betrakte et væpnet angrep på én som et angrep mot alle, og som i tilfelle skal møtes med de tiltak som hver av dem anser for å være nødvendig, «inklusive bruken av væpnet makt, for å gjenopprette og opprettholde det nord-atlantiske områdets sikkerhet».

Paris-avtalene av 1954 tilføyet traktaten en Protokoll som tilsiktet å styrke NATO's struktur, og som reviderte Brussel-traktaten av 1948, som nå omfatter Italia og Vest-Tyskland i tillegg til de opprinnelige medlemmer (Benelux-landene, Storbritannia og Frankrike). Signatarene til Brussel-traktaten har forpliktet seg til å yte hverandre «all militær og annen hjelp og assistanse som står i deres makt» hvis noen av dem utsettes for «væpnet aggresjon i Europa».

Siden 1969 kan medlemmene av den Atlantiske Alliansen trekke seg ut på ett års varsel; Brussel-traktaten ble inngått for en periode på 50 år.

Organisasjon

Den Nord-Atlantiske Traktats Organisasjon er kjent under betegnelsen NATO. Alliansens styrende organ, Det Nord-Atlantiske Råd, som har sitt hovedkvarter i Brussel, består av ministre fra de femten medlemsland, som normalt møtes to ganger i året, og av ambassadører som representerer hver av regjeringene, og som er i permanent sesjon.

I 1966 forlot Frankrike den integrerte militære organisasjon, og det ble dannet en 14-nasjoners Forsvarsplanlegningskomité

(Defence Planning Committee – DPC) hvor Frankrike ikke har sete. Komitéen møter på samme nivå som Rådet, og befatter seg med spørsmål som angår NATO's integrerte militære planlegging og andre saker som ikke Frankrike tar del i. Hellas har meddelt at det akter å trekke seg ut av den integrerte militære organisasjon. Landets status er under drøftelse, men det forlot DPC høsten 1974.

To permanente organer for kjernefysisk planlegging ble etablert i 1966. Den første, Komitéen for Kjernefysiske Forsvarsanliggender (Nuclear Defence Affairs Committee – NDAC) er åpen for alle NATO's medlemmer (Frankrike, Island og Luxembourg deltar ikke). Komitéen møter normalt på forsvarsministernivå én gang i året, for å trekke de medlemmer som ikke har kjernevåpen med i Alliansens kjernefysiske anliggender. Generalsekretæren er formann for NDAC.

Det annet organ, Den Kjernefysiske Planlegningsgruppe (Nuclear Planning Group – NPG) er utgått fra og underordnet NDAC, og har 7–8 medlemmer. Formålet med dette organ er å behandle mer detaljert de saker som blir reist innen NDAC. NPG's sammensetning er i praksis Storbritannia, Tyskland, Italia og De forente stater, samt tre à fire av de øvrige medlemsland, som deltar på omgang, hver for en 18 måneders periode. Den 1. juli 1978 var disse medlemmer: Belgia, Danmark og Tyrkia. Generalsekretæren er også formann for NPG.

Eurogruppen, som ble dannet av Alliansens vest-europeiske medlemmer (unntatt Frankrike, Portugal og Island) i 1968, er et uformelt rådgivende organ som virker med henblikk på å koordinere og forbedre det vest-europeiske militære bidrag til Alliansen. Gruppens aktiviteter har omfattet «Det Europeiske Forsvarsforbedringsprogram» (1970) og overenskomster om prinsipper for samarbeid innen områdene rustninger (1972), opplæring (1973) og forsyningstjeneste

(1975). Diskusjon i Eurogruppen av behovet for å utvide europeisk rustningssamarbeid førte til opprettelsen i 1976 av Den Europeiske Programgruppe, som er åpen for alle europeiske medlemmer av Alliansen, men uavhengig av denne. Medlemskapet omfatter nå Frankrike og ti av Eurogrup- pens medlemsland.

Rådet og dets komitéer blir bistått av Generalsekretæren og en internasjonal stab med hensyn til militærpolitiske, finansielle, økonomiske og vitenskapelige sider av forsvarsplanlegningen. Rådets militære rådgivere er Militærkomitéen som gir «policy»-retningslinjer til NATO's militærkommandoer. Militærkomitéen består av stabssjefene fra alle medlemsland utenom Frankrike, som opprettholder en liaison-stab, og Island, som ikke er representert. I den permanente sesjon er stabssjefene representert ved militære representanter, som holder til i Brussel sammen med Rådet. Militærkomitéen har egen formann og blir betjent av en internasjonal militær stab. Sjefene for de større NATO-kommandoer er ansvarlige overfor Militærkomitéen, skjønt de har også direkte adgang overfor Rådet og de respektive regjeringssjefer.

NATO's viktigste militærkommandoer er Den Allierte Kommando Europa (Allied Command Europe – ACE), Den Allierte Atlantiske Kommando (Allied Command Atlantic – ACLANT) og Den Allierte Kanal-Kommando (Allied Command Channel – ACCCHAN).

NATO's europeiske og atlantiske kommandoer deltar i Det Felles Strategiske Planlegningssystem i Omaha, Nebraska, men der er ingen allianse-kommando som særskilt dekker strategiske kjernefysiske styrker. Hva undervannsbåter med ballistiske raketter angår, har De forente stater lagt et mindre antall (og Storbritannia alle sine) under SACEUR's planlegningskontroll og et større antall under SACLANT.

Den allierte Øverstkommanderende i Europa (Supreme Allied Commander Europe – SACEUR) og Den Allierte Øverstkom-

manderende for Atlanteren (Supreme Allied Commander Atlantic – SACLANT) har alltid vært amerikanske offiserer, og Øverstkommanderende for Kanalen (Commander-in-Chief Channel – CINCCAN) samt den ene av de to nestkommanderende til SACEUR og nestkommanderende for SACLANT er britiske offiserer. Den andre nestkommanderende til SACEUR er tysk. SACEUR er også Øverstkommanderende for De forente staters styrker i Europa.

(I) DEN ALLIERTE KOMMANDO EUROPA (ACE) har sitt hovedkvarter, benevnt SHAPE (dvs. «Supreme Headquarters, Allied Powers in Europe»), i Casteau nær Mons i Belgia. Kommandoen har ansvaret for forsvaret av alt NATO-territorium i Europa bortsett fra Storbritannia, Island og Portugal, samt for hele Tyrkia. Den har også alminnelig ansvar for luftforsvaret av Storbritannia.

Den europeiske kommando har ca. 7000 taktiske atomstridshoder innen sitt område. Antallet leveringsmidler (fly, raketter og haubitzer) er over 3000, spredt blant alle landene bortsett fra Luxembourg. Selve de kjernefysiske ladningene er imidlertid holdt i amerikansk forvaring, bortsett fra visse britiske våpen (det er også franske kjernefysiske våpen i Frankrike). Det er meget stor spredning med hensyn til størrelsesorden over hele kilotonnspekteret, men gjennomsnittseffekten for bomber lagret i Europa for bruk i NATO's taktiske fly er ca. 100 kilotonn, mens det tilsvarende tall for rakettslidshoder er 20 kilotonn.

Ca. 66 divisjons-ekvivalenter (dvs. divisjoner eller enheter med tilsvarende styrke) står tilgjengelige for SACEUR i fredstid. Kommandoen har ca. 3100 taktiske fly, stasjonert på ca. 200 flyplasser av NATO-standard og understøttet av et system av fellesfinansierte lagrings-depoter, drivstoffrørledninger og sambandsnett. De fleste av de land- og luftstridskrefter som er stasjonert innen kommandoens område, er stillet til disposisjon for SACEUR, mens sjøstridskrefte- ne derimot normalt er øremerket.

Det 2. Franske Korps bestående av to divisjoner (som ikke er integrert i NATO's styrker) er stasjonert i Tyskland i henhold til en statusavtale inngått mellom den franske og tyske regjering. Samarbeid med NATO-styrker og -kommandoer er avtalt mellom de respektive berørte sjefer.

Følgende kommandoer er underlagt den Allierte Kommando Europa:

(a) *De allierte styrker i Sentral-Europa* (AFCENT) har kommandoen over såvel landstridskreftene som luftstridskreftene i det sentral-europeiske avsnitt. Hovedkvarteret er i Brunssum i Nederland, og kommandoens sjef (CINCCENT) er en tysk general.

Styrkene som sorterer under den sentral-europeiske kommando omfatter 26 divisjoner, stillet til rådighet av Belgia, Storbritannia, Canada, Vest-Tyskland, Nederland og De forente stater, samt ca. 1400 taktiske fly.

Kommandoen er inndelt i Den Nordlige Armégruppe (NORTHAG) og Den Sentrale Armégruppe (CENTAG). NORTHAG, som er ansvarlig for forsvaret av avsnittet nord for aksen Göttingen–Liège, omfatter de belgiske, britiske og nederlandske divisjoner, samt fire tyske divisjoner, og er understøttet av Den 2. Allierte Luftstyrke (ATAF), som består av belgiske, britiske, nederlandske og tyske avdelinger. (En nyopprettet amerikansk brigade blir stasjonert i NORTHAG-området). De amerikanske styrker, syv tyske divisjoner samt den kanadiske kamp-gruppe sorterer under CENTAG, understøttet av Den 4. ATAF, som omfatter amerikanske, tyske og kanadiske avdelinger, samt en amerikansk Armé-luftforsvarskommando. Et nytt hovedkvarter, Den Allierte Luftstyrke, ble satt opp i 1974 med sikte på å oppnå sentralisert kontroll med luftstyrkene i avsnittet.

(b) *De Allierte Styrker i Nord-Europa* (AFNORTH) har sitt hovedkvarter på Kolsås i Norge, og er ansvarlig for forsvaret av Danmark, Norge, Schleswig-Holstein og Østersjø-innløpene. Sjefen (CINCNORTH) er en britisk general. Mesteparten av de danske og norske landstridskrefter, sjøstridskrefter og taktiske luftstridskrefter samt

mesteparten av deres aktive reserver er øremerket for Nordkommandoen. Tyskland har stillet til rådighet én divisjon, to taktiske luftkampenheter (luftvinger) samt sin Østersjøflåte. Bortsett fra øvelser og noen mindre enheter opererer amerikanske flåtestyrker normalt ikke i dette området.

(c) *De Allierte Styrker i Syd-Europa* (AFSOUTH) har sitt hovedkvarter i Napoli, og kommandoens sjef (CINCSOUTH) er en amerikansk general. Dens hovedansvar er å avvise aggresjon, sikre sjøkommunikasjonene i Middelhavet og å forsvare den territoriale integritet til Hellas, Italia og Tyrkia. Den er også ansvarlig for luftforsvaret av Sydregionen i freds og krigstid og for sjøoperasjoner i Middelhavet og Svartehavet. Landstridskreftene omfatter 22 divisjons-ekvivalenter fra Tyrkia, 13 fra Hellas og 8 fra Italia, så vel som de taktiske flystyrker fra disse landene. Andre styrker er blitt øremerket for AFSOUTH, likeledes også Den amerikanske Sjette Flåte og sjøstridskrefter fra Italia. Sjøstridskrefter fra Hellas og Tyrkia vil i handling støtte NATO's planer i regionen.

Landforsvarssystemet er basert på to adskilte kommandoer: Den sydlige, som omfatter Italia og adkomstene dit, under en italiensk sjef (LANDSOUTH), og den sydøstlige (LANDSOUTHEAST) som omfatter Tyrkia, under en tyrkisk sjef. Kommandoforholdene for Hellas er først klare etter vedtak som skal gjøres vedrørende Hellas' forbindelser til den integrerte militærstruktur i NATO. Det er også én felles luftkommando (AIRSOUTH) samt to marinekommandoer (NAVSOUTH og STRIKE-FORSOUTH), ansvarlig overfor AFSOUTH, med hovedkvarter i Napoli.

Maritime luftpatroljefly fra landene i Sydregionen og De forente stater opererer i Middelhavet, koordinert av De Maritime Luftstyrker i Middelhavet (MARAIMED), som funksjonelt er en kommando under NAVSOUTH. Franske fly deltar. Undervannsbåtstyrken i Middelhavet (SUBMED), som også funksjonelt er en kom-

mando under NAVSOUTH, er ansvarlig for utøvelsen av undervannsbåtoperasjoner i Middelhavet sett under ett. COMARAIRMED og COMSUBMED er amerikanske kontreadmiraler.

Den Allierte Beredskaps-flåtestyrke for Middelhavet (NAVOCFORMED) består av skip fra hver av de allierte land som er aktive i Sydregionen, inkludert Storbritannia og De forente stater, og blir aktivert to ganger pr. år i en måned.

(d) *De britiske luftstyrker* («United Kingdom Air Forces – UKAIR) har sitt hovedkvarter i High Wycombe i England.

(e) *ACE mobile styrke* (ACE Mobile Force – AMF) med hovedkvarter i Seckenheim i Tyskland, er blitt satt opp med særlig henblikk på de nordlige og syd-østlige flanker. Styrken består av enheter fra syv land, og omfatter syv infanteribataljonsgrupper, en pansret oppklaringseskadron, seks artilleribatterier, helikopteravdelinger og jagerskvadroner for bakkestøtte, men har ingen egen lufttransport-enhet.

(II) DEN ALLIERTE ATLANTISKE KOMMANDO (ACLANT) har sitt hovedkvarter i Norfolk, Virginia, og er ansvarlig for det nord-atlantiske område fra Nordpolen til Krepens vendekrets, inklusive portugisiske kystfarvann. Øverstkommanderende er en amerikansk admiral.

I tilfelle av krig er kommandoens oppgave å delta i det strategiske slag samt å beskytte de sjøverts kommunikasjoner. Det er ingen

styrker tildelt kommandoen i fredstid, unntatt Den stående atlantiske sjøstridsstyrke (STANAVFORLANT), som normalt til enhver tid består av fire skip i jagerklassen. For øvingsformål og i tilfelle av krig er imidlertid styrker av overveiende maritim karakter øremerket for oppdrag av Storbritannia, Canada, Danmark, Tyskland, Nederland, Portugal og De forente stater. Det er seks underordnede kommandoer; henholdsvis Den vest-atlantiske, Den øst-atlantiske, Den iberisk-atlantiske, Den atlantiske slagflåte, Ubåt-kommandoen og STANAVFORLANT. Kjernen i Den atlantiske slagflåte er brakt tilveie fra Den amerikanske Annen Flåte med fire angreps-hangarskip; hangarskips-baserte fly sammen med rakettubåter tar seg av den kjernefysiske slagrolle.

(III) DEN ALLIERTE KANAL-KOMMANDO (ACCHAN) har sitt hovedkvarter i Northwood, nær London. Øverstkommanderende (CINCCHAN) er en britisk admiral. Kanalkommandoens rolle i krigstid er å øve kontroll over Den engelske kanal og den sydlige del av Nordsjøen. Mange av Belgias, Storbritannias og Nederlands mindre krigsskip er øremerket for denne kommando, likeledes en del maritime fly. Det er samarbeids-arrangementer med franske sjøstridskrefter. En Stående Kanalsjøstridsstyrke (STANAVFORCHAN) ble dannet i 1973, og består av mine mottiltak skip fra Belgia, Vest-Tyskland, Nederland og Storbritannia. Andre interesserte nasjoner kan delta på midlertidig basis. Operativ kommando utøves av CINCCHAN.

BELGIA

Befolkning: 9 930 000.

Militærtjeneste: 8 eller 10 måneder.¹⁾

Væpnede styrker i alt: 87 100 (26 600 vernepliktige).

Beregnet BNP 1977: \$ 73,4 mrd.

Forsvarsutgifter 1977: 66,47 mrd. franc

(\$ 1,82 mrd.).

\$ 1 = 36,62 franc (1977).

Hæren: 63 400, inkl. Sanitetstjenesten og 22 600 vernepliktige.

1 panserbrigade.

3 mekaniserte infanteribrigader.

3 oppklaringsbataljoner.

2 motoriserte infanteribataljoner.

¹⁾ Vernepliktige tjenestegjør 8 måneder dersom de er stasjonert i Tyskland, 10 måneder dersom de tjenestegjør i Belgia.

1 fallskjerm-commando regiment.
 3 artilleribataljoner.
 1 bakke-til-bakke rakettbataljon med 4 *Lance*.
 2 bakke-til-luft rakettbataljoner med 24 *HAWK*.
 5 ingeniørbataljoner (3 felt-, 1 bro- og 1 utstyrsbataljon).
 4 luftskvadroner.
 334 *Leopard*, 52 M-47 middelstunge, 136 *Scorpion* lette stridsvogner; 154 *Scimitar* pansrede kampkjøretøyer; 1229 M-75 og AMX-VCI, 174 *Spartan* pansrede personellkjøretøyer; 22 105mm, 15 203mm haubitser; 96 M-108 105mm, 25 M-44, 41 M-109 155mm, 11 M-110 203mm selvdrevne haubitser; 5 *Lance* overflate-til-overflate raketter; 80 JPK C-90 selvdrevne panservernkanoner; *ENTAC*, *Milan* styrte panservernvåpen; 41 *Striker* pansrede kampkjøretøyer med *Swingfire* styrte panservernvåpen; 114 20mm, 40mm, 57mm luftvernkanoner; 60 *HAWK* bakke-til-luft raketter; 6 Piper *Super Cub*, 12 BN *Islander* fly, 74 *Alouette II* helikoptre; 31 *Epervier* rekognoserings-/patruljekjøretøyer.
 (90 *Spartan* pansrede personellkjøretøyer, 55 *Gepard* selvdrevne luftvernkanoner, *Swingfire* styrte panservernvåpen er bestilt.)

DEPLOYERING: Tyskland: 27 000; 1 korps-hovedkvarter, 2 divisjonshovedkvarter, 1 panserbrigade, 2 mekaniserte infanteribrigader.

Reserver: 50 000: 10 000 gjennomgår øvelser hvert år, 1 mekanisert brigade, 1 motorisert infanteribrigade gjennomgår øvelser hvert tredje år.

Marinen: 4300 (800 vernepliktige).

4 fregatter med *Exocet* overflate-til-overflate raketter, *Sea Sparrow* overflate-til-luft raketter.
 7 havgående minejegerfartøyer (flv. amerikanske).
 6 kystgående minesveipere/minejegerfartøyer.
 14 innenskjærs minesveipere.
 2 forsyningsstøtte- og kommandoskip (for mine-mottiltak).
 6 elvegående patruljebåter.
 3 *Alouette III* helikoptre.

Reserver: 4400.

Luftvåpenet: 19 400 (3200 vernepliktige);

148 kampfly.
 2 jagerbomberskvadroner med 36 F/TF-104G.
 3 jagerbomberskvadroner med 54 *Mirage* VBA/D.
 2 allværsjagerskvadroner med 36 F-104G, 4 TF-104G.

1 rekognoseringskvadron med 18 *Mirage* VBR.
 2 transportskvadroner med 12 C-130H, 3 HS-748, 6 *Merlin* IIIA, 2 *Falcon* 20, 2 Boeing 727QC.
 1 søke- og redningsskvaedron med 4 HSS-1, 5 *Sea King* Mk 48 helikoptre.
 37 *Magister*, 33 SF-260, 12 T-33 øvingsfly.
Sidewinder luft-til-luft raketter.
 8 bakke-til-luft rakettkvadroner med *Nike Hercules*.
 (116 F-16A/B jagerfly, 33 *AlphaJet* øvingsfly, *Super Sidewinder*, AIM-7E *Sparrow* luft-til-luft raketter, 40 BDX pansrede personellkjøretøyer er bestilt.)

Paramilitære styrker: 16 500 Gendarmeri-tropper med 62 FN panservogner, 5 *Alouette II*, 3 *Puma* helikoptre.

STORBRITANNIA

Befolkning: 56 700 000.

Militærtjeneste: Frivillig.

Våpnede styrker i alt: 313 253 (14 649 kvinner og 8100 mannskaper vervet utenfor Storbritannia).

Beregnet BNP 1977: \$ 263,6 mrd.

Forsvarsutgifter 1978-79: £ 6,92 mrd.

(\$ 13,04 mrd.).

\$ 1 = £ 0,531 (1978), £ 0,582 (1977).

Strategiske styrker:

SLBM: 4 strategiske undervannsbåter (SSBN), hver med 16 *Polaris* A3 raketter.

Tidlig varslingsystem mot ballistiske raketter (BMEWS) stasjon i Fylingdales.

Hæren: 160 837 (5740 kvinner og 7400 vervet utenfor Storbritannia).

10 panserregimenter.

9 pansrede oppklaringsregimenter.

47 infanteribataljoner.

3 fallskjermbataljoner (1 i fallskjermrolle).

5 Gurkha-bataljoner.

1 regiment for spesielle luftoperasjoner (SAS).

1 rakettregiment med *Lance* bakke-til-bakke raketter.

3 luftvernregimenter med *Rapier* bakke-til-luft raketter.

1 tungt, 13 felt-, 1 med styrte våpen, 1 com-

1) Vernepliktige tjenestegjør 8 måneder hvis de er stasjonert i Tyskland, 10 måneder hvis de tjenestegjør i Belgia.

mando-, 1 panservern og 1 lokaliseringsregimenter.

10 ingeniørregimenter.

6 regimenter av hærens flyvåpen.

900 *Chieftain* middelstunge, 271 FV101 *Scorpion* lette stridsvogner; 243 *Saladin* panservogner; 290 *Scimitar*, 178 FV438/FV712 pansrede kampkjøretøyer; 1429 *Ferret*, 200 *Fox* patruljevogner; 2338 FV432, 600 *Saracen*, 60 *Spartan* pansrede personellkjøretøyer; 100 105mm berghaubitser og lette kanoner; 155 *Abbot* 405mm, FH70 155mm, 50 M-109 155mm, 31 M-107 175mm, 16 M-110 203mm selvdrevne kanoner/haubitser; 12 *Lance* bakke-til-bakke raketter; 84mm *Carl Gustav*, 120mm rekylfrie kanoner; *Milan*, *Swing-fire* styrte panservernvåpen; FV102 *Striker* med styrte panservernvåpen; L/70 40mm luftvernkanoner; *Blowpipe*, *Rapier/Blindfire* bakke-til-luft raketter; 100 *Scout*, 7 *Alouette II*, 20 *Sioux*, 150 *Gazelle*, 20 *Lynx* helikoptre. (FH70 155mm kanoner, *TOW* styrte panservernvåpen er bestilt.)

DEPLOYERING OG ORGANISASJON:

Storbritannia. Det forente Kongerikes Landstridskrefter, (United Kingdom Land Forces - UKLF): Den Mobile Styrke (United Kingdom Mobile Force - UKMF) - 6. Feltstyrke med 5 (3 regulære, 2 Territorialhær og Den Frivillige Reserve) infanteribataljoner og forsyningsstøttegruppe; 7. Feltstyrke med 3 regulære, 2 Territorialhær- og Den Frivillige Reserve-bataljoner; 8. Feltstyrke (3 regulære, 2 Territorialhær- og Den Frivillige Reserve-bataljoner for Hjemmeforsvaret); 1 bataljonsgruppe (for landkomponenten av ACE Mobile Styrke); 1 regiment for spesielle luftoperasjoner (SAS) (minus), 1 Gurkha infanteribataljon. Hovedkvarteret i Nord-Irland: 3 infanteribrigade-hovedkvarter, 1 pansret oppklaringsregiment, et varierende antall større avdelinger i infanterirollen,²⁾ 3 ingeniør-, 2 skvadroner av hærens flyvåpen og elementer fra SAS.

Tyskland: Britiske Rhin-Armé (British Army of the Rhine - BAOR): 55 000: 1 armékorps hovedkvarter, 4 panserdivisjoner, 5. Feltstyrke, 1 artilleridivisjon. Berlin: 3000 (Berlin-Feltstyrken).

Brunei: 1 Gurkha bataljon.

Hong Kong: Gurkha Feltstyrke med 1 britisk, 3 Gurkha infanteribataljoner, 1 helikopterflight,³⁾ 1 ingeniøreskadron, støtteavdelinger.

Kypros: 1 infanteribataljon minus 2 kompanier, 1 pansret oppklaringseskadron, 1 helikopterflight³⁾ og forsyningsstøtte med UNFICYP; 1 infanteribataljon pluss 2 infanterikompanier, 1

pansret oppklaringseskadron, 1 helikopterflight³⁾ i garnison i de såkalte Suverene Base-områder.

Gibraltar: 1 infanteribataljon, 1 ingeniørtropp.

Belize: 1 infanteribataljon, 1 infanteribataljon (minus), 1 pansret oppklaringsstropp, 1 artilleribatteri, 1 ingeniøreskadron, 1 helikopterflight.³⁾

Reserver: 116 800 Regulære reserver. 60 700 i Territorialhæren og Den Frivillige Reserve (Territorial and Army Volunteer Reserve - TAVR): 2 pansrede oppklaringsregimenter, 38 infanteribataljoner, 2 regimenter for spesielle luftoperasjoner (SAS), 2 middelstunge, 3 lette luftvernregimenter, 7 ingeniørregimenter. 7800 i Ulster Forsvarsregiment: 11 bataljoner.

Marinen: 67 770, inkl. Flåtens Luftvåpen, Marineinfanterikorpsset «Royal Marines», 4003 kvinner og 400 mannskaper vervet utenfor Storbritannia; 72 større overflate-kampfartøyer.

Angreps-undervannsbåter:

10 atomdrevne, 17 dieseldrevne.

Overflateskip:

1 hangarskip (30 fly, 9 helikoptre).

2 commandohangarskip (også for anti-ubåt krigføring) (1 med *Seacat* overflate-til-luft raketter, helikoptre; 1 i reserve).

2 amfibieskip⁴⁾ med *Seacat* overflate-til-luft raketter (1 for øvingsformål).

2 helikopterkryssere hver med 4 *Sea King* helikoptre, *Seacat* overflate-til-luft raketter.

11 jagere med styrte våpen (7 County-klasse med *Seaslug*, *Seacat* overflate-til-luft raketter, anti-ubåtkrigføringshelikoptre, 4 med *Exocet* overflate-til-overflate raketter; 1 Type 82 med *Sea Dart* overflate-til-luft raketter, *Ikara* antiubåtkrigføringssystem; 3 Type 42 med *Sea Dart* overflate-til-luft raketter, antiubåtkrigføringshelikoptre).

55 fregatter: 49 for generelle formål (8 Type 21 med *Exocet* overflate-til-overflate raketter, *Seacat* overflate-til-luft raketter, 1 *Lynx* helikopter; 26 *Leander*-klasse, alle med 1 *Wasp* helikopter, 14 med *Exocet* overflate-til-overflate raketter, 8 med *Ikara* antiubåtkrigføringssystem, 25 med *Seacat* overflate-til-luft raketter, 1 med *Seawolf* overflate-til-luft raketter; 7 *Tribal*-, 8 *Rothsay*-

²⁾ Ca. ni trukket fra BAOR (korte opphold).

³⁾ Flight (brukes også på norsk) betegner en underavdeling under skvadron (o. a.).

⁴⁾ Betegnelsen brukt i originalutgaven er «assault ship» (o. a.).

klasse med *Seacat* overflate-til-luft raketter og 1 *Wasp* helikopter); 2 Type 41 fregatter for luftforsvar; 2 Type 61 flyretningsfregatter med *Seacat* overflate-til-luft raketter; 2 antiubåtkrigførfregatter (1 Type 12 (for treningsformål), 1 Type 14).

33 kystgående minesveipere/minejagerfartøyer (3 for øvingsformål).

5 innenskjærs minesveipere (for øvingsformål).

5 *Island*-klasse utenskjærs patruljefartøyer.

4 *Bird*-klasse patruljefartøyer, 5 *Ton*-klasse kystpatruljefartøyer, 1 hurtiggående patruljebåt.

13 oppsynsskip, 1 ispatruljeringskip, 1 Kongelig Yacht/hospitalskip, 3 depot/støtteskip.

3 hovercraf luftputefartøyer (2 SRN-6, 1 BH-N7). Inkludert i ovenstående er 1 atomdrevne, 6 dieseldrevne undervannsbåter, 1 helikopterkrysser, 1 amfibiehangarskip (også for antiubåtkrigføring), 1 amfibieskip, 1 raketjtager, 12 fregatter, 4 minesveipere i reserve eller som undergår reparasjoner/ombygging (2 antiubåtkrigførfregatter, 3 atomdrevne undervannsbåter, 7 jagere, 4 fregatter, 2 minemottiltaksfartøyer, 2 utenskjærs patruljefartøyer er under bygging; *Ikara* antiubåtkrigførfregatter, *Sub-Harpoon* styrte undervann-til-overflate raketter, *Sea Skua* luf-til-overflate raketter er bestilt.)

Flåtens Luftvåpen:

1 angrepsskvadron med 14 *Buccaneer* S2.

1 lavangrepsskvadron med 14 *Phantom* FG1.

1 skvadron for tidlig varsling med 7 *Gannet* AEW3, 1 COD4, 3 T5.

7 helikopterskvadroner for antiubåtkrigføring: 5 med 29 *Sea King* (4 skvadroner ombord i skip), 1 med 39 *Wasp flights*, 1 med 6 *Wessex* 3 flights, 4 *Lynx* flights.

1 commando/angreps-skvadron⁵⁾ med 16 *Wessex* 5.

3 søke- og redningsflights: 2 med *Wessex* HAS-1, 1 med *Wessex* 5.

1 støtte- og forsynings-helikopterskvadron med *Wessex* 5.

5 øvingsskvadroner med *Sea King*, *Wasp*, *Wessex* 3/5, *Lynx*.

(35 *Sea Harrier* VTOL-fly, 21 *Sea King*, 60 *Lynx* helikoptre er bestilt.)

Marineinfanteri-korpset («Royal Marines»): 7468.

1 commando-brigade med 4 commando-grupper, 1 lett helikopterskvadron, støtteavdelinger.

120mm rekylfrie kanoner; SS-11 styrte panservernvåpen; *Blowpipe* overflate-til-luft raketter; *Milan* styrte panservernvåpen; 12 *Gazelle* helikoptre. (4 *Lynx* helikoptre er bestilt.)

DEPLOYERING:

Malta: 1 selvstendig commando kompanigruppe (skal trekkes ut innen april 1979).

Falkland Islands: 1 detasjement.

Reserver (sjøstridskrefter samt Marineinfanteri): 29 100 regulære og 6500 frivillige.

Luftvåpenet: 84 646 (4906 kvinner og 300 mann- skaper vervet utenfor Storbritannia); ca. 511 kampfly.

6 angrepsskvadroner med 48 *Vulcan* B2.

4 angrepsskvadroner med 50 *Buccaneer* S2.

3 nærstøtteskvadroner med 48 *Harrier* GR3.

6 angreps- og nærstøtteskvadroner med 72 *Jaguar* GR1.

9 avskjæringsjagerskvadroner: 2 med 24 *Lightning* F6, 7 med 72 *Phantom* FG1/FGR2.

5 rekognoseringsskvadroner: 1 med 8 *Vulcan* SR2, 2 med 24 *Jaguar* GR1, 2 med 22 *Canberra* PR7/9.

1 skvadron for tidlig luftvarsling med 11 *Shackleton* tidlig luftvarslingsfly Mk 2 (skal skiftes ut med *Nimrod*).

4 maritime rekognoseringsskvadroner med 28 *Nimrod* MR1.

1 skvadron for elektroniske mottiltak med 3 *Nimrod* R Mk 1, 4 *Canberra* B6.

2 tankflyskvadroner med 16 *Victor* K2.

1 strategisk transportskvadron med 11 VC-10.

4 taktiske transportskvadroner med 40 C-130.

3 lette kommunikasjonsskvadroner med HS-125, *Andover*, *Pembroke*, *Devon* fly, *Whirlwind* helikoptre.

Operative konverterings-avdelinger med ca. 97 kampfly, inkl. 9 *Vulcan*, 11 *Buccaneer*, 7 *Canberra*, 21 *Phantom*, 24 *Jaguar*, 7 *Lightning*, 15 *Harrier*, 3 *Nimrod*, *Andover*, *Hercules*; øvings-avdelinger med *Hunter*, *Hawk*, *Gnat*, *Bulldog*, *Jet Provost*, C-130, *Victor*, *Dominie* fly; *Wessex*, *Whirlwind*, *Puma*, *Gazelle* helikoptre.

8 helikopterskvadroner: 5 for taktisk transport (2 med 24 *Puma* HC-1, 3 med 40 *Wessex* HC-2), 3 søke- og redningsskvadroner med 17 *Whirlwind* HAR-10, 8 *Wessex*.

Sidewinder, *Sparrow*, *Red Top*, *Firestreak* luft-til-luft raketter; *Martel*, AS.12, AS.30 luft-til-bakke raketter.

2 bakke-til-luft rakettskvadroner med *Bloodhound* 2.

⁵⁾ Betegnelsen brukt i originalutgaven er «cdo (dvs. commando) assault sqns (dvs. squadrons)» (o. a.).

(24 *Harrier* jagerfly for angrep mot bakkemål, 11 *Nimrod* tidlig varslingsfly, 9 VC-10 tankfly, 175 *Hawk*, *Bulldog* øvingsfly, 30 *Chinook* helikoptre; *Bloodhound* bakke-til-luft raketter; *Super Side-winder*, *Sky Flash* luft-til-luft raketter er bestilt; 385 *Tornado* MRCA (220 for angrep mot bakkemål, 165 avskjærings) er planlagt.)

Det Kongelige Luftvåpenregiment (Royal Air Force Regiment):

7 felt og 5 luftforsvarsskvadroner med *Rapier* bakke-til-luft raketter.

1 flight med *Tigercat* bakke-til-luft raketter.

DEPLOYERING:

Det Kongelige Luftvåpen (RAF) omfatter en operativ hjemmekommando («Strike Command»), som er ansvarlig for den såkalte United Kingdom (UK) Air Defence Region og Den nære og fjerne Østen, og 1 oversjøisk kommando (RAF Tyskland: 8600). Skvadroner er deployert oversjøisk som følger:

Tyskland: 2 skvadroner med *Phantom* FGR2, 2 med *Buccaneer*, 5 med *Jaguar*, 2 med *Harrier*, 1 med *Wessex*; 1 *Bloodhound* og 4 *Rapier* bakke-til-luft rakettskvadroner, 1 feltskvadron fra RAF-regimentet.

Gibraltar: Detasjement med *Hunter*.

Kypros: 1 skvadron med *Whirlwind* (4 fly tildelt UNFICYP); periodiske detasjement med andre fly; 1 skvadron fra RAF-regimentet.

Malta: 1 med *Canberra* PR7 (trekkes tilbake i 1978).

Hong Kong: 1 skvadron med *Wessex*.

Belize: 6 *Harrier* jagerfly for angrep mot bakkemål, *Puma* helikoptre, 1 skvadron fra RAF-regimentet.

Reserve: 30 300; ca. 300 frivillige.

CANADA

Befolkning: 23 700 000.

Militærtjeneste: Frivillig.

Væpnede styrker i alt: 80 000 (4500 kvinner).

Beergnet BNP 1977: \$ US 197,9 mrd.

Forsvarsutgifter 1978-79: \$ Can. 4,13 mrd.

(\$ US 3,64 mrd.).

\$ US 1 = \$ Can. 1,14 (1978),

\$ Can. 1,05 (1977).

Hæren: (Landstridskreftene) 29 300.⁶⁾

Den Mobile Kommando (ca. 17 700 land- og luftkomponenter).⁷⁾

2 brigadegrupper som hver omfatter:

3 infanteribataljoner.

1 panserregiment.

1 lett artilleriregiment bestående av 2 nærstøttebatterier og 1 luftvern batteri.

1 ingeniørregiment.

Støtteavdelinger.

1 spesialtjeneste-styrke bestående av:

1 panserregiment.

1 infanteribataljon.

1 luftbårent regiment.

1 artilleriregiment bestående av 2 nærstøttebatterier.

Støtteavdelinger.

1 sambandsregiment.

32 *Leopard* A2 middelstunge stridsvogner;⁸⁾ 121 *Ferret* patruljevogner, 174 *Lynx* pansrede kampkjøretøyer; 827 M-113 pansrede personellkjøretøyer; 58 105mm berghaubitser, 159 105mm haubitser, 50 M-109 155mm selvdrevne haubitser; 810 *Carl Gustav* 84mm rekylfrie kanoner; 150 *TOW* styrte panservernvåpen; CL-89 droner; 57 40mm luftvernkanoner; 103 *Blowpipe* bakke-til-luft raketter. (114 *Leopard* middelstunge stridsvogner, 177 *Mowag* panservogner, 241 *Mowag* pansrede personellkjøretøyer, *TOW* styrte panservernvåpen er bestilt.)

DEPLOYERING:

Europa: En mekanisert brigadegruppe på 2800 med 32 *Leopard* middelstunge stridsvogner, 375 M-113 pansrede personell/rekognoseringskjøretøyer, 24 M-109 155mm selvdrevne haubitser.

Kypros (UNFICYP): 515.

Egypt (UNEF): 855.

Syria (UNDOF): 161.

Libanon (UNIFIL): 99.

Øvrige FN-oppsetninger: 333.

Reserver: Ca. 15 200 Militær-tropper; 99 væpnede kampavdelinger med støtteavdelinger (alle i Den Mobile Kommando).

⁶⁾ De kanadiske væpnede styrker ble i 1968 slått sammen. De respektive styrker som er oppgitt henholdsvis for Hær, Marine og Luftvåpen, er kun tilnærmet.

⁷⁾ Den Mobile Kommando har kommando over alle hærstyrker, og Sjøkommandoen over alle marinestyrker. Luftkommandoen har kommando over samtlige luftstyrker, men Sjøkommandoen har operativ kontroll over de maritime luftstyrker, og hovedkvarteret for 4. ATAF i Europa har operativ kontroll over 1 Kanadisk Luftgruppe; Luftforsvarsgruppen er en del av Den Nordamerikanske Luftforsvarskommando (NORAD). Det finnes dessuten en Kommunikasjonskommando og et såkalt «Canadian Forces Training System».

⁸⁾ Leiet inntil de bestilte stridsvogner er levert.

Marinen: (Sjøstridskreftene): 14 200.⁹⁾
Sjøkommandoen (ca. 9000).¹⁰⁾
 3 undervannsbåter (*Oberon*-klasse).
 4 jagere med helikoptere for antiubåtkrigføring, hver med 2 CH-124 (*Sea King*) helikoptre og 2 *Sea Sparrow* overflate-til-luft raketter.
 19 fregatter for antiubåtkrigføring (8 med 1 CH-124 helikoptre, 4 med *ASROC*, 3 i reserve).
 3 støtteskip med 3 CH-124 helikoptre.
 6 kystpatrulje-øvingsfartøyer.
 6 reserve øvingsfartøyer.

DEPLOYERING:

Atlanterhavet: 3 ubåter, 13 overflateskip (1 i reserve), 2 støtteskip.
Sillehavet: 10 overflateskip (2 i reserve), 1 støtteskip.

Reserver: Ca. 3200.

Luftvåpenet: (Luftstridskreftene): 36 500,¹¹⁾ ca. 214 kampfly.

Luftkommandoen (23 000).¹²⁾
 2 øvingsskvadroner: 1 med 16 CF-5A, 19 CF-5D; 1 med 10 CF-104, 10 CF-104D.

Luftforsvarsgruppen:

4 hoved- og 17 støtte-stasjoner av den såkalte «Distant Early Warning (DEW) Line», dvs. linjen for tidlig fjernvarsling.
 24 stasjoner for langtrekkende radar (den såkalte *Pine Tree Line*).
 3 allværsjagerskvadroner med 36 CF-101 *Voodoo*.
 1 skvadron for elektroniske mottiltak med 8 CF-100, 3 CC-117 (*Falcon 20*), 15 T-33.

Lufttransportgruppen:

4 transportskvadroner: 2 med 24 C-130E/H, 1 med 5 CC-137 (Boeing 707), 1 med 7 *Cosmopolitan*, 4 CC-117.
 4 transport-/søke- og redningsskvadroner med 14 CC-115 *Buffalo*, 8 CC-138 *Twin Otter* fly, 3 CH-113 *Labrador*, 3 CH-113A *Voyageur*, 3 CH-135 (UH-1N) helikoptre. 1 søke- og redningsenhet med 3 CH-113 helikoptre.
 (2 DHC-7 transportfly bestilt.)

Maritime Luftgruppe:

3 maritime patruljeskvadroner, 1 øvings- og 1 testingskvadron med 26 CP-107 *Argus*.
 1 maritim rekognoseringskvadron med 13 CP-121 (*Tracker*).
 2 helikopterskvadroner for antiubåtkrigføring

med 26 CH-124 (SH-3A).

- 2 skvadroner med 9 T-33, 3 CP-121 fly, 6 CH-124 helikoptre.
 (18 CP-140 *Aurora*, (*Orion*) er bestilt.)
10. Taktiske Luftgruppe (10 TAG – Tactical Air Group):
 2 jagerskvadroner med 20 CF-5, 4 CF-51D.
 5 helikopterskvadroner med 30 CH-135, 37 CH-136 (*Kiowa*).
 1 transportskvadron med 8 CH-147 (*Chinook*) helikoptre.
1. Kanadiske Luftgruppe (1 CAG – Canadian Air Group):
 3 jagerskvadroner med 54 CF-104 og 6 CF-104D.
Sidewinder, AIM-4D *Falcon* luft-til-luft raketter.

DEPLOYERING:

Europa: 1. Kanadiske Luftgruppe (1 CAG). 11 CH-136 (*Kiowa*) helikoptre.

Reserver: 700. Luftreservegruppen: 4 luftvinger med DHC-3, DHC-6 og C-47, dvs. *Otter*, *Twin Otter* og *Dakota*. (o. a.)

DANMARK

Befolkning: 5 080 000.
 Militærtjeneste: 9 måneder.
 Væpnede styrker i alt: 34 000 (12 270 vernepliktige).
 Beregnet GNP 1977: \$ 43,8 mrd.
 Forsvarsutgifter 1978–79: Kr. 7,13 mrd. (\$ 1,28 mrd.).
 \$ 1 = 5,57 kroner (1978), 5,85 kroner (1977).

Hæren: 21 000 (9000 vernepliktige).

- 3 mekaniserte infanteribrigader, hver med 1 stridsvognsbataljon, 2 mekaniserte bataljoner, 1 artilleribataljon, 1 oppklaringseskadron, 1 ingeniørkompani og støtteavdelinger.
 2 mekaniserte infanteribrigader, hver med 1 stridsvognsbataljon, 2 mekaniserte bataljoner, 1 artilleribataljon, 1 ingeniørkompani og støtteavdelinger.
 1 selvstendig oppklaringsbataljon.

⁹⁾ Se fotnote nr. 6.

¹⁰⁾ Se fotnote nr. 7.

¹¹⁾ Se fotnote nr. 6.

¹²⁾ Se fotnote nr. 7.

Noen selvstendige motoriserte infanteribataljoner. 120 *Leopard* 1, 200 *Centurion* middelstunge, 48 M-41 lette stridsvogner; 630 M-113, 68 M-106 pansrede personellkjøretøyer oppsatt med bombekastere; 24 155mm kanoner; 144 105mm, 96 155mm, 12 203mm¹³⁾ haubitser; 72 M-109 155mm selvdrevne haubitser; 120mm bombekastere; 252 106mm rekylfrie kanoner; *TOW* styrte panservernvåpen; 224 L/60 og L/70 40mm luftvernkanoner; *Hamlet (Redeye)* bakke-til-luft raketter; 9 Saab T-17 lette fly; 12 Hughes OH-6A helikoptre.

DEPLOYERING: *Kypros* (UNFICYP): 360.

Reserver: 4500 i Tilleggsstyrken, kan innkalles på øyeblikkelig varsel; 41 000 i Felthærens reserve, bestående av 12 000 i den såkalte «Dekningsstyrke-reserven»¹⁴⁾ (som har til oppgave å bringe avdelingene opp i krigsstyrkenivå og å tilføre 1 mekanisert bataljon til hver brigade) samt 29 000 i andre reserveavdelinger som skal sørge for kamp- og forsyningsstøtte; 24 000 i Den Regionale Forsvarsstyrke, med 21 infanteribataljoner, 7 artilleribataljoner, panserverneskadroner, støtteavdelinger; 56 100 i Hærens Hjemmevern.

Marinen: 6100 (1900 vernepliktige).

- 6 kystgående undervannsbåter.
- 2 fregatter med *Harpoon* overflate-til-overflate raketter, *Sea Sparrow* overflate-til-luft raketter.
- 5 fiskeribeskyttelses-fregatter, hver med 1 helikopter.
- 2 kystgående eskortefartøyer (korvetter).
- 6 hurtiggående patruljebåter, 10 hurtiggående patruljebåter med styrte *Harpoon* overflate-til-overflate raketter.
- 6 mineleggere (2 kystgående).
- 8 kystgående minesveipere.
- 22 store patruljefartøyer.
- 8 *Alouette* III helikoptre.
- (3 korvetter, 1 kystgående minelegger, *Harpoon* overflate-til-overflate raketter, 7 *Lynx* helikoptre er bestilt.)

Reserver: 4500, Marinens Hjemmevern 4800.

Luftvåpenet: 6900 (1370 vernepliktige);

- 114 kampfly.
- 1 jagerbomberskvadron med 20 F-35XD *Draken*.
- 2 jagerbomberskvadroner med 38 F-100D/F.
- 2 avskjæringsjagerskvadroner med 40 F-104G.
- 1 rekognoseringskvadron med 16 RF-35XD *Draken*.

- 1 transportskvadron med 8 C-47, 3 C-130H.
- 1 søke- og redningskvadron med 8 S-61A helikoptre.
- 3 TF-35XD *Draken*, 23 Saab T-17 øvingsfly.
- 8 bakke-til-luft rakettskvadroner: 4 med 36 *Nike Hercules*, 4 med 24 *Forbedret HAWK*.
- Sidewinder* luft-til-luft raketter; *Bullpup* luft-til-overflate raketter.
- (58 F-16 A/B jagerfly er bestilt.)
- Reserver: 8000; Luftvåpenets Hjemmevern 12 000.

FRANKRIKE

- Befolkning: 53 850 000.
- Militærtjeneste: 12 måneder.
- Væpnede styrker i alt: 502 800¹⁵⁾ (266 200 vernepliktige).
- Beregnet BNP 1977: \$ 374,8 mrd.
- Forsvarsutgifter 1978: 80,77 mrd. franc (\$ 17,52 mrd.).
- \$ 1 = 4,61 franc (1978), 4,98 franc (1977).

Strategiske styrker:

- SLBM:** 64 SLBM i 4 atomdrevne undervannsbåter: 1 med 16 M-2, 3 med 16 M-20 raketter. (1 med M-4 bygges.)
- IRBM:** 2 skvadroner, hver med 9 SSBS S-2 raketter. (Skal erstattes med S-3.)
- Fly:**
 - Bombefly; 6 skvadroner med 33 *Mirage* IVA.
 - Tankfly: 3 skvadroner med 11 KC-135F.
 - Reserve: 16 *Mirage* IVA (inkl. 12 til rekognosering).

Hæren: 324 400, inkl. Hærens flyvåpen og 209 000 vernepliktige.¹⁶⁾

¹³⁾ Med leveringsevne for både konvensjonelle og kjernefysiske stridsladninger, men det finnes ikke kjernefysiske stridskoder på dansk jord.

¹⁴⁾ Betegnelse brukt i originalutgaven er «Covering Force Reserve» (o. a.).

¹⁵⁾ Inkl. 9400 i sentralstaben for forsvarsgrenene (felles).

¹⁶⁾ Hæren omorganiseres; de 4 panser- og 2 infanteridivisjonene har nå den nye ordningen med 8000 mann i 2 stridsvogn-, 2 mekanisert infanteri- og 2 artilleri-regimenter og 6500 mann i 3 motoriserte infanteri-, 1 panservogn- og 1 artilleri-regiment respektivt. I 1979 vil de 3 mekaniserte divisjonene bli reorganisert til å danne 4 panser- og 2 infanteridivisjoner i tillegg. (En femte infanteridivisjon vil bli formet senere.) Ytterligere 14 infanteridivisjoner vil bli bygget opp ved mobilisering.

- 2 korps hovedkvarter.
- 4 panserdivisjoner.
- 3 mekaniserte divisjoner.
- 2 infanteridivisjoner.
- 1 alpejeger-divisjon.
- 1 lufttransportabel motorisert divisjon (marineinfanteri).
- 1 fallskjermdivisjon bestående av 2 brigader.
- 7 panservognregimenter.
- 2 motoriserte infanteriregimenter.
- Berlin sektor-styrke (1 lett panserregiment, 1 mekanisert infanteriregiment).
- 5 bakke-til-bakke raketregimenter med 30 *Pluton*.
- 4 bakke-til-luft raketregimenter med 54 *HAWK*.
- 1060 AMX-30 middelstunge, 1100 AMX-13 lette stridsvogner; ca. 960 pansrede kampkjøretøyer, inkl. 410 Panhard EBR tunge, 450 AML lette panservogner; 500 AMX-10 kampkjøretøyer for mekanisert infanteri, AMX-VCI, 1500 AMX-13 VTT, 100 VAB pansrede personellkjøretøyer; 195 Model 56 105mm berghaubitser; 115 155mm haubitser; 168 AMX 105mm, 185 155mm selvdrevne haubitser; *Pluton* bakke-til-bakke raketter; 265 120mm bombekastere; 105/6mm rekylfrie kanoner; SS-11/-12, *Milan*, *HOT*, *ENTAC* styrte panservernvåpen; 40mm tauede, 30mm selvdrevne luftvernkanoner; *HAWK*, *Roland* bakke-til-luft raketter. (30 AMX-30 middelstunge stridsvogner; 40 AMX-10 panservogner; 40 AMX-10 kampkjøretøyer for mekanisert infanteri, 330 VAB pansrede personellkjøretøyer; *HOT*, *Milan* styrte panservernvåpen; 120 *Vadar* 20mm selvdrevne luftvernkanoner; 35 *Roland I*, 70 *Roland II* bakke-til-luft raketter er bestilt.)

Hærens Flyvåpen (ALAT): 6450.

- 2 grupper, 6 helikopterregimenter og 5 regionale kommandoer.
- 30 *Broussard*, 91 L-19 lette fly.
- 190 *Alouette II*, 70 *Alouette III*, 135 SA-330 *Puma*, 170 SA-341 *Gazelle* helikoptre (20 *Gazelle* er bestilt).

DEPLOYERING:

- Tyskland*: 34 000; 2 mekaniserte divisjoner.
- Berlin*: 2000; 1 lett panserregiment, 1 mekanisert infanteriregiment.
- Djibouti*: 4000; 2 infanteriregimenter, 1 artilleriregiment, 2 eskadroner lette stridsvogner.
- Senegal*: 1000 (alle tjenestegrener).
- Elfenbenskysten*: 400.
- Gabon*: 450.
- Libanon* (UNIFIL): 1244; 1 bataljon og forsyningsenheter.
- Tsjad*: 1500.

Oversjøiske kommandoer:

Det finnes fire oversjøiske kommandoer (Antillene-Guyana, Sydlige Indiske Hav, Ny-Caledonia, Polynesia), og to marinekommandoer (ALINDIEN, ALPACI). Ca. 19 000 fra alle våpengrener er deployert oversjøisk (antallet kan variere i henhold til de lokale omstendigheter); utstyret omfatter: 130 pansrede kampkjøretøyer, 36 helikoptre, 9 fregatter, 2 hurtiggående patruljebåter, 1 moderskip, 2 lette transportskip, 12 kampfly og 15 transportfly.

Reserver: 300 000.

- Marinen:** 68 200, inkl. Marinens flyvåpen og 18 400 vernepliktige; 46 større overflate-kampfartøyer.
- 21 undervannsbåter (3 under bygging).
 - 2 lette angreps-hangarskip (hver med 40 fly).
 - 1 helikopterhangarskip (øvingsskip).
 - 1 krysser med *Exocet* overflate-til-overflate raketter, *Masurca* overflate-til-luft raketter.
 - 5 fregatter: 2 med *Masurca* overflate-til-luft raketter og *Malafon* antiubåtrakter, 3 med *Malafon* og helikopter for antiubåtkrigføring.
 - 14 jagere: 8 med *Malafon*, 4 med *Tartar* overflate-til-luft raketter, 2 for alm. formål (1 med *Exocet* overflate-til-overflate raketter og helikopter for antiubåtkrigføring, 3 under bygging).
 - 23 eskortefartøyer (5 under bygging).
 - 16 store patruljefartøyer (12 i reserve).
 - 5 hurtiggående patruljebåter med styrte SS-12 overflate-til-overflate raketter: 4 *Trident*, 1 *Combattante*-klasse.
 - 35 havgående og kystgående minemottaksskip (8 i reserve).
 - 2 landgangsskip, 5 landgangsskip for stridsvogner, 2 forsyningsstøtteskip, 12 landgangsfartøyer for stridsvogner, 29 middels store landgangsfartøyer.

Marinens Flyvåpen: 13 000; 123 kampfly.

- 2 angrepsskvadroner med 24 *Etendard IVM*.
- 2 avskjæringsskvadroner med 20 F-8E(FN) *Crusader*.
- 2 skvadroner for antiubåtkrigføring med 24 *Alizé*.
- 4 maritime rekognoseringskvadroner med 25 *Atlantic*, 10 SP-2H *Neptune*.
- 1 rekognoseringskvadron med 8 *Etendard IVP*.
- 2 operative konverteringsavdelinger med 12 *Etendard IVM*, 14 *Magister*, 4 Nord 262.
- 3 helikopterskvadroner for antiubåtkrigføring med 12 *Super Frelon*, 12 SH-34J, 8 *Alouette III*.
- 1 angrepshelikopterskvadron med 12 SH-34J.
- 2 søke- og redningsskvadroner med 20 *Alouette II/III*.

- 1 helikopterskvadron med 4 *Alouette* II, 7 *Super Frelon*, 18 *Lynx*.
 9 kommunikasjonsskvadroner med DC-6, C-47 fly, *Alouette* II/III, 5 *Super Frelon* helikoptre.
 4 øvings- og forbindelsesskvadroner med Nord 262, C-47, *Falcon*, *Paris*, *Alizé*, *Rallye* fly, *Alouette* II/III helikoptre.
 (20 *Super Etendard* jagerfly, 8 *Lynx* helikoptre er bestilt.)

Marineinfanteri: 1 bataljon.

Reserver: ca. 50 000.

Luftvåpenet: 100 800 (38 800 vernepliktige); 471 kampfly.

Luftforsvarskommandoen (CAFDA): 6300.

- 8 avskjæringsjagerskvadroner, 2 med 30 *Mirage* IIIC, 6 med 90 *Mirage* F1C.
 4 forbindelses- og kommunikasjons-flights med 15 *Magister*, 13 T-33A, 8 *Broussard*.
 10 bakke-til-luft rakettbataljoner med *Crotale*.
 Automatisk *STRIDA II* luftforsvarssystem.

Det taktiske luftvåpen (FATAC) 7400.

- 17 jagerbomberskvadroner: 7 med 105 *Mirage* IIIE, 2 med 30 *Mirage* VF, 8 med 105 *Jaguar* A/E.
 2 lette bombeflyskvadroner med 16 *Vautour* IIB/N (i ferd med å trekkes inn).
 3 rekognoseringskvadroner med 45 *Mirage* IIIR/RD.
 2 operative konverteringsavdelinger: 1 med 25 *Mirage* IIIB/BE/C, 1 med 25 *Jaguar* E.
 8 forbindelses- og kommunikasjons-flights med 25 *Magister*, 30 T-33A, 10 *Broussard*, 5 *Paris*, 3 *Frégate*, 7 *Noratl*, 2 *Mystère* 20 fly, 13 *Alouette* II/III helikoptre.

Lufttransportkommandoen (COTAM): 4600.

- 7 taktiske transportkvadroner, 3 med 45 *Transall* C-160, 4 med 60 *Noratl*.
 4 transportkvadroner med 4 DC-8F, 21 *Frégate*, 8 *Mystère* 20, 5 *Caravelle*, 30 *Paris*, 31 *Broussard* fly, 70 *Alouette* II/III, 18 *Puma* helikoptre.
Sidewinder, R.503, R.550 *Magic* luft-til-luft raketter; AS.20, AS.30, *Martel* luft-til-bakke raketter.

Øvingskommandoen (CEAA): Ca. 400 fly, inkl. *Magister*, T-33, *Mystère* IV, *Falcon*, *Flamant*, *Noratl*, *Broussard*, *Paris*.

(33 *Mirage* F1 jagerfly, 200 *AlphaJet* øvingsfly, 4 *Transall* transportfly er bestilt.)

Paramilitære styrker: 76 400 Gendarmeri-tropper (4800 vernepliktige) med 38 AMX-13 lette stridsvogner, 160 AML panservogner, 100 *Alouette* II/III helikoptre. 6900 Service de Santé (230 vernepliktige).

FORBUNDSREPubLIkKEN TYSKLAND

Befolkning: 63 410 000 (inkl. Vest-Berlin).

Militærtjeneste: 15 måneder.

Væpnede styrker i alt: 489 900 (236 000 vernepliktige)¹⁷⁾ mobiliseringsstyrke ca. 1 250 000.

Beregnet BNP 1977: \$ 508,6 mrd.

Forsvarsutgifter 1978: DM 350 mrd.

(\$ 17,26 mrd.).

\$ 1 = DM 2,03 (1978), DM 2,39 (1977).

Hæren: 336 200 (187 000 vernepliktige).¹⁸⁾

Felthæren:

16 panserbrigader (hver med 2 stridsvognsbataljoner, 1 pansret infanteribataljon, 1 pansret artilleribataljon).

12 pansrede infanteribrigader (hver med 1 stridsvognsbataljon, 2 pansrede infanteribataljoner, 1 pansret artilleribataljon).

3 lette infanteribrigader.

2 fjellbrigader.

3 luftbårne brigader.

(Organisert i 3 korps: 12 divisjoner (4 panserdivisjoner, 4 pansrede infanteridivisjoner, 2 *Jäger*-divisjoner, 1 fjelldivisjon og 1 luftbåren divisjon).)

15 bakke-til-bakke rakettbataljoner: 11 med *Honest John*, 4 med *Lance*.

3 armé-luftkommandoer, hver med 1 lett og 1 middelstungt transportregiment.

¹⁷⁾ De militære divisjoner under Forsvarsdepartementet, De Sentrale Militære Myndigheter og De Sentrale Medisinske Myndigheter omfatter 11 000 militære personell. Den totale styrke til de militære stridskrefter inkluderer 5000 reservepliktige øvingsstillinger.

¹⁸⁾ Hæren er under omorganisering slik at man vil få 15 panserbrigader (hver med 3 stridsvognsbataljoner, 1 pansret infanteribataljon, 1 pansret artilleribataljon), 17 pansrede infanteribrigader (hver med 2 stridsvognsbataljoner, 2 pansrede infanteribataljoner, 1 pansret artilleribataljon) og 3 luftbårne brigader.

Territorialhæren:

3 Territorial-kommandoer, 6 Militærdistrikter, 6 Hjemmeforsvarsgrupper, 28 motoriserte infanteribataljoner, 300 infanterikompanier. I støtte-rollen er 4 forsyningsstøtte-kommandoer, 1 sambandsbrigade, 2 sambandsregimenter og 2 ingeniørregimenter. Territorialhæren sørger for forsvarsavdelinger, kommunikasjonspoliti- og service-avdelinger ved mobilisering.

1342 M-48A 2437 *Leopard* 1 middelstunge stridsvogner; 408 Spä Pz-2 *Luchs*, 1100 SPz 11-2, 460 SPz 12-3 (HS-30) panservogner; 2136 *Marder* kampkjøretøyer for mekanisert infanteri; 4020 M-113 pansrede personellkjøretøyer; 275 105mm, 71 155mm haubitser; 586 M-109 155mm, 149 M-107 175mm, 77 M-110 203mm selvdrevne kanoner/haubitser; 956 120mm bombekastere; 209 *LARS* 110mm fler-rørs rakettkastere; 65 *Honest John*, 26 *Lance* bakke-til-bakke raketter; 770 KJPz 4-5 selvdrevne panservernkanoner; 106mm rekylfrie kanoner; 316 SS-11, 561 *Milan*, 170 *TOW* styrte panservernvåpen; 316 RJPz-2 selvdrevne styrte panservernvåpen; 1731 20mm, 710 40mm, 70 *Gepard* 35mm selvdrevne luftvernkanoner; 911 *Redeye* bakke-til-luft raketter; 190 UH-1D, 225 *Alouette* II/III, 109 CH-53G helikoptre; 5 CL-89 droner. (1800 *Leopard* 2 stridsvogner, 214 FH-70, 114 RJPz-3 selvdrevne styrte panservernvåpen, 177 *TOW*, 1939 *Milan* styrte panservernvåpen, 362 *Gepard* luftvernkanoner, 140 *Roland* II bakke-til-luft raketter, 212 PAH-1, 227 BO-105M helikoptre er bestilt.)

Marinen: 36 500, inkl. Marinens flyvåpen og 11 000 vernepliktige.

18 Type 206, 6 Type 205 kystgående undervannsbåter.

7 jagere med styrte våpen: 3 med *Tartar* overflate-til-overflate raketter og *ASROC*, 4 med *Exocet* overflate-til-overflate raketter.

4 jagere.

6 fregatter.

5 korvetter.

11 *Rhein*-klasse kampstøtteskip.

59 minemottiltakskip (18 kystgående, 22 hurtiggående, 19 innenskjærs).

10 Type 143 hurtiggående patruljebåter, 20 Type 148 hurtiggående patruljebåter med *Exocet* styrte overflate-til-overflate raketter.

10 *Zobel*-klasse hurtiggående patruljebåter.

22 landgangsfartøyer.

(6 Type 122 fregatter, 10 Type 143A hurtiggående patruljebåter, 12 minejegerfartøyer, 150 *Exocet* overflate-til-overflate raketter, 28 *Roland*,

96 *Sea Sparrow* overflate-til-luft raketter er bestilt.)

Marinens Flyvåpen: 6000: 134 kampfly.

3 jagerbomberskvadroner med 85 F-104G.

1 rekognoseringsskvadron med 30 RF-104G.

2 maritime rekognoseringsskvadroner med 19 *Atlantic*.

1 søke- og rednings-helikopterskvadron med 21 *Sea King* Mk 41.

1 skvadron for diverse (forsynings/støtte) formål med 20 Do-28 fly.

Kormoran luft-til-overflate raketter.

(110 *Tornado* lavangrepsjagere er bestilt.)

Luftvåpenet: 106 200 (38 000 vernepliktige); 484 kampfly.

16 jagerskvadroner for angrep mot bakkemål: 4 med 60 F-4F, 8 med 144 F-104G; 4 med 84 G-91 R-3 (skal skiftes ut med *AlphaJet*).

4 allværsjagerskvadroner med 60 F-4F.

4 rekognoseringsskvadroner med 81 RF-4E.

2 operative konverteringsavdelinger med 18 TF-104G, 37 G-91T.

5 transportskvadroner med 88 Transall C-160.

4 helikopterskvadroner med 114 UH-1D.

Sidewinder luft-til-luft raketter; AS.30 luft-til-bakke raketter.

8 bakke-til-bakke rakettkvadroner med 72 *Pershing* 1A.

24 bakke-til-luft rakettbatterier med 216 *Nike Hercules*.

36 bakke-til-luft rakettbatterier med 216 *Forbedret HAWK*.

4 flykontroll- og varslingsregimenter.

Øvrige fly: 4 Boeing 707, 3 C-140, 9 HFB-320, 3 VFW-614, 3 *Noratlant*, 120 Do-28D, 16 OV-10Z. (10 F-4F, 210 *Tornado* jagerfly for angrep mot bakkemål, 175 *AlphaJet* jagerfly for angrep mot bakkemål, *Kormoran* luft-til-bakke raketter, 175 *Roland* bakke-til-luft raketter er bestilt.)

Paramilitære styrker: 20 000 føderalt grensepoliti med panservogner, pansrede personellkjøretøyer, bombekastere, panservernvåpen, *Alouette* II, UH-1D og CH-53G helikoptre.

HELLAS

Befolkning: 9 280 000.

Militærtjeneste: 24-30 måneder.

Væpnede styrker i alt: 190 100 (149 000 vernepliktige).

Beregnet BNP 1977: \$ 26,3 mrd.

Forsvarsutgifter 1978: 55,8 mrd. drachmer
(\$ 1,52 mrd.).
\$ 1 = 36,6 drachmer (1978),
37,3 drachmer (1977).

Hæren: 150 000 (123 000 vernepliktige).
1 panserdivisjon.
11 infanteridivisjoner (noen mekaniserte).
1 panserbrigade.
1 fallskjerm-commando brigade.
1 marineinfanteribrigade.
2 bakke-til-bakke rakettbataljoner med 8 *Honest John*.
1 bakke-til-luft rakettbataljon med 12 *Forbedret HAWK*.
12 artilleribataljoner.
14 kompanier av Hærens flyvåpen.
300 M-47, 750 M-48, 120 AMX-30 middelstunge, 170 M-24 lette stridsvogner; 180 M-8 panser-
vogner; 460 M-59, 520 M-113, Mowag pansrede
personellkjøretøyer; AMX-10P kampkjøretøyer
for mekanisert infanteri; 100 75mm berghaubit-
ser, 80 105mm, 240 155mm haubitser, M-52
105mm, M-44 155mm, M-107 175mm, M-110
203mm selvdrevne kanoner/haubitser; 8 *Honest
John* bakke-til-bakke raketter; 550 106mm rekyl-
frie kanoner; SS-11, *Cobra*, *TOW*, *Milan* styrte
panservernvåpen; 40mm, 75mm, 90mm luftvern-
kanoner; *Forbedret HAWK*, *Redeye* bakke-til-
luft raketter; 1 *Super King Air*, 2 *Aero Com-
mander*, 20 U-17, 15 L-21 fly; 5 Bell 47G, 20
UH-1D, 42 AB-204/-205 helikoptre.
(100 AMX-30 middelstunge stridsvogner, AMX-
10P kampkjøretøyer for mekanisert infanteri er
bestilt.)

Reserver: Ca. 250 000.

Marinen: 17 500 (11 000 vernepliktige).
7 undervannsbåter (2 fhv. amerikanske *Guppy*, 1
Balao, 4 Type 209).
12 jagere (5 fhv. amerikanske *Gearing*-, 6 *Flet-
cher*-, 1 *Sumner*-klasse).
4 fregatter (fhv. amerikanske *Cannon*-klasse), 1
depotskip.
10 hurtiggående patruljebåter (8 *Combattante II/
III* med *Exocet* styrte overflate-til-overflate ra-
ketter, 2 med SS-12 styrte overflate-til-overflate
raketter.
16 hurtiggående torpedobåter.
5 kystgående mineleggere.
2 kystgående mineleggere.
13 kystgående minesveipere.
16 landgangsskip (10 for stridsvogner, 5 middels,
1 dokk).

6 landgangsfartøyer, 13 middels store landgangs-
fartøyer.
1 skvadron med 4 *Alouette III* helikoptre.
(4 Type 209 undervannsbåter, 6 *Combattante II*
hurtiggående patruljebåter med *Penguin* styrte
overflate-til-overflate raketter, *Harpoon* over-
flate-til-overflate raketter er bestilt.)

Reserver: ca. 20 000.

Luftvåpenet: 22 600 (15 000 vernepliktige);
257 kampfly.
6 jagerskvadroner for angrep mot bakkemål: 2 med
38 F-4E, 8 RF-4E, 3 med 59 A-7H, 1 med 28
F-104G.
5 avskjæringsjagerskvadroner: 3 med 45 F-5A/B,
2 med 39 *Mirage F1CG*.
1 rekognoseringskvadron med 20 RF-84F.
1 maritim rekognoseringskvadron med 8 HU-16B
Albatross.
Operativ konverteringsavdeling med 8 F-5B, 4 TF-
104G.
2 transportskvadroner med 25 C-47, 50 *Noratlant*,
12 C-130H, 1 *Gulfstream*, 8 CL-215.
3 helikopterskvadroner med 14 AB-205, 2 AB-
206, 10 Bell 47G, 10 H-19D, 35 UH-1D.
Øvingsfly omfatter 50 T-33A, 20 T-41D, 18 T-
37B, 40 T-2E, 3 TF-104G, 8 F-5B.
Sparrow, *Sidewinder*, *Falcon*, R.550 *Magic* luft-til-
luft raketter.
1 bakke-til-luft rakettbataljon med *Nike Hercules*.
(18 F-4E jagerfly for angrep mot bakkemål, 6 RF-
4E rekognoseringsfly, 6 TA-7H øvingsfly, 300
Super Sidewinder luft-til-luft raketter er be-
stilt.)

Reserver: ca. 20 000.

Paramilitære styrker: 29 000 Gendarmeri-tropper,
100 000 i Nasjonalgarden.

ITALIA

Befolkning: 57 070 000.
Militærtjeneste: Hæren og Flyvåpenet 12 måneder,
Marinen 18 måneder.
Væpnede styrker i alt: 362 000 (227 000 verne-
pliktige).
Beregnet BNP 1977: \$ 193,7 mrd.
Forsvarsutgifter 1978: 4313,8 mrd. lire
(\$ 5,06 mrd.).
\$ 1 = 852 lire (1978), 888 lire (1977).

Hæren: 251 000 (180 000 vernepliktige).

- 3 korpshovedkvarter.
- 1 panserdivisjon (med 1 panser- og 2 mekaniserte brigader).
- 3 mekaniserte divisjoner (hver med 1 panser- og 1 mekanisert brigade).
- 1 selvstendig mekanisert brigade.
- 5 selvstendige motoriserte brigader.
- 5 alpejeger-brigader.
- 1 luftbåren brigade.
- 2 amfibie-bataljoner.
- 1 rakettbrigade med 1 *Lance* bakke-til-bakke rakettbataljon, 4 *HAWK* bakke-til-luft rakettbataljoner.
- 650 M-47, 300 M-60A1, 700 *Leopard* middels-tunge stridsvogner; 4000 M-106, M-113, M-548, M-577 pansrede personellkjøretøyer; 1500 kanoner/haubitser, inkl. 334 105mm berghaubitser, 155mm, 203mm; 108 M-44, 200 M-109 155mm, 36 M-107 175mm, 150 M-55 203mm selvdrevne kanoner/haubitser; 81mm, 107mm, 120mm bombekastere; *Lance* bakke-til-bakke raketter; 57mm, 106mm rekylfrie kanoner; *Mosquito*, *Cobra*, SS-11, *TOW* styrte panservernvåpen; 300 40mm luftvernkanoner; *Indigo*, 22 *HAWK* bakke-til-luft raketter. (180 *Leopard* stridsvogner, 600 M-113 pansrede personellkjøretøyer, 160 FH-70, SP-70, M-109 selvdrevne haubitser, *TOW* styrte panservernraketter, CL-89 droner er bestilt.)

Hærens Flyvåpen: 20 avdelinger med 40 O-1E, 39 L-21, 80 SM-1019 lette fly; helikoptre omfatter 70 AB-47G/J, 36 AB-204B, 98 AB-205A, 140 AB-206A/A-1, 26 CH-47C, 5 A-109. (60 A-129 helikoptre er bestilt.)

Reserver: 550 000.

- Marinen:** 42 000, inkl. 750 i Marinens flyvåpen, 1700 marineinfanteritropper og 24 000 vernepliktige.
- 9 undervannsbåter (ytterligere 3 under bygging).
 - 1 helikopter-krysser med 9 AB-204B helikoptre for antiubåtkrigføring, 1 *Terrier*/ASROC.
 - 2 kryssere med 4 helikoptre for antiubåtkrigføring, *Terrier* overflate-til-luft raketter.
 - 4 jagere med styrte våpen (2 med 2 helikoptre for antiubåtkrigføring, *Tartar* overflate-til-luft raketter; 2 med 1 helikopter for antiubåtkrigføring, *Tartar* overflate-til-luft raketter).
 - 3 jagere (1 til øvingsformål).
 - 2 fregatter med styrte våpen (med *Otomat* overflate-til-overflate raketter, *Sea Sparrow/Aspide* overflate-til-luft raketter, 1 helikopter).

- 10 fregatter (2 med 2 helikoptre, 4 med 1 helikopter).
- 8 kystgående eskortefartøyer.
- 4 havgående, 30 kystgående, 10 innenskjærs minesveipere.
- 4 hurtiggående patruljebåter og 1 hydrofoillbåt med *Otomat* styrte overflate-til-overflate raketter.
- 12 motortorpedobåter.
- 2 landgangsskip, 57 landgangsfartøyer.
- 1 marineinfanteribataljon med M-113A1 LVTP-7 pansrede personellkjøretøyer, 81mm bombekastere, 106mm rekylfrie kanoner.
- (1 helikopterhangarskip, 6 *Maestrals*-, 2 *Lupo*-klasse fregatter, 6 overflate-til-overflate-rakett-hydrofoillbåter, 4 minejegerfartøyer er bestilt.)

Marinens Flyvåpen: 5 helikopterskvadroner for antiubåtkrigføring med 3 SH-34, 24 SH-3D, 32 AB-204AS, 12 AB-212.
(15 AB-212, 9 SH-3D er bestilt.)
Reserver: 115 800.

Luftvåpenet: 69 000 (23 000 vernepliktige);

- 319 kampfly.
- 6 jagerskvadroner for angrep mot bakkemål: 1 med 18 F-104G, 3 med 54 F-104S/G, 2 med 36 G-91Y.
- 3 lette angreps-/rekonoseringsskvadroner med 54 G-91R/R1/R1A.
- 6 allværsjagerskvadroner med 72 F-104S.
- 2 rekonoseringsskvadroner med 36 F/RF-104G.
- 3 maritime rekonoseringsskvadroner: 2 med 18 *Atlantic*, 1 med 8 S-2F *Tracker*.
- 1 rekonoseringsskvadron for elektroniske mottiltak med 6 PD-808, 2 EC-119G, EC-47, RC-45, RT-33.
- 3 transportskvadroner: 1 med 28 C-119, 1 med 14 G-222, 1 med 13 C-130H.
- 5 kommunikasjonsskvadroner med 33 P-166M, 32 SIAI-208M, 8 PD-808, 2 DC-9, 2 DC-6 fly; 2 SH-3D helikoptre.
- 2 søke- og redningsskvadroner med 11 HU-16 fly, 14 AB-204, 7 AB-47J, 3 HH-3F helikoptre.
- 1 operativ konverteringsavdeling med 15 TF-104G.
- 9 øvingskvadroner med 75 G-91T, 100 MB-326, 14 P-166M, 20 SF-260M fly, 65 AB-47, 40 AB-204 helikoptre.
- AIM-7E *Sparrow*, *Sidewinder* luft-til-luft raketter.
- 8 bakke-til-luft rakettgrupper med 96 *Nike Hercules*.
- (100 *Tornado* jagerfly for angrep mot bakkemål, 30 F-104S jagerfly, 100 MB-339 øvingsfly, 30

G-222 transportfly; 17 HH-3F helikoptre; *Aspide* luft-til-luft raketter er bestilt.)

Reserver: 28 000.

Paramilitære styrker: 83 500 *Carabinieri*, 1 mekanisert brigade med 13 bataljoner, 1 luftbåren bataljon, 2 kavalerieskadrone; 140 M-47 stridsvogner, 240 M-6, M-8 panservogner, 96 M-113 pansrede personellkjøretøyer, 30 AB-47, 11 AB-205, 12 AB-206 helikoptre; 70 000 i Den offentlige sikkerhetsgarde, med 16 motoriserte bataljoner, 4 redningsbataljoner (30 Fiat 6616 panservogner er bestilt). 13 P-64B fly, 18 AB-47J, 13 AB-206, 2 AB-212 helikoptre, 42 000 i de såkalte «Finansgarder», med 47 AB-47J, 49 NH-500M helikoptre.

LUXEMBOURG

Befolkning: 365 000.

Militærtjeneste: Frivillig.

Væpnede styrker i alt: 660.

Beregnet BNP 1977: \$ 2,49 mrd.

Forsvarsutgifter 1978: 978 mill. franc (\$ 31,0 mill.).

\$ 1 = 31,5 franc (1978), 36,6 franc (1977).

Hæren: 660.

1 lett infanteribataljon.

1 selvstendig kompani.

TOW styrte panservernvåpen.

Paramilitære styrker: 430 Gendarmeri-tropper.

NEDERLAND

Befolkning: 13 950 000.

Militærtjeneste: Hæren 14 måneder, Marinen og Luftvåpenet 14-17 måneder.

Væpnede styrker i alt: 109 700 (49 100 vernepliktige).

Beregnet BNP 1977: \$ 104,1.

Forsvarsutgifter 1978: 9,12 mrd. gylden (\$ 4,21 mrd.).

\$ 1 = 2,17 gylden (1978), 2,49 gylden (1977).

Hæren: 75 000 (43 000 vernepliktige).

2 panserbrigader.

4 mekaniserte infanteribrigader.

2 bakke-til-bakke rakettbataljoner med *Honest John* (skal erstattes med *Lance*).

3 skvadroner av Hærens flyvåpen (bemanning fra Luftvåpenet).

340 *Centurion*, 460 *Leopard* middelstunge, AMX-

13 lette stridsvogner; 2000 AMX-VCI, YP-408 og M-113 pansrede personellkjøretøyer; 105mm, 155mm, 203mm haubitser; AMX 105mm, M-109 155mm, M-107 175mm, M-110 203mm selvdrevne kanoner/haubitser; 107mm, 120mm bombekastere; 8 *Honest John* bakke-til-bakke raketter; *Carl Gustav* 84mm, 106mm rekylfrie kanoner; *LAW*, *TOW* styrte panservernvåpen; L/70 40mm luftvernkanoner; 60 *Alouette III*, 30 BO-105 helikoptre. (880 YPR-765 pansrede personellkjøretøyer, 90 35mm *Gepard* selvdrevne luftvernkanoner, 350 *Dragon* styrte panservernvåpen, *Lance* bakke-til-bakke raketter er bestilt.)

DEPLOYERING: *Tyskland*: 1 panserbrigade, 1 oppklaringsbataljon.

Reserver: 145 000; 1 panserbrigade, 2 infanteribrigader og korpstropper, inkl. 1 selvstendig infanteribrigade, ville bli fullt oppsatt ved innkalling av reservister. Et antall infanteribrigader vil kunne mobiliseres for territorialforsvaret.

Marinen: 17 000 (2000 vernepliktige, 2900 marineinfanteritropper, 1900 i Marinens flyvåpen).

6 patruljeundervannsbåter.

2 jagere med styrte våpen med *Tartar/Sea Sparrow* overflate-til-luft raketter, *Harpoon* overflate-til-overflate raketter, 1 lett helikopter for antiubåtkrigføring.

6 fregatter med *Seacat* overflate-til-luft raketter og 1 lett helikopter for antiubåtkrigføring.

9 jagere.

1 havgående eskortefartøy med styrte våpen med *Sea Sparrow* overflate-til-luft raketter, *Harpoon* overflate-til-overflate raketter, 1 lett helikopter for antiubåtkrigføring.

6 kystgående eskortefartøyer.

5 store patruljefartøyer.

37 minemottiltakskip (3 forsynings-, 18 kystgående og 16 innenskjærs fartøyer).

2 hurtiggående kampstøtteskip.

(11 fregatter, 15 minemottiltakfartøyer er bestilt.)

Marineinfanteri:

2 amfibiestridsgrupper.

1 kompani for krigføring under fjell-/arktiske forhold.

Marinens flyvåpen:

2 maritime rekognoseringsskvadroner med 8 *Atlantic*, 15 P-2 *Neptune*.

2 helikopterskvadroner for antiubåtkrigføring med 6 *Lynx*, 12 *Wasp*.

(18 *Lynx* helikoptre for antiubåtkrigføring er bestilt.)

DEPLOYERING: *Nederlandske Antiller:* 1 jager, 1 amfibiestridsgruppe (destasjement), 1 destasjement for maritime flyrekognosering (3 fly).

Reserver: Ca. 20 000, hvorav 9000 kan innkalles på øyeblikkelig varsel.

Luftvåpenet: 17 700 (4100 vernepliktige);

162 kampfly.

2 jagerbomberskvadroner med 36 F-104G.

3 jagerbomberskvadroner med 54 NF-5A.

1 jagerbomber-/øvingsskvadron med 18 NF-5B.

2 avskjæringsjagerskvadroner med 36 F-104G.

1 rekognoseringsskvadron med 18 RF-104G.

1 transportskvadron med 12 F-27.

Sidewinder luft-til-luft raketter.

4 bakke-til-luft rakettskvadroner med *Nike Hercules*.

11 bakke-til-luft rakettskvadroner med *Forbedret HAWK*.

(102 F-16 jagerfly, *Super Sidewinder* luft-til-luft raketter er bestilt.)

Reserver: 10 000.

Paramilitære styrker: 3800 Gendarmeri-tropper;

4446 Hjemmevernstroppe.

NORGE

Befolkning: 4 075 000.

Militærtjeneste: Hæren 12 måneder, Sjøforsvaret¹⁹⁾ og Luftforsvaret²⁰⁾ 15 måneder.

Væpnede styrker i alt: 39 000 (28 250 vernepliktige).

Beregnet BNP 1977: \$ 36,2 mrd.

Forsvarsutgifter 1978: 6,85 mr. kroner.

(\$ 1,30 mrd.).

\$ 1 = 5,28 kroner (1978), 5,24 kroner (1977).

Hæren: 20 000 (17 250 vernepliktige).

1 brigade-gruppe bestående av 3 infanteribataljoner i Nord-Norge.

Selvstendige stridsvogneskadroner, infanteribataljoner og artilleriregimenter.

78 *Leopard*, 38 M-38 middelstunge stridsvogner, 70 NM-116 panservernvogner²¹⁾ (M-24/90); M-113 pansrede personellkjøretøyer; 250 105mm, 155mm haubitser, 130 M-109 155mm selvdrevne

haubitser; 107mm bombekastere; 75mm, *Carl Gustav* 84mm, 106mm rekylfrie kanoner; *ENTAC*, *TOW* styrte panservernvåpen; Rh-202 20mm, L/60 og L/70 40mm luftvernkanoner; 40 O-1E, L-18 lette fly.

DEPLOYERING: *Libanon* (UNIFIL): 1 bataljon og forsyningsavdelinger (930).

Reserver: 120 000. 11 kombinerte regiment (brigader) hver på ca. 5000 mann, støtteavdelinger og lokale feltavdelinger; 21 dagers repetisjonsøvelser hvert tredje eller fjerde år. Heimevernet (alle forsvarsgrenene) 85 000 (90 dagers førstegangstjeneste).

Sjøforsvaret: 9000, inkl. 1600 i Kystartilleriet og 6000 vernepliktige.

15 kystgående undervannsbåter.

5 fregatter med *Sea Sparrow* overflate-til-luft raketter og *Penguin* overflate-til-overflate raketter.²²⁾

2 korvetter.

26 hurtiggående patruljebåter med *Penguin* styrte overflate-til-overflate raketter.²³⁾

20 hurtiggående patruljebåter.

10 kystgående minesveipere.

2 mineleggere.

1 forsyningskip.

7 landgangsfartøyer.

6 patruljeskip (Kystvakt).

36 kystartilleribatterier.

(14 hurtiggående patruljebåter med styrte raketter er bestilt.)

Reserver: 22 000. Kystvakten er opprettet som en del av Sjøforsvaret.

¹⁹⁾ Den offisielle norske betegnelse «Sjøforsvaret» som organisasjonsmessig omfatter Marinen og Kystartilleriet) er her benyttet i samme betydning som betegnelsen «Marinen» under de øvrige landevise avsnitt (overs. anm.)

²⁰⁾ Den offisielle norske betegnelse «Luftforsvaret» (som organisasjonsmessig omfatter Flyvåpenet og Luftvernartilleriet) er her benyttet i samme betydning som betegnelsen «Luftvåpenet» under de øvrige landevise avsnitt (o. a.).

²¹⁾ Panservernvognen NM-116 er en norsk ombygget versjon av den lette stridsvogn M-24 *Chaffee*, og kalles i originalutgaven av *Militærbalansen* «lett stridsvogn» (o. a.).

²²⁾ Bør muligens nevnes at disse fartøyer også fører *Ternen* anti-ubåt raketter (o. a.).

²³⁾ Dvs. torpedo-kanon-rakettbåter, TKRB (o. a.).

Luftforsvaret: 10 000 (5000 vernepliktige);
 115 kampfly.
 2 jagerskvadroner for angrep mot bakkemål med 32 F-5A.²⁴⁾
 1 jagerskvadron for angrep mot overflatemål med 22 CF-104G/D.²⁵⁾
 1 allværsjagerskvadron med 27 F-104G, 2 TF-104G.²⁶⁾
 1 (foto-)rekognoseringskvadron med 13 RF-5A.
 1 maritim rekognoseringskvadron med 5 P-3B.²⁷⁾
 1 operativ konverteringsavdeling med 14 F-5B.
 2 transportkvadroner: 1 med 6 C-130H,²⁸⁾ 1 med 5 DHC-6, 2 *Falcon* 20 fly for elektroniske motiltak.
 1 søke- og redningskvadron med 10 *Sea King* Mk 43 helikoptre.
 2 helikopterskvadroner med 32 UH-1B.
 17 Saab *Safir* øvingsfly.
Sidewinder luft-til-luft raketter; *Bullpup* luft-til-overflate raketter.
 4 lette luftvern bataljoner med L/70 40mm kanoner.
 1 bakke-til-luft raketbataljon med *Nike Hercules*. (72 F-16 jagerfly, 1 *Sea King* helikopter, 40 *Roland II* bakke-til-luft raketter er bestilt.)
 Reserver: 18 000. 7 lette luftvern bataljoner for flyplassforsvar med L/60 40mm kanoner.

PORTUGAL

Befolkning: 9 110 000.
 Militærtjeneste: Hæren 15–24 måneder, Marinen 36 måneder.
 Væpnede styrker i alt: 63 500.
 Beregnet BNP 1977: \$ 16,4 mrd.
 Forsvarsutgifter 1978: 21,79 mrd. escudos (\$ 533 mill.).
 \$ 1 = 40,85 escudos (1978),
 38,9 escudos (1977).

Hæren: 40 000.
 6 regionale kommandoer.
 1 infanteribrigade.
 1 stridsvognsregiment.
 2 kavaleriregimenter.
 16 infanteriregimenter.
 4 selvstendige infanteribataljoner.
 3 artilleriregimenter, 2 artillerigrupper.
 1 kystartilleriregiment, 2 selvstendige luftvern-artilleribataljoner.
 2 ingeniørregimenter.
 1 sambandsregiment.

90 M-47, 23 M-48 middelstunge, 10 M-24 lette stridsvogner; 100 Panhard EBR panservogner; 86 M-113, 60 *Chaimite* (*Commando*) pansrede personellkjøretøyer; 30 5,5 tommers kanoner, 50 105mm kanoner/haubitser; 107mm bombekastere; 80 120mm rekylfrie kanoner; 15 *TOW* styrte panservernvåpen; kystartilleri og 40mm luftvernartilleri.

Marinen: 14 000 (2500 Marineinfanteritropper).
 3 undervannsbåter (*Daphne*-klasse).
 3 jager/eskortefartøyer (*Almirante P. Silva*-klasse).
 10 eskortefartøyer (4 *J. Belo*-, 6 *J. Coutinho*-klasse).
 10 *Cacine*-klasse store patruljefartøyer.
 4 *Sao Roque*-klasse kystgående minesveipere.
 8 kystgående patruljefartøyer.
 2 landgangsskip for stridsvogner.

Luftvåpenet: 9500 (1300 fallskjermtropper);
 18 kampfly.
 1 jagerskvadron for angrep mot bakke/overflatemål med 18 G-91R-3/4.
 2 transportkvadroner med 2 C-130H, 24 CASA C-212 *Aviocar*.
 Øvingsfly omfatter 5 G-91T, 10 T-33A, 18 T-37C, 6 T-38A, 19 Do-27, 25 *Chipmunk*, 32 Reims-Cessna FTB 337G.
 2 helikopterskvadroner med 30 *Alouette III*, 10 SA-330 *Puma*.
 3 fallskjerm bataljoner.
 (4 C-130H transportfly er bestilt.)

Paramilitære styrker: 9500 i Den nasjonale republikanske garde, 13 700 i Det offentlige sikkerhetspoliti, 6200 i den såkalte «Fiskalgarde».

TYRKIA

Befolkning: 42 110 000.
 Militærtjeneste: 20 måneder.
 Væpnede styrker i alt: 485 000 (361 000 vernepliktige).
 Beregnet BNP 1977: \$46,6 mrd.

²⁴⁾ Dvs. «*Frihetsjageren*» («*Freedom Fighter*») (overs. anm.).

²⁵⁾ Dvs. kanadisk-bygget «*Starfighter*» (o. a.).

²⁶⁾ Dvs. amerikansk-bygget «*Starfighter*» (o. a.).

²⁷⁾ Dvs. «*Orion*» (o. a.).

²⁸⁾ Dvs. «*Hercules*» (o. a.).

Forsvarsutgifter 1978-79: 42,5 mrd. liras
(\$ 1,7 mrd.).
\$ 1 = 25 liras (1978), 17,5 liras (1977).

Hæren: 390 000 (300 000 vernepliktige).

<ul style="list-style-type: none"> 1 panserdivisjon. 2 mekaniserte infanteridivisjoner. 14 infanteridivisjoner. 5 panserbrigader. 4 mekaniserte infanteribrigader. 5 infanteribrigader. 1 fallskjermbrigade. 1 commando-brigade. 	}	<p>Ca. halvparten er under fullt styrkenivå.</p>
--	---	--

4 bakke-til-bakke rakettbataljoner med *Honest John*.

2800 M-47 og M-48 middelstunge stridsvogner; 1650 M-113, M-59 og *Commando* pansrede personellkjøretøyer; 1500 75mm, 105mm, 155mm og 203mm haubitser; 265 105mm, 190 155mm, 36 175mm selvdrevne kanoner; 1750 60mm, 81mm og 4,2 tommer bombekastere; 18 *Honest John* bakke-til-bakke raketter; 1200 75mm, 390 75mm, 800 106mm rekylfrie kanoner; 85 *Cobra*, SS-11, *TOW* styrte panservernvåpen; 900 40mm luftvernkanoner; 2 DHIC-2, 18 U-17, 3 Cessna 421, 7 Do-27, 9 Do-28, 20 Beech *Baron* fly; 100 AB-205/-206, 20 Bell 47G, 48 UH-1D helikoptre. (193 *Leopard* stridsvogner; *TOW*, *Milan* styrte panservernvåpen; 56 AB-205 helikoptre er bestilt.)

DEPLOYERING: *Kypros*: 2 infanteridivisjoner (25 000).

Reserver: 500 000.

Marinen: 45 000 (31 000 vernepliktige).

11 undervannsbåter (2 Type 209, 9 fhv. amerikanske *Guppy*-klasse, 2 er bestilt).
11 jagere (5 fhv. amerikanske *Gearing*-, 5 *Fletcher*-, 1 *Sumner*-klasse).

2 fregatter.
13 hurtiggående patruljebåter (14 er bestilt), 8 hurtiggående patruljebåter med *Harpoon* styrte overflate-til-overflate raketter.

41 store, 4 kystgående partuljefartøyer.

21 kystgående, 4 innenskjærs minesveipere.

8 mineleggere (7 kystgående).

4 landgangsskip for stridsvogner, 25 landgangsfartøyer for stridsvogner, 36 landgangsfartøyer.

2 skvadroner for antiubåtkrigføring med 8 S-2A, 12 S-2E *Tracker*, 2 TS-2A.

3 AB-204B, 6 AB-212 helikoptre for antiubåtkrigføring.

(10 AB-212 helikoptre, 33 *Harpoon* overflate-til-overflate raketter er bestilt.)

Reserver: 25 000.

Luftvåpenet: 50 000 (30 000 vernepliktige);

339 kampfly.

13 jagerskvadroner for angrep mot bakkemål: 2 med 49 F-4E, 4 med 100 F-5A og 10 F-5B, 2 med 32 F/TF-104G, 2 med 30 F-104S, 3 med 50 F-100C/D/F.

1 avskjæringsjagerskvadron med 30 F-102A, 3 TF-102A.

2 rekognoseringskvadroner med 31 RF-5A, 4 RF-5B.

4 transportkvadroner med 7 C-130E, 20 Transall C-160, 30 C-47, 3 C-54, 3 *Viscount* 794, 2 *Islander*, 6 Do-28, 3 Cessna 421 fly; 5 UH-19, 6 HH-111, 10 UH-1H helikoptre.

Sidewinder, *Sparrow*, *Falcon* luft-til-luft raketter; AS.12, *Bullpup*, *Maverick* luft-til-overflate/bakke raketter.

8 bakke-til-luft rakettkvadroner med *Nike Hercules*.

Øvingsfly omfatter 40 T-33A, 30 T-37, 20 T-34, 25 T-41.

(22 F-4E, 8 RF-4E, 56 *AlphaJet* øvingsfly er bestilt.)

Paramilitære styrker: 110 000 Gendarmeri-tropper (inkl. 3 mobile brigader).

ANDRE EUROPEISKE LAND

ALBANIA

Befolkning: 2 710 000.

Militærtjeneste: Hæren 2 år; Luftvåpenet, Marinen og spesialavdelinger 3 år.

Væpnede styrker i alt: 41 000 (22 500 vernepliktige).

Beregnet BNP 1974: \$ 1,1 mrd.

Forsvarsutgifter 1978: 824 mill leks (\$ 154 mill.).

\$ 1 = 5,36 leks.

Hæren: 30 000 (20 000 vernepliktige).

1 stridsvognsbrigade

8 infanteribrigader.

2 stridsvognsbataljoner.

1 artilleriregiment.

2 luftvernregimenter.

8 lette kystartilleribataljoner.

70 T-34, 15 T-54, 15 T-59 middelstunge stridsvogner; BRDM-1 rekognoseringsvogner; 20 BA-64, BTR-40/-50/-152, K-63 pansrede personellkjøretøyer; 76mm, 85mm, 122mm, 152mm kanoner/haubitser; SU-76, SU-100 selvdrevne kanoner; 120mm bombekastere; 107mm rekylfrie kanoner; 45mm, 57mm, 85mm panservernkanoner; 37mm, 57mm, 85mm, 100mm luftvernkanoner; SA-2 bakke-til-luft raketter.

Reserver: 60 000.

Marinen: 3000 (1000 vernepliktige).

3 undervannsbåter (ex-sovjetiske W-klasse, 1 for øvingsformål).

4 kystgående eskortefartøyer (ex-sovjetiske *Kronstadt*-klasse).

40 motortorpedobåter (8 ex-sovjetiske P-4, 32 *Hu Chwan* hydrofoilibåter).

4 *Shanghai* II-klasse motorkanonbåter.

8 mine mottiltak skip (2 ex-sovjetiske T-43-, 6 T-301).

10 patruljebåter (ex-sovjetiske PO-2, under 100 tonn).

Luftvåpenet: 8000 (1500 vernepliktige); 101 kampfly.

2 allværsjagerskvadroner med 10 MiG-17/F-4, 13 MiG-19/F-6.

6 avskjæringsjagerskvadroner med 24 MiG-15/F-2, 10 MiG-17/F-4, 32 MiG-19/F-6, 12 MiG-21/F-8 (kinesiske).

1 transportskvadron med 4 Il-14, 10 An-2.

2 helikopterskvadroner med 30 Mi-4. Øvingsfly omfatter 10 MiG-15UTI.

Reserver: 5000.

Paramilitære styrker: 13 000: Intern sikkerhetsstyrke 5000; grensevakt 8000.

FINLAND

Befolkning: 4 770 000.

Militærtjeneste: 8-11 måneder (11 måneder for offiserer og underoffiserer).

Væpnede styrker i alt: 39 900 (32 000 vernepliktige; samlet mobiliserbar styrke 700 000 i løpet av noen få dager).

Beregnet BNP 1977: \$ 31,7 mrd.

Forsvarsutgifter 1978: 1,9 mrd. mark (\$ 454 mill.).

\$ 1 = 4,2 mark (1978), 3,8 mark (1977).

Hæren: 34 400.

1 panserbrigade.

6 infanteribrigader.

8 selvstendige infanteribataljoner.

3 feltartilleriregimenter.

2 selvstendige feltartilleribataljoner.

2 kystartilleriregimenter.

3 selvstendige kystartilleribataljoner.

1 luftvernartilleriregiment.

4 selvstendige luftvernartilleribataljoner.

T-54, T-55 middelstunge, PT-76 lette stridsvogner; BTR-50P/-60 pansrede personellkjøretøyer; 76mm, 105mm, 122mm, 130mm, 150mm, 152mm, 155mm kanoner/haubitser; 60mm, 81mm, 120mm bombekastere; 55mm, 95mm rekylfrie kanoner; SS-11 styrte panservernvåpen; 23mm, 30mm, 35mm, 40mm, 57mm tauede, ZSU-57-2 selvdrevne luftvernkanoner.

DEPLOYERING: *Egypt* (UNEF) 654; *Kypros* (UNFICYP) 12.

Marinen: 2500 (inkl. 600 i kystvakten).

2 *Riga*-klasse fregatter.

2 korvetter.

14 motorkanonbåter, 4 *Osa*-II-klasse hurtiggående patruljebåter med *Sityx* styrte overflate-til-overflate raketter.

5 store patruljefartøyer, 12 kystvakt-patruljefartøyer.

1 kystgående minelegger, 6 innenskjærs mine-sveipere.

1 hovedkvarter- og forsyningsfartøy.

14 små landgangsfartøyer/transportfartøyer.

(5 *Osa*-II-klasse hurtiggående patruljefartøy og 1 minelegger bestilt.)

Luftvåpenet: 3000, 47 kampfly.

2 jagerskvadroner med 17 MiG-21F, 12 J-35S, 6 J-35F, 5 J-35B *Draken*.

Operativ konverteringsavdeling med 1 MiG-15UTI, 3 MiG-21U, 3 J-35C.

Transportfly omfatter 8 C-47, 2 Cessna 402.

Øvingsfly omfatter 60 *Magister*, 25 Saab *Safir*.

Forbindelsesfly: 5 *Cherokee Arrow*.

1 helikopterflight med 3 Mi-4, 6 Mi-8, 1 Hughes 500, 1 AB-206A.

AA-2 *Atoll*, *Falcon* luft-til-luft raketter.

(50 *Hawk*, 30 Leko-70 treningsfly er bestilt.)

Reserver (alle tjenestegrener): 690 000 (30 000 pr. år gjennomgår øving).

Paramilitære styrker: 4000 grensevakter.

IRLAND

Befolkning: 3 240 000.

Militærtjeneste: Frivillig.

Væpnede styrker i alt: 14 581.

Beregnet BNP 1977: \$ 9,2 mrd.

Forsvarsbudsjett 1978: £ 102,2 mill.

(\$ 193 mill.).

\$ 1 = £ 0,531 (1978), £ 0,584 (1977).

Hæren: 13 227.

2 infanteribrigader (1 med 3 infanteribataljoner, 1 med 2 infanteribataljoner, hver med 1 rekognoseringskvadron, 1 feltartilleribatteri, 1 ingeniørkompani).

2 infanteribataljonsgrupper (hver med 1 rekognoseringskvadron, 1 feltartilleribatteri, 1 ingeniørkompani).

4 selvstendige infanteribataljoner.

1 luftvernartilleribatteri.

8 AML H90, 24 AML H60 panserede kampkjøretøyer; 30 Panhard VTT/M3, 10 *Unimog* panserede personellkjøretøyer; 48 25-punds kanoner/haubitser; 204 81mm bombekastere; 447 *Carl Gustav* 84mm, 96 PV-1110 90mm rekylfrie kanoner; 26 Bofors 40mm luftvernkanoner.

(4 *Scorpion* lette stridsvogner, 5 *Timoney* panserede personellkjøretøyer bestilt.)

DEPLOYERING: *Libanon* (UNIFIL): 1 bataljon (665); *Kypros* (UNFICYP): 6.

Marinen: (Den sjømilitære tjeneste): 680.

2 patruljefartøyer (1 er bestilt).

3 kystgående minesveipere (fhw. britiske *Ton*-klasse).

1 øvings-/forsyningsfartøy.

Luftvåpenet: (Luftkorpset): 674; 16 kampfly.

1 counter-insurgency («anti-opprørs») skvadron med 6 *Super Magister*.

1 counter-insurgency («anti-opprørs»)/treningskvadron med 10 SF-260W.

1 forbindelseskvadron med 8 Cessna FR-172H.

1 helikopterskvadron med 8 *Alouette* III helikoptre.

1 flight med 3 *Dove*, 1 *King Air*.

Reserver (alle våpengrener): 18 661 (første linje 456, annen linje 18 205).

JUGOSLAVIA

Befolkning: 21 950 000.

Militærtjeneste: Hæren og Luftvåpenet 15 måneder; Marinen 18 måneder.

Væpnede styrker i alt: 267 000 (145 000 vernepliktige).

Beregnet BNP¹⁾ 1977: \$ 37,8 mrd.

Forsvarsutgifter 1978: 42,68 mrd. dinarer (\$ 2,33 mrd.).

\$ 1 = 18,30 dinarer (1978),

18,28 dinarer (1977).

Hæren: 200 000 (130 000 vernepliktige).

9 infanteridivisjoner.

7 selvstendige stridsvognsbrigader.

11 selvstendige infanteribrigader.

3 fjell-brigader.

1 luftbåren bataljon.

12 artilleriregimenter.

6 panservernregimenter.

12 luftvernartilleriregimenter.

15000 T-34/-54/-55, M-47, ca. 650 M-4 middels-tunge, noen PT-76 lette stridsvogner; M-3, M-8, BRDM-2 rekognoseringsvogner; M-980 kampkjøretøyer for mekanisk infanteri; BTR-50/-60P/-152, M-60 pansrede personellkjøretøyer; 76mm, 105mm, 122mm, 130mm, 152mm, 155mm kanoner/haubitser; SU-76, SU-100, 105mm selvdrevne

¹⁾ Egentlig det såkalte «Gross Domestic Product» (GDP).

haubitser; 81mm, 120mm bombekastere; 128mm fler-rørs rakettkastere; *FROG-7* bakke-til-bakke raketter; 57mm, 75mm, 100mm tauede, M-18 76mm, M-36 90mm, ASU-57 selvdrevne panservernkanoner; 57mm, 75mm, 82mm, 105mm rekylfrie kanoner; *Snapper*, *Sagger* styrte panservernvåpen; 20mm, 30mm, 37mm, 40mm, 57mm, 85mm, 88mm, 90mm, 94mm tauede, ZSU-57-2 selvdrevne luftvernkanoner; SA-6 bakke-til-luft raketter.

Marinen: 27 000, inkl. marineinfanteri (8 000 vernepliktige).
 5 undervannsbåter (2 under bygging).
 1 destroyer.
 3 korvetter.
 10 *Osa*-klasse hurtiggående patruljebåter med *Styx* styrte overflate-til-overflate raketter.
 14 *Shershen*-klasse motortorpedobåter.
 23 patruljefartøyer (13 *Kraljevica*, 10 type 131).
 20 «101»-klasse hurtiggående patruljebåter (under 100 tonn).
 4 kystgående, 10 innenskjærs, 14 elvegående mine-sveipere.
 27 landgangsfartøyer.
 25 kystartilleribatterier.

Mi-8, Ka-25 anti-ubåt- og *Gazelle*-helikoptre.
 1 marineinfanteribrigade.
 (1 korvett/treningskip, 2 landgangsskip, 10 hurtiggående patruljebåter med overflate-til-overflate raketter (*Styx*) bestilt.)

Luftvåpenet: 40 000 (7000 vernepliktige);
 329 kampfly.
 15 jagerskvadroner for angrep mot bakkemål med 9 F-84G, 12 *Kraguj*, 110 *Galeb/Jastreb*.
 6 avskjæringsjagerskvadroner med 120 MiG-21F/PF/M.
 3 rekognoseringskvadroner med 15 RT-33A, 25 *Galeb/Jastreb*.
 Operativ konverteringsavdeling med 18 MiG-21U, 20 *Jastreb*.
 Transportfly omfatter 15 C-47, 10 Il-14, 2 Il-18, 4 Yak-40, 1 Caravelle, 2 An-12, 9 An-26, 4 Li-2, 1 Boeing 727.
 60 *Galeb/Jastreb*, 30 T-33 treningsfly.
 14 Mi-1, 20 Mi-4, 48 Mi-8, 12 *Gazelle* helikoptre.
 AA-2 *Atoll* luft-til-luft raketter.
 8 SA-2, 4 SA-3 bakke-til-luft rakettbataljoner.
 (102 *Gazelle* helikoptre bestilt.)
Paramilitære styrker og reserver: 500 000 reservister, 16 000 grensevakter, 1 000 000 territorialforsvarsstyrke.

SPANIA

Befolkning: 36 690 000.
 Militærtjeneste: 15 måneder.
 Væpnede styrker i alt: 315 500 (191 000 vernepliktige).
 Beregnet BNP 1977: \$ 123,6 mrd.
 Forsvarsutgifter 1978: 188,7 mrd. pesetas (\$ 2,36 mrd.).
 \$ 1 = 79,84 pesetas (1978), 68,6 pesetas (1977).

Hæren: 240 000 (150 000 vernepliktige).

1 panserdivisjon	} (på ca. 70 prosentstyrke).
1 mekanisk infanteridivisjon	
1 motorisert infanteridivisjon	
2 fjell-divisjoner	
1 pansret kavaleribrigade	
10 selvstendige infanteribrigader	
1 fjell-brigade.	
1 lufttransportabel brigade.	
1 fallskjermbrigade.	
2 artilleribrigader.	
10 blandede luftvern-/kystartilleriregimenter.	
3 Fremmedlegion-regimenter.	
3 <i>Regulares</i> regimenter (lokalstyrker i Ceuta/Melilla).	
1 bakke-til-luft rakettbataljon med <i>Nike Hercules</i> og <i>HAWK</i> .	
200 AMX-30, 480 M-47/-48 middelstunge, 180 M-41 lette stridsvogner; 88 AML-60 og 100 AML-90 panservogner; 375 M-113 pansrede personellkjøretøyer; 860 105mm, 200 122mm, 80 155mm, 24 203mm tauede, 48 M-108 105mm, 70 M-44, 70 M-109 155mm, 12 M-107 175mm og 4 M-110 203mm selvdrevne kanoner/haubitser; 216mm, 300mm, 381mm flerrørs rakettkastere; 60mm, 800 81mm, 300 120mm bombekastere; 90mm, 106mm rekylfrie kanoner; SS-11, <i>Milan</i> , <i>Cobra</i> styrte panservernvåpen; 54 35mm, 280 40mm, 150 90mm luftvernkanoner; 200 88mm, 6, 12 og 15-tommers kystartillerikanoner; <i>Nike Hercules</i> og <i>Forbedret HAWK</i> bakke-til-luft raketter; 10 CH-47C, 3 <i>Puma</i> , 65 UH-1B/H, 5 <i>Alouette</i> III, 1 AB-206A, 15 OH-13, 15 OH-58A helikoptre.	
(60 M-60 stridsvogner; 102 M-113 pansrede personellkjøretøyer; <i>Dragon</i> , <i>TOW</i> styrte panservernvåpen; 38 <i>Skyguard</i> luftvernssystemer; 18 OH-58A, 8 UH-1H helikoptre bestilt.)	

DEPLOYERING: *Balearene:* 6000. *Kanariøyene:* 16 000. *Ceuta/Melilla:* 18 000.

Reserver: 700 000.

Marinen: 40 000 (10 000 marineinfanteritropper, 32 000 vernepliktige).
 10 undervannsbåter (4 *Daphne*-klasse, 4 amerikanske, 2 dvergubåter).
 1 hangarskip (kapasitet 7 AV-8A, 20 helikoptre).
 13 jagere, 7 med 1 helikopter, (10 fhv. amerikanske *Gearing*-, *Fletcher*-klasse).
 15 fregatter/korvetter (5 med *Standard* overflate-til-luft raketter og *ASROC*, ytterligere 7 er bestilt).
 12 store patruljefartøyer (ytterligere 10 bestilt).
 4 havgående, 12 kystgående minesveipere.
 2 patruljefartøyer (fhv. havgående minesveipere).
 2 angrepstransportskip, 1 dokklandgangsskip, 3 landgangsskip for stridsvogner, 8 landgangsfartøyer for stridsvogner, 6 mellomstore landgangsfartøyer.
 1 lavangrepsjagerskvadron med 5 AV-8A *Matador* (*Harrier*), 2 TAV-8A.
 1 kommunikasjonsskvadron med 4 *Commanche*.
 5 helikopterskvadroner med 10 SH-3D, 11 AB-204/212AS, 12 Bell 47G, 12 Hughes 500 HM, 6 AH-1G.
 4 lette marineinfanteriregimenter og 2 selvstendige grupper.
 (4 *Agosta* undervannsbåter, 40 *Harpoon* overflate-til-overflate raketter, 5 AV-8A lavangrepsjagerfly; 5 AB-212, 6 SH-3D helikoptre er bestilt.)

Reserver: 200 000.

Luftvåpenet: 35 500 (9000 vernepliktige);
 214 kampfly.

Luftforsvarskommandoen.

5 avskjæringsskvadroner: 2 med 34 F-4C(S), 2 med 22 *Mirage* IIIE, 6 IID, 1 med 14 *Mirage* FIG. 1 operativ konverteringsavdeling med 35 T-33A.

Den taktiske kommando.

2 jagerbomberskvadroner med 18 F-5A, 2 F-5B, 25 HA-220 *Super Saeta*.
 1 rekognoseringskvadron med 22 RF-4, RF-5A.
 1 maritim rekognoseringskvadron med 10 HU-16B, 2 P-3A.
 5 forbindelsesflights med 12 O-1E, 27 Do-27. *Sparrow*, *Sidewinder*, R.550 *Magic* luft-til-luft raketter (*Super Sidewinder* bestilt).

Transportkommandoen.

7 skvadroner med 9 C-130H, 3 KC-97, 12 CASA-207 *Azor*, 30 CASA-212 *Aviocar*, 12 DHC-4, 5 *Aztec*, 1 *Navajo*.

Treningskommandoen.

2 operative konverteringsavdelinger med 24 F-5B, 5 skvadroner med 35 F-33C *Bonanza*, 45

HA-200A/B *Saeta*, 40 T-33, 25 T-34, 70 T-6, 8 *King Air*, 10 *Baron*; 34 AB-47 og AB-205 helikoptre.

Andre fly omfatter:

3 søke- og redningsskvadroner med 5 HU-16A, 6 Do-27 fly; 17 AB-205/-206, 4 *Alouette* III helikoptre.

1 søke- og redningsskvadron med 8 CL-215.

(58 *Mirage* F1, 4 F-4C, 4 RF-4C, 3 F-27 maritime rekognoseringsfly, 6 CASA-212, 60 CASA C-101, 17 Hughes 300C helikoptre er bestilt.)

Reserver: 100 000.

Paramilitære styrker: 65 000 i *Guardia Civil* («Sivilgarden»), 38 000 i det såkalte *Policia Armada* (det væpnede politi).

SVEITS

Befolkning: 6 440 000.

Militærtjeneste: 17 ukers rekruttutdannelse, etterfulgt av repetisjonsøvelser for reservister: 3 uker i 8 av 12 år for *Auszug* (aldersgruppen 20–32), 2 uker pr. år i 3 år for *Landwehr* (33–42 år), 1 uke pr. år i 2 år for *Landsturm* (43–50 år).

Væpnede styrker i alt: Ca. 3500 regulære og 15 000 rekrutter²⁾ (total mobiliserbar styrke 625 000 i løpet av 48 timer).

Beregnet BNP 1977: \$ 60,1 mrd.

Forsvarsutgifter 1978: 2,91 mrd. franc (\$ 1,55 mrd.).

\$ 1 = 1,88 franc (1978), 2,53 (1977).

Hæren: 580 000 ved mobilisering.

Krigsoppsetning:

3 feltkorps, hvert bestående av 1 pansret og 2 infanteridivisjoner.

1 fjell-korps bestående av 3 fjell-infanteridivisjoner.

Noen selvstendige infanteri- og festnings-brigader.

320 *Centurion*, 150 Pz-61, 170 Pz-68 middelstunge, 200 AMX-13 lette stridsvogner; 1250 M-113 pansrede personellkjøretøyer; 105mm kanoner; 105mm, 155mm, 150 M-109U 155mm selvdrevne haubitser; 120mm bombekastere; 80mm flerrørs rakettkastere; 75mm, 90mm, 105mm panservernkanoner; 83mm, 106mm rekylfrie kanoner; *Bantam*, *Dragon* styrte panservernvåpen; 10 patrulje-

²⁾ Det er to rekruttinntak pr. år (januar/juni), hvert på 15 000. Dessuten blir ca. 300 000 reservister en eller annen gang i løpet av året innkalt til repetisjonsøvelser.

båter. (150 Pz-68 middelstunge stridsvogner, *Dragon* styrte panservernvåpen er bestilt.)

- Luftvåpenet:** ³⁾ 45 000 ved mobilisering (vedlikeholdstjeneste utføres av sivilt personell);
340 kampfly.
9 jagerskvadroner for angrep mot bakkemål med 142 *Hunter* F58.
9 jagerskvadroner for angrep mot bakkemål med 145 *Venom* FB50 (skal skiftes ut med F-5E).
2 avskjæringsskvadroner med 35 *Mirage* IIIS.
1 rekognoseringsskvadron med 18 *Mirage* IIIRS.
1 transportskvadron med 3 Ju-52/3m.
7 lette flyskvadroner med 6 Do-27, 12 *Porter*, 6 *Turbo-Porter*, 3 *Bonanza*.
2 helikopterskvadroner med 30 *Alouette* II/III.
Øvrige fly omfatter 48 Pilatus P-2, 70 P-3, 65 *Vampire* FB6, 35 T55, 3 *Mirage* IIIBS, 23 FFA C-3605; 70 *Alouette* II/III helikoptre.

Sidewinder, AIM-26B *Falcon* luft-til-luft raketter;
AS.30 luft-til-bakke raketter.

- 1 fallskjermkompani.
3 flyplass-regimenter.
1 luftvernbrigade med 1 bakke-til-luft raketregiment bestående av 2 bataljoner, hver med 32 *Bloodhound*, og 7 artilleriregimenter (22 bataljoner) med 20mm, 35mm og 40mm luftvernkanoner.
(66 F-5E, 6 F-5B jagerfly for angrep mot bakkemål, 45 *Skyguard* luftvernssystemer er bestilt.)

Reserver: Milits på 621 500.

SVERIGE

- Befolkning: 8 290 000.
Militærtjeneste: Hæren og Marinen 7½–15 måneder, Luftvåpenet 8–12 måneder.
Væpnede styrker i alt: 65 680 (46 500 vernepliktige;⁴⁾ total mobiliserbar styrke ca. 750 000 i løpet av 72 timer).
Beregnet BNP 1977: \$ 83,0 mrd.
Forsvarsutgifter 1978–79: Kr. 13,54 mrd. (\$ 2,95 mrd.).
\$ 1 = 4,60 kroner (1978), 4,21 kroner (1977).

Hæren: 40 580 (34 700 vernepliktige).⁴⁾

Fredsoppsetning:

- 49 ikke-operative panser-, kavaleri-, infanteri, artilleri-, luftvern-artilleri, ingeniør- og sambands-øvingsregimenter for rekruttutdannelse.

Krigsoppsetning:

- 5 panserbrigader.
20 infanteribrigader.
4 *Norrland* brigader.
50 selvstendige infanteri-, artilleri- og luftvern-artilleribataljoner.
23 Lokalforsvarsdistrikter med 100 selvstendige bataljoner og 400–500 selvstendige kompanier.
350 Strv 101, 102 (*Centurion*), 300 103B (S-stridsvogn) middelstunge, Ikv 91 lette stridsvogner; Pbv 302A pansrede personellkjørtøyer; 105mm, 150mm, 155mm haubitser; Bk 1A (L/50) 155mm selvdrevne kanoner; 81mm, 120mm bombekastere; 90mm panservernkanoner; *Carl Gustav* 84mm, *Miniman* rekylfrie kanoner; *Bantam* styrte panservernvåpen; 20mm, 40mm luftvernkanoner; *Red-eye*, RBS-70, *HAWK* bakke-til-luft raketter; 20 Sk-61 (*Bulldog*), 12 *Super Cub* fly; 15 HKP-3 (AB 204B), 19 HKP-6 (*Jet Ranger*) helikoptre.

(Ikv 91 lette stridsvogner, FII77 155mm haubitser, *TOW* styrte panservernvåpen, *Forbedret HAWK* bakke-til-luft raketter er bestilt.)

DEPLOYERING: *Kypros* (UNFICYP): 427;
Egypt (UNEF): 687; *Libanon* (UNIFIL) 216.

Marinen: 11 800 (6950 vernepliktige).⁴⁾

- 17 undervannsbåter (3 under bygging).
6 jagere.
4 fregatter.
2 *Hugin*-klasse hurtiggående patruljebåter med *Penguin* styrte overflate-til-overflate raketter (14 er bestilt).
23 store torpedobåter (18 *Spica*-, 5 *Plejad*-klasse).
8 motortorpedobåter, 16 kystgående patruljefartøyer (under 100 tonn).
3 2700-tonn, 9 250-tonn kystgående mineleggere.
12 kystgående, 10 innenskjærsgående minesveipere (8 under 100 tonn).
70 landgangsfartøyer (under 100 tonn).
25 mobile og 45 stasjonære kystartilleribatterier med 75mm, 105mm, 120mm, 152mm, 210mm kanoner, Rb08 overflate-til-overflate raketter.

³⁾ Av sammenligningshensyn føres Flyvåpenbrigaden (Luftvåpenet) opp separat, men er ellers organisert som en del av Hæren.

⁴⁾ Ytterligere ca. 120 000 vernepliktige (105 000 i Hæren, 10 000 i Marinen og 5 000 i Luftvåpenet) samt 15 000 reservister i offiser- og befalskategoriene gjennomgår i løpet av året 18–40 dagers repetisjonsøvelser.

5 HKP-2 (*Alouette II*), 3 HKP-4B (Vertol 107), 7 HKP-4 (KV-107/II), 10 HKP-6 (*Jet Ranger*) helikoptre.
(1 minelegger er bestilt.)

Luftvåpenet: 13 300 (4850 vernepliktige);⁴⁾ 450 kampfly.⁵⁾

6 jagerskvadroner for angrep mot bakkemål: 5 med 72 AJ-37 *Viggen*, 1 med 18 SK-60C (Saab 105).

15 allværsjagerskvadroner: 13 med 234 J-35F *Draken*, 2 med 72 J-35D.

4 rekognoseringsskvadroner: 2 med 36 S-35E *Draken*, 2 med 18 SH-37 *Viggen*.

2 transportskvadroner med 3 C-130E/H, 2 *Caravelle*, 6 C-47.

5 kommunikasjonsskvadroner med 110 SK-60A/B (Saab 105), 57 SK-61 (*Bulldog*).

Øvingsfly omfatter 150 SK-60, 78 SK-61, 20 SK-35C *Draken*, 40 SK-50 *Safir*, 17 SK-37 *Viggen*.

5 helikoptergrupper (3-4 fly i hver) med 1 HKP-2 (*Alouette II*), 6 HKP-3 (AB-204B), 10 HKP-4B (Vertol 107).

Sidewinder, Rb27, Rb28 luft-til-luft raketter; Rb04E, Rb05A luft-til-bakke raketter.

Et fullt EDB-styrt, halv-automatisk kontroll- og luftovervåkningssystem, *Stril 60*, koordinerer alle luftforsvars komponentene.

(90 JA-37 avskjæringsfly, *Maverick* luft-til-bakke raketter er bestilt.)

Reserver: Frivillige forsvarsorganisasjoner (alle grener) 500 000.

ØSTERRIKE

Befolkning: 7 900 000.

Militærtjeneste: 6 måneder, etterfulgt av 60 dagers reservisttrening i 12 år.

Væpnede styrker i alt: 37 000 (20 000 vernepliktige; totale mobiliserbare styrke 150 000).

Beregnet BNP 1977: \$ 47,7 mrd.

Forsvarsutgifter 1978: 10,47 mrd. schilling (\$ 718 mill.).

\$ 1 = 14,58 schilling (1978),

16,95 schilling (1977).

Hæren: 33 000 (18 000 vernepliktige).

1 mekanisert divisjon bestående av 3 mekaniserte brigader, hver med 1 stridsvognsbataljon, 2 mekaniserte infanteribataljoner (1 øvingsbataljon),

1 pansret artilleribataljon og/eller 1 pansret panservernbataljon.

3 infanteribrigader, hver med 3 infanteribataljoner og 1 artilleribataljon.

4 infanteriregimenter (som skal danne 4 infanteribrigader ved mobilisering).

3 artilleribataljoner.

1 commando-bataljon.

3 ingeniør- og 5 sambandsbataljoner.

150 M-47, 120 M-60 middelstunge stridsvogner; 460 Saurer 4K4F pansrede personellkjøretøyer; 22 SFKM2 155mm kanoner; 108 M-2 105mm, 24 M-1 155mm haubitser, 38 M-109 155mm selvdrevne haubitser; 300 81mm, 100 M-2

107mm, 82 M-30 120mm bombekastere; 18 Steyr 680 M3 130mm flerrørs rakettkastere; 240 M52/M55 85mm tauede, 150 *Kuerassier* selvdrevne panservernkanoner; 400 M-40 106mm rekylfrie kanoner.

DEPLOYERING: *Kypros (UNFICYP)*: 1 infanteribataljon (332); *Syria (UNDOF)*: 1 bataljon (523); Midt-Østen forøvrig (*UNTSO*): 12.

Reserver: 113 000; 4 reservebrigader (hver med 3 infanteribataljoner og 1 artilleribataljon), 16 regimenter og 4 bataljoner *Landwehr* fordelt på 8 regionale militærkommandoer. 800 000 har bundet seg til reservetjeneste.

Luftvåpenet: 4000 (2000 vernepliktige) 30 kampfly.⁶⁾

3 jagerbomberskvadroner med 30 Saab 105Ö.

1 transportskvadron med 2 *Skyvan*, 12 *Turbo-Porter*.

6 helikopterskvadroner med 23 AB-204B, 13 AB-206A, 24 *Alouette III*, 12 OH-58B, 2 S-65Oe (HH-53).

2 øvingskvadroner med 18 Saab 91D, 7 Saab 105Ö.

Øvrige fly omfatter 23 Cessna L-19, 3 DHC-2.

4 selvstendige luftvern bataljoner.

300 20mm Oerlikon, 70 35mm Z/65, Z/75, 60 40mm Bofors luftvernkanoner; *Super-Bat* og *Skyguard* luftvernssystem.

(12 AB-212 helikoptre er bestilt.)

Reserver: 700.

Paramilitære styrker: 11 250 Gendarmeri-tropper.

⁵⁾ Ytterligere en del fly, inkl. 110 A-32A *Lansen*, er i opplag.

⁶⁾ Østerrikske luftavdelinger, som organisasjonsmessig inngår som integrert del av Hæren, er her oppført separat av sammenligningshensyn.

MIDT-ØSTEN OG MIDDELHAVSOMRÅDET

Bilaterale avtaler med utenforstående makter

Sovjetunionen har en vennskaps- og samarbeidstraktat med Irak. Traktaten, som har en varighet på femten år, ble undertegnet i april 1972. En lignende, men mer omfattende traktat, som ble inngått med Egypt i mai 1971, ble sagt opp av Egypt i mars 1976. Før mai 1975 var Sovjetunionen en hovedleverandør av våpen til Egypt, men siden da er ingen leveranser av betydning av våpen eller reservedeler blitt foretatt. Sovjetunionen leverer fortsatt våpen til Irak, Syria og Libya. Militær bistand er dessuten fra tid til annen blitt ytet til Algerie, Marokko, Sudan og Den Folke demokratiske Republikk Jemen.

De forente stater har varierende typer avtaler om sikkerhetsbistand og har ytet militærhjelp på gave- eller kredittbasis til Hellas, Tyrkia, Spania, Marokko, Tunisia, Libanon, Jordan, Saudi-Arabia, Israel og Egypt, og skaffer dessuten mange land – så som Hellas, Spania, Israel, Iran, Kuwait, Saudi-Arabia og Jordan – en anseelig mengde militært utstyr på basis av kontant salg.

Det finnes amerikanske baser i Hellas og Tyrkia. Disse har nylig vært gjenstand for forhandlinger om fornyelse som avhenger mye av resultatene av pågående politiske forhandlinger. En traktat med Spania, hvorved de amerikanske baserettigheter i Spania ble fornyet for fem år, ble undertegnet i 1976. (USA har også en avtale med Portugal om bruk av Azorene.) De forente stater opprettholder kommunikasjonsbaser i Marokko i henhold til uformelle ordninger som utløper i september 1978.

Storbritannia har en avtale med Republikken Malta, undertegnet 26. mars 1972, og som tillater Storbritannia å stasjonere styrker på øya for britiske og NATO-formål. Avtalen utløper i mars 1979 og på det nærmeste alle britiske styrker er nå trukket tilbake. Storbritannia sluttet vennskapstraktater med Bahrein, Qatar og De Forente

Arabiske Emirater i august 1971, og er også våpenleverandør for Iran, Kuwait, Bahrein, Qatar, De Forente Arabiske Emirater, Saudi-Arabia, Oman, Jordan og Egypt. En del britiske tropper har bistått regjeringsstyrkene i Oman, som de hjelper med opplæring og yter teknisk bistand. Omfanget av denne bistanden har minsket.

Storbritannia – som sammen med Hellas og Tyrkia er signatar til Garantitraktaten av 1959 som garanterer Republikken Kypros' uavhengighet, territoriale integritet og sikkerhet – holder fortsatt garnison i to såkalte «Suverene base-områder» på øya. Hellas og Tyrkia har begge rett til å holde en styrkekontingent på Kypros i henhold til en assosiert Allianse-traktat med Republikken Kypros. Tyrkiske styrker på Kypros ble økt i juli 1974. Det er funnet sted noen reduksjoner, og ytterligere ordninger blir nå diskutert.

Folkerepublikken China har forsynt Albania, Sudan og Den Folke demokratiske Republikk Jemen med våpen.

Frankrike har en militærmisjon i Marokko, og forsyner en rekke land, herunder Egypt, Hellas, Libya, Marokko, Abu Dhabi, Irak, Kuwait og Saudi-Arabia med våpen.

Multilaterale avtaler som omfatter utenforstående makter

En rekke Middelhavsland er medlemmer av NATO (se s. 20).

Storbritannia, Irak, Pakistan og Tyrkia er medlemmer av Sentraltraktatsorganisasjonen (Central Treaty Organization – CENTO), med De forente stater som assosiert medlem. Alle deltar i Militærkomitéen, den Økonomiske komité og Anti-undergravningskomitéen, samt i Den Permanente Militære Stedfortredergruppe. Traktaten foreskriver gjensidig samarbeid i sikkerhets- og forsvarsanliggender, men har ingen sentral kommandostruktur og er heller ikke tildelt noen styrker. For de lokale medlemsland utgjør den økonomiske organisasjon RCD (Regional Co-opera-

tion for Development, dvs. Regionalt Utviklings-samarbeid), som uavhengig har sprunget ut av Cento, en basis for et mer konkret samarbeid.

FN-styrker er stasjonert på Kypros (UNFICYP), i Syria (UNDOF), i Egypt (UNEF) og i Libanon (UNIFIL).

Tiltak innen selve regionen

Algerie, Bahrein, Irak, Jordan, Kuwait, Libanon, Libya, Marokko, Oman, Qatar, Saudi-Arabia, Sudan, Syria, Tunisia, De Forente Arabiske Emirater, Den Arabiske Republikk Jemen og Den Folkedemokratiske Republikk Jemen er medlemmer av Den Arabiske Liga. Blant dennes hjelpeorganer er Det Arabiske Forsvarsråd, opprettet 1959, og Den Forente Arabiske Kommando, som ble organisert i 1964.

Egypt inngikk forsvarsavtaler med Syria i november 1966 og med Jordan i mai 1967, som Irak senere tiltrådte. Disse tiltakene foreskrev etableringen av et Forsvarsråd og en Felleskommando. Den løserer tilknyttede Østlige Frontkommando, som omfatter Irak, Jordan, Den Palestinske Frigjøringshær og Syria, ble reorganisert i desember 1970 i separate jordanske og syriske kommandoer. Irak og Syria sluttet forsvarspakter i mai 1968 og juli 1969, men gnis-

ning mellom de to land avstedkommer en viss tvil med hensyn til iverksettelsen av disse paktene. Jordan og Syria har nedsatt en felles komité for å koordinere økonomisk og politisk planlegging, og har opprettet et syrisk-jordansk rådgivende organ for å koordinere militærpolitiske saker. Føderasjonen av Arabiske Republikker, som ble dannet av Libya, Syria og Egypt i april 1971, foreskrev en felles forsvarspolitik og opprettelse av et Føderalt Forsvarsråd, og i januar 1973 ble en egyptisk Øverstkommanderende utnevnt til å ha kommandoen over alle Føderasjonens styrker. Denne overenskomstens aktuelle status er uklar. Algerie og Libya undertegnet en forsvarsavtale i desember 1975, og Egypt undertegnet en med Sudan i januar 1977. Mauretania og Marokko underskrev en forsvarspakt i mai 1977.

Iran har ytet Oman militær bistand.

I 1975 ble Den Arabiske Militære Industrielle Organisasjon (Arab Military Industrial Organization – AMIO) dannet for å fremme arabernes egen våpenproduksjon. Britisk, fransk, vest-tysk og amerikansk utstyr skal produseres på lisens. Araberstatene omfatter Egypt, Saudi-Arabia, Qatar, De Forente Arabiske Emirater og Sudan. Produksjonen ville finne sted i Egypt, i hvert fall til å begynne med.

ALGERIE

Befolkning: 18 420 000.

Militærtjeneste: 6 måneder.

Væpnede styrker i alt: 78 800.

Beregnet BNP 1977: \$ 10,1 mrd.

Forsvarsutgifter 1978: 1,84 mrd. dinarer (\$ 456 mill.).

\$ 1 = 4,04 dinarer (1978), 4,13 dinarer (1977).

Hæren: 70 000.

1 panserbrigade.

4 motoriserte infanteribrigader.

3 selvstendige stridsvognsbataljoner.

50 selvstendige infanteribataljoner.

1 fallskjerm-bataljon.

12 kompanier av ørkentropper.

10 selvstendige artilleribataljoner.

7 luftvernartilleribataljoner.

3 ingeniørbataljoner.

350 T-54/-55/-62 middelstunge stridsvogner, AML panservogner; 440 BTR-40/-50/-60/-152, *Walid* pansrede personellkjøretøyer; 600 85mm, 122mm, 152mm kanoner og haubitser; 85 SU-100, ISU-122/-152 selvdrevne kanoner; 80 120mm og 160mm bombekastere; 20 140mm, 30 240mm rakettkastere; *Sagger* styrte panservernvåpen; 57mm, 85mm, 100mm luftvernkanoner.

Reserver: Inntil 100 000.

Marinen: 3800.

6 fhv. sovjetiske SO-1 ubåtjagere.

6 *Komar*-, 3 *Osa-I*-, 4 *Osa-II*-klasse hurtiggående

patruljebåter med *Styx* styrte overflate-til-overflate raketter.

- 10 fhv. sovjetiske P-6 torpedobåter (6 kystvakt).
- 2 flåte-minesveipere (fhv. sovjetiske T-43-klasse).
- 1 landgangsskip for stridsvogner (*Polnocny*-klasse).
- (3 F-28 transportfly er bestilt.)

Luftvåpenet: 5000; 204 kampfly.

- 1 lett bombeflyskvadron med 24 Il-28.
- 3 avskjæringsjagerskvadroner med 90 MiG-21.
- 4 jagerskvadroner for angrep mot bakkemål: 2 med 20 Su-7BM, 2 med 30 MiG-17.
- 1 counter-insurgency skvadroner med 20 *Magister*.
- Operativ konverteringsavdeling med 20 MiG-15.
- 2 transportskvadroner med 8 An-12, 10 F-27, 4 Il-14, 4 Il-18.
- 4 helikopterskvadroner med 4 Mi-6, 42 Mi-4, 12 Mi-8, 5 *Puma*, 6 Hughes 269A.
- Øvrige fly omfatter 1 *King Air*, 3 *Super King Air*, 3 *Queen Air*, 2 CL-215.
- Øvingsfly omfatter MiG-15/-17/-21U, Su-7U, 19 Yak-11.
- AA-2 *Atoll* luft-til-luft raketter.
- SA-2 bakke-til-luft raketter.

Paramilitære styrker: 10 000 Gendarmeri-tropper.

EGYPT

Befolkning: 39 760 000.

Militærtjeneste: 3 år.

Væpnede styrker i alt: 395 000.

Beregnet BNP 1977: \$ 13,3 mrd.

Forsvarsutgifter 1978-79: 1,11 mrd. egyptiske pund (£E) (\$ 2,81 mrd.).

\$ 1 = £E 0,395 (1978), £E 0,394 (1977).

Hæren: 350 000, inkl. Luftforsvarskommandoen.

- 2 panserdivisjoner (hver med 1 panserbrigade og 2 mekaniserte brigader).
- 3 mekaniserte infanteridivisjoner.
- 3 infanteridivisjoner (hver med 2 infanteribrigader).
- 1 Republikanske Garde-brigade (divisjon).
- 3 selvstendige panserbrigader.
- 7 selvstendige infanteribrigader.
- 2 luftmobile brigader.
- 2 fallskjermbrigader, 6 commando-grupper.
- 6 artilleribrigader, 2 tunge bombekasterbrigader.
- 1 brigade med styrte panservernvåpen.
- 2 bakke-til-bakke rakettregimenter (opptil 24 *Scud*).

850 T-54/-55, 750 T-62 middelstunget, 80 P'F-76 lette stridsvogner; 300 BRDM-1/-2 patruljekjøretøyer, 200 BMP-76PB mekanisert infanteri kjøretøyer; 2500 OT-62/-64, BTR-40/-50/-60/-152, *Walid* pansrede personellkjøretøyer; 1300 76mm, 100mm, 122mm, 130mm, 152mm og 180mm kanoner og haubitser; ca. 200 SU-100 og ISU-152 selvdrevne kanoner; 300 120mm, 160mm, 240mm bombekastere; 300 122mm, 140mm og 240mm rakettkastere; 30 *FROG-4/-7*, 24 *Scud B*, *Samlet* bakke-til-bakke raketter; 900 57mm, 85mm og 100mm panservernkanoner; 900 82mm og 107mm rekylfrie kanoner; 1000 *Sagger*, *Snapper*, *Swatter*, *Milan*, *Beeswing* styrte panservernvåpen; 350 ZSU-23-4, ZSU-57-2 selvdrevne luftvernkanoner; SA-7/-9 bakke-til-luft raketter.¹⁾

(M-113 pansrede personellkjøretøyer, *Swingfire* styrte panservernvåpen er bestilt.)

Luftforsvarskommandoen (75 000): 360 SA-2, 200 SA-3, 75 SA-6 bakke-til-luft raketter; 2500 20mm, 23mm, 37mm, 40mm, 57mm, 85mm og 100mm luftvernkanoner; rakett-radar omfatter *Fan Song*, *Low Blow*, *Flat Face*, *Straight Flush* og *Long Track*; kanonradarer omfatter *Fire Can*, *Fire Wheel* og *Whiff*; radarer for tidlig varsling omfatter *Knife Rest* og *Spoon Rest*.¹⁾ (*Grotale* bakke-til-luft raketter er bestilt.)

Reserver: Ca. 500 000.

Marinen: 20 000.

- 12 undervannsbåter (fhv. sovjetiske, 6 W- og 6 R-klasse).
- 5 jagere (4 *Skory*-, 1 fhv. britisk Z-klasse).
- 2 eskortefartøyer (fhv. britiske).
- 12 SO-1 ubåtjagere (fhv. sovjetiske).
- 16 hurtiggående patruljebåter (6 *Osa-I*-, 10 *Komar*-klasse med *Styx* styrte overflate-til-overflate raketter).
- 26 motortorpedobåter (6 *Shershen*, 20 P-6).
- 3 SNR-6 luftputefartøy.
- 14 fhv. sovjetiske mine mottiltak skip (6 T-43, 4 *Yurka*, 2 T-301, 2 K-8).
- 3 landgangsskip for stridsvogner (*Polnocny*-klasse), 13 landgangsfartøyer (9 *Vydra*, 4 SMB-1).
- 6 *Sea King* antiubåtkrigsføring helikoptre.
- (2 *Lupo*-klasse fregatter, 6 *Vosper Ramadan*-klasse hurtiggående patruljebåter med styrte raketter,

¹⁾ Det er mangel på reservedeler til sovjetisk-produsert utstyr.

3 SRN-6 luftputefartøyer, *Otomat* overflate-til-overflate raketter er bestilt.)

Reserver: Ca. 15 000.

Luftvåpenet: 25 000; ca. 612 kampfly.²⁾

23 Tu-16D/G middelstunge bombefly.

5 Il-28 lette bombefly.

3 jagerbomber-regimenter med 80 MiG-21F/PFM, 90 MiG-15/-17.

5 regimenter med jagerfly for angrep mot bakke-mål og med angrepsfly med 70 Su-7, 19 Su-20, 21 MiG-23, 46 *Mirage* VDE/DD.

9 avskjæringsjagerskvadroner med 108 MiG-21MF.

Transportfly omfatter 3 C-130, 2 EC-130H, 26 Il-14, 19 An-12, 1 *Falcon*, 1 Boeing 707, 1 Boeing 737.

Helikoptre omfatter 20 Mi-4, 32 Mi-6, 70-Mi-8, 30 *Commando*, 54 *Gazelle*.

Øvingsfly omfatter 150 MiG-15/-21/-23U, Su-7U, L-29, 45 *Gomhouria*.

AA-2 *Atoll*, R.530 luft-til-luft raketter; AS-1 *Ken-nel*, AS-5 *Kelt* luft-til-bakke raketter.

(42 F-5E, 8 F-5F, 14 *Mirage* V jagerfly, 14 C-130H transportfly, 50 *Lynx* helikoptre er bestilt.)

Paramilitære styrker: Ca. 50 000; Nasjonalgarden 6000, Grensekorpset 6000, Forsvar og Sikkerhet 30 000, Kystvakten 7000.

IRAK

Befolkning: 12 470 000.

Militærtjeneste: 2 år.

Væpnede styrker i alt: 212 000.

Beregnet BNP 1977: \$ 16,3 mrd.

Forsvarsutgifter 1977-78: 491,5 mill. dinarer (\$ 1,66 mrd.).

\$ 1 = 0,290 dinarer (1978),
0,296 dinarer (1977).

Hæren: 180 000.

4 panserdivisjoner (hver med 2 panserbrigader og 1 mekanisert brigade).

2 mekaniserte divisjoner.

4 infanteridivisjoner.

1 selvstendig panserbrigade.

1 Den Republikanske Garde, mekanisert brigade.

1 selvstendig infanteribrigade.

1 spesialstyrke-brigade.

1700 T-54/-55/-62, 100 T-34, AMX-30 middels-tunge stridsvogner, 100 PT-76 lette stridsvogner; 120 BMP kampkjøretøyer for mekanisert infan-

teri, ca. 1500 pansrede kampkjøretøyer, inkl. BTR-50/-60/-152, OT-62 VCR pansrede personellkjøretøyer; 800 75mm, 85mm, 122mm, 130mm, 152mm kanoner/haubitser; 90 SU-100, 40 ISU-122 selvdrevne kanoner; 120mm, 160mm bombekastere; BM-21 122mm rakettkastere; 26 *FROG-7*, *Scud-B* bakke-til-bakke raketter; *Sagger*, SS-11 styrte panservernvåpen; 1200 23mm, 37mm, 57mm, 85mm, 100mm tauede; ZSU-23-4, ZSU-57-2 selvdrevne luftvernkanoner; SA-7 bakke-til-luft raketter.

(T-62 middelstunge stridsvogner, *Scud* bakke-til-bakke raketter er bestilt.)

Reserver: 250 000.

Marinen: 4000.

3 SO-1 ubåtjagere.

6 *Osa-I*-, 8 *Osa-II*-klasse hurtiggående patruljebåter med *Styx* styrte overflate-til-overflate raketter.

10 P-6 torpedobåter.

2 store patruljefartøyer (ex-sovjetiske *Poluchat*-klasse).

6 patruljebåter (på under 100 tonn).

5 minesveipere (2 ex-sovjetiske T-43, 3 innen-skjærs).

3 landgangsskip for stridsvogner (*Polnocny*-klasse).

Luftvåpenet: 28 000 (10 000 luftvernpersonell), ca. 339 kampfly.

1 bombeflyskvadron med 12 Tu-22.

1 lett bombeflyskvadron med 10 Il-28.

12 jagerskvadroner for angrep mot bakkemål: 4 med 80 MiG-23B, 3 med 60 SU-7B, 3 med SU-20, 2 med 20 *Hunter* FB59/FR10.

5 avskjæringsjagerskvadroner med 115 MiG-21.

1 counter-insurgency skvadron med 12 *Jet Provost* T52.

2 transportskvadroner med 10 An-2, 8 An-12, 8 An-24, 2 An-26, 2 Tu-124, 13 Il-14, 2 *Heron*.

8 helikopterskvadroner med 35 Mi-4, 14 Mi-6, 80 Mi-8, 47 *Alouette III*, 8 *Super Frelon*, 40 *Gazelle*, 3 *Puma*.

Øvingsfly omfatter MiG-15/-21/-23U, Su-7U, *Hunter* T69, 10 Yak-11, 12 L-29, 8 L-39.

AA-2 *Atoll* luft-til-luft raketter; AS.11/12 luft-til-bakke raketter (R.550 *Magic* luft-til-luft raket-ter, *Exocet* luft-til-bakke raketter er bestilt.)

SA-2, SA-3 og 25 SA-6 overflate-til-luft raketter.

²⁾ Ytterligere sovjetiskbygde fly står i opplag på grunn av mangel på reservedeler.

(32 *Mirage F-1C* jagerfly, 4 *Mirage F-1B* øvingsfly, *Il-76* transportfly er bestilt.)

Paramilitære styrker: 4800 sikkerhetstropper, 75 000 i Folkehæren.

IRAN

Befolkning: 36 365 000.

Militærtjeneste: 2 år.

Væpnede styrker i alt: 413 000.

Beregnet BNP³⁾ 1977: \$ 72,6 mrd.

Forsvarsutgifter 1978-79: 700,4 mrd. rial (\$ 9,94 mrd.).

\$ 1 = 70,45 rial (1978), 71,2 rial (1977).

Hæren: 285 000.

3 panserdivisjoner.

3 infanteridivisjoner.

4 selvstendige brigader (1 panser, 1 infanteri, 1 luftbåren, 1 spesialstyrke).

4 bakke-til-luft rakettbataljoner med *HAWK*.

Hærens luftkommando.

760 *Chieftain*, 400 M-47/-48, 460 M-60A1 middelstunge stridsvogner; 250 *Scorpion* lette stridsvogner; *Fox*, *Ferret* patruljevogner; ca. 325 M-113, 500 BTR-40/-50/-60/-152 pansrede personellkjøretøyer; 710 kanoner og haubitser, inkl. 75mm pack, 85mm, 330 105mm, 130mm, 155mm, 203mm tauede; 440 M-109 155mm, 38 M-107 175mm, 14 M-110 203mm selvdrevne; 72 BM-21 122mm rakettkastere; 106mm rekylfrie kanoner; *ENTAC*, SS-11, SS-12, *Dragon*, *TOW* styrte panservernvåpen; 1800 23mm, 35mm, 40mm, 57mm, 85mm tauede, 100 ZSU-23-4, ZSU-57-2 selvdrevne luftvernkanoner; *HAWK* bakke-til-luft raketter; fly omfatter 40 Cessna 185, 6 Cessna 310, 10 Cessna 0-2, 2 F-27; 202 AH-1J, 210 Bell 214A, 21 *Huskie*, 88 AB-205A, 70 AB-206, 30 CH-47C helikoptre.

(1297 *Chieftain/Shir Iran* middelstunge stridsvogner, 110 *Scorpion* lette stridsvogner, BMP kjøretøyer for mekanisert infanteri, ASU-85 selvdrevne panservernkanoner, 100 ZSU-23-4 selvdrevne luftvernkanoner, *Rapier*, *Forbedret HAWK*, SA-7/-9 bakke-til-luft raketter, 163 Bell 214A, 350 Bell 214ST helikoptre er bestilt.)

DEPLOYERING: *Oman*: 2 kompanier, 1 helikopterskvadron (400). *Syria* (UNDOF): 385.

Libanon (UNIFIL): 1 bataljon (524).

Reserver: 300 000.

Marinen: 28 000.

3 jagere (1 ex-britisk *Battle*-klasse med *Seacat* overflate-til-luft raketter, 2 ex-amerikanske *Sumner*-klasse med 1 helikopter, alle med *Standard* overflate-til-overflate og overflate-til-luft raketter).

4 fregatter med Mk 2 *Seakiller* overflate-til-overflate raketter og *Seacat* overflate-til-luft raketter.

4 korvetter (ex-amerikanske patruljefregatter).

7 store patruljefartøyer.

5 *Combattante*-II-klasse hurtiggående patruljefartøyer med styrte *Harpoon* overflate-til-overflate raketter.

5 minesveipere (3 kystgående, 2 innenskjærs-gående).

2 landgangsskip.

2 landgangsfartøyer.

2 forsyningsstøtte-skip.

8 SRN-6, 6 *Wellington* BH-7 luftputefartøyer.

(3 *Tang*-klasse øvelses, 6 Type 209 undervannsbåter, 4 *Spruance*-klasse jagere, 6 *Lupo*-klasse fregatter, 7 hurtiggående patruljebåter med styrte *Harpoon* overflate-til-overflate raketter, 4 forsyningsstøtte-skip er bestilt.)

Marinens flyvåpen:

1 maritim rekognoseringskvadron med 6 P-3F *Orion*.

1 skvadron for anti-ubåt krigføring med 12 SH-3D.

1 transportskvadron med 6 *Shrike Commander*, 4 F-27.

Helikoptre omfatter 5 AB-205A, 7 AB-212, 6 RH-53D, 10 SH-3D.

3 marineinfanteribataljoner.

(39 P-3C maritime rekognoseringsfly, 15 SH-3D helikoptre er bestilt.)

Luftvåpenet: 100 000; 459 kampfly.

10 jagerbomberskvadroner med 32 F-4D, 177 F-4E.

10 jagerskvadroner for angrep mot bakkemål med 12 F-5A, 140 F-5E.

3 jagerskvadroner med 56 F-14A *Tomcat*.

1 rekognoseringskvadron med 16 RF-4E.

1 tankflyskvadron med 13 Boeing 707/-320L.

4 middelstunge transportskvadroner med 64 C-130E/H, 6 Boeing 747.

4 lette transportskvadroner med 18 F-27, 4 F-28, 3 *Aero Commander* 690, 4 *Falcon* 20.

³⁾ Egentlig det såkalte «Gross Domestic Product» - GDP.

10 III-43F, 6 AB-205, 84 AB-206A, 5 AB-212, 39 Bell 214C søke- og rednings-, 2 CH-47C, 16 *Super Frelon*, 2 S-61A helikoptre.

Øvingsfly omfatter 9 T-33, 28 F-5F, 49 *Bonanza F33A/C*.

Phoenix, Sidewinder, Sparrow luft-til-luft raketter; AS.12, *Maverick, Condor* luft-til-overflate raketter.

5 bakke-til-luft rakettskvadroner med *Rapier* og 25 *Tigercat*.

(5 RF-4E, 24 F-14, 160 F-16A/B jagerfly; 7 E-3A AWACS fly for tidlig varsling og kontroll, 3 F-27 transportfly; 4 Boeing 747 transportfly; 50 CH-47 helikoptre; *Blindfire* bakke-til-luft rakett-radar er bestilt.)

Paramilitære styrker: 74 000 Gendarmeri-tropper med 0-2 lette fly og helikoptre; 32 patruljebåter.

ISRAEL

Befolkning: 3 730 000.

Militærtjeneste: Menn 36 måneder, kvinner 24 måneder (kun jøder og drusere; muhammedanere og kristne kan imidlertid tjenestegjøre på frivillig basis). Reservister gjennomgår deretter årlig øving opp til 54 års alder for menn, opp til 25 for kvinner.

Væpnede styrker i alt: 164 000 (123 000 vernepliktige); ved mobilisering 400 000 i løpet av om lag 24 timer.

Beregnet BNP 1977: \$ 14,2 mrd.

Forsvarsutgifter 1978-79: £I (israelske pund) 54,4 mrd.

(\$ 3,31 mrd.).

\$ 1 = £I 16,44 (1978), £I 9,42 (1977).

Hæren: 138 000 (120 000 vernepliktige, menn og kvinner), 375 000 ved mobilisering.

20 panserbrigader.⁴⁾

9 mekaniserte brigader.⁴⁾

9 infanteribrigader.⁴⁾

5 fallskjermbrigader.⁴⁾

3000 middelstunge stridsvogner, inkl. 1000 *Centurion*, 650 M-48, 810 M-60, 400 T-54/-55, 150 T-62, 40 *Merkava*; 65 PT-76 lette stridsvogner; ca. 4000 pansrede kampkjøretøyer, inkl. AML-60, 15 AML-90 pansrede kjøretøyer; RBY *Ramta*, BRDM rekognoseringskjøretøyer; M-2/-3/-113, BTR-40/-50P(OT-62)/-60P/-152 pansrede personellkjøretøyer; 500 105mm haubitser; 450 122mm, 130mm og 155mm kanoner/haubitser;

24 M-109 155mm, L-33 155mm, 60 M-107 175mm, M-110 203mm selvdrevne kanoner/haubitser; 900 81mm, 120mm og 160mm bombekastere (noen selvdrevne); 122mm, 135mm, 240mm rakettkastere; *Lance, Ze'ev (Wolf)*

bakke-til-bakke raketter; 106mm rekylfrie kanoner; *TOW, Cobra, Dragon, SS-11, Sagger* styrte panservernvåpen; ca. 900 *Vulcan/Chaparral* 20mm rakett/kanonsystemer, 30mm og 40mm luftvernkanoner; *Redeye* bakke-til-luft raketter.

(125 M-60 middelstunge stridsvogner, 700 M-113 pansrede personellkjøretøyer, 94 155mm haubitser, 175mm kanoner, *Lance* bakke-til-bakke raketter, *TOW* styrte panservernvåpen er bestilt.)

Marinen: 5000 (1000 vernepliktige), 8000 ved mobilisering.

3 Type 206 undervannsbåter.

3 *Reshef*-klasse hurtiggående patruljebåter med *Gabriel* styrte overflate-til-overflate raketter.

12 *Saar*-klasse hurtiggående patruljebåter med *Gabriel* styrte overflate-til-overflate raketter.

Ca. 40 små patruljebåter (under 100 tonn).

3 landgangsfartøyer.

6 landgangsskip for stridsvogner.

3 *Westwind* 1124N maritime rekognoseringsfly.

Marine commando-styrker: 300.

(4 *Reshef*-klasse hurtiggående patruljebåter med styrte våpen, 2 Qu-9-35 type korvetter med *Gabriel* styrte overflate-til-overflate raketter, 2 *Flagstaff*-klasse hydrofoillbåter, 3 *Westwind* maritime rekognoseringsfly er bestilt.)

Luftvåpenet: 21 000 (2000 vernepliktige, kun i luftvernhetene), 25 000 ved mobilisering; 543 kampfly.

11 jagerskvadroner for angrep mot bakkemål/avskjæringsskvadroner: 1 med 25 F/TF-15, 5 med 170 F-4E, 3 med 30 *Mirage* IIICJ/BJ, 2 med 50 *Kfir/Kfir* C2.

6 jagerskvadroner for angrep mot bakkemål med 250 A-4E/II/M/N *Skyhawk*.

1 rekognoseringskvadron med 12 RF-4E, 2 OV-1, 4 E-2C tidlig luftvarslings-fly.

Transportfly omfatter 10 Boeing 707, 24 C-130E/H, 6 C-97, 18 C-47, 2 KC-130H.

Forbindelsesfly omfatter 14 *Arava*, 8 *Islander*, 23

⁴⁾ 11 brigader (5 panser-, 4 infanteri, 2 fallskjerm-) holdes normalt på det nærmeste på fullt styrkenivå; 6 brigader (1 panser-, 4 mekaniserte, 1 fallskjerm-) på mellom 50 prosent og fullt styrkenivå; resten på kadrenivå.

Do-27, 9 Do-28, 25 Cessna U206, 1 *Westwind*, 16 *Queen Air*.
 Øvingsfly omfatter 24 TA-4E/H, 70 *Magister*, 30 *Super Cub*.
 Helikoptre omfatter 8 *Super Frelon*, 28 CH-53G, 6 AH-1G, 40 Bell-205A, 20 Bell-206, 12 Bell-212, 25 UH-1D, 19 *Alouette II/III*.
Sidewinder, AIM-7E/F *Sparrow*, *Shafrir* luft-til-luft raketter; *Maverick*, *Shrike*, *Walleye*, *Bull-pup* luft-til-bakke raketter.
 15 bakke-til-luft batterier med 90 *HAWK*.
 (15 F-15, 75 F-16 jagerfly, 30 Hughes 500 helikoptre (m/kanonbestykning) er bestilt.)

Reserver (alle våpengrener): 460 000.

Paramilitære styrker: 4500 Grensevakter og 5000 *Nahal* milits-tropper.

JORDAN

Befolkning: 2 970 000.
 Militærtjeneste: 24 måneder.
 Væpnede styrker i alt: 67 850.
 Beregnet BNP 1977: \$ 1,3 mrd.
 Forsvarsutgifter 1978: 95,3 mill. dinarer (\$ 304 mill.).
 \$ 1 = 0,313 dinarer (1978),
 0,334 dinarer (1977).

Hæren: 61 000.

2 panserdivisjoner.
 2 mekaniserte divisjoner.
 4 spesialstyrke-bataljoner.
 2 luftvernbrigader, inkl. 6 batterier med *Forbedret HAWK* bakke-til-luft raketter.
 320 M-47/-48/-60, 180 *Centurion* middelstunge stridsvogner; 140 *Ferret* patruljevogner; 600 M-113 og 120 *Saracen* pansrede personellkjøretøyer; 110 25 punder, 90 105mm, 16 155mm, 203mm haubitser; 35 M-52 105mm, 20 M-44 155mm selvdrevne haubitser; 81mm, 107mm, 120mm bombekastere; 106mm, 120mm rekylfrie kanoner; *TOW*, *Dragon* styrte panservernvåpen, *Vulcan* 20mm, 200 M-42 40mm selvdrevne luftvernkanoner; *Redeye* bakke-til-luft raketter, *Forbedret HAWK* bakke-til-luft raketter.
 (100 M-113 pansrede personellkjøretøyer, M-110 203mm selvdrevne haubitser, 100 M-163 *Vulcan* 20mm luftvernkanoner, *Forbedret HAWK* bakke-til-luft raketter er bestilt.)

Marinen: 200.

10 små patruljefartøyer.

Luftvåpenet: 6650; 76 kampfly.

1 jagerskvadron for angrep mot bakkemål, 1 operativ konverteringsavdeling med 8 F-5A/B, 24 F-5E/F.
 2 avskjæringsjagerskvadroner med 20 F-104A/B, 24 F-5E/F.
 4 C-130B, 1 *Boeing 727*, 1 *Falcon 20*, 4 CASA C-212A *Aviocar* transportfly.
 14 *Alouette III*, 2 S-76 helikoptre.
 8 T-37C, 12 *Bulldog*, 1 *Dove* øvingsfly.
Sidewinder luft-til-luft raketter.
 (1 C-130H transportfly; 10 AH-1H, 4 S-76 helikoptre er bestilt.)

Reserver: 30 000.

Paramilitære styrker: 10 000; 3000 i Den Mobile Politistyrke, 7000 i Sivilmilitsen.

KUWAIT

Befolkning: 1 160 000.
 Militærtjeneste: 18 måneder.
 Væpnede styrker i alt: 12 000.
 Beregnet BNP 1977: \$ 12,0 mrd.
 Forsvarsutgifter 1977: 93 mill. dinarer (\$ 322,2 mill.).
 \$ 1 = 0,277 dinarer (1977).

Hæren: 10 500.

1 panserbrigade.
 2 infanteribrigader.
 24 *Chieftain*, 50 *Vickers*, 50 *Centurion* middelstunge stridsvogner; 100 *Saladin* panservogner, 20 *Ferret* patruljevogner; 130 *Saracen* pansrede personellkjøretøyer; 10 25-punds kanoner; 20 AMX 155mm selvdrevne haubitser; SS-11, *HOT*, *TOW*, *Vigilant*, *Harpoon* styrte panservernvåpen. (129 *Chieftain* middelstunge stridsvogner; *Scorpion* lette stridsvogner; pansrede personellkjøretøyer; artilleri; SA-7 bakke-til-luft raketter er bestilt.)

Marinen: 500 (Kystvakt).

5 hurtiggående patruljebåter.
 12 innenskjærs patruljebåter.
 16 patruljefartøyer.
 3 landgangsfartøyer.

Luftvåpenet: 1000⁵⁾; 49 kampfly.
 2 jagerbomberskvadroner (i ferd med å settes opp) med 20 A-4KU.
 1 avskjæringsjagerskvadron med 20 *Mirage* F-1B/C.
 1 counter-insurgency skvadron med 9 *Strikemaster* Mk83.
 2 DC-9, 2 L-100-20 transportfly.
 3 helikopterskvadroner med 30 *Gazelle*, 12 *Puma*. Øvingsfly omfatter 4 *Hunter* T67, 2 TA-4KU. *Red-Top*, *Firestreak*, R.550 *Magic*, *Sidewinder* luft-til-luft raketter; *Super* 530 luft-til-bakke raketter.
 50 *Forbedret HAWK* bakke-til-luft raketter. (14 A-4KU, 4 TA-4KU jagerfly for angrep mot bakkemål er bestilt.)

KYPROS

Befolkning: 625 000 (508 000 gresk-kyprioter, 117 000 tyrkisk-kyprioter).
 Beregnet BNP 1977: \$ 154 mill.
 \$ 1 = £C 0,38 (1978), £C 0,41 (1977).

1. Den gresk-kypriotiske styrke

Militærtjeneste: 26 måneder.
 Væpnede styrker i alt: 10 050 (blir redusert til om lag 8000).
 Forsvarsutgifter 1978: £C 8,6 mill. (\$ 22,6 mill.).

Hæren: 10 000.⁶⁾

1 panserbataljon.
 2 rekognoserings-/mekaniserte infanteri-bataljoner.
 20 infanteribataljoner (under full styrke).
 15 artilleri- og støtte-enheter.
 25 T-34 middelstunge stridsvogner og BTR-50 pansrede personellkjøretøyer; 30 Marmon-Harrington pansrede kjøretøyer; 120 100mm, 105mm og 25-punds kanoner og 75mm haubitser; 40mm, 3,7-tommers luftvernkanoner.

Reserver: 20 000.

Marinen: 50.

2 patruljebåter.

Paramilitære styrker: 3000 væpnet politi.

2. Den tyrkisk-kypriotiske sikkerhetsstyrke

Ca. 5000 menn, organisert i et antall infanteri-bataljoner.
 Noen T-34 middelstunge stridsvogner.

LIBANON

Befolkning: 3 060 000.
 Væpnede styrker i alt: 7800.
 Beregnet BNP 1977: \$ 2,9 mrd.
 Forsvarsutgifter 1978: 491 mill. libanesiske pund (£L) (\$ 167 mill.).
 \$ 1 = £L 2,93 (1978), £L 3,03 (1977).

Hæren: 7000. (Planlagt økt til 15 500.)

2 pansrede rekognoseringsbataljoner.
 6 infanteribataljoner (noen ikke fullt oppsatt).
 2 artilleribataljoner.
Saladin pansrede kjøretøyer: *Saracen*, 80 M-113 pansrede personellkjøretøyer; 10 122mm, 155mm kanoner.

Marinen: 300.

1 stort, 3 kystgående patruljefartøyer (under 100 tonn).

Luftvåpenet: 500; 21 kampfly.

1 jagerskvadron for angrep mot bakkemål med 9 *Hunter* F70 og 2 T66.
 1 avskjæringsjagerskvadron med 10 *Mirage* IIIEL/BL (ikke i bruk).
 1 helikopterskvadron med 12 *Alouette* II/III, 6 AB-212.
 6 SA *Bulldog*, 6 *Magister* og 1 *Chipmunk* øvingsfly.
 1 *Dove*, 1 *Turbo-Commander* 690A transportfly.
 R.530 luft-til-luft raketter.
 Noen franske radarer for tidlig varslings/bakkekontroll.

Paramilitære styrker: Intern sikkerhetsstyrke 5000; lette våpen, 40 *Saladin* pansrede kjøretøyer, 5 *Saracen* pansrede personellkjøretøyer.

LIBYA

Befolkning: 2 760 000.
 Militærtjeneste: Verneplikt.
 Væpnede styrker i alt: 37 000.
 Beregnet BNP⁷⁾ 1977: \$ 18,5 mrd.
 Forsvarsutgifter 1978: 130 mill. libyske dinarer (\$ 448 mill.).
 \$ 1 = 0,290 dinarer (1978), 0,296 dinarer (1977).

⁵⁾ Ikke medregnet personell som tjenestegjør utenlands.

⁶⁾ Den gresk-kypriotiske nasjonalgarde som i hovedsak består av kypriotiske vernepliktige, men fulgt av noen greske hæroffiserer og utskrevet befal.

⁷⁾ Egentlig GDP, Gross Domestic Product. (O. a.)

Hæren: 30 000.

- 1 panserbrigade.
- 2 mekaniserte infanteribrigader.
- 1 Nasjonalgarde-brigade.
- 1 spesialstyrke-brigade.
- 3 artilleribataljoner, 2 luftvernartilleribataljoner.
- 2000 T-54/-55/-62 middelstunge stridsvogner;⁸⁾
 - 100 *Saladin*, Panhard, 200 EE-9 *Cascavel* pansrede kjøretøyer; 140 *Ferret* patruljevogner; BMP kampkjøretøy for mekanisert infanteri; 400 BTR-40/-50/-60, 140 OT-62/-64, 70 *Saracen*, 100 M-113A1 pansrede personellkjøretøyer; 40 105mm, 80 130mm haubitser; M-109 155mm selvdrevne haubitser; 300 *Vigilant*, SS-11, *Sagger* styrte panservernvåpen; 25 *Scud B* bakke-til-bakke raketter; 180 23mm, L/70 40mm, 57mm, ZSU-23-4 selvdrevne luftvernkanoner; SA-7 bakke-til-luft raketter; 6 AB-47, 5 AB-206, 4 *Alouette III* helikoptre; noen Cessna 0-1 lette fly. (16 CH-47C helikoptre er bestilt.)

Marinen: 3000.

- 3 F-klasse undervannsbåter.
- 1 fregatt (med *Seacat* overflate-til-luft raketter).
- 2 korvetter (1 med *Otomat* overflate-til-overflate raketter).
- 8 hurtiggående patruljebåter med styrte raketter:
 - 3 *Susa*-klasse med SS-12M overflate-til-overflate raketter, 5 *Osa-II*-klasse med *Styx* overflate-til-overflate raketter.
- 14 patruljefartøyer.
- 2 forsyningsskip, 2 landgangsskip for stridsvogner (1 *Bidassoa*-, 1 *Polnocny*-klasse).
- (3 F-klasse undervannsbåter; 3 korvetter med *Otomat* overflate-til-overflate raketter, 10 hurtiggående patruljebåter med styrte raketter, 80 *Otomat* overflate-til-overflate raketter er bestilt.)

Luftvåpenet: 4000; 178 kampfly.⁹⁾

- 1 bombeflyskvadron med 12 Tu-22 *Blinder*.
- 2 avskjæringsjagerskvadroner (1 operativ konverteringsavdeling) med 24 MiG-23 *Flogger*.
- 4 jagerskvadroner for angrep mot bakkemål og operative konverteringsavdelinger med 90 *Mirage* VD/DE, 10 VDR, 10 VDD.
- 2 counter-insurgency skvadroner med 32 *Galeb*.
- 2 transportskvadroner med 8 C-130H, 1 Boeing 707, 9 C-47, 2 *Falcon*, 1 *Jetstar*.
- Øvingsfly omfatter 2 *Mystère* 20, 5 MiG-23U, 12 *Magister*, *Falcon* ST 2, 20 SF-260, 17 *Galeb*.
- 4 helikopterskvadroner med 13 *Alouette II/III*, 6 AB-47, 9 *Super Frelon*, 10 CH-47C.
- AA-2 *Atoll*, R.550 *Magie* luft-til-luft raketter.
- 3 bakke-til-luft rakett-regimenter med 60 *Crotale*

og 9 batterier med 60 SA-2, SA-3 og SA-6 bakke-til-luft raketter.

(32 *Mirage* F-1AD/ED jagerfly; 6 *Mirage* F-1BD, 150 SF-260 øvingsfly; 20 CH-47C, 1 AS-61A helikoptre er bestilt.)

MAROKKO

Befolkning: 18 590 000.

Militærtjeneste: 18 måneder.

Væpnede styrker i alt: 89 000.

Beregnet BNP 1977: \$ 9,5 mrd.

Forsvarsutgifter 1978: 2,89 mrd. dirham (\$ 681 mill.).

\$ 1 = 4,25 dirham (1978), 4,51 dirham (1977).

Hæren: 81 000.

- 1 lett sikkerhetsbrigade.
- 1 fallskjermbrigade.
- 5 panserbataljoner.
- 9 motoriserte infanteribataljoner.
- 18 infanteribataljoner.
- 2 bataljoner av Den Kongelige Garde.
- 7 kamelkorps-bataljoner.
- 2 ørkenkavaleribataljoner.
- 7 artillerigrupper.
- 2 ingeniørbataljoner.
- 50 M-48, 40 T-54 middelstunge, 80 AMX-13 lette stridsvogner; 36 EBR-75, 50 AML og M-8 pansrede kjøretøyer; 40 M-3 halvbeltede, 60 OT-62/-64, 30 UR-416, 100 M-113 pansrede personellkjøretøyer; 150 75mm, 105mm, 34 M-114 155mm haubitser; 20 AMX-105, 36 155mm selvdrevne haubitser; 81mm, 82mm, 120mm bombekastere; 75mm, 106mm rekylfrie kanoner; *ENTAC*, *Dragon*, *TOW* styrte panservernvåpen; 50 37mm, 57mm, 100mm luftvernkanoner; SA-7, 10 *Chaparral* bakke-til-luft raketter.
- (60 M-48 middelstunge stridsvogner; 234 M-113 pansrede personellkjøretøyer; *Crotale* bakke-til-luft raketter er bestilt.)

DEPLOYERING: *Mauritania*: 6 bataljoner (8000). *Zaire*: 1700.

Marinen: 2000 (600 marineinfanteritropper).

5 store patruljefartøyer (2 franske PR 72 Type, 1 under 100 tonn).

1 kystgående minesveiper.

⁸⁾ Mange står lagret.

⁹⁾ Noen står muligens lagret.

- 15 kystgående patruljefartøyer.
- 2 *Batral*-klasse landgangsskip/forsyningsskip.
- 1 landgangsfartøy.
- 1 marineinfanteribataljon.
- (4 store patruljefartøyer, 1 landgangsskip/forsyningsskip er bestilt.)

Luftvåpenet: 6000; 61 kampfly.¹⁰⁾

- 2 jagerskvadroner med 34 F/RF-5A, 5 F-5B.
- 1 counter-insurgency skvadron med 22 *Magister*.
- 1 transportskvadron med 12 C-130H, 8 C-119G, 8 C-47, 1 *Gulfstream*, 6 *King Air*, 12 *Broussard*.
- 2 helikopterskvadroner med 40 AB-205A, 2 AB-206, 2 AB-212, 40 *Puma*.
- 12 T-6, 12 T-34C, 10 AS.201/18 *Bravo* øvingsfly.
- Sidewinder* luft-til-luft raketter.
- (50 *Mirage* F-1CH jagerfly, 24 *AlphaJet* øvingsfly, 6 CH-47 helikoptre, R.550 *Magic* luft-til-luft raketter er bestilt.)

Paramilitære styrker: 30 000, inkl. 11 000 «Sureté Nationale», dvs. «De Nasjonale Sikkerhetsstyrker».

SAUDI-ARABIA

Befolkning: 7 730 000.
 Militærtjeneste: Frivillig.
 Væpnede styrker i alt: 58 500.
 Beregnet BNP 1977: \$ 55,4 mrd.
 Forsvarsutgifter 1978-79: 33,30 mrd. Saudi riyal (\$ 9,63 mrd.).
 \$ 1 = 3,46 riyal (1978), 3,54 riyal (1977).

Hæren: 45 000.

- 2 panserbrigader.
- 4 infanteribrigader.
- 2 fallskjermataljoner.
- 1 bataljon, Den Kongelige Garde.
- 3 artilleribataljoner.
- 6 luftvernartilleribatterier.
- 10 bakke-til-luft rakettbatterier med *HAWK*.
- 250 AMX-30, 75 M-60 middelstunge stridsvogner; 200 AML-60/-90 pansrede, *Ferret*, 50 *Fox* patruljevogner; 300 AMX-10P kampkjøretøyer for mekanisert infanteri; M-113, Panhard M-3, pansrede personellkjøretøyer; 105mm berghaubitser, 105mm og 155mm selvdrevne haubitser; 75mm rekylfrie kanoner; *TOW* styrte panservernvåpen; M-42 40mm selvdrevne, AMX-30 selvdrevne luftvernkanoner; *HAWK* bakke-til-luft raketter.
- (175 M-60 middelstunge stridsvogner; 50 *Fox* patruljevogner; 200 AMX-10P kampkjøretøyer for

mekanisert infanteri; *Dragon* styrte panservernvåpen; M-163 *Vulcan* 20mm selvdrevne luftvernkanoner; *Redeye*, *Shahine (Crotale)*, 6 batterier *Forbedret HAWK* bakke-til-luft raketter er bestilt.)

DEPLOYERING: *Libanon* (Den Arabiske Fredsbevarende Styrke): 700.

Marinen: 1500.

- 3 hurtiggående patruljebåter (*Jaguar*-klasse).
- 1 stort patruljefartøy (ex-amerikansk kystvaktkutter).
- 4 kystgående minesveipere.
- 2 landgangsfartøyer.
- (6 korvetter med *Harpoon* overflate-til-overflate raketter, 4 hurtiggående patruljebåter med styrte raketter, 4 kanonbåter, 4 landgangsfartøyer er bestilt.)

Luftvåpenet: 12 000; 171 kampfly.

- 3 jagerbomberskvadroner med 60 F-5E.
- 2 counter-insurgency/øvingskvadroner med 35 BAC-167.
- 1 avskjæringsjagerskvadron med 16 *Lightning* F53, 2 T55.
- 3 operative konverteringsavdelinger med 24 F-5F, 16 F-5B, 16 *Lightning* F53, 2 T55.
- 2 transportskvadroner med 35 C-130E/H.
- 2 helikopterskvadroner med 16 AB-206 og 24 AB-205.
- Øvrige fly omfatter 4 KC-130 tankfly, 1 Boeing 707, 2 *Falcon* 20, 2 *Jetstar* transportfly; 22 *Alouette* III, 1 AB-206, 1 Bell-212, 2 AS-61A helikoptre.
- Øvingsfly omfatter 12 T-41A.
- Red Top*, *Firestreak*, *Sidewinder*, R.530, R.550 *Magic* luft-til-luft raketter; *Maverick* luft-til-bakke raketter.
- (45 F-15 jagerfly; 15 TF-15 øvingsfly; 1 Boeing 747, 4 KC-130H transportfly; 6 KV-107 helikoptre er bestilt.)

Paramilitære styrker: 35 000 Nasjonalgarde-tropper i 20 regulære og halv-regulære bataljoner med 150 V-150 *Commando* pansrede personellkjøretøyer. 6500 Grensestyrken og Kystvakten med 50 mindre patruljebåter og 8 SRN-6 luftputefartøyer.

¹⁰⁾ Noen fly, inkl. 2 MiG-15, 12 MiG-17 jagerfly for angrep mot bakkemål er lagret.

SUDAN

Befolkning: 19 120 000.
 Militærtjeneste: Verneplikt.
 Væpnede styrker i alt: 52 100.
 Beregnet BNP 1977: \$ 4,4 mrd.
 Forsvarsutgifter 1977-78: £S 82,6 mill.
 (\$ 237 mill.).
 \$ 1 = £S 0,348 (1977), £S 0,35 (1975).

Hæren: 50 000.
 2 panserbrigader.
 7 infanteribrigader.
 1 fallskjermbrigade.
 3 artilleriregimenter.
 3 luftvernartilleriregimenter.
 1 ingeniørregiment.
 70 T-54, 60 T-55 middelstunge stridsvogner; 30 T-62 lette stridsvogner (kinesiske); 50 *Saladin* pansrede kjøretøyer; 60 *Ferret* patruljevogner; 100 BTR-40/-50/-152, 60 OT-64, 49 *Saracen*, 45 *Commando* pansrede personellkjøretøyer; 55 25-punds, 40 100mm, 20 105mm, 18 122mm kanoner/haubitser; 30 120mm bombekastere; 30 85mm panservernkanoner; 80 40mm, 80 37mm, 85mm luftvernkanoner.
 (50 AMX-10 pansrede personellkjøretøyer er bestilt.)

DEPLOYERING: *Libanon* (Den Arabiske Fredsbevarende Styrke): 1000.

Marinen: 600.
 6 store patruljefartøyer (2 ex-jugoslaviske *Kraljevica*-klasse).
 3 patruljefartøyer (ex-iranske) under 100 tonn.
 6 hurtiggående patruljebåter (ex-jugoslaviske «101»-klasse).
 2 landgangsskip for stridsvogner, 1 landgangsfartøy.

Luftvåpenet: 1500; 22 kampfly.
 1 avskjæringsjagerskvadron med 10 MiG-21MF.
 1 jagerskvadron for angrep mot bakkemål med 12 MiG-17 (ex-kinesiske).
 5 BAC-145 og 6 *Jet Provost* Mk55.
 1 transportskvadron med 6 C-130H, 6 An-12, 5 An-24, 4 F-27, 1 DHC-6, 2 DHC-5D, 8 *Turbo Porter*.
 1 helikopterskvadron med 10 Mi-8, 10 BO-105.
 AA-2 *Atoll* luft-til-luft raketter.
 (10 F-5E, 2 F-5B, 24 *Mirage* 50 jagerfly; 6 EMB-111P2, 2 DHC-5D transportfly, 10 *Puma* helikoptre er bestilt.)

Paramilitære styrker: 3500: 500 i Nasjonalgarden, 500 i Den Republikanske Garde, 2500 Grensevakttropper.

SYRIA

Befolkning: 8 110 000.
 Militærtjeneste: 30 måneder.
 Væpnede styrker i alt: 227 500.
 Beregnet BNP 1977: \$ 6,5 mrd.
 Forsvarsutgifter 1978: £Syr 4,4 mrd.
 (\$ 1,12 mrd.).
 \$ 1 = £Syr 3,93 (1978), £Syr 3,68 (1977).

Hæren: 200 000, inkl. 15 000 i Luftforsvarskommandoen.
 2 panserdivisjoner (hver med 2 pansrede, 1 mekanisert brigade).
 3 mekaniserte divisjoner (hver med 1 pansret, 2 mekaniserte brigader).
 3 panserbrigader.
 1 mekanisert brigade.
 3 infanteribrigader.
 2 artilleribrigader.
 6 commando-bataljoner.
 4 fallskjermbataljoner.
 1 bakke-til-bakke rakettbataljon med *Scud*, 2 batterier med *FROG*.
 48 bakke-til-luft rakettbatterier med SA-2/-3/-6.
 200 T-34, 1500 T-54/-55, 800 T-62 middelstunge, 100 PT-76 lette stridsvogner; BRDM rekognoseringskjøretøyer; BMP kampkjøretøyer for mekanisert infanteri; 1600 BTR-40/-50/-60/-152, OT-64 pansrede personellkjøretøyer; 800 122mm, 130mm, 152mm og 180mm kanoner/haubitser; ISU-122/-152, 75 SU-100 selvdrevne kanoner; 122mm, 140mm, 240mm rakettkastere; 30 *FROG-7*, 36 *Scud* bakke-til-bakke raketter; 82mm, 120mm, 160mm bombekastere; 57mm, 85mm, 100mm panservernkanoner; *Snapper*, *Sagger*, *Swatter* styrte panservernvåpen; 23mm 37mm, 57mm, 85mm, 100mm tauede, ZSU-23-4, ZSU-57-2 selvdrevne luftvernkanoner; SA-7/-9 bakke-til-luft raketter; 25 *Gazelle* helikoptre.
 (60 T-62 stridsvogner, *Milan*, *HOT* styrte panservernvåpen, SA-6/-8/-9 bakke-til-luft raketter; 24 *Gazelle* helikoptre er bestilt.)

DEPLOYERING: *Libanon* (Den Arabiske Fredsbevarende Styrke): 30 000.

Reserver: 100 000.

*Luftforsvarskommandoen.*¹¹⁾

24 bakke-til-luft rakettbatterier med SA-2/-3, 14 med SA-6, luftvernartilleri, avskjæringsjagerfly og radar.

Marinen: 2500.

2 *Petya-I*-klasse fregatter.

6 *Osa-I*- og 6 *Komar*-klasse hurtiggående patruljebåter med *Styx* styrte overflate-til-overflate raketter.

1 T-43-klasse, 2 kystgående minesveipere.

1 stort patruljefartøy (ex-fransk CH type).

8 motortorpedobåter (ex-sovjetiske P-4).

Reserver: 2500.

Luftvåpenet: 25 000; ca. 392 kampfly.¹²⁾

6 jagerskvadroner for angrep mot bakkemål: 3 med 50 MiG-17, 3 med 60 Su-7.

3 jagerskvadroner med 50 MiG-23, 12 MiG-27.

12 avskjæringsjagerskvadroner med 220 MiG-21PF/MF.

Transportfly omfatter 8 Il-14, 6 An-12, 2 An-24, 4 An-26.

Øvingsfly omfatter Yak-11/-18, 23 L-29, MiG-15UTI, 32 MBB 223 *Flamingo*.

Helikoptre omfatter 4 Mi-2, 8 Mi-4, 10 Mi-6, 50 Mi-8, 9 Ka-25 for anti-ubåt krigføring, 15 *Super Frelon*, 6 CH-47C.

AA-2 *Atoll* luft-til-luft raketter.

(12 MiG-23 jagerfly, 18 AB-212, 21 *Super Frelon* helikoptre er bestilt.)

Paramilitære styrker: 9500. 8000 Gendarmeritropper; 1500 Ørkengardetropper (Grensestyrke).

¹¹⁾ Underlagt Hærens overkommando, med personellstyrke fra Hæren og Luftvåpenet.

¹²⁾ En del fly antas å være i opplag.

CHINA

Kinesisk forsvarspolitik har i mange år opprettholdt en balanse (som fra tid til annen har vært noe usikker) mellom de to ytterlighetene av henholdsvis kjernefysisk avskrekking og «Folkekrig». Den førstnevnte tilsikter å avskrekke strategisk angrep, den sistnevnte – via massemobilisering av befolkningen – å avskrekke eller slå tilbake konvensjonell landverts invasjon. I og med Mao's død i september 1976 og det påfølgende angrep på «Firer-bandene», forsvant de sterkeste tilhengerne av den strategiske oppfatning at menn er viktigere enn våpen. Det er nå visse tegn som tyder på at det satses på å utvikle mer moderne styrker med generelle formål, for å kunne møte mer begrensede militære eventualiteter enn ytterpunktene kjernefysisk avskrekking eller massekrig.

«Folkets Frigjøringshær» (People's Liberation Army – PLA) var sannsynligvis nøkkelfaktoren i Hua Kuo-feng's tiltredelse til makten, til tross for en viss splittelse innen hærens lederskap. PLA kan derfor antas å ha øket innflytelse over militærpolitikken, og har ikke lagt skjul på sine ønsker om mer moderne våpen og om økte bevilgninger. Militære konferanser har omfattet luftforsvar, fly og raketter, samt planlegging, forskning og produksjon. Mens dette innvarsler moderniserings-tiltak, fortsetter diskusjonen om takten og arten av denne moderniseringen. Det er ennå for tidlig å se hvorvidt, eller hvor raskt, det vil bli bevilget penger for dette (men jfr. avsnittet om forsvarsutgifter på s. 60). Det er også for tidlig å forutse følgerne av Teng Hsiao-ping's gjeninnsettelse i slutten av juli 1977 til hans tre hovedverv, herunder til PLA's Generalstabssjef. Det bilde som kan trekkes opp av de kinesiske styrker, er følgelig ikke ulikt fjorårets.

Kjernefysiske våpen

Prøvesprengnings-programmet fortsatte, med to 20 kilotonns atmosfæriske prøver i løpet av året: Én i september 1977, og en annen

i mars 1978, hvilket bringer det totale antall opp i 23 siden prøvesprengningene startet i 1964. En taktisk kjernefysisk styrke er operativ, og i stand til å rekke store deler av Sovjet-Unionen og Asia. Lagerbeholdningen av våpen, både av fisjons- og fusjonstypen, utgjør sannsynligvis flere hundre stk., og vil kunne fortsette å øke raskt. Jagerfly vil kunne bli benyttet som taktiske leveringsmidler, og for lengre avstander har man Tu-16 middels tungt bombefly, med en aksjonsradius opp til 3200 km. MRBM med rekkevidde ca. 1000–1100 km er operative, men kan tenkes å utgå og bli erstattet med IRBM, som også nå er operative, med rekkevidde 2400–2800 km. Rakettskytningen synes å være kontrollert av Det Annet Artilleri, som tydeligvis er PLA's rakettvåpengren.

En fler-trinns ICBM med rekkevidde 4800–5600 km ble først utprøvet i 1976, og en del tør være blitt deployert. En ICBM som antas å ha en rekkevidde på 12 800 km har også vært under utvikling, men vil neppe bli operativ på en del år ennå. Full-rekkevidde utprøving, som ville gjøre det nødvendig med nedslagsfelter i Det indiske Hav eller Stillehavet, er ennå ikke blitt utført, men raketten er blitt vellykket anvendt (og således testet) som utskytningmiddel for satellitter. China har en G-klasse undervannsbåt med utskytningssrør for raketter, men later ikke til å ha raketter til den. Samtlige nåværende raketter har flytende drivstoff, men faste drivstoffmidler er under utvikling.

Konvensjonelle styrker

PLA er organisert i 11 Militærregioner og inndelt i hoved- og lokalstyrker. Hovedstyrke-divisjonene, som administreres av de Militærregioner hvor de er stasjonert, men er kommandomessig underlagt Ministeriet for det Nasjonale Forsvar, er disponible for operasjoner i en hvilken som helst region, og er bedre utstyrt. Lokalstyrkene, som om-

fatter Grense-forsvarsavdelinger og Intern-forsvarsavdelinger, er hovedsakelig infanteri, og konsentrerer seg om forsvaret av deres egne respektive lokalsamfunn i samarbeid med paramilitære avdelinger.

PLA er hovedsakelig utstyrt og øvet for «Folkekrigen»s operasjonsmiljø, men man satser på nye tiltak for å utstyre en del av enhetene med moderne våpen. Infanteri-avdelinger utgjør mesteparten av mannskapsstyrkene og utgjør 121 av de 136 Hovedstyrke-divisjoner; det er bare 12 panserdivisjoner. PLA's marine- og luft-komponenter har bare ca. en syvendedel av de totale mannskapsstyrker, sammenlignet med over en tredjedel for de tilsvarende grener i Sovjetunionen, men marinestyrken er i ferd med å økes, og utstyret for begge grenene gjennomgår en stadig modernisering. PLA, som i det vesentlige er en defensiv styrke, mangler de fornødne baser og forsyningsstøtter for langvarige militære operasjoner i stor målestokk utenfor China.

Større våpensystemer omfatter jagerflyene MiG-19 og F-9 (sistnevnte av kinesisk konstruksjon), SA-2 bakke-til-luft raketter, Type 59 middelstunge stridsvogner, Type 60 amfibiestridsvogner, og Type 62 – en lett stridsvogn av kinesisk konstruksjon – samt pansrede personellkjøretøyer. Et visst antall R- og W-klasse dieseldrevne undervannsbåter med middels rekkevidde blir bygget, likeledes overflate-til-overflate raketjagere og hurtiggående patruljebåter; en atomdrevne angreps-undervannsbåt (bestykket med konvensjonelle torpedoer) har vært under utprøving i en del år. Mesteparten av det militære utstyr ligger 10–20 år etter i utviklingen, men China har lagt for dagen en økende interesse for å skaffe seg vestlig militær teknologi.

Bilaterale overenskomster

China har en Alliansse- og Vennskaps-Traktat med Sovjetunionen, undertegnet i 1950, som inneholder gjensidige forsvarsforpliktelser og med 30 års varighet. At denne traktat fremdeles er i kraft, er imidlertid meget lite trolig.

Det finnes en gjensidig forsvarsavtale av 1961 med Nord-Korea, samt en avtale om å levere gratis militærhjelp. China har ikke-angrepspakter med Afghanistan, Burma og Kambodsja. Kinesisk militærutstyr og forsyningsstøtte er blitt tilbudt en rekke land. Albania, Pakistan og Tanzania har tidligere vært større mottagere av våpen.

CHINA

Befolkning: 960–975 000 000.

Militærtjeneste: Hæren 2–4 år, Luftvåpenet 4 år, Marinen 5 år.

Regulære styrker i alt: 4 325 000.

BNP og forsvarsutgifter – se egen anførsel i slutten av dette avsnittet.

Strategiske styrker:

IRBM: 30–40 CSS-2.

MRBM: 30–40 CSS-1.

Fly: Ca. 80 Tu-16 middelstunge bombefly.

Hæren: 3 625 000.

Hovedstyrker:

11 panserdivisjoner.

121 infanteridivisjoner.

3 luftbårne divisjoner.

40 artilleridivisjoner (inkl. luftverndivisjoner).

15 jernbane- og anleggs-ingeniørdivisjoner.

150 selvstendige regimenter.

Lokalstyrker:

70 infanteridivisjoner.

130 selvstendige regimenter.

10 000 sovjetiske IS-2 tunge, T-34 og kinesiske-produserte Type-59/-63 middelstunge, Type-60 (PT-76) amfibiske og Type-62 lette stridsvogner; 3500 M-1967 og K-63 pansrede personellkjøretøyer; 18 000 122mm, 130mm, 152mm kanoner/haubitser, inkl. SU-76, SU-85, SU-100 og ISU-122 selvdrevet artilleri; 20 000 82mm, 90mm, 120mm, 160mm bombekastere; 132mm, 140mm rakettkastere; 57mm, 75mm, 82mm rekylfrie kanoner; 57mm, 85mm, 100mm panservernkanoner; 37mm, 57mm, 85mm, 100mm luftvernkanoner.

DEPLOYERING:

China er inndelt i 11 Militærregioner (MR), som igjen er inndelt i Militærdistrikter (MD), vanligvis med 2–3 Distrikter i hver Region. Divi-

sjonene er gruppert i ca. 40 arméer, hver gjennomgående bestående av 3 infanteridivisjoner, 3 artilleriregimenter og, i enkelte tilfeller, 3 panserregimenter. Hovedstyrke-divisjonene administreres av Militærregionene, men er underlagt sentral kommando.

Fordelingen av divisjoner, artilleri- og ingeniørdivisjoner ikke medregnet, antas å være som følger:

Nord og Nord-Øst China (Shenyang og Peking MR¹): 55 Hovedstyrke-divisjoner, 25 Lokalstyrke-divisjoner.

Nord og Nord-Vest China (Lanchow og Sinkiang MR): 15 Hovedstyrke-divisjoner, 8 Lokalstyrke-divisjoner.

Øst og Syd-Øst China (Tsinan, Nanking, Foochow og Canton²) MR): 32 Hovedstyrke-divisjoner, 22 Lokalstyrke-divisjoner.

Sentrale China (Wuhan MR): 15 Hovedstyrke-divisjoner (inkl. 3 luftbårne), 7 Lokalstyrke-divisjoner.

Vest og Syd-vest China (Chengtu og Kunming MR¹): 18 Hovedstyrke-divisjoner, 8 Lokalstyrke-divisjoner.

Marinen: 300 000, inkl. 30 000 i Marinens Luftvåpen og 38 000 marineinfanteritropper; 23 større overflate-kampfartøyer.

1 *Han*-klasse atomdrevet undervannsbåt.

1 G-klasse undervannsbåt (med utskyttingsrør for SLBM.³)

73 flåte-undervannsbåter (inkl. 50 sovjetiske R-, 21 W-, 2 *Ming*-klasse).⁴)

7 *Luta*-klasse jagere med *Styx* overflate-til-overflate raketter (flere er under bygging).

4 fhv. sovjetiske *Gordy*-klasse jagere med *Styx* overflate-til-overflate raketter.

12 fregatter (4 *Riga*-type med *Styx* overflate-til-overflate raketter).

14 patrulje-eskortefartøyer.

39 ubåtjagere (20 *Kronstadt*-, 19 *Hainan*-klasse).

70 *Osa*- og 70 *Hoku/Komar*-type hurtiggående patruljebåter med *Styx* styrte overflate-til-overflate raketter (flere er under bygging).

140 P-4/-6-klasse motortorpedobåter (på under 100 tonn).

105 *Hu Chwan*-hydrofoilibåter (på under 100 tonn).

440 motorkanonbåter (*Shanghai*-, *Swatow*-, *Whampoa*-klassene).

30 minesveipere (18 sovjetiske T-43 type).

15 landgangsskip for stridsvogner, 14 middeltunge landgangsskip, 15 landgangsskip for infanteri, ca. 450 landgangsfartøyer.

300 fartøyer for kyst- og elveforsvar (de fleste på under 100 tonn).

DEPLOYERING:

Nordflåten: Ca. 300 fartøyer deployert fra munningen av Yalu-elven til syd for Lienyunkang; hovedbaser ved Tsingtao, Lushun og Luta.

Østflåten: Ca. 450 fartøyer deployert fra syd for Lienyunkang til Tangshan; større baser ved Shanghai, Chou Shan og Ta Hsiehtao.

Sydflåten: Ca. 300 fartøyer; deployert fra Tangshan til den vietnamesiske grense; hovedbaser ved Huangpu, Chanchiang og Yulin.

Marinens luftvåpen: 30 000; ca. 700 landbaserte kampfly, organisert i 4 bombefly- og 5 jagerflydivisjoner, inkl. ca. 130 II-28 torpedoførende, Tu-16 middelstunge og Tu-2 lette bombefly og ca. 500 jagerfly, inkl. MiG-17, MiG-19/F-6 og noen F-9; noen Be-6 *Madge* maritime rekognoseringsfly; 50 Mi-4 *Hound* helikoptre og noen lette transportfly. Marinens jagerfly er integrert i luftforsvarssystemet.

Luftvåpenet: 400 000, inkl. strategiske styrker og 120 000 luftvernpersonell; ca. 5000 kampfly.

Ca. 80 Tu-16 *Badger* og noen få Tu-4 *Bull* middelstunge bombefly.

Ca. 300 II-28 *Beagle* og 100 Tu-2 *Bat* lette bombefly.

Ca. 500 MiG-15 og F-9 *Fantan* jagerbombefly.

Ca. 4000 MiG-17/-19, 80 MiG-21 og noen F-9 jagerfly organisert i luftdivisjoner og -regimenter.

Ca. 450 transportfly med faste vinger, inkl. ca. 300 An-2, ca. 100 Li-2, 50 II-14 og II-18, noen An-12/-24/-26 og *Trident*. 350 helikoptre, inkl. Mi-4, Mi-8 og 16 *Super Frelon*. Disse kan evt. suppleres med ca. 500 fly fra Den Sivile Luftfartsadministrasjon, hvorav ca. 150 er større transportfly.

Det finnes et luftforsvarssystem med evne til å føre et begrenset forsvar av viktige byområder,

¹) Tallene omfatter grensetropper med styrke tilsvarende 2-3 divisjoner i hver av disse Militærregioner.

²) Omfatter øya Hainan.

³) China har såvidt vites ingen raketter for denne ubåten.

⁴) Inklusive øvingsfartøyer.

industriområder, militære installasjoner og våpenkomplekser. Nærmere 4000 jagerfly fra Marinen og Luftvåpenet er tildelt denne rollen, likeledes ca. 100 CSA-1 (SA-2) bakke-til-luft raketter og over 10 000 luftvernkanoner.

Paramilitære styrker: Offentlig sikkerhetsstyrke og en sivil milits med forskjellige elementer: Den Væpnede Milits, som teller opptil 7 millioner og er organisert i ca. 75 divisjoner og et ukjent antall regimenter; Bymilitsen, som teller flere millioner; Det Sivile Produksjons- og Anleggs-korps, ca. 4 millioner; Den Ordinære og Basis-militsen, 75–100 millioner, som får en del grunnopplæring, men gjennomgående er ubevæpnet.

BRUTTONASJONALPRODUKT OG FORSVARSUTGIFTER

Bruttonasjonalprodukt

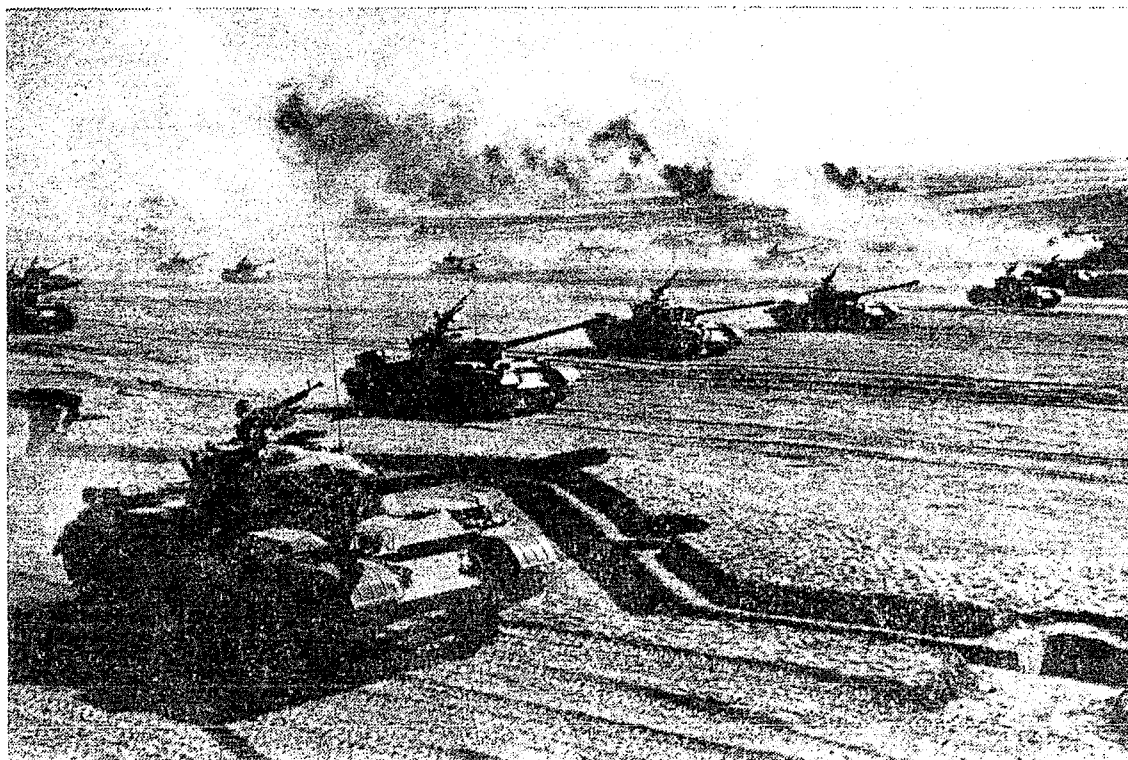
Det finnes ingen offisielle kinesiske oppgaver over BNP eller nasjonalinntekt. Vestlige anslag har variert svært meget, og det er vanskelig å velge blant et sprikende utvalg av tallopgaver, som er definert og beregnet på

forskjellig vis. De forente staters Rustningskontroll- og Nedrustnings-Organ (Arms Control and Disarmament Agency – ACDA) har beregnet BNP for 1975 til \$ 299 mrd., mens et nylig foretatt britisk anslag for 1976 var \$ 350 mrd.

Forsvarsutgifter

China har ikke offentliggjort noen budsjett-tall siden 1960, og det er ingen almen enighet med hensyn til omfanget av de ressurser som anvendes på forsvaret. De beregninger som har vært foretatt, er spekulative.

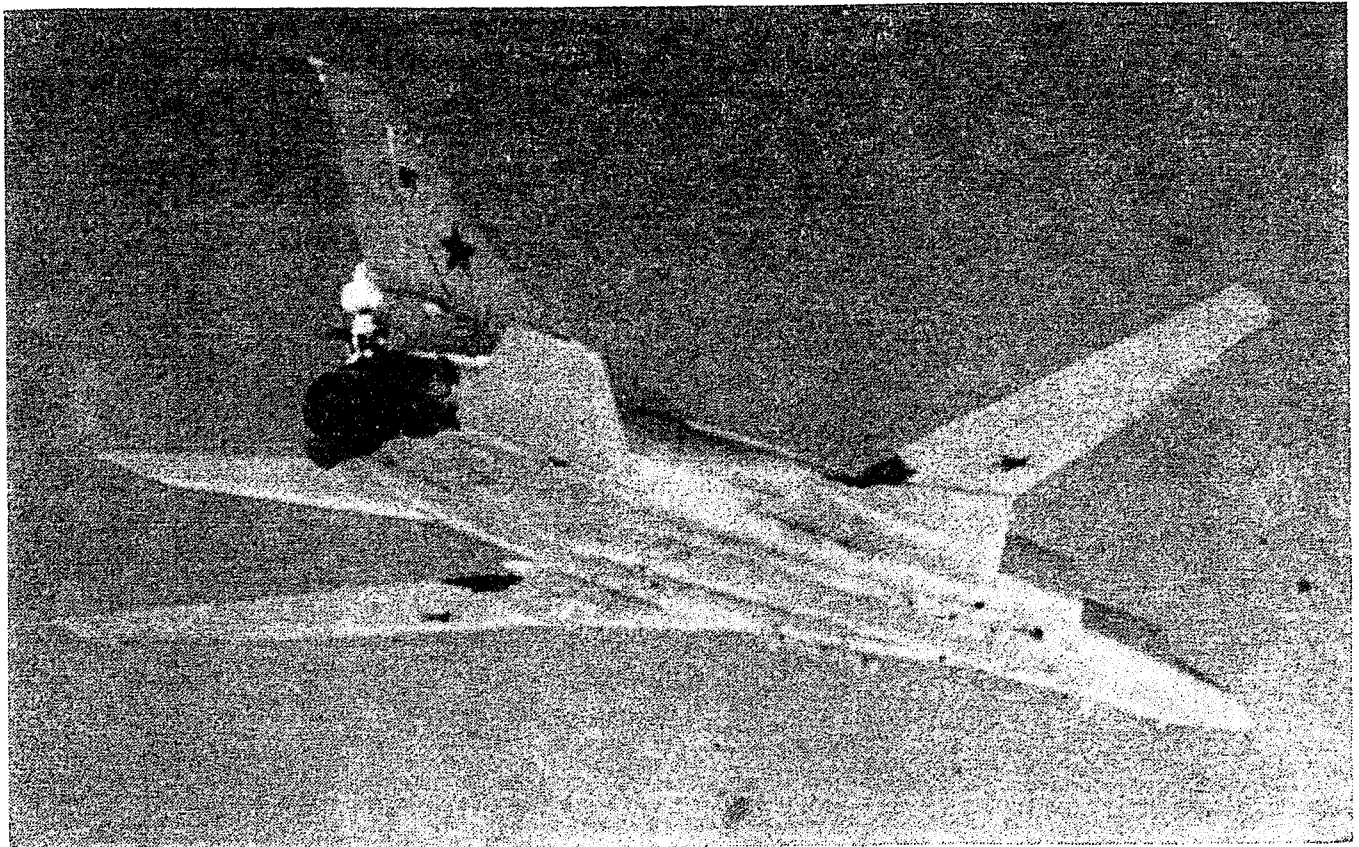
Vestlige anslag angir de kinesiske forsvars-utgiftene til ca. 10 % av BNP, eller om lag \$ 35 mrd. Den Nasjonale Forsvars-, Vitenskaps- og Teknologi-Kommisjonen i China har villet se forsvarsbudsjettet øket, først av alt for å utvikle og fordele moderne våpen, og det har vært mye snakk om å kjøpe teknologisk avanserte våpen i Europa og Japan. Dette tyder på at forsvarsutgiftene vil bli økt betraktelig, men muligens ikke før i 1980-årene. Selv da ønsker China å bygge på lisens, heller enn å kjøpe direkte fra andre.

Kinesisk-bygde T-59 stridsvogner i taktiske øvelser.

I løpet av 1978 begynte moderne amerikanske AWACS-fly å kontrollere havområder i nord med base på Keflavik, Island.

Det mye omtalte russiske Backfire-flyet fotografert over Østersjøen av det svenske luftforsvar.

Sammenligning av forsvarsutgifter 1975—1978.

Land	Millioner \$			\$ pr. capita			% av statsutgiftene a)			% av BNP b)					
	1975	1976	1977	1975	1976	1977	1975	1976	1977	1975	1976	1977			
<i>Warszawa-pakten c)</i>															
Bulgaria	457	438	408	52	50	46	49	49	5,3	5,2	5,1	2,7	2,7	2,4	2,5
Tsjekkoslovakia	1 706	1 805	1 823	116	121	122	121	121	7,3	7,0	7,1	3,8	3,8	3,9	3,8
Øst-Tyskland	2 550	2 729	2 900	148	158	168	(-)	(-)	7,9	7,8	(-)	5,4	5,5	5,7	5,9
Ungarn	506	551	590	48	52	56	62	62	3,5	3,6	3,7	2,4	2,4	2,5	2,6
Polen	2 011	2 252	2 455	59	60	71	73	73	7,0	7,4	8,5	3,0	3,1	3,0	3,0
Romania	707	759	824	33	35	38	43	43	3,7	4,0	4,0	1,7	1,7	1,7	1,7
Sovjet-Unionen d)	124 000	127 000	133 000	490	492	508	(-)	(-)	(-)	(-)	(-)	11-13 %	11-13 %	11-13 %	11-13 %
<i>NATO e)</i>															
Belgia	1 971	2 013	2 476	200	204	253	(-)	(-)	10,0	10,2	10,4	2,8	3,0	3,0	3,4
Storbritannia	11 118	10 734	12 103	198	190	214	239	239	11,6	11,0	12,7	5,1	4,9	5,2	5,0
Canada	2 965	3 231	3 348	130	140	144	153	153	11,9	10,0	8,8	2,1	2,2	1,8	1,8
Danmark	939	861	1 085	185	168	213	259	259	7,3	7,4	6,7	2,2	2,2	2,5	2,5
Frankrike	13 984	12 857	13 666	264	241	254	325	325	20,2	20,6	19,2	3,6	3,9	3,7	3,6
Vest-Tyskland *)	16 142	15 220	17 130	259	242	271	337	337	24,4	23,5	23,9	3,6	3,7	3,5	3,4
Hellas	1 435	1 249	1 328	159	138	146	164	164	25,5	26,0	20,2	4,0	6,9	5,0	5,0
Italia	4 700	3 821	4 730	84	68	83	98	98	9,7	8,6	8,9	2,9	2,6	2,5	2,4
Luxembourg	22	23	29	65	68	80	100	100	3,0	2,9	2,8	0,9	1,1	1,0	1,1
Nederland	2 978	2 825	3 716	218	205	266	301	301	11,0	9,8	10,9	3,4	3,6	3,3	3,6
Norge	929	902	1 130	232	223	241	316	316	8,2	7,6	9,3	3,1	3,1	3,2	3,1
Portugal	1 088	748	545	124	85	62	62	62	35,2	(-)	13,3	6,6	6,0	4,0	3,3
Tyrkia	2 200	2 800	2 652	55	70	65	54	54	26,6	29,4	20,8	3,7	9,0	5,5	5,7
De forente stater	88 983	91 000	104 250	417	423	480	517	517	23,8	23,8	22,7	6,1	5,9	5,4	6,0

Øvrige Europa

Østerrike	410	433	534	718	54	57	68	91	3,7	3,7	3,8	3,9	0,9	1,0	1,2	1,1
Irland	128	134	149	193	41	43	47	59	4,3	3,5	3,6	3,5	1,4	1,6	1,6	1,6
Finland	388	364	427	454	83	77	90	95	5,0	5,1	4,9	6,1	1,4	1,4	1,3	1,3
Spania	1 701	1 766	2 154	2 363	48	49	59	64	14,5	14,9	15,3	13,2	1,9	1,8	1,7	1,7
Sverige	2 483	2 418	2 833	2 946	303	294	343	355	10,5	12,5	11,6	11,7	3,4	3,4	3,4	3,4
Sveits	1 047	1 221	1 153	1 547	160	184	172	240	19,3	18,8	18,3	18,0	1,8	1,8	2,0	1,9
Jugoslavia f)	1 705	1 798	2 086	2 332	80	81	96	106	49,9	40,9	40,8	52,9	5,1f)	5,6f)	5,4	5,2

Midt-Østen &

Middelhavsområdet

Algerie f)	285	312	397	456	17	18	23	25	4,7	(-)	5,9	5,7	1,8f)	2,2f)	3,4	3,0
Egypt	6 103	4 859	(-)	(-)	163	128	112	(-)	42,0	(-)	(-)	(-)	22,8	(-)	(-)	(-)
Iran f)	8 800	9 500	7 894	9 942	268	281	224	273	24,9	28,9	23,5	23,8	14,0f)	17,4f)	12,0	10,9
Irak	1 191 g)	1 417	1 660	(-)	107	123	141	(-)	43,7	26,8	29,7	(-)	18,7	(-)	9,6	10,2
Israel	3 552	4 214	4 259	3 310	1 045	1 201	1 176	887	50,1	56,7	32,4	30,4	31,8	35,9	36,3	29,9
Jordan	155	155	201	304	57	55	70	103	22,0	19,4	20,1	25,6	12,1	12,2	12,9	15,5
Libya	203	229	338	448	83	90	130	162	13,7	(-)	17,4	19,5	1,4	1,7	(-)	1,8
Marokko	224	258	346	681	13	15	19	37	4,5	6,0	7,8	11,6	3,0	2,8	3,3	3,6
Saudi-Arabia	6 771	9 038	7 539	13 170	1 153	1 506	1 005	1 704	20,0	29,0	24,0	35,1	7,3	18,0	17,7	13,6
Sudan	120	146	237	(-)	7	8	12	(-)	15,1	8,1	10,4	(-)	4,3	(-)	3,6	5,4
Syria f)	706	1 003	1 068	1 121	96	132	138	138	25,3	22,3	23,0	24,1	11,0f)	15,1f)	16,3	16,4

*) Inkl. hjelp til Vest-Berlin:

19 540	18 758	21 263	26 731	313	299	337	422	29,2	28,9	29,6	28,7	4,3	4,4	4,3	4,2
--------	--------	--------	--------	-----	-----	-----	-----	------	------	------	------	-----	-----	-----	-----

a) Denne oppstilling er kun foretatt for å vise utviklingstendenser for de enkelte land; forskjeller med hensyn til omfanget av den statlige sektor gjør det uholdbart å foreta internasjonale sammenligninger.

b) Basert på de respektive lokale myntenheter. Hvor offisielle oppgaver mangler, er bruttonasjonalproduktet anslagsvis beregnet.

c) Vanskeligheten med hensyn til å beregne brukbare omregningskurser gjør omregningen fra dollar upresis.

d) Se side 9 (dvs. avsnittet om Sovjetunionen).

e) Forsvarsutgifter basert på NATO-definisjoner, men en del 1978-tall

er beregnet ut i fra nasjonalt definerte data. Talloppgavene fra 1977 er midlertidige.

f) Det såkalte «Gross domestic product» (GDP) i henhold til markedspriser, ikke bruttonasjonalproduktet, i 1974 og 1975.

g) Oppgave kun for ni måneder.

NB:

Hvor data ikke har vært tilgjengelige, er dette angitt ved markeringen (-) i vedkommende rubrikk. (overs. anm.)

Den regionale militærstrategiske balanse i Europa

Enhver vurdering av den militære balanse mellom NATO og Warszawa-pakten innebærer sammenligning av både mannskaps- og materiell-styrker, betraktninger vedrørende kvalitative karakteristika, videre slike faktorer som geografiske fortrinn, deployering, trening og forsyningsstøtte, samt forskjeller med hensyn til doktrine og filosofi. *a)* Vurderingen må foretas i sammenheng med den strategiske kjernefysiske balanse, i sammenheng med militære styrkeforhold verden over, og i sammenheng med den relative styrke av de to siders sjøstridskrefter.

Visse faktorer i denne sammenligningen er av særlig interesse. Warszawapaktens utstyr er relativt standardisert. NATO's er ikke, og er således underkastet begrensninger med hensyn til inter-operabilitet (dvs. evnen til å operere sammen) og følgelig også med hensyn til fleksibilitet. NATO har visse sterke sider, så som de taktiske luftstyrkenes slagkraft, men det er lite dybde i NATO's sentralavsnitt, noe som medfører forsvarsproblemer. På den annen side har også Warszawa-pakten sine sårbare punkter, og det kan gjøre seg gjeldende en viss tvil med hensyn til enkelte av medlemsstatenes pålitelighet og verdien av deres styrker.

En må ha i tankene, at sovjet-styrkene er beregnet for å spille en offensiv rolle; NATO-styrkene er først og fremst beregnet for forsvar, og er således planlagt å avskrekke for å skape en rimelig grad av tvil

på sovjetisk side med hensyn til muligheten av en rask suksess gjennom et konvensjonelt angrep og med hensyn til de kjernefysiske konsekvenser som måtte følge.

LAND- OG LUFTSTRIDSKREFTER

Selv om divisjoner på begge sider ofte er ulike i størrelse og er ulikt organisert, er det noen ganger nyttig å sammenligne antallet divisjoner, selv om ganske omfattende antall av kampstyrker ikke finnes i divisjonssammenheng.

Når en foretar en divisjons-sammenligning, er det særlig interessant å sammenligne divisjonene som er disponible i to geografiske regioner: først, Nord- og Sentral-Europa (slått sammen); og, for det andre, Syd-Europa. Av åpenbare grunner er det ikke lett å skille mellom Warszawapaktstyrker i Sentralregionen. På den annen side er sydflanken ganske klart adskilt fra de andre områdene, både av politiske og geografiske årsaker. Det er tre deployeringsområder på denne flanken: Øst-Tyrkia, Hellas og det tyrkiske Trakia, samt Nordøst-Italia. Det ville være vanskelig, om ikke umulig, for militære styrker i ett av disse områdene å bli flyttet til et annet. Tabell I er derfor blitt delt i to, med NATO samlet i ett (fordi amerikanske landstridskrefter ikke utgjør en vesentlig del av det totale) og med Warszawapakten i to deler – pakten som sådan og sovjetiske styrker.

Tabell I: Landstridskrefter

Disponible landstridskrefter i fredstid (divisjonsekvivalenter) <i>d)</i>	Nordlige og sentrale Europa <i>b)</i>			Sydlige Europa <i>c)</i>		
	NATO	Warszawa-pakten	(derav USSR)	NATO	Warszawa-pakten	(derav USSR)
Pansrede	10	32	22	4	6	2
Mekaniserte	13	33	20	7	24	7
Infanteri og luftbårne ..	4	5	3	26	3	2

Tabell II: Mannskapsstyrker i kampenheter (i tusen)

	Nordlige og Sentrale Europa			Sydlige Europa		
	NATO	Warszawa- pakten	(derav USSR)	NATO	Warszawa- pakten	(derav USSR)
Mannskapsstyrker i kamp- tropper i alle typer enheter	626	943	638	550	388	147

Mannskapsstyrker

En jevnføring av de mannskapsstyrker som inngår i de frontlinjekampenheter som er deployert på bakken under normale omstendigheter i fredstid (til forskjell fra de totale mannskapsstyrker, som omtales senere) utfyller bildet ytterligere. Tallene som presenteres gjenspeiler de foran nevnte variasjoner i divisjonsoppsettningene, men omfatter også kamptropper i forband over divisjonsnivå. Tallene tar også underbemannning med i betraktningen – mange NATO- og Warszawapakt-divisjoner blir i fredstid holdt på langt under full styrke. De oppgaver som er beregnet på dette grunnlag, og som bare kan være rent tilnærmedesvis, er vist i Tabell II. Tallene omfatter ikke franske styrker; hvis de som er stasjonert i Tyskland regnes med, ville NATO's antall

a) Se forøvrig *Militærbalansen 1977–1978*.

b) NATO-tallene utgjør AFCENT og AFNORTH tilsammen. Da ingen av de øverstkommanderende for disse styrkene kan være sikre på støtte fra landstridskrefter i Portugal eller Storbritannia, er ikke disse tatt med. Franske styrker er likeledes ikke tatt med, selv om to divisjoner (som nå blir reorganisert – se s. 29) for tiden er deployert i Tyskland. Styrker i Berlin er tatt med. Warszawapaktstyrker inkluderer alle øst-tyske, tsjekkiske og polske divisjoner, og sovjetiske divisjoner som er gruppert i disse landene i fredstid, sammen med de Kategori 1- og 2-divisjoner (se definisjonene på s. 10) i de Vestlige Militærdistrikter i Sovjetunionen som er antatt å være øremerket for innsats på nord- og sentralfronten.

c) NATO-styrker omfatter italienske, greske og tyrkiske landstridskrefter og, på Warszawapakten sin side, bulgarske, ungarske og rumenske landstridskrefter, sammen med Kategori 1 og 2 sovjetiske divisjoner stasjonert i Ungarn og sydvestlige Sovjetunionen som er antatt å være øremerket for operasjoner på Sydfronten.

d) Divisjoner, brigader og lignende enheter, regnet sammen på basis av forholdstallet tre brigader pr. divisjon.

for nordlige og sentrale Europa bli øket med kanskje 40 000.

Forsterkninger

En endelig vurdering av hvor raskt reservestyrker kan bli mobilisert, overført til kampområdet og komme i aksjon, er langt fra lett og omfatter mange innfløkte faktorer og kvalifiserende forutsetninger. Noen alminnelige betraktninger kan gjøres:

- Varslingstid er bare til nytte dersom det er politisk vilje til å mobilisere. Det avhenger først og sist av hvor tidlig angriperens forberedelser kan oppdages. I sin tur vil dette avhenge av om angrepet er basert på forsterkninger eller på de styrker som allerede er på plass.
- Den vellykkede eller mislykkede gjennomføringen av et angrep uten forsterkninger, vil i store trekk avhenge av forsvarerens evne til å forflytte seg raskt fra forlegningene og inn i forsvarsposisjonene.
- Selve forsterkningen varierer meget fra land til land. Den må antas å skje raskt for sentral-europeiske land. Den burde kunne gjennomføres ganske raskt for Sovjetunionen, selv om deres transport-systemer fra øst til vest ikke er spesielt gode (stasjoner med bytte av sporvidde medfører forsinkede bevegelser ved bruk av tog). De forente stater står overfor store vanskeligheter ved sine forsterkninger.
- Enhver vestlig forsterkning over sjøen vil være mye mer usikker dersom den må finne sted etter utbruddet av fiendtligheter. Forsterkninger med fly vil også bli søkt hindret. Transitt-mulighetene vil mest

sannsynlig bli forsøkt hindret. Derimot vil det være vanskeligere for Vesten å bryte inn overfor sovjetiske forsterkninger, selv om det også her er sårbare punkter.

– Mange Warszawapakt-divisjoner befinner seg på lavt beredskapsnivå, særlig de som er ført opp som Kategori 3 (se noen på s. 10). Størrelsen på Sovjetunionen og landets relative mangel på gode interne

forbindelser vil gjøre en konsentrasjon av reservemansskaper ganske vanskelig.

– De fleste vestlige forsterkninger omfatter ikke opprettelsen av fullstendige formasjoner, men er istedet ment å fylle ut oppsatte formasjoner som allerede er gruppert i fremskutte posisjoner i fred.

Tabellene III og IV gir et resymé av den nåværende stilling.

Tabell III: Forsterkningsformasjoner for Warszawapakten

	Panserdivisjoner			Mekaniserte divisjoner			Øvrige divisjoner		
	Kategori			Kategori			Kategori		
	1	2	3	1	2	3	1	2	3
Tsjekkoslovakia	3	–	2	3	–	2	–	–	–
Øst-Tyskland	2	–	–	4	–	–	–	–	–
Polen	5	–	–	3	2	3	–	2	–
Sovjetiske divisjoner									
I ovennevnte område	14	–	–	13	–	–	–	–	–
Andre steder <i>e)</i>	4	11	11	6	13	46	8	–	–
Sovjetiske i alt	18	11	11	19	13	46	8	–	–

En rimelig oppsummering av innledningsstillingen med hensyn til forsterkninger, tør være at Warszawa-pakten har en nærmest iboende evne til å gjennomføre en raskere oppbygging av sine styrker i de første 2–3 ukene, spesielt hvis denne part kan oppnå en lokal overraskelses-fordel, idet den har et stort forråd av reserver å trekke på og enheter som kan absorbere dem; videre at NATO bare kan prøve å prestere en tilsvarende oppbygging dersom organisasjonen har – og benytter seg av – tilstrekkelig varslingstid; samt at takten i den efterfølgende oppbygging av enheter også favoriserer Warszawa-pakten betraktelig, idet det antas at dette innebærer et komparativt fortrinn. Kun hvis krisen utvikler seg langsomt nok til at man rekker å sette forsterkningene inn for fullt, kunne Vesten med tiden komme i en mer fordelaktig posisjon. I tillegg til at de har større økonomiske ressurser, holder de allierte land, inklusive Frankrike, et noe

større antall tropper under våpen enn Warszawa-pakten. For Hær/Marineinfanteri-styrker er tallene (i tusen): NATO 2 845; Warszawa-pakten 2 660. Sovjetunionen har dessuten en stor andel av sine styrker stasjonert langs grensen mot China. Det er åpenbart at de sovjetiske planer vil legge en vesentlig vekt på å utnytte en hurtig styrkeoppbygging, og at NATO's planer tilsvarende vil legge vekt på å ha tilstrekkelige stående styrker til å møte ethvert angrep og på å forsterke disse styrker i god tid.

e) Inkludert her er fire Kategori 1-divisjoner i Ungarn og et antall divisjoner som like gjerne kan forsterke Syd-Europa som Sentralområdet. Sovjetisk marineinfanteri er ikke inkludert. Det er antatt at sovjetiske divisjoner som er vendt mot China (om lag 43 av alle kategorier) ikke ville være disponible til forsterkning av Warszawapakt-operasjoner i Europa. Det eksisterer muligens et antall «utstyrsdivisjoner» til å sørge for en klargjort reserve i tillegg til de oppførte divisjonene.

Tabell IV: Vestlige forsterkningsformasjoner

	Divisjoner			Brigader/regimenter			Marineinfanteri
	Pans-rede	Mekani-serte	Øvrige	Pans-rede	Mekani-serte	Øvrige	Divisjoner
<i>Aktive enheter</i>							
De forente stater f) ..	2	3	5	1	1	1	2
Storbritannia	—	—	1	—	—	2	—
Canada	—	—	—	—	—	1	—
Tyskland	—	—	—	—	—	—	—
Frankrike	—	3	2	—	—	—	—
I alt	2	6	8	1	1	4	2
<i>Reserveenheter g)</i>							
De forente stater f) ..	2	1	5	3	6	13	1
Belgia	—	—	—	—	1	1	—
Storbritannia	—	—	—	—	—	—	—
Canada	—	—	—	—	—	—	—
Tyskland	—	—	—	—	—	6	—
Nederland	—	1	—	—	—	1	—
Norge	—	—	—	—	—	11	—
I alt	2	2	5	3	7	32	1
Samlede totalantall ..	4	8	13	4	8	36	3

Utstyr

I en jevnføring av utstyret er det særlig ett forhold som springer en i øynene: Warszawa-pakten er nesten utelukkende utstyrt med sovjetisk materiell eller materiell hvor konstruksjonen er av sovjetisk opprinnelse. Pakkens styrker har dermed fordelene av den fleksibilitet, den øvingsmessige forenkling samt den økonomi som standardisering medfører. NATO-styrkene har et bredere typespektrum av alt fra våpensystemer til kjøretøyer, og følgelig en tilsvarende duplisering med hensyn til forsyningssystemer, samt visse vanskeligheter når det gjelder inter-operabilitet. NATO-styrkene har imidlertid noen våpen som er kvalitativt overlegne. Hva angår antallet våpen er det en del merkbare skjevheter, hvorav kanskje forskjellen i antall stridsvogner er den mest vesentlige. De relative styrkeforhold er:

I de ovenstående taloppgaver er stridsvogner i franske enheter ikke iberegnet. Hvis de to divisjoner som er stasjonert i Tyskland ble

tatt med i oppregningen, ville 325 stridsvogner komme i tillegg til det totalantall som er oppgitt for NATO; hvis de tre divisjonene i det østlige Frankrike ble tatt med, ville ytterligere 485 komme i tillegg.

Man vil se at i det nordlige og sentrale Europa har NATO bare tredjeparten så mange operative stridsvogner som hva Warszawa-pakten har, skjønt NATO-stridsvognene jevnt over er kvalitativt overlegne (dog kanskje ikke i sammenligning med T-64 og T-72, som nå settes i operativ tjeneste i sovjetstyrkene). Denne tallmessige svakhet med hensyn til stridsvogner (og med hensyn til andre pansrede kampkjøretøyer, hvor sovjetstyrkene er særlig vel utstyrt, såvel kvantitativt som kvalitativt) avspeiler

f) Inklusive lette divisjoner (infanteri og luftbårne) samt pansrede kavaleriregimenter.

g) Noen land, i særdeleshet Storbritannia, Canada, Nederland og Frankrike, har planer om å mobilisere en del avdelinger av bataljons størrelse i tillegg til de enheter som her er oppført. Frankrike har også enheter øremerket for Hjemmeforsvaret.

Tabell V: Sammenligning av hoved-stridsvogner

	Nordlige og Sentrale Europa			Sydlige Europa		
	NATO	Warszawa-pakten	(derav USSR)	NATO	Warszawa-pakten	(derav USSR)
Hoved-stridsvogner i operativ tjeneste h)	7 000	21 100	13 650	4 300	6 800	2 500

NATO's essensielt defensive rolle og har tidligere i noen utstrekning vært oppveiet av en overlegenhet med hensyn til tunge panservernvåpen, et felt hvor nye raketter for utskytning fra luften og fra bakken som nå raskt tas i bruk, vil kunne gi forsvaret en stadig økende slagkraft. NATO introduserer store mengder slike våpen, men det gjør også Warszawa-pakten.

Warszawa-pakten har også bygget opp en betydelig overvekt når det gjelder konvensjonelt artilleri i det nordlige og sentrale Europa: Om man teller felt-, middelstunge og tunge kanoner, bombekastere og rakettkastere med formasjonene, har NATO bare ca. 2700 stk. mens Warszawa-pakten totalt har over 10 000. I det sydlige Europa er situasjonen nærmere jevnbyrdighet idet NATO har 3500 mot Warszawa-paktens ca. 4000, men ca. en tredjedel av NATO's er riktignok i Italia.

Forsynings-siden (Logistikk)

NATO har et lite fleksibelt forsyningssystem, som nesten fullstendig er basert på nasjonale forsyningslinjer med lite sentral koordinering. NATO kan nå ikke benytte fransk territorium, og har mange kommunikasjonslinjer som går i nord-syd retning nær det frem-skutte deployeringsområde. Enkelte av NATO-landene er dessuten dårlig utstyrt med forsyninger for vedvarende strid, uten at det dermed er gitt at noen av Warszawa-paktlandene er bedre stillet i så måte. Det sovjetiske forsyningssystem er blitt kraftig forbedret i de senere år. Organisasjonen er blitt forbedret og enhetene har fått mer støtte. NATO's tidligere overlegenhet med hensyn til fremskutte områders logistikk er sannsynligvis forsvunnet nå, skjønt det gir

en viss iboende fordel å operere på hjemmeterritorium.

Styrke i luften

Hvis NATO's landstridsenheter skal være i stand til å utnytte den mobilitet som de besitter såvel om dagen som om natten, må de ha en større grad av flystøtte over slagmarken enn de nå har. Slik støtte blir besørget ved en kombinasjon av hurtigvirkende varslings- og kommunikasjonssystemer, jagerfly og luftvernåpnen for forsvar av nøkkelområder eller til bruk for fremskutte tropper. I antall fly er NATO underlegen, men selv om marginen nå reduseres har NATO imidlertid en forholdsvis høyere andel flerformåls fly med høy ytceevne over hele oppdrags-spekteret, spesielt hva angår rekkevidde, nyttelast og allvarskapabilitet. I særdeleshet kan en anseelig styrke settes inn når det gjelder angrepsrollen mot bakkemål.

Begge parter er i ferd med å modernisere sine beholdninger. Sovjetunionen produserer fler-formåls jagerfly for å erstatte de store antall fly som nå kun benyttes i luftforsvarsrollen, hvorved kapasiteten for angrep mot bakkemål blir øket. Dessuten har Sovjetunionen for første gang jagerfly som

h) Disse er stridsvogner som inngår i enheter, eller som er øremerket for bruk for de dobbelt-baserte enheter eller for øyeblikkelig-forsterknings-enheter (ca. 600). De omfatter ikke stridsvogner i reserve, eller mindre lagre av stridsvogner beregnet på å erstatte slike som blir skadet eller ødelagt. For sistnevnte kategoris vedkommende har NATO trolig noe slikt som 2500 stridsvogner i Sentral-Europa. Også i Warszawapaktområdet er det stridsvogner i reserve, men antallene er vanskelig å fastslå. Den totale stridsvognsbeholdning i Pakten er imidlertid betraktelig høyere enn de totalantall som inngår i enheter, og som er vist i tabellen.

spesielt er konstruert for «deep strike»*) og avvisning. i) Også NATO er i ferd med å sette mange typer nye jagerfly i tjeneste, og De forente stater har nylig foretatt en betraktelig utvidelse av sine F-15 og F-111 skvadroner i Europa. Spesielt de amerikanske fly kan nå formodes å ha til rådighet meget avanserte luftleverte våpen, så som laserstyrte luft-til-bakke raketter og andre presisjonsstyrte ladninger.

De to respektive siders luftstridskrefter har hatt en tendens til å ha nokså forskjellige roller: Lang rekkevidde og høy nyttelast har i det siste vært lavere prioritert i Warszawa-pakten, mens NATO har opprettholdt en langdistanse-, «deep strike» taktisk fly-kapabilitet. (Sovjetunionen har valgt å bygge opp en MRBM-styrke – dvs. mellomdistanserakettskyte – som, under visse omstendigheter, ville kunne utføre analoge oppdrag om enn ikke i den konvensjonelle fase av noc

slag). Introduksjonen av mer avanserte sovjetiske fly med lengre rekkevidde stiller nå NATO overfor et langt større forsvarsproblem, og NATO's angrepsfly vil måtte møte den økte luftforsvarsevnen som de sovjetiske styrker har bygget opp. Sovjetunionen har alltid lagt stor vekt på luftforsvar. Dette fremgår ikke bare av det store antall avskjæringsjagerfly oppført i Tabell VI, men av styrken av dets deployering av høykvalitets bakke-til-luft raketter og luftvernartilleri både i Sovjetunionen og i avdelinger i felten. Disse forsvarsverker ville utgjøre alvorlige problemer for NATO's angrepsfly, idet store anstrengelser ville måtte settes inn for å overvinne forsvaret. NATO's territorium og styrker er langt dårligere forsynt med luftforsvarsverker, men store summer satses nå på nye systemer av mange slag, både høyt- og lavtgående, raketter og artilleri (samt på flybårent utstyr for elektroniske mottiltak).

Tabell VI: Taktiske fly

Taktiske fly i operativ tjeneste	Nordlige og Sentrale Europa j)			Sydlige Europa j)		
	NATO	Warszawa-pakten	(derav USSR)	NATO	Warszawa-pakten	(derav USSR)
Lette bombefly	160	130	125	–	50	50
Jagerfly for angrep mot bakkemål	1 400	1 350	925	628	375	125
Avskjæringsjagerfly	435	2 025	900	220	1 000	425
Rekognoseringsfly	380	550	350	90	220	150

*) «Deep strike» vil si å foreta angrep mot mål dypt inne bak fiendens linjer (overs. anm.).

i) Det opplyses at de nyeste versjoner av MiG-23/-27 *Flogger*, Su-17/-20 *Fitter* og Su-19 *Fencer* har betraktelig forbedret evne m.h.t. rekkevidde, nyttelast, flyveegenskaper og elektroniske mottiltak. Dette kan muligens være på bekostning av totalantall i fremtiden, idet det har vært en økning på ca. 1300 taktiske fly i Warszawa-pakten i løpet av de siste syv år eller så.

j) Det område som her dekkes er noe større enn det som er tatt med for bakkestyrkenes vedkommende i note b). Mange fly har langdistanskapabilitet og kan i alle tilfeller omdeployeres meget raskt. Følgelig omfatter talloppgavene her de angjeldende britiske og amerikanske fly i Storbritannia, amerikanske fly i Spania og sovjetiske fly i det vestlige USSR. De omfatter imidlertid ikke de amerikanske dobbelt-baserte skvadroner, som ville ha betydd ytterligere ca. 100 fly av jager-type

Warszawa-pakten nyter fordelene av å ha indre kommunikasjonslinjer, noe som letter forsyningstjenesten. Warszawa-pakten har tidligere hatt en relativt høy kapabilitet med hensyn til å operere fra spredtliggende naturlige flyplasser som betjenes av mobile systemer, men introduksjonen av nye jagerfly med høy ytelsesevne vil redusere dette. Man

i tillegg til de samlede NATO-tall, ei heller de franske skvadroner med ytterligere kanskje 450 jagerfly. Den amerikanske marines hangarskipsbaserte fly er utelatt, men det gjelder også det sovjetiske luftvåpens middelsrekkeende bombefly som eventuelt vil kunne operere i en taktisk rolle.

har imidlertid her flere flyplasser med dekningsrom og den store fordel av standardisert bakkestøtte-materiell som følger av at man bare har sovjetisk-konstruerte fly. Disse faktorene medfører større fleksibilitet enn hva NATO, med dets store variasjonsbredde i fly og støttemateriell, har. NATO lider under den ulempe at man har altfor få flyplasser, som derfor vil ha lett for å kunne bli overfylte; dessuten har det gått langsomt med byggingen av dekningsrom. NATO er utvilsomt fremdeles den overlegne part når det gjelder avansert materiell, men dette teknologiske forsprang er i ferd med å svinne hen etter hvert som de nyere sovjetiske fly, som er meget avanserte, blir tatt i bruk. NATO-luftmannskapenes kapabilitet (de har gjennomgående et høyere skolerings- og øvingsmessig nivå, og har et større antall timer i luften) samt flyenes større allsidighet, gir operativ styrke under alle værforhold, og kvaliteten av vestlig elektronisk teknologi er slik at bakkekontrollutstyret samt det luftbårne kontrollutstyr utvilsomt er overlegent i forhold til Warszawa-paktens. Introduksjonen av AWACS vil gi NATO et luftbårent kontrollsystem som vil gi en betraktelig fordel. Siden skvadroner raskt kan forflyttes, kunne NATO's foran beskrevne tallmessige underlegenhet eventuelt hurtig bli rettet opp forutsatt at nok flyplasser var disponible. Mens de totale beholdninger av taktiske fly hos de to sider ikke er av helt ulik størrelsesorden, holder Sovjetunionen ca. en tredjedel av sin styrke på ca. 7400 kampfly på den kinesiske front.

Endringer over tid

De jevnføringer som er gjort i det foregående, gir et bilde som begynner å se nokså annerledes ut enn det gjorde for noen få år siden. Virkningene av små og langsomme endringer kan bli markerte, og balansen kan forrykkes. I 1962 utgjorde de amerikanske land-, sjø- og luftstridskrefter i Europa i alt 434 000 mann; nå er tallet omkring 300 000. Det var 26 sovjetiske divisjoner i Øst-Europa i 1967; nå er det 31, og deres stør-

relse er øket (til tross for økningen på ca. 25 divisjoner på den kinesiske front som har funnet sted i samme periode). Det numeriske mønster opp gjennom årene har hittil utvist en gradvis dreining i Østblokkens favør, mens NATO har basert seg på å kunne oppveie dette gjennom en kvalitativ våpenmessig overlegenhet, som nå er i ferd med å svinne hen i og med at nytt sovjetisk utstyr blir introdusert. Mens NATO har modernisert sine styrker, har Warszawa-pakten modernisert raskere, og ekspandert ovenikjøpet. På visse felter (f. eks. bakke-til-luft raketter, visse panserkjøretøyer samt artilleri) er de sovjetiske våpen nå overlegne, mens kvalitets-kløften er i ferd med å lukkes igjen på andre felter (så som taktiske fly). Innføringen av nye våpensystemer, spesielt presisjonsstyrte våpen samt panservern- og luftvern-raketter, vil atter kunne motvirke Warszawa-paktens overvekt i antall stridsvogner og fly, men det generelle mønster viser en militær balanse som jevnt beveger seg i Vestens disfavør.

Som et resultat av erkjennelsen av en endret balanse, satte NATO i 1977 i gang en bred gjennomgåelse av forsvarspolitikken. Det er for tidlig å si hvorvidt Langtidsforsvarsprogrammet (LTDP), som ble presentert for NATO's regjeringssjefer i Washington i mai 1978, vil føre til høyere beredskap og besparelser gjennom det etterlyste samarbeidet (målene var relativt begrensede i omfang) kunne bli oppnådd i praksis med de små økningene i budsjetttrammene som de fleste alliansemedlemmene forpliktet seg til i 1977 og 1978, og skulle tjene til å rette på det verste i den ubalansen som eksisterer. De ti arbeidsgruppene tok opp følgende spørsmål:

1. Beredskap på kort sikt, inkludert rask utlasting av ammunisjon og beskyttelse mot kjemiske våpen.
2. Hurtig forsterkning av strategiske reserver fra USA, Storbritannia og Canada, inkludert bruken av forflytninger med sivile fartøyer i luften og over sjøen, og tillegget av tre sett divisjonsutstyr

for forsterkninger fra USA i Europa (POMCUS). *k*)

3. Økte reserver og forbedret mobiliseringsteknikk.
4. Fellestiltak (inkludert kommando, kontroll og kommunikasjoner) på sjøen og økning av nasjonale sjøstridskrefter, særlig anti-ubåt krigføringsmidler, minekrigføring og forsvar mot angrep fra luften og over land/sjø.
5. Integrasjon og kvalitativ forbedring av luftforsvaret.
6. Kommando, Kontroll og Kommunikasjoner (de 3 K-er).
7. Forbedring av elektronisk krigføring til lands, på sjøen og i luften.
8. Logistikk, inkludert en forbedring i krigsreservelagre og større koordinering i alliansen av forsyningsstøtte.
9. Rasjonalisering av forskning, utvikling og produksjon av våpen i retning av standardisering og interoperabilitet (dvs at deler av våpensystemer kan opereres innbyrdes).
10. Modernisering av taktiske atomvåpen.

Stort sett er disse tiltakene enten svar på en spesiell og økt trusel fra Warszawa-pakten – angrep med kort varsel, økt vekt på luftangrep eller avskjæring av sjøruter – eller en erkjennelse av at NATO i mange år enten har kastet bort en del av ressursene som er avsatt av alliansemedlemmene til fellesforsvaret, eller, ved mislykket koordinering ikke gjort bruk av det som er tilgjengelig på den mest effektive måten. Mens noe av dette svinnet alltid vil være til stede i en allianse av suverene nasjoner med helt ulik størrelse, økonomisk styrke og geografisk natur, skulle det være mulig å gjøre en mer effektiv bruk av ressursene. Den eneste arbeidsgruppen som i en viss grad er tatt igjen av det som er skjedd siden den ble nedsatt er den siste; skritt for å introdusere nøytronladningen som del av moderniseringen av atomvåpen har, for tiden, blitt satt til side. Den politiske viljen til å presse på utviklingen med forbedringer og modernisering generelt kan det bli vanskelig å holde fast

ved på grunn av innenriks- og økonomiske vanskeligheter som alliansen i dag er undergitt. Allikevel kunne – når det gjelder det aritmetriske i Øst-Vest-balansen – sterke og velutstyrte reservestyrker som ville være i stand til hurtig mobilisering og forflytning inn i kampposisjoner gjøre mye for å jevne ut ubalansen. Det at USA planlegger å øke antallet forhåndslagre for divisjoner i Europa, sammen med en utstrakt overhaling av lufttransport-ressurser, skulle gi styrker fra USA i Europa evnen til å flytte fem divisjoner på ti dager (sammen med 60 taktiske flyskvadroner) i forhold til det nåværende tallet på bare én divisjon i det nevnte tidsrom og 40 skvadroner.

Oppsummering

Det vil fremgå av analysen i det foregående at balansen mellom NATO og Warszawa-pakten, basert på jevnføring av mannskapsstyrker, kampavdelinger eller utstyr, er ytterst komplisert, og således følbart vanskelig å analysere. For det første har Warszawa-pakten overlegenhet i enkelte henseender og NATO i andre, og man har ingen fullt ut tilfredsstillende måte å sammenligne disse asymmetriske fortrinn på. For det annet vil kvalitative faktorer som ikke kan reduseres til tall (så som trening, moral, lederskap, taktisk initiativ og geografiske posisjoner), kunne vise seg å spille en dominerende rolle under krigføring. Som oppsummering kan imidlertid tre iakttagelser gjøres gjeldende:

For det første er den totale balanse slik at militær aggresjon vil synes lite fristende. NATO's forsvarssystemer er av en slik størrelse og av en slik kvalitet at et hvilket som helst forsøk på å slå hull i dem ville kreve at det ble satt inn et større angrep. Konsekvensene for en angriper ville være uberegnelige, og faremomentene, innbefattet risikoen for kjernefysisk opptrapping, påbyr forsiktighet. Heller ikke kan operasjonsteateret sees

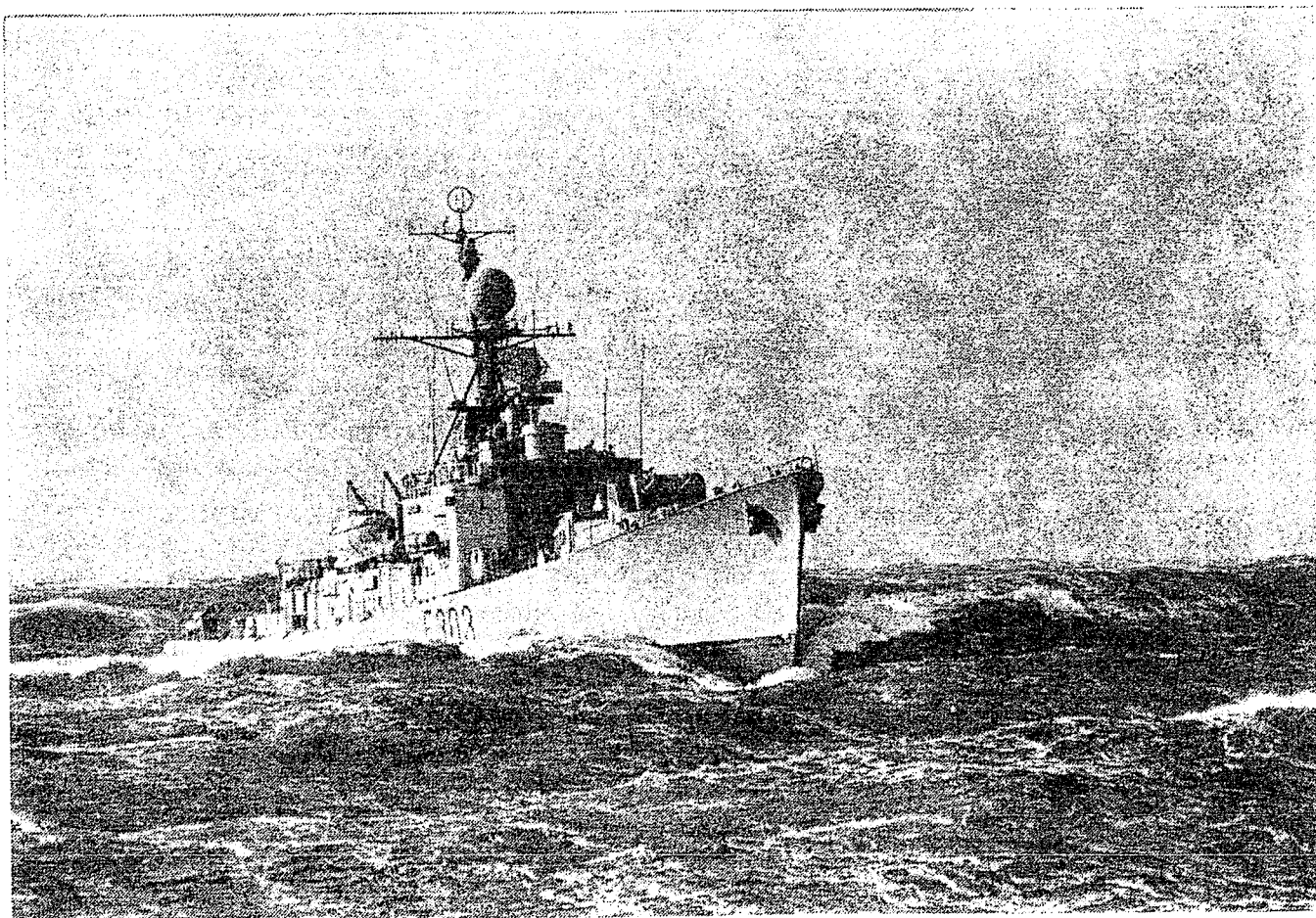
k) «Pre-positioned Overseas Materiel Configured in Unit Sets», dvs. «Forhåndsplassert oversjøisk materiell sammenstilt i enhets-sett.» (Overs. anm.)

isolert: Også den strategiske sentralbalanse og de maritime styrker (ikke minst fordi disse er berørt med hensyn til å holde sjørutene åpne for forsterkninger, og pga. deres åpenbare rolle i nord og i Middelhavet) spiller en livsviktig rolle i regnestykket.

For det annet har NATO lagt vekt på kvalitet, særlig med hensyn til utstyr og trening, for å oppveie kvantitet, men denne satsing blir nå fulgt opp fra motpartens side. Ny teknologi har styrket forsvaret, men den blir stadig mer kostbar. Hvis Vestens forsvarsbudsjetter ikke opprettholdes på et høyere nivå enn det nåværende og personellomkostningene fortsetter å stige, vil Warszawa-pakten kunne bli i stand til å kjøpe mer av de nye systemene enn NATO. De sovjetiske militærutgifter, i realbeløp, har i mange år vært jevnt stigende. Ennvidere kan teknologi

ikke påregnes fullt ut å kunne oppveie kvantitative fordeler.

For det tredje, mens det nok kan sies at det pr. idag alt i alt foreligger en balanse-situasjon, så synes Warszawa-pakten å være mer tilfreds med styrkeforholdene enn hva NATO er. Det er NATO som søker å oppnå jevnbyrdighet i mannskapsstyrker via like styrkereduksjoner, mens Warszawa-pakten i det siste har søkt å bibeholde det eksisterende fordelingsforhold, selv om utviklingen i forhandlingene om Gjensidige og Balanserte Styrkereduksjoner (MBFR) nylig muligens kan indikere en vesentlig endring i Sovjetunionens holdninger til et paritetsopplegg i konvensjonelle styrker. En har allikevel fortsatt igjen å komme til enighet om styrke-data, og før det skjer vil «paritet» forbli et uunngåelig mål.

KNM STAVANGER under øvelse i Nordsjøen.

Øst-vest-balansen på havet

Setter en til side den historiske bakgrunnen for sovjetisk utvikling på sjøen, er det liten tvil om at sovjetiske marinestyrker nå representerer en trusel mot NATO som må tas i betraktning ved enhver vurdering av hvordan den globale balansen mellom øst og vest er fatt. Helt spesiell blir rollen til NATO's sjøstridskrefter i å kontrollere havet med forsterknings- og styrkeplanlegging for øyet, inkludert avskrekkningsstyrker i sjøen, nå utfordret av Warszawapakten. Denne utredningen stiller opp de kriterier som en kan grunne en vurdering på, og deretter foretas en sammenligning av sjøstridskrefter idét en tar hensyn til de mange kompliserte faktorer som virker inn på planlegging av stridskreftene til sjøs.

Sammenligningsmetoder

Det er tre hovedmetoder til å samle totaltallene på. Alle er mer eller mindre ufullkomne. Den første sammenligner direkte typevise antall marinefartøyer; den andre sammenligner konkurrerende systemer – men fremdeles på numerisk grunnlag; den tredje vurderer funksjonene som hver side må utføre og ressursene som er disponible for dem.

Numerisk sammenligning

Dette er den minst tilfredsstillende metoden. Det er lite som kan brukes som kan avledes av tall alene. Det forhold at en slik sammenligning viser De forente stater med 13 hangarskip og Sovjetunionen med intet som på noen måte kan utgjøre en sammenlignende styrke, henleder bare vår oppmerksomhet på den måten hvert enkelt land avsetter ressurser, men sier lite om deres relative marinestyrke totalt sett. Mer givende er det heller ikke å sammenligne totale antall overflateskip, for det kan skjule store ulikheter i skipsstørrelse og yteevne. Denne metoden setter også til side et meget stort antall kvalitative og geografiske faktorer, – innskrenkninger som kan øke eller senke

den relative yteevne. Fremfor alt ignorerer den det faktum, at resultatet av en krig til sjøs ikke lenger er (om den noen gang var det) beregnelig ene og alene på grunnlag av individuell skipsytelse. I større og større grad har andre systemer – slik som landbaserte fly og raketter, satellittekognosering og verdensomspennende kommando og kontrollmuligheter ved bruk av kommunikasjonssatellitter – hatt innvirkning på krigføring til sjøs. Oppregninger basert på mål (størrelse, tonnasje, kanonkalibre) og antall, er til relativt liten hjelp unntatt når det gjelder forsøk på å forutsi utfallet av de mest begrensede engasjementer. Teknologien har nådd et punkt der det ikke lenger er mulig å peke ut enkelte fartøyer og isolert sammenligne like med like. Det er fordi rekkevidden og tilpasningen av moderne våpensystemer gir nærmest alle våpenplattformer en grad av offensiv og defensiv evne mot alle andre plattformer som eksisterer i et stadig større luftrom og område til sjøs. Rekkevidden og den destruktive evnen av landbaserte systemer (fly og raketter) har nå vokst i en slik grad, at enheter i sjøen kan være under kontinuerlig trusel i, for eksempel, Øst-Atlanteren og Middelhavet. Under disse forhold forteller direkte sammenligninger av antall fartøyer oss lite eller ingenting om det sannsynlige utfall.

Sammenligning av konkurrerende systemer

Dette er en mer brukbar metode idét den i det minste unngår å sammenligne like med like. Her søker en å sammenligne fartøyer som prøver å overleve med fartøyer (eller andre systemer) som prøver å ødelegge dem. For eksempel: Tallet på hangarskip kan sammenlignes med antall alminnelige angrepsubåter (dvs. alle de som ikke har eller kan føre strategiske raketter), eller tallet på fregatter for anti-ubåtkrigføring med ubåter. Men også denne metoden har svake sider. Den forutsetter at systemer konkurrerer direkte og eksklusivt med hverandre,

mens hangarskipet for eksempel kan stå overfor en trusel fra overflate-til-overflate raketter (fra land og fra sjø) og fra fly, så vel som fra våpensystemer som undervannsbåter kan avlevere. Undervannsbåten er eksempelvis, på sin side, truet av miner og fly (med faste vinger eller helikoptre) og andre undervannsbåter, så vel som av overflatefartøyer for antiubåtkrigføring. Den andre vesentlige ulempen angår den sammenheng de forhold vi taler om blir brukt i: Det som kan være nyttig i et relativt innelukket hav (slik som Middelhavet), vil være meningsløst i Atlanterhavet. Størrelsen kan bety at det bare er i en langvarig krig, at f. eks. alle enhetene for antiubåtkrigføring virkelig kan konkurrere direkte med alle undervannsbåter. Svært mange forenklende forutsetninger må gjøres før denne fremgangsmåten er spesielt nyttig med unntak av sammenligninger over tid. Her kan en i det minste identifisere endringstakten av spesifikke forhold for å finne endringer over tid. Men det ville være misvisende å vente, at en analytiker vil være i stand til å si at det er ett spesielt forhold som faller heldig ut og et annet som ikke gjør det.

Sammenligning etter oppgaver

Denne metoden vil i de fleste tilfeller innebære funksjonelle grupper av fartøyer under en enkelt taktisk kommando, og ikke individuelle skip. Forutsatt at det normale vil være taktiske grupper, kan en som et eksempel begynne å se om det er nok eskorte-fartøyer for hangarskips-slaggrupper, konvoier og flåteutfyllingsgrupper. På slutten av denne vurderingen er det trukket opp en balanse som bruker denne modellen, men først er det hensiktsmessig å se på noen av de kvalitative faktorene som virker inn på enhver balanse som er basert på tall, hvordan de er sammensatt, og å gjøre et forsøk på noen definisjoner av oppgaver.

Oppgaver

Generelt er NATO langt mer avhengig av sjøen enn Warszawapakten. NATO's ster-

keste medlem er adskilt fra alle de andre (med unntak av Canada) av Atlanterhavet, og selv om lufttransport kan lette vanskeligheter forbundet med å flytte mennesker de 4800 kilometrene over sjø (se under), vil dette medlemmet av alliansen aldri være i stand til å ta mer enn en liten del av den totale tonnasje av materiell som skal skipes. Størstedelen av krigsrelevante forråd, som skal understøtte forsvaret av Europa over en noe lengre periode, må komme sjøveien. Europakartet viser klart, at NATO's nord- og syd-flanke er vanskelig eller umulig å forsterke over land. Som med det transatlantiske løftet, kan ikke lufttransport alene bære hele den planlagte forsterkningen til flankene. Sjøtransporten vil måtte bruke Nordsjøen, Den engelske Kanal og Middelhavet.

NATO må også bruke sjøen til den mer klassiske rollen med styrkcoverføringer. For det første vil taktiske forsterkninger gjennom luften være avhengig av fremskutte flybaser som, i det minste i flankelandene, er få og utilstrekkelige til en vedvarende operasjon med store antall moderne fly. Forutsatt at de kan forsvares kan hangarskip gi vesentlig flystøtte uten å overbelaste lokale installasjoner. For det andre er Norge, på grunn av landets vegring mot å ha utenlandske tropper fast stasjonert på norsk jord i fredstid, nesten helt avhengig av forsterkninger utenfra, og visse atlantiske øyer (særlig Island) må ha deres ganske små fredstidsgarnisoner økt med det formål å beskytte seg mot en sovjetisk luft- og amfibielandgangsoperasjon. For det tredje – i en krig med en viss varighet vil den europeiske avhengighet av olje og andre importerte varer i sterkere grad avtvinge et behov for sikker overfart for handelsskip.

I sterk kontrast står Sovjetunionen som en kontinental makt. Den er i stand til å forflytte tropper og materiell til nærmest alle mulige konfliktsområder over land. Derfor er Warszawapakten hovedsaklig opptatt av det å forhindre bruk av sjøen, mens NATO må tenke mye mer på kontroll av sjøen og overføring av styrker over sjøen. Unntakene fra

denne utvetydige rollen for Warszawapakten, som går ut på å nekte bruk av sjøen, er behovet for å beskytte strategiske undervannsbåter mot angrep fra NATO-styrker og (mer forsøksvis) å flytte styrker østover i en krig med China via Det indiske Hav. Ihvertfall vil en del av sovjetiske sjøstridskrefter være nødvendig for å beskytte operasjonsområder for sovjetiske undervannsbåter og for å holde jagerundervannsbåter og fly for antiubåtkrigføring fra NATO borte – særlig i det nordlige Norskehavet og Barentshavet.

Havets viktighet for NATO avhenger av flere forutsetninger. I en kortvarig krig som bare varer noen få dager, kan kontrollen på havet bety lite, med unntak av beskyttelsen av vestlige strategiske undervannsbåter. Men jo lenger krigen varer, jo mer livsviktig vil kontrollen av havet være som del av de allierte forsvarsanstrengelser. I den grad Warszawapakten kan bli nektet gjennomføringen av sine mål på land i Europa i åpningsdagene av en større konflikt, vil havet og luftrommet over komme til å få avgjørende betydning for kanalisering av trans-atlantiske forsterkninger og, på lengre sikt, for transport av livsviktige varer og utstyr til Europa. Det er også riktig at en forlenget spenningsperiode før utbruddet av fiendtligheter, ville gjøre mulig at innsettelsen av forsterkninger – dersom den politiske viljen foreligger – kan finne sted sikkert og trygt (men ikke uten beskyttelse mot overraskelsesangrep) – og der i det minste en del av den antatte sjøkrigføringen for NATO vil være unødvendig. Allikevel må NATO planlegge med følgende oppdrag for øyet, om enn ikke nødvendigvis i samme prioritetsrekkefølge: a)

- Beskytte sjø- og lufruter for på den måten å sikre en trygg overføring av forsterkninger såvel over Atlanterhavet som innen krigssonen.
- Beskytte sivil skipsfart som frakter viktige varer og utstyr.
- Beskytte grupper av amfibiestyrker.
- Føre luftstridskrefter i land fra hangarskip.

- Skygge og – i det tilfelle det finner sted en atom-eskalering – være klar til å ødelegge sovjetiske strategiske undervannsbåter.

Kvalitative faktorer

Hver av de oppgavene som er omtalt ovenfor, er blitt vanskeligere å gjennomføre når en ser på den økende sovjetiske makt og marinens rekkevidde. Teknologi synes også heller å favorisere forhindring av bruk av havet enn kontroll av havet. Moderne våpen til sjøs, sammen med satellitter for maritim overvåkning, sørger for en vesentlig styrket evne til å velge mål og å ødelegge dem på lang avstand idét en bruker avstandssystemer slik som luft-til-overflate raketter og undervannsbåtavfyrte cruise missiler. Dekningsområdet for sovjetiske landbaserte jagerfly for sjøoperasjoner har fortsatt å øke (særlig etter introduksjonen av *Backfire*). Som et resultat av den vekt som legges på atomdrevne jagerundervannsbåter, er den sovjetiske kapasitet til å true fiendtlige undervannsbåter, overflateenheter og sivil skipsfart også økt. Nær kysten vil små lett manøvrerbare rakettførende hurtiggående patruljebåter, landbaserte raketter og fly utgjøre et stort problem for enhver som ønsker å overføre stridskrefter ved bruk av amfibiestyrker eller hangarskipsstasjonerte luftfartøyer. I det minste ved starten av en konflikt, kan Warszawapakten være i stand til å nekte NATO adgang til visse meget vesentlige sjøområder. Det østlige Middelhav og også Østersjøen, Svartehavet og Barentshavet vil muligens bli områder med utpreget fiendtlige omgivelser. Det samme gjelder havområder rundt Japan.

a) Beskyttelse av vestlige strategiske undervannsbåter er ikke inkludert på grunn av at – ihvertfall for tiden – vestlige strategiske undervannsbåter ikke synes å være alvorlig truet av sovjetiske antiubåstyrker. Denne situasjonen kan imidlertid endre seg dersom sovjetisk antiubåtteknikk forbedres. På den annen side vil introduksjonen av amerikanske *Trident*-raketter vesentlig utvide de for tiden heller innskrenkede operasjonsområder for strategiske undervannsbåter fra USA.

Warszawapaktens sjøstridskrefter står overfor vesentlige ulemper. I tilfelle de ikke er i stand til å gå ut i de store havområdene før utbrudd av fiendtligheter, må de passere gjennom trange farvann som enten er under NATO-kontroll (Dardanellene, Gibraltarstredet, Skagerak) eller som gir vesentlige fordeler for en avskjæringsstyrke (Grønland-Island-Storbritannia-«gapet»). Selv om undervannsbåter fra Warszawapakten er i stand til å gå ut i sjøen før krigen starter, er det relativt enkelt for NATO å finne og følge dem, og skyggingen av overflateenheter skulle stille en overfor få vanskeligheter. Warszawapakmarinene mangler fortsatt en sikker jagerflydekning med base i sjøen og, tiltross for forbedret overflate-til-luft rakettdekning, vil de være sårbare mot vedvarende angrep av maritime angrepsfly fra NATO når de er utenfor rekkevidde av landbaserte jagerfly. Dette understreker det sovjetiske behovet for fremskutte flybaser. NATO er på den annen side velplassert. Ved å benytte seg av etterfylling i luften kan en utvide jagerdekningen langt ut i Atlanterhavet. Med mangelen på baseinstallasjoner utenfor Sovjetunionen og de virkelige vanskelighetene i å vende tilbake til havn for reparasjoner og etterfylling (gjort mer nødvendig av det faktum at sovjetiske antiubåtfartøyer i særdeleshet ofte har mindre etterfyllingskapasitet), er det også grunner til å kalle den sovjetiske marinen en «ettskudds»-marine som ville finne det meget vanskelig å opprettholde operasjoner i fjerne farvann over en noe lengre periode i krigstid.

Nyere teknologiske utviklingsretninger og gjennombrudd kan få innvirkning på sjøkrigen. Elektronisk forsvar kan være i stand til å gi en bred beskyttelse mot cruise missiler ved å forstyrre styringssystemene. Gitt at cruise missilene utgjør hoveddelen av sovjetiske anti-skipsfartssystemer, kan elektroniske mottiltak (ECM) avbryte ildledning fra terminal og straks effektivt degradere en nøkkeldel av det sovjetiske maritime arsenal. (Fremskritt i rakettledesystemer kunne imidlertid rette på dette.) Det er også reelle muligheter for å bruke effektive punkt-

forsvarssystemer mot innkommende raketter. Elektroniske mottiltak og forsvar mot elektroniske mottiltak vil derfor spille en meget vesentlig rolle i overlevelsesmuligheten for styrker på sjøen. Den mulighet gjenstår, at den ene parten i en konflikt oppnår et vesentlig forsprang i teknikken for antiubåtkrigføring – i å oppspore, ødelegge, eller begge deler. Alt tatt i betraktning ligger fordelene i antiubåtkrigføringen hos Vesten for tiden, av så vel geografiske som tekniske grunner.

Den helt avgjørende perioden er den som ligger helt i begynnelsen av fiendtlighetene. De forente stater føler seg ikke nå helt sikre på sin evne til å utføre forsterkningsoppgaven over sjøen i tide. Ved å gå over til lufttransporter og forhåndslagring for en vesentlig del av sine forsterkninger, planlegger de ikke bare å gjøre reaksjonstiden kortere, men erkjenner stilltiende avskjæringstruselen mot sjørutene – i noen tid ihvertfall – selv om det endelige utfall eventuelt faller ut til fordel for Vesten. Ved å unngå nødvendigheten av å seile i (og derfor å forsvare) konvoier de første dagene i en krig på sjøen, kan et vesentlig antall enheter for antiubåtkrigføring bli frigjort til jakt på sovjetiske undervannsbåter eller til å beskytte verdifulle enheter slik som strategiske undervannsbåter, hangarskip og amfibiestyrker.

Ikke-sovjetiske styrker utgjør bare en meget liten del av Warszawapaktens styrke på sjøen, og det multinasjonale aspektet i deres flåteoperasjoner kan en se bort fra. For NATO gjenstår det på den annen side betydelige problemer når det gjelder interoperabilitet og alminnelige operasjonsprosedyrer som senker den gjennomgående effektiviteten til NATO's sjømakt i noen grad, til tross for en del fellesøvelser i fred og konstant kontakt mellom allierte sjøforsvarstabler. NATO-marinene heller i retning av å bruke en mye større del av deres liv i sjøen enn Warszawapaktens og har utviklet etterfyllingsmuligheter underveis i en mye større grad enn Sovjetunionen, på tross av betydelige fremskritt som er gjort av Sovjetunionen de siste år. Det er for eksempel

kjent, at mange overflate-enheter i Den sovjetiske Middelhavskadren tilbringer betydelige perioder i ro, ankret opp på dypt vann, og mange etterforsyninger finner sted til ankers. Det må også noteres, at sovjetiske mannskaper skiftes ut raskere enn NATO's.

I balansen som er satt opp nedenfor, må visse forutsetninger gjøres hva gjelder reserver og reparasjoner. Det synes uklokt å anta at enhver enhet i flåtereserven kan bli gjort klar for en krig, som varer mindre enn 30 dager, i tide til å ha noen avgjørende innvirkning på utfallet. Det er også antatt at den del av fartøyer som gjennomgår reparasjoner til enhver tid er omlag den samme for hver skipsklasse på begge sidene. En faktor på $\frac{1}{4}$ er blitt trukket fra det totale tall en er kommet frem til på papiret, for å ta hensyn til de fartøyer som ikke kan gjøres klare til aksjon i løpet av 10 dager. Hurtiggående patruljebåter er ikke tatt med, selv om de kan – som tidligere nevnt – spille en viktig rolle for å forhindre kontrollen på sjøen i kystområdene. Totaltallet for fly forutsetter 80 % tilgjengelige fly på begge sider, mens helikoptre er blitt utelatt, skjønt nesten alle overflate antiubåtkrigføringssplattformer disponerer ett eller flere.

Funksjonelle grupperinger

Det er tre klart adskilte typer av overflateskipsformasjoner i NATO: hangarskips-slaggrupper, støttegrupper og eskortegrupper. I tillegg må undervannsbåter, fly, mine-mottiltaksgrupper og miner tas med i betraktning. *Hangarskips-slaggrupper* består av to slaghangarskip og om lag 14 andre overflatekampfartøyer som utfører flere ulike forsvarsmessige oppgaver, inkludert antiubåtkrigføring og luftvern. Et alminnelig tillegg for amerikanske hangarskipsgrupper vil, i tillegg til to hangarskip, være en eller to overflate-til-luft (SAM) rakettkryssere, seks til åtte overflate-til-luft jagere og flere fregatter for antiubåtkrigføring. Denne gruppen vil være i stand til å bruke ca. halvparten av det totale antall fly i en konvensjonell eller i en atomangrepsrolle. De øvrige (ca.

100) vil bli omgruppert til tidlig varsling, luftforsvar og antiubåtkrigføring-operasjoner i forbindelse med beskyttelsen av gruppen. Det neste er *støttegrupper*, definert som antiubåtkrigføringssstyrker med evne til selvstendige operasjoner i dype farvann langt fra fiendtlige landbaserte luftstridskrefter, eller når truselen fra landbaserte luftstridskrefter er begrenset ved nærværet av egne eller allierte jagerfly. Støttegruppen vil bli bygget opp rundt en antiubåtkrigføringsskrysser eller antiubåtkrigføringsshangarskip og vil bestå av en hovedenhet sammen med åtte blandede overflate-til-luft rakett- og antiubåtkrigføringssjagere og fregatter. Den tredje i rekken av overflategrupper er *eskortegruppen*, som vil være i stand til vedvarende eskorteoperasjoner der truselen fra overveldende fly- eller undervannsbåtangrep er begrenset ved støtte, enten nær eller fjern, av andre allierte styrker. En eskortegruppe vil ikke ha hangarskip eller kryssere for antiubåtkrigføring, men ellers være lik i størrelse og sammensetning som en støttegruppe – dvs. om lag åtte ulike overflate-til-luft rakett- og antiubåtkrigføringssjagere og fregatter.

Idét vi vender oss mot *undervannsbåter* er den mest åpenbare forskjellen den vi finner mellom de atomdrevne og de som drives med diesel. De første har en langt større operasjonsevne på grunn av deres høye og vedvarende hastigheter under vann. De sistnevnte er mer nyttige i avgrensede operasjonsområder, som geografiske punkter der fienden kan stanses, og er, selvsagt, langt billigere å bygge. Begge typer ville normalt operere som enkeltfartøyer, selv om koordinerte gruppeoperasjoner kan anvendes mot store overflatestyrker, slik som hangarskipsgrupper. Alle undervannsbåter lider i noen grad av kommunikasjonsproblemer når de er neddykket, slik at det å videregående måldata fra rekognoseringsfly eller satellitt, samt å samarbeide med fly for antiubåtkrigføring, ikke vil være lett. De er også støyende når de går med stor fart og må derfor antas å være mye lettere å oppdage av systemer for antiubåtkrigføring. Allikevel forblir undervannsbåter en stor potensiell

trusel enten de er væpnet med heimende torpedoer eller cruise missiler (noen av de siste kan eventuelt brukes over lange distanser). Det er sannsynlig at en stor del av de atomdrevne jagerundervannsbåtene på begge sider vil bli deployert i et forsøk på å stå imot fiendtlige strategiske ubåter og i å beskytte egne strategiske undervannsbåter. Til tross for det faktum at de er strategiske våpensystemer, er antallet strategiske undervannsbåter derfor relevante i sammenligningen, så lenge de strategiske rakettenes ombord i ubåtene ikke er avfyrt. Undervannsbåter kunne også operere i forbindelse med en overflategruppe, og Sovjetunionen kan bruke overflategrupper til å beskytte undervannsbåter, selv om dette kan forvirre gruppens antiubåtkrigsoperasjoner, og tillate fiendens undervannsbåter å komme på nært hold. Generelt blir undervannsbåter sett på som individuelle flåteenheter.

Fly for operasjoner til sjøs – de være seg landbaserte eller sjøbaserte – er normalt organisert i skvadroner og vinger, men opererer som enkeltfly. De er derfor satt opp alene og er delt inn i de som, lik P-3 *Orion* og *Nimrod*, er landbaserte maritime rekognoseringsfly og fly for antiubåtkrigsføring – og de landbaserte fly, slik som *Backfire* og *Tornado*, som kan være væpnet med lufttil-overflate (ASM) raketter for bruk mot overflateenheter. Den samme oppdelingen er her anvendt på hangarskipsbaserte fly, så disse er også satt opp separat.

Sammenligningen mellom *minemottiltaksgrupper* og sovjetiske miner kan dekke for det faktum, at de fleste eldre minemottiltaksfartøyer vil være ute av stand til å sveipe eller nøytralisere moderne sovjetiske miner. Hver gruppe er antatt å bestå av 6 fartøyer.

Til slutt noen ord om *amfibiestyrker* og utfyllingsgrupper. Begge vil ha behov for eskorte, og sistnevnte vil trenge et antall større overflatefartøyer til å etablere og holde ved like sjøkontroll i forbindelse med landsetting og så lenge støttefartøylene forblir i sjøen. Hangarskipsbaserte angrepsfly blir ventelig etterspurt for å støtte angrepsstyrkene inntil det kan etableres fremskutte fly-

baser. Et amfibicangrep – i motsetning til en forsterkningsoperasjon etter anmodning fra en alliert – vil kreve mange ressurser av sjøstridskrefter det er mangel på i alminnelig krig, og kan ikke gjennomføres i meget utsatte områder uten betydelig motgang fra motstandernes sjø- og luftstridskrefter på forhånd.

Oppsett av en balanse

Før en sammenligner styrkene etter deres oppgave, er det en siste forutsetning: I en krig på over 30 dager er det mulig at alle sjøstridskrefter på begge sider kan befinne seg i strid med alle sjøstridskreftene til den annen. Men det er avhengig av deployeringsbeslutninger på det tidspunktet og på andre forutsetninger gjort vedrørende varslingstid og hvordan denne varslingstiden blir brukt til å endre deployeringer. Det er umulig å forutsi, for eksempel, om hangarskipsgruppen øremerket for Middelhavet vil være på stasjon eller midlertidig vil være trukket tilbake for å sikre Atlanterhavet. Klart nok vil ikke-amerikanske NATO-styrker ventelig forbli i Det østlige Atlanterhav mesteparten av tiden, men en viss deployering til Det indiske Hav er mulig, og noen franske enheter er allerede der. Det er mulig å trekke enkelte foreløpige konklusjoner når det gjelder totalbalansen av sjøstridskrefter av tallene som presenteres under. Som ventet er NATO's sjøkontrollstyrker vesentlig større, samme hvordan en ser det, enn deres sovjetiske motparts. Det skyldes at de amerikanske slaggruppene tas med; men de står overfor et imponerende antall våpensystemer som vil hindre dem i å kontrollere sjøen.

Balansen som gjelder ved krigføring med miner, er åpenbart ikke en direkte sammenligning siden bare en del av minene trenger å bli fjernet i første omgang, men det er klart at såvel NATO's miner som minejegerfartøyer er færre enn Warszawapaktens. Dersom Sovjetunionen for eksempel skulle dekke hver enkelt av NATO's strategiske undervannsbåter på stasjon, står de tilbake

SAMMENLIGNING AV STYRKER ETTER OPPGAVER

NATO (inkl. Frankrike)			WARSZAWAPAKTEN		
Kategori	US	Total NATO	Kategori	USSR	Total WP
<i>Sjøkontrollerende styrker</i>			<i>Styrker for hindring av bruk av sjøen</i>		
Slag/angreps-grupper	5	5	Alm. jagerubåter (atomdr.)	64	64
Støttegrupper	3	7	Alm. jagerubåter (diesel)	119	125
Eskorte-grupper	10	30	Angrepsfly (landbaserte) <i>b)</i>	256	264
Antiubåt/sjørekognoseringsfly (landbaserte)	173	325	Miner <i>e)</i>	400	000
Antiubåt/sjørekognoseringsfly (hangarskipsbaserte)	88	114	<i>Sjøkontrollerende styrker</i>		
Fly for luftforsvar (på hangarskip)	160	186	Støttegrupper	3	3
Minemottiltaksgrupper (alle)	½	40	Eskorte-grupper	13	13
<i>Styrker for hindring av bruk av sjøen</i>			Antiubåt/sjørekognoseringsfly (landbaserte) <i>c)</i>	164	164
Angreps/jagerubåter (atomdr.)	68	77	Antiubåt/sjørekognoseringsfly (hangarskipsbaserte) <i>d)</i>	19	19
Angreps/jagerubåter (diesel)	10	134	Minemottiltaksgrupper (alle typer)	40	50
Angrepsfly (landbaserte)	—	77	<i>Strategiske undervannsbåter</i>		
Angrepsfly (hangarskipsbaserte)	312	384		52	52
Miner <i>e)</i>	(ingen tall, antagelig under 100 000)				
<i>Strategiske undervannsbåter</i>	31	37			

b) Tu-16 *Badger*, Tu-Backfire B og Il-28 *Beagle*.

c) Tu-95 *Bear*, Il-38 *May* og Be-12 *Mail*.

d) Yak-36 *Forger* sørger for en begrenset luftforsvarsevne.

e) Kun et omtrentlig tall.

med fem for hver hangarskips-slaggruppe. Men selv om Sovjetunionen skulle komme til å legge enda større vekt på «strategisk» antiubåtkrigføring, ville de ikke være i stand til å sette to «haler» på hver av de strategiske undervannsbåtene. NATO kan deployere tre fly for antiubåtkrigføring for hver sovjetisk undervannsbåt. Selv om dette er et ganske utilstrekkelig antall, ser en de fordelene dette i seg selv gir undervannsbåten. Antallet landbaserte sovjetiske angrepsfly er imponerende og den stridsevnen den representerer er økende idét *Backfire* er satt i tjeneste. Denne styrken er støttet av 80 *Badger* tankfly som vil kunne utvide dets rekkevidde over Det nordlige Atlanterhav. Allikevel, dersom deres mål skal være han-

garskipsgruppene selv eller fartøyer som beveger seg innen området som dekkes av hangarskipsfly, kan sovjetiske landbaserte angrepsfly bli møtt av 186 hangarskipsbaserte jagerfly med oppgave å sørge for luftforsvaret i sjøen (mange av dem med det nye F-14A med *Phoenix* langtrekkende luft-til-luft raketter). De kan også avskjæres av landbaserte jagerfly på vei til sine mål.

Dette er så langt en kan gå med en slik generell analyse før spesielle spørsmål begynner å dukke opp om nøyaktig hvor mange hangarskipsgrupper det vil være i Atlanterhavet, Middelhavet eller Stillehavet, og hvor mange sovjetiske landbaserte fly som vil være deployert hvor på et bestemt tidspunkt. Fra da av beveger en seg fra en total sam-

menligning av stridsevnen til sjøs til relative styrkemål i spesielle tenkte tilfeller (såkalte scenarios) og disse avhenger av fundamentale operasjonelle forutsetninger som en ikke kan gjøre her.

Konklusjoner

Gitt at vestlige styrker vil bli spredt ut over jordkloden – ihvertfall i startfasen – synes det å være liten tvil om at Warszawapaktstyrkene kan konsentreres slik at de kan utgjøre en imponerende evne til å nekte bruken av havet i utvalgte områder. Men det er på ingen måte klart at Warszawapakten har en bred evne til å hindre bruk av sjøen når en ser på den totale balanse av våpensystemer. Skulle Vesten beslutte å konsentrere sine sjøstridskrefter i disse samme områdene, synes det å være uoppnåelig å ha fortsatt kontroll på sjøen. Imidlertid er det klart, at NATO vil bli tvunget til kontinuerlig å spre stridskreftene for å beskytte langt større områder mot det som bare vil være uopphørlige trusler. Generelt må stridskrefter for kontroll av sjøen spres langt mer og tynnes jevnere utover enn styrker som skal hindre den annen parts bruk av sjøen. De kan konsentreres og bli overført raskt fra område til område. På den måten hviler initiativet hva gjelder tid og sted for striden hos Sovjetunionen og ikke hos NATO. Bare når enheter fra NATO's sjøstridskrefter går over til spesifikk bruk av makttrusel mot egne utvalgte mål, kan Sovjetunionen møtes i områder som er valgt ut på vestlig side. Den klare unntagelsen er Barentshavet som Sovjetunionen tydeligvis anser å være hjemlig farvann. Enhver bevegelse fra NATO inn i området ville ganske sikkert provosere frem en massiv reaksjon under optimale forhold for sovjetiske sjøstridskrefter og maritime luftstridskrefter.

Ser en på det i lengre perspektiv (dvs.

forutsatt en krig varer mer enn 30 dager), skulle NATO være i stand til å organisere sine styrker bedre og på samme tid ta en stor nok «avgift» av sovjetiske styrker til å etablere fullstendig kontroll på sjøen. En slik krig på sjøen synes å kunne bli en krig med store oppofrelser der geografiske faktorer (først og fremst) vil vise seg å favorisere NATO. NATO's tap kan bli høye i kampens første dager når en etablerer kontroll over områder som er ansett å være strategisk viktige, men tapene skulle bli mindre ettersom sovjetiske styrker som skal hindre kontrollen på sjøen ødelegges.

Globale styrkeforhold kan vise seg bare å bety noe en langvarig krig, og da bare i en forutsigelse av den endelige utgangen, ikke ved forutsigelse av utfallet av spesifikk strid i begrensede områder. Utfallet av striden vil avhenge – for å slå fast en helt innlysende sannhet – av om hvor stridighetene finner sted og hvilke ressurser hver side er beredt til å sette inn for utfallet. Selv om NATO ikke prøver å gjennomføre alle sine maritime oppgaver straks, skulle det være tilstrekkelige ressurser for at en rekke av dem ville bli nådd med gode resultater, om enn tapene kunne bli store.

For ti år siden ville NATO helt sikkert ha forsøkt å gjennomføre alle sine maritime oppgaver på én gang med et godt håp om å lykkes. At NATO ikke nå kan forvente å gjøre det er et resultat av veksten i den sovjetiske evnen til å hindre kontrollen på havet og den relative senkning av Vestens evne til å bruke sjøen til sine egne formål.

Hvordan balansen vil utvikle seg er avhengig av mange faktorer, ikke minst enhver rettighet til bruk for sjø- og luftstridskrefter i oversjøiske områder oppnådd av Sovjetunionen. Utvidede maritime operasjoner, kombinert med kvalitative forbedringer som allerede kan skjelnes, aksellererer utviklingen i retning av økt sovjetisk innflytelse.

Styrkeforholdet i Nord-Europa

Innledning

Hensikten med dette kapitlet er å behandle de viktigste militærstrategiske faktorer som berører Nord-Europa og vurdere hvilken betydning de har for styrkeforholdet i dette området.

Det er naturlig å begrense en vurdering av de militære styrkeforhold i Nord-Europa til det geografiske område som faller innenfor NATOs Nordkommando, og det motsvarende område av Warszawapakten. NATOs Nordkommando (Northern European Command) omfatter Norge, Danmark og delstaten Schleswig-Holstein i Forbundsrepublikken Tyskland. I Warszawapakten (WP) ligger Leningrad og Det baltiske militærdistrikt i Sovjetunionen, Polen og Den tyske demokratiske republikk innenfor interesseområdet. Videre faller Sverige, Finland og Østersjøen innenfor denne avgrensning av Det Nord-Europeiske område.

Nordområdets og særlig Skandinavias militærstrategiske betydning ligger i dets geografiske plassering på den korteste veg mellom supermaktene, og fordi området gir muligheter for å kontrollere passasjene mellom henholdsvis Østersjøen – Nordsjøen og Barentshavet – Norskehavet.

I løpet av de senere år har Sovjetunionen bygget ut Kolahalvøya økonomisk og militært. Her finnes basene til Nordflåten. Denne omfatter ca. 170 undervannsfartøyer og 60 større overflatefartøyer. Ca. 50 eller ca. 70 % av de strategiske rakettubåter, som inngår i den kjernefysiske balanse med USA, har sine baser på Kola. Det må også antas at en stor del av Nordflåtens overflatefartøyer, fly og øvrige undervannsbåter har til oppgave å sikre disse strategiske undervannsbåter, og å motvirke NATOs tilsvarende. De øvrige Sovjetiske undervannsbåter er en trusel mot de sjøverts forbindelser mellom NATO-landene, og herunder mulighetene for å føre inn forsterkninger til Nordflanken av NATO i en krigssituasjon. Nord-flåten har også innvirkning på den lokale balanse i nord ved at

den kan gjennomføre landgangsoperasjoner med marineinfanteri. Hvor langt vest slike operasjoner kan gjennomføres er avhengig av mulighetene for luftforsvar og sikring mot NATOs sjøstridskrefter.

I Østersjøen har Sovjet og de øvrige WP medlemmer også betydelige sjøstridskrefter, men disse er øyensynlig hovedsakelig beregnet for å opprettholde kontroll over Østersjøen, med den betydelige maritime base og reparasjonskapasitet som finnes her.

Som følge av utviklingen er de strategisk viktigste områder i Nord-Europa konsentrert i Nord-Norge, den nordligste del av Finland og Kolahalvøya samt Østersjøutløpene. Begge disse viktige områder kan gi Sovjetunionen strategiske fordeler med sikte på å øke beskyttelsen for deres baser, sikre transitt for sjøstridskrefter til vestlige farvann og å understøtte sjø- og landoperasjoner mot vest. For NATO har området særlig betydning for overvåkning og varsling, og for å motvirke sovjetiske operasjoner med sjø- og luftstridskrefter i vestlige farvann.

Styrkeforholdene og potensielle militære operasjoner i området kan ikke betraktes isolert. Både for NATO og Warszawapakten vil evnen til å overføre styrker fra andre områder spille en stor rolle for gjennomføring av offensive operasjoner, og for å forsterke forsvaret av eget territorium. Den militære balanse i Nord-Europa er altså ikke bare avhengig av de aktuelle styrkeforhold innen området, men også hvilke overførings- og forsterkningsmuligheter som foreligger på begge sider.

Nord-Norge/Kola-området

Hovedparten av Norges stående styrker er plassert i Nord-Norge. De omfatter en redusert infanteribataljon (ca 450 mann) i Sør-Varanger og en bataljonsgruppe (ca 1000 mann) i Porsanger samt en brigade (ca 5000 mann) i Troms. Dessuten er det en Lett luftvern bataljon med et stående batteri (L 70) på Bardufoss, Andøya og Bodø flystasjoner.

På Bardufoss flystasjon er det også en stående stridsvogneskadron, og Andøya og Bodø flystasjoner har hver en stående stridsvogntropp og et geværkompani som inngår i kuppforsvaret. Luftforsvaret omfatter en skvadron med avskjæringsjagere (F-104G), en skvadron med maritime angrepsfly (CF-104), en maritim rekognoseringskvadron (P-3B), en helikopterskvadron (HU-1B) for samvirke med landstridskreftene og et detasjement fotorekognoseringsfly (RF-5). Dessuten deployeres ytterligere jagerbomberskvadroner (F-5) til flyplassene i Nord-Norge til uregelmessige tider. Kystartilleriet har i alt 15 fort, minestasjoner og torpedobatterier som sperer innscilingene fra Ofotfjorden til Lyngfjorden, hvorav ca. halvparten er beredskapsoppsatt til enhver tid. Undervannsbåter, TKRBer og fregatter er deployert til Nord-Norge til enhver tid, hvor de inngår i invasjonforsvaret.

På Kolahalvøya er det to fullt oppsatte motoriserte infanteridivisjoner, hver med ca 14 000 mann og 266 middelstunge stridsvogner. Den ene divisjonen er stasjonert i området mellom norskegrensen og Murmansk, den andre lenger sør mellom Alakurti og Kandalaksja. Dessuten vil normalt divisjonene bli støttet av en artilleribrigade, en rakettbrigade (SCUD), et luftvernregiment (SAM-4) og andre enheter som måtte finnes i området og som inngår på arménivå. En styrke på to til fem divisjoner vil normalt utgjøre en armé.

I tillegg til hæravdelingene finnes det et marincinfanteriregiment på ca 2000 mann, med 20 lette amfibiestridsvogner og 10 middelstunge stridsvogner i Petsjengaområdet. I den sørlige delen av Leningrad Militærdistrikt er det ytterligere 6 motoriserte infanteridivisjoner og 1 luftlandedivisjon. Infanteridivisjonene er Kategori 2 og 3, mens luftlandedivisjonen er Kategori 1. Nordflåten har sine baser i området fra Petsjengafjorden og østover. Oversikten på s. 87–90 viser flåtens sammensetning. Nordflåtens flyvåpen består av ca 320 fly, derav ca 80 helikoptere og ca 50 transportfly. De øvrige fly er maritime angrepsfly, langt-

rekkende rekognoseringsfly og anti-ubåt fly. Ca halvparten av disse er forskjellige versjoner av typen Tu-16 Badger. Flyene opererer i det vesentlige fra flyplasser på Kolahalvøya.

Luftforsvarsdistriktet har en kampflystyrke på ca 340 fly hvorav ca 100 allværsjagere opererer fra baser på Kolahalvøya.

13. taktiske flyarmé i Leningrad Militærdistrikt omfatter i alt ca 320 fly hvorav ca 120 kampfly. Av de øvrige 200 fly er det et stort antall helikoptere. Den vesentlige del av flyarméen er stasjonert i den sydlige del av militærdistriktet, med bare rekognoserings- og transportfly på Kola. Imidlertid er antallet fast stasjonerte fly i Kolaområdet av mindre interesse for å vurdere det luftmiliære styrkeforhold. Det vesentlige er at de 16 flyplassene av noen størrelse i Kolaområdet er ansett å ha kapasitet til å motta betydelige forsterkninger fra andre deler av Sovjetunionen.

Sør for Murmansk er det to baser for mellomdistanseraketter (MRBM) med tilsammen 10 utskytingsramper (SS-5). Disse kan eventuelt bli utstyrt med SS-20 som har større rekkevidde og er mindre sårbare.

En nærmere sammenlikning av antall mann, stridsvogner og fly m v har mindre interesse dersom man ikke også tar i betraktning faktorer som avstander, lende og hvor store styrker som må antas å være påkrevet for henholdsvis offensive og defensive operasjoner i området.

De norske styrkene i Nord-Norge har en defensiv oppgave; å forsvare landsdelen dersom norsk territorium blir krenket og å sinke angriperen til forsterkninger kan føres inn til landsdelen. Hvorvidt de sovjetiske styrker på Kolahalvøya forutsettes anvendt i en offensiv rolle kan ikke sies med noen sikkerhet, men marineinfanteri med amfibiestridsvogner og tilstrekkelig kapasitet i landgangsfartøyer er typiske offensive elementer.

Det er mulig å gjennomføre et overraskende angrep mot mål i Finnmark med de styrker som er lokalt tilgjengelige. En annen sak er om et så vidt begrenset angrep

vil gi så klare militære fordeler at det er verdt den risikoen Sovjetunionen løper ved at konflikten kan komme ut av kontroll.

Et mere omfattende angrep krever at forsterkninger av land- og luftstyrker tilføres Kola-området. Dette kan gjøres ved at styrker i søndre del av Leningrad Militær-distrikt forsterkes til full styrke og overføres, eller at Kategori 1 styrker fra de andre Militær-distrikter i USSR overføres.

Flystyrker kan på samme måte overføres fra såvel den søndre del av Leningrad som fra øvrige distrikter. Hvilke tidskonstanter som en skal legge til grunn for en slik overføring må bygge på en rekke forutsetninger. En må imidlertid kunne gå ut fra at det er mulig å oppdage slike overføringer slik at en får et varsel om faren før et angrep.

Bortsett fra Luftlandedivisjonen er som nevnt divisjonene i søndre del av Leningrad Militær-distrikt av Kategori 2 og 3. Dette betyr at de har en fredsoppsetning på hhv 50 % – 75 % og 10 % – 50 % av sitt personell. De må derfor forsterkes med mobilisert personell og transporteres nord- og vestover før de kan settes inn mot Norge. Veg- og jernbane mellom Leningradområdet og Kola har kapasitet til å overføre ca. 1 divisjon i døgnet. En armé på 4 divisjoner pluss armétropper skulle kunne overføres på 5–7 døgn. Overføring av styrker av dette omfang vil imidlertid innebære risiko for at hensikten røpes og at det treffes beredskaps-tiltak på NATO's side.

Det norske forsvaret i Nord-Norge har en betydelig mobiliseringspotensial. I løpet av mindre enn 48 timer kan det mobiliseres to feltbataljoner og et antall lokale feltkompanier samt støtte og forsyningsavdelinger i Finnmark slik at styrken totalt svarer til mer enn en brigade. I Troms settes det opp mobiliseringstillegg til BRIG N, og i Nord- og Sør-Hålogaland ytterligere to KR (brigader). Hertil kommer at to KR (brigader) fra Sør-Norge er øremerket for forsterkning av Nord-Norge. For en del av disse nasjonale forsterkninger er det tunge materiell forhånds-lagret i Nord-Norge, og overføringen vil

kunne skje i løpet av 2–7 dager etter at avdelingene er mobilisert.

Dette betyr at i løpet av en uke etter at mobilisering er iverksatt vil hærstyrkene i Nord-Norge ha vokset til 5 KR (brigader) og vil sammen med øvrige forsvarsgrener og HV utgjøre en personellstyrke på over 80 000 mann. Hertil kommer at det innen NATO-samarbeidet legges vekt på å kunne gjennomføre rask overføring av allierte forsterkninger til Norge i en krise- eller krigssituasjon (se nedenfor).

Sør-Norge og Østersjøutløpene

I Sør-Norge er det relativt beskjedne stående styrker; en redusert infanteribataljon (HMKG), en stridsvogneskadron, et feltartilleribatteri og et geværkompani foruten stridsvogntropper på de viktigste flyplasser. Til gjengjeld har Sør-Norge et større mobiliseringspotensial, – med i alt 9 KR (brigader) samt støtte- og forsyningsavdelinger.

I Danmark omfatter de stående hærstyrker Bornholms Værn, 2 mekaniserte brigader på Sjælland og 2 mekaniserte brigader på Jylland. De to siste brigader inngår sammen med en mobiliseringsbrigade og divisjonstropper i den Jydske Divisjon. I Schleswig-Holstein er det stasjonert en tysk mekanisert divisjon (6. Panzergrenadierdivision). Disse 2 divisjonene har det landmilitære forsvar av Schleswig-Holstein og dermed Jylland som oppgave. Både de danske og vest-tyske styrker kan forsterkes med ytterligere mobiliseringsstyrker.

Den danske og vest-tyske marine sammen med ca 100 tyske maritime angrepsfly har som oppgave å sperre selve Østersjøutløpet.

På Warszawapaktens side står sovjetiske, polske og øst-tyske styrker. Hvor stor del av disse som i tilfelle vil kunne settes inn mot Østersjø-utløpene er vanskelig å bedømme, fordi operasjoner i dette området mest sannsynlig vil være del av en større Øst–Vest konflikt i Europa. I dette tilfelle vil antakelig operasjoner i sentralregionen gis prioritet. Allikevel er det realistisk å regne med at inntil 8 divisjoner, og de tilgjengelige

marineinfanteri- og sjølandeavdelinger (et sovjetisk marineinfanteriregiment, en polsk sjølande-divisjon og et øst-tysk sjølande-regiment) vil kunne bli satt inn mot Danmark og Schleswig-Holstein. Selv om Warszawa-pakten vil kunne oppnå en overvekt i landstridskrefter, innebærer det totale bildet også her store usikkerhetsmomenter. Disse henger i første rekke sammen med at det neppe vil være mulig å begrense konflikten til Østersjø-utløpene og dansk område uten at også øvrige NATO-partnere blir direkte involvert, og om de aktuelle angrepsmålene kan nås uten at alliert støtte og forsterkninger kan komme inn. Og dersom hensikten med et angrep i denne retning er å få kontroll over Østersjø-utløpene, kan dette ikke oppnås uten at WP også skaffer seg kontroll over den norske Skagerak-kysten. Det vil i tilfelle kreve både tid og ytterligere styrkeinnsats.

Forsterkningsmuligheter

Overføring av styrker fra de mer sentrale deler av Warszawa-pakten nordover til Kola eller vestover mot Østersjø-utløpene og/eller sentralregionen er for en stor del avhengig av tilgjengelige transportmidler og kommunikasjonsnettets kapasitet:

- inntil tre luftlandedivisjoner kan overføres til Sentraleuropa eller Skandinavia i løpet av ca 3 døgn, men hele denne styrke kan neppe ventes satt inn i nord.
- det er tilstrekkelig antall landgangsfartøyer for overføring av de marine-infanteri- og sjølandeenheter som finnes både i Nord og i Østersjøen. Dessuten er det tilstrekkelig handelstønasje for å overføre de motoriserte infanteridivisjoner m v som det kan være aktuelt å bruke i en sjølandsetting i Nord eller i Østersjøen.
- jernbane- og vegnettet fra det sentrale USSR til Nord-Europa gjør det mulig å overføre 12-14 divisjoner på under 10 døgn, og herav 3-4 divisjoner mot norsk område i nord.

For NATO's vedkommende inngår overføring av allierte forsterkninger som en viktig del av forsvarsstrategien.

I henhold til forsterkningsplaner som idag foreligger vil antagelig NATO's «brannkorps» (Allied Mobile Force, AMF) være den raskeste hjelp som kan nå Norge. Denne styrken som vil bestå av 3 bataljoner pluss artilleri og støtteenheter foruten 4 skvadroner med kampfly skal være på plass i løpet av 2 til 6 dager. Kanada har i tillegg til en bataljonsgruppe som inngår i AMF forpliktet seg til å overføre to skvadroner CF-5 som skal flyes over Atlanterhavet, noe som vil ta 3-7 dager. Videre har kanadierne bundet seg til å sende en brigadegruppe (Canadian Air Sea Transportable Brigade Group, CAST BG). Den vil bli overført delvis luft- og delvis sjøveien, er spesialtrenet i arktisk krigføring og øremerket for Nord-Norge. Man må anta at det vil ta ca 30 dager før den er på plass i Norge.

I tillegg inngår United Kingdom Mobile Force (UKMF) i SACEUR's reserver. UKMF er en luftbåren brigadegruppe med begrenset fallskjermevne, støtteelementer og flystøtte (Phantom/Jaguar kampfly og Wessex/Puma helikoptere). Styrken vil antagelig kunne bli satt inn i Nordkommandoens område på 10-20 dager.

Amerikanske forsterkninger til Nordkommandoen vil bli hentet fra Fleet Marine Force Atlantic (FMFLANT) som er basert i North Carolina og som foruten en marineinfanteridivisjon (2d Marine Division) også består av en flyving (225 kampfly og 175 helikoptere) og andre avdelinger. II Marine Amphibious Force/II MAF vil antagelig kunne bringes inn til Norge i løpet av ca 30 dager. Amerikanerne har også en reserve i form av IV MAF som holdes i høy beredskap. Denne kan mobiliseres og kampklare enheter overføres innen 60 dager.

SACLANT har også til rådighet styrker som kan settes inn i Nordkommandoens område. Den stående allierte flåtestyrken i Atlanterhavet, STANAVFORLANT med 5-8 fregatter og jagere vil kunne være på plass på kort tid, men styrkens bidrag er mer å demonstrere alliert solidaritet enn militær slagkraft. Derimot vil Maritime Contingency Force Atlantic (MARCONFORLANT) re-

presentere en vesentlig forsterkning. Den består av to hovedelementer, Striking Fleet Atlantic og amfibiestyrker. Striking Fleet Atlantic vil kunne omfatte 2–5 hangarskip med 250–450 kampfly. Antagelig vil Striking Fleet Atlantic kunne bli deployert til Norskehavet i løpet av ca 10 dager. Amfibiestyrkene utgjøres av 1–2 kommandogrupper fra Royal Marines, 1 marinekommando-gruppe fra Nederland og 1 amerikansk Marine Amphibious Brigade (MAB). Amfibiestyrkene kan forutsetningsvis overføres til Nord-Norge på to uker. Det må understrekes at det er felles for de maritime styrker at deres overføringstid varierer sterkt, alt etter hvor de befinner seg på vedkommende tidspunkt. Alle de allierte forsterkninger som er nevnt er aktuelle for innsats på Nordflanken, men de fleste er samtidig også tilgjengelige for andre NATO-kommandoer. I en større konflikt i Europa vil således Nordkommandoen kunne komme til å måtte konkurrere med de øvrige regioner om allierte forsterkninger til sitt ansvarsområde.

De allierte forsterkninger er et viktig bidrag til den militære balanse i Nord-Europa, og utgjør en vesentlig avskrekkende faktor overfor mulig aggresjon.

Sverige og Finland

Disse stater er geografisk sett slik plassert at de befinner seg mellom militærallianser i Nord-Europa. Begge fører en utenriks- og forsvarspolitik som tar sikte på å opprettholde en troverdig nøytralitet i tilfelle av en væpnet konflikt i området. Hvorvidt de vil kunne gjennomføre denne målsetting er i første rekke avhengig av hvor viktig hele eller deler av deres områder vil være i en mulig konflikt, – og i hvilken grad hver av dem har tilstrekkelig militær evne til å hindre noen av partene i en konflikt i å gjøre bruk av deres territorium.

Svensk territorium blir ikke ansett for å omfatte områder som i seg selv vil gi NATO eller WP strategiske fordeler i en konflikt. Det kan imidlertid brukes for å skaffe seg adgang til de viktige områder i Nord og for åpning av Østersjøutløpene.

Sverige har et sterkt forsvar, som for Marinens og Flyvåpenets mer slagkraftige deler er stående. Landstridskreftene omfatter i fred et stort antall øvingsavdelinger, som i deler av året kan oppfylle beredskapsfunksjoner. I øvre Norrlands militærområde er det slike avdelinger i Kiruna, Boden, Kalix, Luleå og Umeå. Dessuten er det opprettet en avdeling ved Arvidsjaur på den nye mellomriksvegen til Norge (Graddisvegen). Dessuten legges repetisjonsøvingene slik at de såvidt mulig også oppfyller en beredskapsfunksjon. Ved mobilisering setter Sverige opp 4 Norrlandsbrigader + 5 panserbrigader og 20 infanteribrigader (tilsv.) samt ca 50 selvstendige infanteri-, panser-, artilleri- og luftvern-rakettbataljoner. Dessuten settes det opp ca 100 lokalforsvarsbataljoner og 4–500 selvstendige lokalforsvarskompanier. Totalt omfatter Hæren ca 600 000 mann, og Heimevernet ca 100 000 mann. Hertil kommer ca 65 kystartilleriforband (KA-brigader og bataljoner, sperrebataljoner og kompanier, artilleri- og rakettbatterier samt kystjegerkompanier og mineutleggerdivisjoner).

Det svenske forsvaret vil i krig være konsentrert til tre hovedområder. Dette vil være i Norrland og her bli i forbindelse med den såkalte Kalixlinjen, i Midt-Sverige i tilknytning til Stockholmsområdet og til Skåne.

Heller ikke finsk territorium anses å omfatte områder som i seg selv er strategisk viktige. I nord vil imidlertid bruk av deres område gi muligheter for transitt av militære styrker. Finland opprettholder et relativt sterkt forsvar, særlig hva angår landstridskrefter for å troverdiggjøre overfor både NATO og WP at deres territorium ikke blir brukt av noen av partene i en mulig konflikt.¹⁾ Den finske hær har i fred 1 panserbrigade og 6

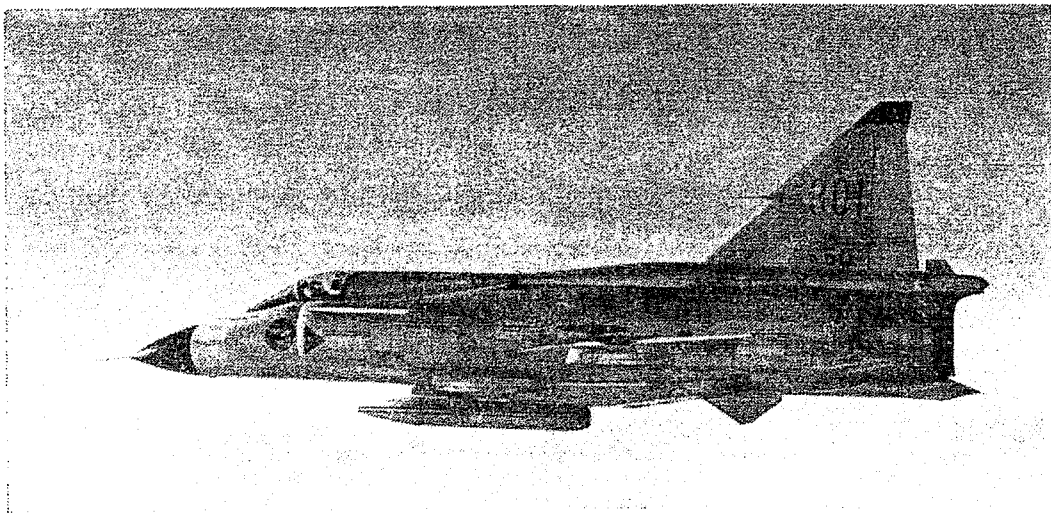
¹⁾ Iflg. Den finsk-sovjetiske vennskaps- og støttepakt av 1948 går det frem av artikkel 1 at i tilfelle Finland eller Sovjetunionen gjennom finsk territorium skulle bli utsatt for væpnet angrep fra Tyskland eller en annen stat som er i forbund med Tyskland, kommer Finland til å avverge angrepet, eventuelt med Sovjetunionens hjelp. Artikkel 2 slår fast at Finland og Sovjetunionen skal rådslå med hverandre dersom det konstateres en trusel.

infanteribrigader med ca $\frac{1}{3}$ styrke. Brigadenes befal og tjenestegjørende mannskaper (ca 35 000 mann) vil kunne organiseres som bataljoner.

I Nord-Finland finnes det en jegerbataljon (Lapin Jääkäri-pataljona) i Sodankylä. Det er vedtatt å øke den stående styrke i denne delen av Finland til en brigade eller til en enhet bestående av avdelinger fra flere våpen med ca 2000 mann. Videre finnes i Rovaniemi en moderne flybase med avskjæringsjagere (18 stk J 35 F Draken) samt en luftvern bataljon. Lenger sør er det en brigade i hhv Uleåborg og Kajana.

Repetisjonsavdelinger sørfa øves årlig i Lappland, bla finnes et stort skytefelt i Rovajärvi området. I Nord-Finland finnes også 6–7 grensevaktkompanier på tilsammen 1000–1200 mann.

Ved mobilisering setter Finland opp en mobil felthær som består av 15–20 brigader. Territorialforsvaret består av et stort antall jegerbataljoner og andre mindre enheter. Dertil kommer ledelsesorganer, bakre forsyningsavdelinger o.s.v. Etter mobilisering utgjør det finske forsvar ca. 130 000 mann. Det finnes imidlertid en utdannet reserve på ca 700 000 mann.

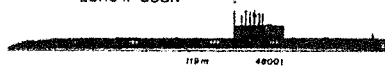

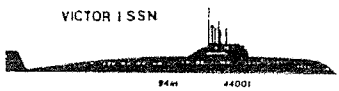
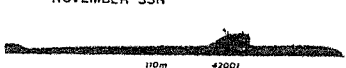

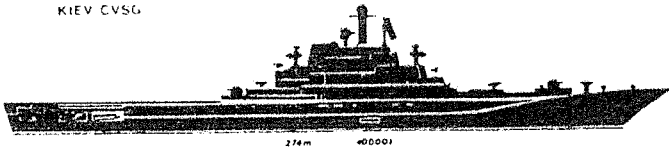
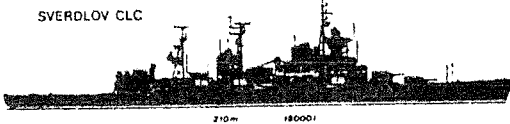
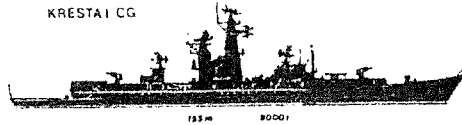
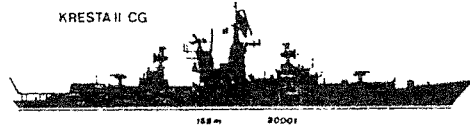

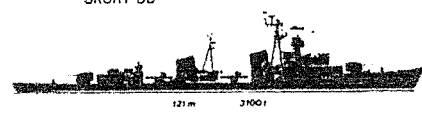

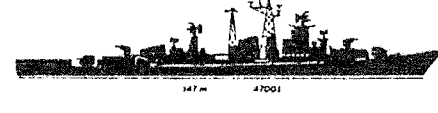

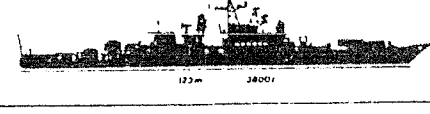
Den 5. versjonen av Viggen, JA37, et viktig bidrag til de svenske luftstridskreftene.

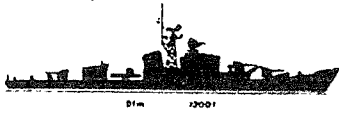

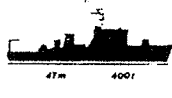

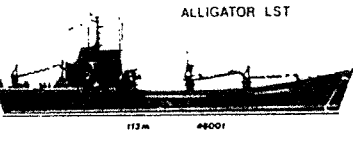
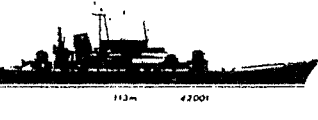
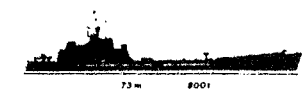
Kanadisk styrke går ombord i et AMF-helikopter under øvelse i Nord-Norge.

OVERSIKT OVER NORDFLÅTEN OG ØSTERSJØFLÅTENS SAMMENSETNING

	Nordflåten	Østersjøflåten	
Undervannsbåter (UVB)	DELTA SSBN 137m 8000t	18	—
	YANKEE SSBN 130m 8000t	22	—
	HOTEL II SSBN 118m 4400t	5	—
	GOLF II SSB 87m 2300t	2	6
	Sum, UVB med ballistiske raketter	47	6
CHARLIE I SSGN 84m 4000t	12	—	
ECHO II SSGN 119m 4800t	15	—	
JULIET SSG 87m 3200t	11	—	
WHISKEY LB SSG 84m 3200t	—	2	
Papa	1	—	
Sum, UVB m/overflate-til-overflate raketter	39	2	
VICTOR I SSN 84m 4400t	16	—	
NOVEMBER SSN 110m 4200t	9	—	
Alfa	1	—	
Sum, kjernefysiske UVB m/torpedoer m v	26	0	
FOXTROT SS 82m 2000t	31	5	
ZULU IV SS 80m 2000t	8	3	
TANGO SS 82m 2000t	2	—	
WHISKEY V SS 78m 2000t	10	40	
ROMEO SS 76m 1800t	10	1	
Bravo	1	1	
Quebec	—	2	
Sum konvensjonelle UVB m/torpedoer m v	62	52	
I alt UVB	174	60	

		Nord-flåten	Østersjø-flåten
Anti-ubåt hangarskip	KIEV CVSG 274 m 40000t	1	—
	Kryssere		
	SVERDLOV CLC 210 m 18000t	1	1
	KRESTA I CG 155 m 8000t	3	1
	KRESTA II CG 158 m 8000t	5	3
	Chapayev	—	2
	Sum kryssere	10	7
Jagere	MOD KOTLIN DD 127 m 3600t	2	3
	KOTLIN DDG 127 m 3600t	2	1
	SKORY DD 121 m 3100t	6	9
	KASHIN DDG 144 m 4500t	—	2
	MOD KASHIN DDG 147 m 4700t	2	1
	KANIN DDG 138 m 4700t	4	1
	KRIVAK DD 122 m 3800t	5	9
	Sum jagere	21	26

		Nord- flåten	Østersjø- flåten
Fregatter	PETYA FFL 	19	2
	MIRKA FFL 	—	13
	RIGA FF 	10	9
	Sum fregatter	29	24
Hurtig rakettbåt	OSA PTG 	OSA I og II	22
			34
Korvetter	MANUCHKA PGG 	2	5
	GRISHA PCE 	7	—
	Saranka	—	1
	Sum korvetter	9	6
Anti-ubåt jagere	POTI PCE 	16	20
	Grisha II	2	—
	Diverse typer	5	58
	Antiubåt-jagere	23	78
Patruljebåter	SHERSHEN PTF 	15	16
	P-6	5	15
	MOL	—	3
	Turya	2	5
	Diverse typer	—	34
	Sum	22	73

	Nord- flåten	Østersjø- flåten
Minesveipere m v		
NATYA MSF 87 m 860t	7	5
YURKA MSF 82 m 450t	11	13
VANYA MSC 60 m 250t	12	24
SONYA MSC 47 m 400t	1	6
Diverse typer	33	97
Sum	64	145
Landgangsfartøyer		
ROGOV LPD 158 m 14 000 t	—	1
ALLIGATOR LST 112 m 4900t	2	2
ROPUCHA LST 113 m 4200t	3	3
POLNOCHNY LSM 73 m 900t	12	18
MP-4	3	2
Diverse typer	1	15
Sum landgangsfartøyer	21	41
I alt overflatefartøyer	221	434

